

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HALK BİLGİSİ HABERLERİ ve ÇORUMLU DERGİLERİNİN
KONU ve EĞİTİM
AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILARAK İNCELENMESİ**

Umut Ömer SULAR

İZMİR
2006

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM
DALI TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HALK BİLGİSİ HABERLERİ ve ÇORUMLU DERGİLERİNİN
KONU ve EĞİTİM
AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILARAK İNCELENMESİ**

Umut Ömer SULAR

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mehmet YARDIMCI

İZMİR
2006

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu Dergilerinin Konu ve Eğitim Açısından Karşılaştırılarak İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlâk ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

Tarih

15/09/2006

Umut Ömer SULAR

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından..... *Y. D. Dr. Mehmet YAKIPIICI*.....
Anabilim Dalı *T. D. Dr. Mehmet AKKAYA* Bilim Dalında Y¼KSEK LİSANS
TEZİ olarak kabul *edilmiştir.*.....

Başkan *Y. D. Dr. Mehmet YAKIPIICI*
Adı Soyadı

¼ye *Prof. Dr. İbrahim GENC*
Adı Soyadı

¼ye *Y. D. Dr. Mehmet AKKAYA*
Adı Soyadı

¼ye
Adı Soyadı

¼ye
Adı Soyadı

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen ¼đretim ¼yelerine ait olduğunu onaylıyorum.

...*15.10.9*.../2006

Prof. Dr. Sedat GİDENER
Enstit¼ M¼d¼r¼

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU

Tez No:

Konu:

Üniv.kodu:

Not: Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.

Tezin Yazarının

Soyadı: Sular

Adı: Umut Ömer

Tezin Türkçe Adı: Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu Dergilerinin Konu ve Eğitim Açısından Karşılaştırılarak İncelenmesi

Tezin Yabancı Adı: The survey of Halk Bilgisi Haberleri and Çorumlu magazines in regard to topic and education by means of comparison.

Tezin Yapıldığı

Üniversite: Dokuz Eylül Üniversitesi Enstitüsü: Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yılı: 2006

Diğer Kuruluşlar:

Tezin Türü: 1- Yüksek Lisans (x)
2- Doktora
3- Tıpta Uzm.
4- Sanatta Yeterlilik

Dili: Türkçe
Sayfa Sayısı: 325

Tez Danışmanlarının

Ünvanı: Yrd.Doç.Dr.

Adı: Mehmet

Soyadı: Yardımcı

Türkçe anahtar kelimeler:

İngilizce anahtar kelimeler:

1- Türkçe Eğitimi
2- Edebî Metinler
3- Folklor
4- Kültür
5- Türk Dili

1- Turkish Education
2- Literary Texts
3- Folklore
4- Culture
5- Turkish Language

Tarih:15.09.2006

İmza:

HALK BİLGİSİ HABERLERİ ve ÇORUMLU DERGİLERİNİN KONU ve EĞİTİM AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILARAK İNCELENMESİ

Bu araştırmamızın amacı, Halk Bilgisi ve Çorumlu dergilerinde geçen metinlerin Türkçe eğitimindeki yerini belirlemektir.

Çalışmamızda her iki dergide geçen bütün yazılar tek tek okunmuş, özetlenmiş ve tarih sırasına göre sınıflandırılmıştır. Dergilerde geçen bütün yazıların dil bilincinin gelişmesine hangi yollarla katkı sağladığı belirtilmiştir.

Öte yandan Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinin millî kültürün ulusa benimsetilmesi ve tüm yurttta yaygınlaştırılmasındaki rolü açıklanarak; folklor sahamızdaki yeri ve önemi vurgulanmıştır.

Çalışmamızda yer alan Halk Bilgisi Haberleri dergisi, 1 Kasım 1929 tarihinde 1.Sayıyla yayın hayatına başlar. Dergi, Ocak 1947'de 125.Sayıyla yayın hayatını tamamlar. Halk Bilgisi Derneği tarafından yıllık bir mecmua olarak çıkarılan bu dergi iki sene içinde büyük bir ilgi görmüştür.

Dergide en çok görülen isimler şunlardır: İsamettin Faika, Faruk Uluğ, Ahmet Caferoğlu, M.Abdülkadir İnan, Pertev Naili Boratav, Ali Rıza, Enver Sadık, Hasan Fehmi, Mehmet Şakir, Hüseyin Avni, Osman Bahadıroğlu, Osman Nazif, Hikmet Turhan Dağlıoğlu.

Halk Bilgisi Haberleri dergisi İstanbul, Kırklareli, Urfa, Gaziantep, Kastamonu, Balıkesir, Bursa, Malatya, Erzurum, Muğla, Yozgat, Kars, Sinop, Tokat yörelerinin halk araç ve gereçleri, yiyecek ve içecekleri, bilmeceleri, ninnileri, halk hikâyeleri, halk seyirlik oyunları, destanları, meslekleri, deyimleri, gelenek-görenekleri, halk şairleri, efsaneleri, dua ve bedduaları, çocuk oyunları, halk hekimliği, inanmaları, atasözleri, menkıbeleri, halk fıkraları, ağıtları, giyim ve kuşamları, türküleri, tarihî kişileri, halk sanatları, mânileri, tekerlemeleri, masalları, halk eğlenceleri, halk şiirleri hakkında ayrıntılı bilgilere yer verir.

Öte yandan Halk Bilgisi Haberleri dergisindeki derleme faaliyetleri dikkat çekicidir. Özellikle masal, mâni, atasözü, bilmece, halk hikâyesi derlemelerinin Çorumlu dergisine nazaran daha çok olduğu görülür. Ayrıca, dergi her yıl düzenli olarak yurt genelinde yapılan tetkik çalışmalarına yer ayırır. Hemen her sayıda halk şairlerini tanıtan yazılar ayrı bir öneme sahiptir.

Çorumlu dergisi ise, 15 Nisan 1935 tarihinde 1.Sayısıyla yayın hayatına başlar. Dergi, 1 Ağustos 1946'da 61.Sayısıyla yayın hayatını tamamlar. Çorum ve çevresine ait zengin halk kültürünün tespiti için çıkarılan bu dergi çalışma programını 32 madde içinde toplar.

Dergide en çok görülen isimler şunlardır: Ziya Büyükataman, Nemci Şanlı, Fahri Çöplü, Osman Tuncel, Nazmı Tombuş, Neşet Köseoğlu, Eşref Ertekin, Hayri Karamuk, Ferit Dedebaş, Kemal Terlemezoğlu, Kadir Uslu, Kemal Demirer, Kemal Sayın.

Çorumlu dergisi Çorum ve yöresinin gelenek-görenekleri, inanmaları, halk eğlenceleri, halk şairleri, destanları, türküleri, manileri, dua-bedduaları, bilmeceleri, tarihî eserleri, şarkıları, menkıbeleri, meslekleri, yiyecek-içecekleri, halk hekimliği, çocuk oyunları, halk şiirleri, halk oyunları, ağıtları, özdeyişleri hakkında ayrıntılı bilgilere yer verir.

Bu bağlamda, Atatürk'ün önderliğinde kurulan yeni rejimin temel çizgileri Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinin yayın anlayışının politik zeminini oluşturduğu görülür.

Ülkemizde her bireyi gerekli bilgi ve becerilerle donatıp yetiştirmeyi amaçlayan eğitim sistemimiz içinde ana dili eğitimi önemli bir yer tutmaktadır.

Türkçe eğitimi okuma, yazma, anlatım vb. birtakım alanlara ayrılmış olsa da kendi içinde bir bütünlük taşır.

Türkçe eğitiminde yazılı ve sözlü eserler yoluyla bireylerin okuma, yazma, dinleme, konuşma düzeylerini geliştirmenin yanı sıra, onların farklı konulara yönelmeleri, farklı durumlarla ilgi kurmaları ve en önemlisi birey olabilme sorumluluğu taşıyabilmeleri amaçlanır.

Bu açıdan, Türkçe eğitiminin çok büyük ölçüde edebiyat eğitimi ile iç içe olduğu düşünülebilir. Çünkü edebiyat kavramının dille yapılan güzel sanat dalı olduğu düşünülürse,

sosyal bir bilim dalı olan edebiyatın çocuğun davranış, yaşayış, ifade ediş ve duyuş alanlarındaki gelişimine doğrudan katkı sağladığı bilinmektedir.

Türkçe eğitiminde edebî metinlerin yeri ve önemi oldukça büyüktür. Çünkü çocukların estetik duygu ve duyarlılıklarının ortaya çıkarılıp zenginleştirilmesi, onlara yaşadığı çevrenin millî değerlerinin tanıtılması ve dilinin zenginliklerini fark ettirilmesi edebî metinlere bağlıdır.

Dil eğitiminin temel objesi olan metinlerin farklı unsurlardan meydana gelmiş bir bütün olarak düşünmek gerekir. Ayrıca herhangi bir metni veya sözü, edebiyat sanatı düzeyine ulaştıran temel değer okuyanı veya dinleyeni hayranlık içinde bırakacak ve etkileyecek seviyede güzel olmasına bağlı olduğu unutulmamalıdır.

Seçilen metinlerin bir ifade ve beceri çerçevesi bulunan Türkçe eğitiminde bireyin ruh ve zihin gelişimine katkısı oldukça fazladır. Bilhassa bireyin dil hazinesinin geliştirilmesi ve Türk diline olan sevgisinin arttırılması yönünden metinlerin seçimi önemlidir.

Türkçe eğitimi içerisinde gerek dil kullanımında, gerek bilgi ve birikimin arttırılmasında gerekse ulusal kültürün ve evrensel değerlerin tanıtılmasında edebî metinlerin bir köşe taşı olduğu anlaşılmaktadır.

Bu noktada konumuzun esasını teşkil eden Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinde bulunan çeşitli metinlerin Türkçe eğitimindeki yerini değerlendirdiğimizde özellikle şiir, masal, mâni, türkü ve destanlarda bir yoğunlaşma olduğu görülür.

Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinde yer alan şiir örnekleri yoluyla bireylere güzellik duygusu kazandırılmaya çalışılmıştır. Genellikle halk kültürünün ürünü olan bu şiirlerde konuların çeşitlilik gösterdiği belirtilebilir. Şiirlerin dili büyük bir bölümünde sadedir. Yer yer dili ağır olan şiirlere de rastlanmaktadır. Ayrıca dönemin halk şairlerini tanıtıcı yazılara yer verilerek şiirin yazıldığı devir, sanatçısı ve mensup olduğu edebî şube belirtmeye çalışılmıştır.

Destan örneklerindeki olaylar, kahramanlık duygularını geliştirdiği gibi millet hayatındaki kültürel bütünlüğünün kaynağını oluşturur. Konuları bakımından çeşitlilik gösteren destanların dönemin tarihî olaylarına ışık tuttuğu görülür.

Dergilerde genellikle bir olaya dayanarak söylenen türkülerden bazılarının ilk söyleyenin adının unutulup halka mal olduğu, bazılarının ise âşığın adını bünyesinde koruduğu ve anonimleşmediği belirtilebilir. Bu türküler aracılığıyla yurt, doğa sevgisi ve kahramanlık duyguları okuyuculara aşılır.

Manzum ve mensur olmak üzere verilen bilmece örnekleri eğitici ve öğretici bir nitelik taşımaktadır.

Dergilerde yayımlanan mânilerin çeşitliliği dikkat çekicidir. Hemen her konuda söylenen mânilerin yapı bakımından kısa ve ölçülü oluşu nedeniyle hafızalarda kolayca yer ettiği söylenebilir.

Anonim halk şiiri ürünlerinden olan ve özel bir ezgiyle söylenen ninni ve ağıt örnekleri yoluyla Anadolu'nun zengin kültür mirası tanıtılır.

Dergilerde edebiyatımızda “alkış” adı ile anılan dua, “kargış” adı ile anılan beddua örneklerine yer verilir. Anlatıma canlılık kazandıran ve günlük yaşamda sıkça kullanılan dua ve bedduaların sözlü hazinemizdeki yeri vurgulanmıştır.

Dergilerin çeşitli sayılarındaki ses ve sözcük benzerliğinden yararlanılarak oluşturulan hoş söyleyişli tekerlemeler, kolay ezberlemeyi sağladığı için çocukların dil gelişimini olumlu yönde etkiler.

Sevgili, aşk, ayrılık ve eğlence konularında söylenen şarkıların dili yalındır. Şarkılar yoluyla okuyucuların estetik zevkini yükseltmek amaçlanır.

Halk Bilgisi Haberleri dergisinin hemen her sayısında yer alan masal örnekleri dikkat çeker. Çoğu çok uzun olan bu masallar arasında konu birliği bulunmamaktadır. Olayların yoğun anlatıldığı masallar içinde okuyucular için sıkıcı olabilecek parçalara rastlanmamaktadır. Genellikle bir sayıda tamamlanmayan masalların devamına diğer sayılarda yer verilir.

Masallar -bilhassa Keloğlan Masalları- aracılığıyla okuyucular neşelendirilir, okuyuculara insan ve doğa sevgisi öğretilir, iyimserlik duygusu aşılır. Öte yandan masallardaki dil ve anlatım özellikleriyle Türk dilinin kuralları okuyuculara sezdirilir.

Dergilerde yer alan halk hikâyelerinde şiirlerde olduğu gibi geniş bir konu çeşitliliği vardır. Okuyuculara olumlu duygu, düşünce ve davranışların aşılmasında bu hikâyeler büyük bir önem arz eder. Kültürümüzün en değerli hazinelerinden biri olan halk hikâyeleri kimi zaman eğlendirici, kimi zaman öğretici bir misyonu üstlenir.

Tarihle halk hayalinin birleştiği bir tür olan efsanelerde dil ve anlatım oldukça yalındır. Efsaneler aracılığıyla Anadolu kültürü tanıtılır.

Menkıbeler yoluyla halk inançları ve kültürel değerlerin önemi vurgulanır.

Sözlü ve anonim ürünlerimizden biri olan halk fıkralarında mizah duygusu okuyuculara aşılarmaya çalışılır. Halk fıkralarındaki dilin yalınlığı dikkat çekicidir. Fıkralarda yer alan kısa, veciz söyleyişler yoluyla okuyuculara gündelik hayatta her gün karşı karşıya gelebildiğimiz durumlar aktarılır.

Gerçek yaşamın bir dönemini içine alan anı türüyle devrin sosyal ve siyasal durumu hakkında bilgi verilir.

Gündelik konulara ve sorunlara yer veren sohbet türüyle çeşitli görüş ve düşünceler okuyucularla paylaşılır. Karşılıklı soru-cevap anlatımına dayanan bu tür aracılığıyla dilimizin anlatım zenginliği vurgulanır.

Özdeyişler, atasözleri ve deyimler anlatımı zenginleştiren birer unsur olarak dergilerin farklı sayılarında farklı yoğunlukta yayımlanmıştır. Bilhassa atasözlerinin dergilerdeki yoğunluğu dikkat çekicidir. Bu sözlerle okuyucuları söylenen sözle ilgili düşündürmek, böylece onlara birtakım düşünceleri ya da erdemleri kazandırmak amaçlanmıştır. Öte yandan farklı bölgelerin atasözleri ve deyimlerine yer verilerek Anadolu'nun zengin sözlü mirası okuyuculara sezdirilmeye çalışılır.

Yukarıda sıraladığımız edebî metin örnekleri dışında kalan gelenek ve görenek, kişiler, yöresel özellikler, yiyecek ve içecek, halk eğlenceleri, halk sporları, halk oyunları vb. yazılar içinde Anadolu'nun birbirinden renkli kültürleri okuyanlara tanıtılarak ortak ulusal bilinci ve millet sevgisini aşlamak amaçlanmıştır. Ayrıca “Sözlük” başlığı altında Anadolu'nun farklı bölgelerine ait yöresel dil kullanımları ana dildeki karşılıklarıyla verilerek genç nesillerin kelime dağarcığı zenginleştirilmeye çalışılır.

Konuları bakımından geniş bir yelpazeye sahip olan dergilerin Türkçe eğitimindeki yeri ve önemini belirtmek amacıyla yapılan bu çalışmada, şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1- Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergileri yayımladığı metinler aracılığıyla okurların Türk kültürünü tanımalarına, Türk yurdunu ve ulusunu, doğayı, insanlığı ve hayatı sevmelerine yardımcı olmuştur. Dergide Türk kültürünün renkli yanlarını tanıtan yazılara oldukça sık yer verilmiş, Anadolu'nun farklı bölgelerinde değişik yaşam tarzları ve alışkanlıkları okuyucuların beğenisine sunulmuştur.

2- Dergilerde geçen türlü metinler yoluyla bireylere okuma zevk ve alışkanlığı kazandırmak amaçlanmıştır. Özellikle dönemin okur-yazar oranının azlığı göz önüne alındığında, halkevleri tarafından açılan okuma-yazma, halk dansları ve müzik kursları bu amaca yönelik önemli bir faaliyet olarak görülebilir. Halk Bilgisi Haberleri'nde yayınlanan “İstanbul ve Keloğlan Masalları”, halk hikâyeleri, efsaneler, halk fıkraları; Çorumlu dergisinde yayınlanan “Çorum Mânileri”, söyleşiler, türküler, çocuk oyunları... vb. yazılarla okuyucuların duygu ve düşünce dünyaları zenginleştirilmiş, bilgi birikimleri artırılmış, okuyucuların nesnel, özgür ve eleştirel bir düşünce tarzına sahip olmaları amaçlanmıştır. Bu bağlamda Çorumlu dergisinde Eşref Ertekin'in tefrika halinde yayınlanan “Çorum Mânileri”nin eğlendirerek eğitime amacına yönelik bir çalışma olduğu görülür. Halk Bilgisi Haberleri'nde yine tefrika halinde yayınlanan “İstanbul ve Keloğlan Masalları” yoluyla okuyucuların merak hissi tahrik edilmiş, bireylere okuma zevk ve alışkanlığı kazandırılmıştır.

3- Okuyuculara Türk dili sevdirmiş ve Türk dilinin kuralları sezdirilmiştir. Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergileri halk ağızlarındaki sözler, deyimler, atasözleri, mâniler

ve türküler yoluyla Türkçenin ses ve söz güzelliğini, ifade ve mana zenginliğini okurlarına sunmuştur. Halkın gözlem, buluş ve nktesini yansıtan ögeleri içinde barındıran mâniler bu konuda ayrı öneme sahiptir. orumlu dergisinde tefrika halinde yayınlanan mânilerde Türkçenin söyleyiş ve ifade zenginliğinin yanı sıra Türk insanının hayata bakış tarzı açıkça görülür.

4- Dergilerde unutulmaya yüz tutan halk kültürü ürünleri derlenmiş, Türk folklor sahasına eşsiz bir hazine kazandırılmıştır.

Halk Bilgisi Derneğinin dar btcesine rağmen her yıl düzenli olarak yaptığı tetkik çalışmaları, maddi ve manevi kültür ürünlerini kendine özgü yöntemlerle derleyen, sınıflandıran, çözümleyen ve senteze ulaşan Halk bilim sahası için önemli bir faaliyettir.

Bu açıdan insanların geleneksel yaşama biçimlerini, el sanatlarını, araç ve konut yapısını, hekimliğini, inanışlarını, birbirleri ile olan ilişkilerini araştırmak, derlemek, bunları değerlendirdikten sonra gerçekten halka ait olan bu kültür değerlerini gelecek nesillere aktarmak dergilerin temel işlevi olmuştur. Bu bakımdan okurların toplum için olumlu davranışlar sergilemelerine, millî kültürümüzle yoğrulmalarında orumlu ve Halk Bilgisi Haberleri'nin katkıları büyük olmuştur.

Saydığımız maddeler dikkate alındığında, bu dergilerin Türkçe eğitiminde ve folklor sahasında öneminin belirginleştiği kanısındayız.

Umut Ömer Sular

ÖZET

Bu araştırmamızın amacı, Halk Bilgisi ve orumlu dergilerinde geçen metinlerin Türkçe eğitimindeki yerini belirlemektir.

Çalışmamızda her iki dergide geçen bütün yazılar tek tek okunmuş, özetlenmiş ve tarih sırasına göre sınıflandırılmıştır. Dergilerde geçen bütün yazıların dil bilincinin gelişmesine hangi yollarla katkı sağladığı belirtilmiştir.

Öte yandan Halk Bilgisi Haberleri ve orumlu dergilerinin millî kültürün ulusa benimsetilmesi ve tüm yurttta yaygınlaştırılmasındaki rolü açıklanarak; folklor sahamızdaki yeri ve önemi vurgulanmıştır.

Atatürk, yurt ve ulus sevgisini, okuma-yazma alışkanlık ve zevkini bireylere aşılamayı amaç edinen dergilerin ülkemize ağdaşlaşma yolunda kazandırdığı değerler açıklanmıştır.

Araştırmamızda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1- Halk Bilgisi Haberleri ve orumlu dergileri yayınladığı metinler aracılığıyla okuyucuların Türk kültürünü tanımalarına, Türk yurdunu ve ulusunu, doğayı, insanlığı ve hayatı sevmelerine yardımcı olmuştur.

2- Dergilerde geçen türlü metinler yoluyla bireylere okuma alışkanlık ve zevki kazandırılmıştır.

3- Okuyuculara Türk dili sevdirilmiş ve Türk dilinin kuralları sezdirilmiştir.

4- Dergilerde unutulmaya yüz tutan halk kültürü ürünleri derlenmiş, Türk folklor sahasına eşsiz bir hazine kazandırılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe Eğitimi, Edeb Metinler, Folklor, Kültür, Türk Dili.

ABSTRACT

The importance of Halk Bilgisi Haberleri and Çorumlu Magazines in Turkish education.

The aim of this research is to explain the importance of texts which are published in Halk Bilgisi Haberleri and Çorumlu Magazines.

In this study, all articles were read, summarized one by one and were classified according to their date sequences. It was stated how these articles contributed to the progress of language conscious.

Besides, the importance of these magazines in the field of folklore was emphasized by explaining their roles in assimilating national culture and making it widespread all over the country.

The values were explained which these magazines, aiming to inculcate Atatürk, country love and literacy to individuals, made widespread.

In our research, we reached these results:

1- The articles in Halk Bilgisi Haberleri and Çorumlu magazines helped readers recognize Turkish culture and love their country, nature, life and humanity.

2- Thanks to these different in these magazines, individuals gained habit of reading and writing.

3- Turkish language and its rules were assimilated to readers.

4- Works of public culture, which began to be forgotten, were collected and the field of folklore gained a unique national treasure.

Key Words: Turkish Education, Literary Texts, Folklore, Culture, Turkish Language.

KISALTMALAR

bk. : Bakınız

çev. : Çeviren

Dr. : Doktor

H. B. H. : Halk Bilgisi Haberleri

H. B. D. : Halk Bilgisi Derneği

Hz. : Hazret

m. : Metre

S. : Sayı

s. : Sayfa

T. H. D. : Türk Halkbilgisi Derneği

T. D. K. : Türk Dil Kurumu

Y. : Yıl

ÖNSÖZ

1929 yılından itibaren yayınlanmaya başlanan **Halk Bilgisi Haberleri**, 1940'lı yıllarda yayınlanan **Çorumlu** dergisi Türk kültürü ve tarihi içinde son derece önemli bir yer tutmaktadır. Bu dergilerin bugün yayınlanmadığı, dolayısıyla unutulduğu da düşünülürse bunların yeniden gün yüzüne çıkarılması ve topluma tanıtılmasının eğitime doğrudan katkı sağlayacağı düşüncesindeyiz.

Öte yandan bu dergilerin yayınlanma amacına baktığımızda, dönemin dil ve anlatım özelliklerini de görmekteyiz. Çünkü bu dergilerin, 1923 yılında Cumhuriyetimizin ilanından sonra dilimizdeki sadeleşme hareketinde önemli rol oynadığı biliniyor. Özellikle **H. B. H.** tarihimizde önemli bir yere sahip olan **Halkevleri**'nin gelişmesine ve tüm Türkiye'de faaliyet göstermesine katkı sağlamıştır. Genç nesillerin bilinçli olarak yetişmesine dolaylı olarak yarar sağlayan bu dergilerin tanıtılmasını gerekli gördük.

Araştırmamızın önemi, onun uygulamaya ilişkin bilgi vermesi, bir kuram geliştirmeye katkı getirmesi, alanda yenilenebilirlik sağlanması, uygulamanın değerlendirilmesine imkân vermesi, güncel dil ve eğitim sorunlarına katkı getirmesi özelliklerinden bir ya da birkaçını gerçekleştirilmesi gösterilebilir.

Bu anlayışla, çalışmamızda dergilerde yer alan yazılar tek tek okunmuş, özetlenmiş ve fişlenmiştir. Daha sonra bunlar “manzum” ve “mensur” eserler olmak üzere iki ana başlık altında toplanmıştır. Ayrıca her tür, ele aldığı konuya göre kendi içinde de sınıflandırılmıştır. Bütün bunlardan sonra da genel bir değerlendirilmeye gidilmiştir. Bu arada çalışmamız esnasında parçaların türlerini belirlemede zorlandığımızı, bu yüzden bazı parçaların türü hakkında farklı görüşler olabileceğini belirtelim.

Çalışmamızda dergileri bir bütün olarak ele aldık ve bu anlayışla sınıflandırdık; her parçayı kronolojik bir sırayla verdik.

Bu araştırma süreci içerisinde sözlük, çeşitli yazılar, ansiklopediler ve daha önce yapılmış çalışmalardan yararlanılmıştır.

Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinde geçen bütün yazıları özetleyerek yaptığımız bu çalışmada dergilerin Türkçe eğitimindeki işlevini belirlemeyi amaçladık.

Ayrıca, beni bu konuya yönelten, çalışmalarımı titizlikle izleyen değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet Yardımcı'ya ve benden görüş ve fikirlerini esirgemeyen Dr. Seçkin Aydın'a teşekkür ederim.

Umut Ömer SULAR

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	II
KISALTMALAR.....	III
ÖNSÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	VI

I. Bölüm

1- GİRİŞ.....	1
1.1. Halk Bilgisi Haberleri Dergisi.....	6
1.2. Çorumlu Dergisi.....	8
1.3. Türkçe Eğitimi ve Edebiyat.....	9
1.4. Türkçe Eğitiminde Edebî Metinlerden Yararlanma.....	11
1.5. Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu Dergilerinde Edebî Metinler.....	14

II. Bölüm

2- BULGULAR ve YORUM.....	20
2.1. Halk Bilgisi Haberleri.....	20
2.1.1. Edebî Türler.....	20
2.1.1.1. Manzum Eserler.....	20
2.1.1.1.1. Halk Şairleri ve Şiirleri.....	20
2.1.1.1.2. Destan.....	51
2.1.1.1.3. Türküler.....	58
2.1.1.1.4. Mâniler.....	62
2.1.1.1.5. Tekerlemeler.....	64
2.1.1.1.6. Bilmeceler.....	66
2.1.1.1.7. Ninniler.....	67
2.1.1.1.8. Ağıt.....	68
2.1.1.1.9. Dua ve Beddualar.....	69

2.1.1.2. Mensur Eserler.....	69
2.1.1.2.1. Masallar.....	69
2.1.1.2.2. Halk Hikâyesi.....	95
2.1.1.2.3. Efsane.....	98
2.1.1.2.4. Menkıbeler.....	99
2.1.1.2.5. Halk Fıkraları.....	99
2.1.1.2.6. Anı.....	100
2.1.1.2.7. Deyimler.....	100
2.1.1.2.8. Atasözleri.....	107
2.1.2. Yöresel Özellikler.....	112
2.1.3. Meslekler.....	117
2.1.4. Halk Sanatları.....	121
2.1.5. Gelenek ve Görenek.....	123
2.1.6. Yiyecek ve İçecek.....	148
2.1.7. Halk İnanmaları.....	151
2.1.8. Hekimlik.....	152
2.1.8.1. Halk Hekimliği.....	152
2.1.9. Halk Eğlenceleri.....	161
2.1.10. Halk Sporları.....	162
2.1.11. Giyim ve Kuşam.....	163
2.1.12. Halk Araç ve Gereçleri.....	163
2.1.13. Halk Oyunları.....	166
2.1.14. Halk Seyirlik Oyunları.....	167
2.1.15. Kişiler.....	167
2.1.16. Çocuk Oyunları.....	170
2.1.17. Sözlük.....	173
2.1.18. Genel.....	179
2.2. Çorumlu Dergisi.....	197
2.2.1. Edebî Türler.....	197
2.2.1.1. Manzum Eserler.....	197
2.2.1.1.1. Halk Şairleri ve Şiirleri.....	197
2.2.1.1.2. Destan.....	213
2.2.1.1.3. Türküler.....	220
2.2.1.1.4. Mâniler.....	225

2.2.1.1.5. Bilmeceler.....	236
2.2.1.1.6. Ninniler.....	237
2.2.1.1.7. Ağıt.....	237
2.2.1.1.8. Dua ve Beddualar.....	239
2.2.1.1.9. Şarkı.....	239
2.2.1.2. Mensur Eserler.....	240
2.2.1.2.1. Halk Hikâyesi.....	240
2.2.1.2.2. Menkıbeler.....	241
2.2.1.2.3. Halk Fıkraları.....	241
2.2.1.2.4. Söyleşiler.....	242
2.2.1.2.5. Atasözleri.....	243
2.2.1.2.6. Özdeyişler.....	244
2.2.2. Yöresel Özellikler.....	245
2.2.3. Meslekler.....	251
2.2.4. Gelenek ve Görenek.....	253
2.2.5. Yiyecek ve İçecek.....	256
2.2.6. Halk İnanmaları.....	257
2.2.7. Hekimlik.....	257
2.2.7.1. Halk Hekimliği.....	257
2.2.7.2. Tıbbî Hekimlik.....	257
2.2.8. Halk Eğlenceleri.....	261
2.2.9. Giyim ve Kuşam.....	261
2.2.10. Halk Oyunları.....	262
2.2.11. Kişiler.....	263
2.2.12. Çocuk Oyunları.....	268
2.2.13. Sözlük.....	269
2.2.14. Tarihi Eserler.....	271
2.2.15. Genel.....	273
2.3. Yorum.....	302

III. Bölüm

Sonuç ve Değerlendirme.....	306
-----------------------------	-----

KAYNAKÇA

1-	Ana Kaynaklar.....	312
2-	Yararlanılan Kaynaklar.....	312
3-	Elektronik Kaynaklar.....	316

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Kültür, doğuştan başlayarak bilinçli ya da bilinçsiz edindiğimiz, içimize sindirip özümlediğimiz bilgilerin tümüdür.

Başka bir deyişle, insanoğlunun biyolojik olarak değil de sosyal olarak kuşaktan kuşağa aktardığı maddî ve maddî olmayan ürünler bütünüdür.

Öyleyse “kültür” deyişiyle insan dünyasını taşıyan, yani insan varlığını gördüğümüz her şey anlaşılabilir (Yardımcı, 2004).

Linton’a göre (1942) kültür, bir toplumun tüm hayat biçimidir. Wissler’a göre (1916) kültür, belli bir düşünce sistemi ya da bütünüdür.

Bu tanımlamalara dayalı olarak kültür, içgüdüsel ve kalıtsal değil, her bireyin doğduktan sonraki yaşantısı içinde kazandığı alışkanlık ve davranışlar olarak yorumlanabilir.

Fransızcadan dilimize giren “**kültür**” sözcüğü Türk Dil Kurumunun (1994) sözlüğünde toplam üç madde içinde açıklanır:

1-Tarihî, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddî manevî değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere sözlü veya yazılı aktarmada kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin. 2-Muhakeme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yoluyla geliştirilmiş olan biçimi.3-Bireyin kazandığı bilgi: Fizik kültürü kuvvetli bir kişi (TDK, 1994: 492).

Kültür, sözlük anlamından da anlaşılacağı üzere bir toplumun yarattığı maddî manevî değerler bütünüdür. Bu kavram toplumun kültürünü usulüne göre araştırıp; genel kaidelere varmak isteyen bir bilim dalı olan folklor ile iç içe değerlendirilebilir. Bu ilişkiyi folklorun (halk bilim) tanımında aramamız gerekir:

Folklor: Bir toplumun kültürüne ait gerek maddî gerek manevî kültürlerini araştırıp usulüne göre saptayan ve bunlarla ilgili olarak genel konu ve kaidelere varmak isteyen bir bilimdir. (Masallar,efsaneler, türküler, mâniler, destanlar, ağıtlar, deyimler, atasözleri, bilmeceler, tekerlemeler, gibi söz sanatları, doğumdan ölüme kadar çeşitli âdetler, gelenekler, inançlar, halk oyunları, halk müziği, halk müzik aletleri, halk kıyafetleri, süs eşyaları, çanak çömlek, bakraç, güğüm, kaşık, halı, kilim, cicim heybe, kolan oya, kese, çevre, uçkur, yazma gibi binbir çeşit el sanatları ile ilgili eşya...) folklorun alanına girer (Folklor Kurumu, 2001).

Folklor çalışmalarında önemli bir isim olan Fuad Köprülü' ye göre "folklor milletin mazisini yaşatan bir ilimdir." (Öztürkmen, 1998:31-33). Öte yandan Türkiye'de çeşitli halk bilimciler tarafından folklorun anlamı ve tanımı konuları ele alınıp incelenmiştir:

Sedat Veysi Örnek'e göre folklor, bir ülke ya da belirli bir bölge halkına ilişkin maddî ve manevî alanlardaki kültürel ürünleri konu edinen, bunları kendine özgün yöntemlerle derleyen, sınıflandıran, çözümleyen, yorumlayan ve son aşamada bir senteze yardımcı olmayı amaçlayan bir bilim dalıdır. M.Şakir Ülkütaşır' a göre folklor, en derin toplu anlamıyla genel olarak sözlü halk edebiyatı, halk musikisi, halk teması, halk gelenek ve inançları gibi tamamen fikri ve manevî oluşumları, özetle halkın manevî kültürünü araştıran bir bilimdir (Folklor Edebiyat, 2006).

Metin Karadağ'a göre (1989) halk bilim, halkın yaşayışının bilimidir. Halkın yaşam serüvenini kendi metotları içinde, diğer bilimlerle işbirliği yaparak ortaya koymaya çalışan bir bilimdir.

Sait Evliyaoğlu ve Şerif Baykurt (1988) ise halk biliminin konusunu ve amacını şöyle açıklarlar:

Halk bilimin konusu halka ait olan her şeydir. Fakat hemen şunu da söylemek gerekir ki halk bilim halkın anonim görgü, bilgi, gelenek ve her türlü sosyal kuruluşlarını inceler. Kişisel çalışmalar halk bilimin konusu dışında kalır. Hangi tür kültür ve sanat yapıtları kişiler tarafından meydana getirilmişse, meydana getirilen yapıtların sahipleri, yaratıcıları belli ise onlar halk bilimin konularından çıkıp ilgili bilim dallarının konuları arasına girmiş olur.

Halk bilimin konusunu başlangıçta anonim ve genellikle sözlü halk edebiyatı ve bu sözlü edebiyatla birlikte zamanımıza ulaşan inançlar oluşturuyordu. Fakat, bugünkü halk bilim anlayışına göre artık her şey halk bilim konularının kapsamı içinde yer almaktadır.

Halk biliminin amacı; insanların binlerce yıldan beri biriktirip getirdiği ve halk tabakaları arasında yaşayan bilgileri araştırmak, inceleyip değerlendirdikten sonra bu öğeleri bölgesel kültürlerden ulusal kültürlere aktarmak suretiyle onları kuvvetlendirmek ve dolayısıyla insanlık kültürüne katkıda bulunmaktır (Evliyaoğlu ve diğ., 1988: 23,25).

Farklı tanımlardan da anlaşılacağı gibi birçok halk bilimci kültür ve folklor kavramlarına bir bütünün parçaları olarak yaklaşır. Öte yandan her toplumun kendine özgü bir yapısı ve bu yapı içinde kaynaşmış kültürel öğeleri değerlendirirken halkın düşünsel yapısını da göz ardı etmemek gerekir (Boratav, 1969).

Bu noktada, Türkiye’de halk biliminin geçmişini ve bugünü değerlendirmenin çalışmamıza ışık tutacağı kanısındayız:

Türkiye’de folklor çalışmaları, Batı ülkelerine kıyasla daha geç başlamıştır. Bazı araştırmacılar, folklorun bir bilim olduğundan habersiz, bazı veriler elde edip bunları bazı dergilerde yayımlamışlardır. Gökalp, “Halka Doğru” adlı dergide “Halk Medeniyeti 1” başlıklı yazısında folklor terimine karşılık olarak “halkıyat” terimini (1913) kullanmıştır. Cumhuriyet dönemine kadar folklor konusundaki çalışmalar, daha çok kişisel ve dağınık görünümündedir. Türkiye’de ilk resmi derlemeler İstanbul Belediye Konservatuarı’nca 1926 yılında başlatılmış, bu amaçla dört gezi düzenlenmiştir. Halk bilimin alanına giren konulardan biri olarak derlenen türküler notaya alınarak 14 defter halinde yayınlamıştır. 1927 yılında Ankara’da “Anadolu Halk Bilgisi Derneği” daha sonra da “Türk Halk Bilgisi Derneği” adını alan bu dernek Türk halk bilimine dönük çalışmalar başlatan ilk dernektir. Bu dernek çıkardığı “Halk Bilgisi Haberleri” adlı süreli yayınıyla ülkemizin çeşitli yörelerinden derlenen halk bilimi verilerini toplu olarak sunmuştur. “Halk Bilgisi Toplayıcılarına Rehber” adlı kılavuzu da yayınlamıştır. 1932 yılında kurulan halkevleri kültürün araştırılması, incelenmesi, yaygınlaştırılması ve halka kaynaştırılmasında önemli bir rol oynamıştır. 1955 yılında Türk Halk Sanatlarının ve Ananelerini Tetkik Cemiyeti kurulmuştur. Bu oluşum iki kez ad değiştirerek günümüzdeki Folklor Araştırmaları Kurumu adını almıştır. 1964 yılında kurulan “Türk Folklor Enstitüsü” kurma derneği 1966 yılında “Türk Folklor Araştırmaları Kurumu” adını alarak bu alanda çalışmalar yapmıştır. Halk bilimi alanında hizmet veren resmi bir kuruluş olarak Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, geçmişten bugüne birtakım değişiklikler geçirerek kurulmuştur (Folklor, Edebiyat, 2006).

Öte yandan halk bilimin alanının kapsamına giren konulara yer veren ve yurdumuzun çeşitli bölgelerinden derlenmiş zengin folklor ürünlerini içeren birçok

sürekli yayın vardır. En eskisinin 1927, en yenisinin 1973 yılında yayıma başladığı bu dergilerin yayım tarihine göre başlıcaları şunlardır: “Halk Mecmuası, Halk Bilgisi Haberleri, Folklor Dergisi, Folklor Postası, Türk Folklor Araştırmaları, Türk Etnografya Dergisi, Folklor, Folklorla Doğru, Sivas Folkloru, Halk bilimi” (Örnek, 1995: 100).

Bu dergilerin dışında, 1932 yılında kurulmuş olan ve sayıları 1945 yılına kadar 400’ü bulan halkevleri, 37 farklı dergi çıkarmıştır. Bu dergilerin bazıları şunlardır (Karadağ, 1989: 31):

Adana Halkevinin Dergisi	:	Görüşler
Afyon Halkevinin Dergisi	:	Taşpınar
Antakya Halkevinin Dergisi	:	Hatay
Antalya Halkevinin Dergisi	:	Türk Akdeniz
Balıkesir Halkevinin Dergisi	:	Kaynak
Bursa Halkevinin Dergisi	:	Uludağ
Çorum Halkevinin Dergisi	:	Çorumlu
Denizli Halkevinin Dergisi	:	İnanç
Elazığ Halkevinin Dergisi	:	Atlan
Erzurum Halkevinin Dergisi	:	Erzurum
Eşkisehir Halkevinin Dergisi	:	Halkevi
Isparta Halkevinin Dergisi	:	Ün
İzmir Halkevinin Dergisi	:	Fikirler
Kayseri Halkevinin Dergisi	:	Erciyes
Konya Halkevinin Dergisi	:	Konya
Malatya Halkevinin Dergisi	:	Derme
Manisa Halkevinin Dergisi	:	Gediz
Samsun Halkevinin Dergisi	:	19 Mayıs
Trabzon Halkevinin Dergisi	:	İnan
Zonguldak Halkevinin Dergisi	:	Karaelmas

Türk halk bilimine duyulan ilgiyi canlı tutmakta büyük rol oynayan bu dergilerden bir bölümü çeşitli nedenlerle yayımlarına son vermişken, bir bölümü de maddî güçlüklerle karşı uzun bir zamandan beri yayımlarını aksatmadan sürdürmüştür.

Buraya kadar halk biliminin tanımı, kapsamı ve halk bilim çalışmalarının Türkiye’de geçirdiği evrimler belirginleştirilmeye çalışıldı. Bu bilgiler ışığında toplumların kendine has özelliklerini araştıran en temel bilim dallarından biri olan folklorun oldukça geniş bir sahaya yayıldığı görülür.

1.1. Halk Bilgisi Haberleri Dergisi

Halk Bilgisi Haberleri dergisi, 1 Kasım 1929 tarihinde 1.Sayısıyla yayın hayatına başlar. Dergi, Ocak 1947’de 125.Sayısıyla yayın hayatını tamamlar.

Halk Bilgisi Derneğinin (1929) “İlk Söz” başlıklı yazısında derginin Halk Bilgisi Derneği tarafından yıllık bir mecmua olarak çıkarıldığı; ancak iki sene içinde büyük bir ilgi gördüğü belirtilir.

Dergide en çok görülen isimler şunlardır: İsamettin Faika, Faruk Uluğ, Ahmet Caferoğlu, M.Abdülkadir İnan, Pertev Naili Boratav, Ali Rıza, Enver Sadık, Hasan Fehmi, Mehmet Şakir, Hüseyin Avni, Osman Bahadıroğlu, Osman Nazif, Hikmet Turhan Dağlıoğlu.

Dergide yer alan “Haberler” başlığı altında Halk Bilgisi Derneğinin faaliyetlerine yer verilir. Derginin (1930) 3.Sayısında “Haberler” başlığı altında Sinop ve Manisa çevrelerinde halk bilgisi faaliyetlerinin giderek arttığı belirtilir. Dergi, sadece Anadolu’da gelişen folklor faaliyetlerine değil, dünya folklorunun da gelişimine yer ayırır. Derginin (1930) 4.Sayısında “Haberler” başlığı altında Prusya’nın Hesse eyaletine ait folklor çalışmaları tanıtılır.

Halk Bilgisi Derneği (1930) 5.Sayısında Fransa’da yeni bir Halk Bilgisi Cemiyetinin kuruluşundan söz eder.

Halk Bilgisi Haberleri dergisi İstanbul, Kırklareli, Urfa, Gaziantep, Kastamonu, Balıkesir, Bursa, Malatya, Erzurum, Muğla, Yozgat, Kars, Sinop, Tokat yörelerinin halk araç ve gereçleri, yiyecek ve içecekleri, bilmece, ninnileri, halk hikâyeleri, halk seyirlik oyunları, destanları, meslekleri, deyimleri, gelenek-görenekleri, halk şairleri, efsaneleri, dua ve bedduaları, çocuk oyunları, halk hekimliği, inanmaları, atasözleri, menkıbeleri, halk fıkraları, ağıtları, giyim ve kuşamları, türküleri, tarihî kişileri, halk sanatları, mânileri, tekerlemeleri, masalları, halk eğlenceleri, halk şiirleri hakkında ayrıntılı bilgilere yer verir.

Çobanoğlu (1999) Halk Bilgisi Haberleri dergisini bizlere şu şekilde açıklar:

Birkaç Türk aydınının gayreti ve devletin de teşviki ile 1927 yılında ilk Türk folklor dergisi ve “Anadolu Halk Bilgisi Derneği” adıyla Ankara’da kurulan dernek özel bir öneme sahiptir. Derginin adı 1928 yılında “Türk Halk Bilgisi Derneği” şeklinde değiştirilir. Dernek ilk faaliyet olarak folklor meraklılarına konu ile ilgili bilgiler ve açıklamalarla derleme yöntemlerini ve folklor “kadrosu”nu içeren “Halk Bilgisi Toplayıcılarına Rehber” adlı kılavuzu yayınlar. İkinci faaliyet olarak da dernek, “Halk Bilgisi Mecmuası” adlı bir yayın organı çıkarır; fakat bu dergi 1928 yılında çıkan ilk sayıdan sonra kapanır, bunun yerine 1929 yılında “Halk Bilgisi Haberleri” adlı aylık bir dergi çıkarılmağa başlanır ve bu dergi 124 Sayı yayınlanır (Çobanoğlu, 1999: 27).

Halk Bilgisi Haberleri dergisindeki derleme faaliyetleri dikkat çekicidir. Özellikle masal, mâni, atasözü, bilmece, halk hikâyesi derlemelerinin Çorumlu dergisine nazaran daha çok olduğu görülür. Ayrıca, dergi (1930) her yıl düzenli olarak yurt genelinde yapılan tetkik çalışmalarına yer ayırır. Hemen her sayıda halk şairlerini tanıtan yazılar ayrı bir öneme sahiptir.

1.2. Çorumlu Dergisi

Çorumlu dergisi, 15 Nisan 1935 tarihinde 1.Sayısıyla yayın hayatına başlar. Dergi, 1 Ağustos 1946'da 61.Sayısıyla yayın hayatını tamamlar.

Bedri Bilginer'in (1938) "Çorumlu'yu Neden Çıkarıyoruz?" başlıklı yazısında derginin Çorum ve çevresine ait zengin halk kültürünün tespiti için bir yayın organının ihtiyaç duyulması sebebiyle çıkarıldığı belirtilir. Derginin (1938) "Çalışma Programımız" başlıklı yazısında çalışma programı toplam 32 madde içinde açıklanır.

Dergide en çok görülen isimler şunlardır: Ziya Büyükataman, Nemci Şanlı, Fahri Çöplü, Osman Tuncel, Nazmı Tombuş, Neşet Köseoğlu, Eşref Ertekin, Hayri Karamuk, Ferit Dedebaş, Kemal Terlemezoğlu, Kadir Uslu, Kemal Demirer, Kemal Sayın.

Çorumlu dergisi Çorum ve yöresinin gelenek-görenekleri, inanmaları, halk eğlenceleri, halk şairleri, destanları, türküleri, manileri, dua-bedduaları, bilmeceleleri, tarihî eserleri, şarkıları, menkıbeleri, meslekleri, yiyecek-içecekleri, halk hekimliği, çocuk oyunları, halk şiirleri, halk oyunları, ağıtları, özdeyişleri hakkında ayrıntılı bilgilere yer verir.

Derginin hemen her sayısında devlet politikası, Atatürk, İsmet İnönü övülür. Nazmı Tombuş'un (1939) "Bir Bayram, Bir Matem" başlıklı yazısı buna örnek gösterilebilir.

Çorumlu dergisinde sayıların son sayfalarında Çorum Halkevinin aylık çalışma raporları başlıklar ve maddeler altında sıralanır. Ayrıca dergi, Türk dili hakkında çeşitli görüşlere yer ayırır. Derginin (1940) "Dil İnkilâbı Savaşı" başlıklı yazısında Türk dilinin yabancı dillerin tesirinden nasıl kurtulacağı anlatılır. Yine derginin (1946) "14. Dil Bayramı Dolayısıyla Bir Konuşma" başlıklı yazısında Türk dilinin önemi vurgulanır.

Öte yandan Hikmet Turhan Dağlıoğlu'nun "Onuncu Asırda Çorum" başlıklı yazıları Çorum tarihine ışık tutması bakımından dikkat çekicidir. Bu bilgiler dergi içindeki tarihî vesikalarla desteklenir.

Çorumlu dergisi ve halkevleri politikası Tunç (2004:32) tarafından "Halkevleri, milli beraberliği kuvvetlendirici bir görev üstlenmiştir. Bu noktada, Louis Althusser'in terimlerini ödünç alarak söylersek, halkevleri ve halkevleri dergileri bir ölçüde devletin ideolojik bir aygıtı görevini üstlenmiştir." şeklinde açıklanır.

Özetle, Atatürk'ün önderliğinde kurulan yeni rejimin temel çizgileri Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinin yayın anlayışının politik zeminini oluşturduğu görülür.

1.3. Türkçe Eğitimi ve Edebiyat

Ülkemizde her bireyi gerekli bilgi ve becerilerle donatıp yetiştirmeyi amaçlayan eğitim sistemimiz içinde ana dili eğitimi önemli bir yer tutmaktadır.

Türkçe eğitimi okuma, yazma, anlatım vb. birtakım alanlara ayrılmış olsa da kendi içinde bir bütünlük taşır.

Türkçe eğitimi ve temel felsefesi Cahit Kavcar (1997) tarafından şöyle açıklanır:

Türkçe dersi ilk okuma ve yazma, okuma, sözlü ve yazılı anlatım, dilbilgisi, yazım "inşat" çalışmaları gibi etkinlik alanlarını kapsar. Bu dersin öğrencilere kazandıracığı davranış ve yeterlilik ise, daha önce görüldüğü gibi, anlama gücü, anlatma becerisi, dinleme ve okuma alışkanlığı, dilbilgisi ve yazım kurallarının kavranılması, dilsevgi ve bilincinin edinilmesi biçiminde özetlenebilir (Kavcar ve diğ., 1997:9).

Okuma zevk ve alışkanlığını Yardımcı ve Tuncer (2000:24) “Önemli olan okuma alışkanlığı kazandırarak kitabı sevdirmektir. Bu nedenle okumayı alışkanlık haline getirmek, eğitimin en önemli ilkesi olarak görülür.” biçiminde açıklarlar.

Bu noktada, çocuğun dil gelişimi içerisinde düşüncenin, akıl yürütmenin ve problem çözmenin ne kadar önemli olduğunu anlıyoruz. Türkçe eğitiminde dil bilincinin çocuklarda geliştirilmenin çeşitli yollarının olduğu bilinmektedir. Bu yollar arasında çocuklara düşünce ve duygularını sözlü ve yazılı olarak anlatmalarına geniş olanak sağlamanın, zengin ve düzeye uygun metinlerle çocukların okuma zevk ve alışkanlığını geliştirilmenin etkili olacağı kanısındayız.

Özcan Demirel ise (2000:26) okuma alışkanlığını “öğrencileri sanat değeri taşıyan eserlerden zevk alabilir hale getirmenin yolu ise, onları yaşlarına, düzeylerine ve okuma eğilimlerine uygun değerli eserleri okumaya yöneltmek ve özendirme.” biçiminde yorumlar.

Türkçe eğitiminde yazılı ve sözlü eserler yoluyla bireylerin okuma, yazma, dinleme, konuşma düzeylerini geliştirilmenin yanı sıra, onların farklı konulara yönelmeleri, farklı durumlarla ilgi kurmaları ve en önemlisi birey olabilme sorumluluğu taşıyabilmeleri amaçlanır.

Bu bağlamda, Türkçe eğitiminin çok büyük ölçüde edebiyat eğitimi ile iç içe olduğu düşünülebilir. Çünkü edebiyat kavramının dille yapılan güzel sanat dalı olduğu düşünülürse, sosyal bir bilim dalı olan edebiyatın çocuğun davranış, yaşayış, ifade ediş ve duyuş alanlarındaki gelişimine doğrudan katkı sağladığı bilinmektedir.

Edebiyat ve edebiyat eğitimini İsmail Çetişli (2006) şu şekilde tanımlar:

Hulâsa edebiyat eğitimi, ne tamamiyle metotsuz, pedagojik kurallardan uzak, keyfi, rasgele bir öğretim faaliyeti ne büsbütün soyut birtakım bilgilerin ezberlettirilmesi ve de sadece ahlâk, tarih, sosyoloji, ve dil dersidir. Edebiyat eğitimi, sanatkârın dil malzemesiyle hayat verdiği estetik değere hâiz edebî metni, varoluş amacı doğrultusunda anlama/ anlamlandırma/ duyma/ duyurma, sezme/ sezdirme üzerinde odaklaşan bir tür sanat eğitimidir. Temel amacı da, öğrencinin yaratılışından getirdiği güzellik duygusunu ortaya çıkarmak, geliştirip zenginleştirmek ve terbiye etmektir (2006:83).

Yukarıdaki açıklama ve tanımlamalardan anlaşılacağı üzere, Türkçe eğitiminde çocuğun dil bilincinin geliştirilmesinde edebiyatın dil malzemesinden etkin bir şekilde yararlanıldığı, Türkçe eğitimi ve edebiyat gibi iki uygulama alanının birbiriyle sürekli etkileşim içinde bulunduğu söylenebilir.

1.4. Türkçe Eğitiminde Edebî Metinlerden Yararlanma

Toplumlar, millî kültürlerini ve sosyal zenginliklerini konuşa konuşa ve yapa yapa geliştirirler. Bir ulusu oluşturan bireyler ise asırlarca devam eden sosyal yaşantının bir sonucu olarak millî birikimi oluştururlar. Bu birikimi ise sözlü ve yazılı olarak dil aracılığıya gelecek nesillere aktarırlar.

Bu açıdan dilin doğru ve anlamlı bir şekilde kullanılması doğrudan bireyin dil becerisine bağlıdır. Çocuğun dil becerisini geliştirmeyi amaçlayan Türkçe eğitiminde edebî metinlerin yeri ve önemi oldukça büyüktür. Çünkü çocukların estetik duyu ve duyarlılıklarının ortaya çıkarılıp zenginleştirilmesi, onlara yaşadığı çevrenin millî değerlerinin tanıtılması ve dilinin zenginliklerini fark ettirilmesi edebî metinlere bağlıdır.

Bu noktada, metin kavramının tanımı üzerinde durmamız yararlı olacaktır. İsmail Çeşli (2006:79) metin kavramını “herhangi bir konu veya olayın dil vasıtasıyla -yazılı veya sözlü olarak- ifadesinden oluşan söz bütünüdür.” şeklinde tanımlar. Çeşli, edebiyat eğitiminde esas olması gereken edebî metni ise “herhangi bir duygu, düşünce, hayal, intiba ve olayın dil vasıtasıyla, ama edebîlik, değerine hâiz bir biçimde ifadesinden oluşan ‘söz ve söylem bütünüdür’ şeklinde belirtir.

Öte yandan bireylerde dil sevgi ve bilincinin uyandırılmasında metinlerin özellikleri Cahit Kavcar (1997) tarafından şöyle açıklanır:

Öğrencilerin gerçekten dilimizi sevmeleri isteniyorsa, okuma kitaplarında ilginç konu ya da olayları içeren, kolay anlaşılır güzel yazılara yer verilmelidir. Konu bakımından ilgi çekmeyen, çok basit ve anlatım bakımından da zayıf yazılar, dil bakımından ne kadar yalın da olsalar, çocuklarda hem okuma isteğinin, hem de dil seviyesinin gelişimine engel olur (1997:8).

Yukarıda vurguladığımız gibi dil eğitiminin temel objesi olan metinlerin farklı unsurlardan meydana gelmiş bir bütün olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca herhangi bir metni veya sözü, edebiyat sanatı düzeyine ulaştıran temel değer okuyanı veya dinleyeni hayranlık içinde bırakacak ve etkileyecek seviyede güzel olmasına bağlı olduğu unutulmamalıdır.

Yine, Türkçe eğitiminde dil becerilerinin kazandırılmasında kullanılan metinleri Gıyasettin Aytaş (2005) şöyle tarif eder:

Her edebî eserde, anlatılmak istenen bir mesaj vardır. Bu mesaj yerine göre tarihî, dinî, ahlâkî, sosyal, ekonomik ve kültürel olabilir. Edebî eserler, ele aldıkları konu ve içeriklere göre, farklı biçim ve tekniklere sahip olabilirler. Bu teknikleri bilmeyenlerin edebiyat eseri yazamayacağı

âşikardır. Edebiyat eseri olaylara, insanlara ve eşyaya çok değişik anlamlar verebilir (2005:261).

Görüldüğü gibi, seçilen metinlerin bir ifade ve beceri çerçevesi bulunan Türkçe eğitiminde bireyin ruh ve zihin gelişimine katkısı oldukça fazladır. Bilhassa bireyin dil hazinesinin geliştirilmesi ve Türk diline olan sevgisinin arttırılması yönünden metinlerin seçimi önemlidir.

Bu konuda Celal Demir (2006) ana dili eğitiminde bireyin kişisel kelime servetini arttırmak için metaryallerin titizlikle seçilmesi gerektiğini vurgular.

İsmail Çetişli ise (2006) edebiyat eserinin bir başka boyutu üzerinde durur:

Edebiyat eseri, “çok anlamlı”dır ve her okunuşunda yeniden yaratılır. Her okuyucu, sahip olduğu yaş, cinsiyet, ruh hâli ve kültürüne göre, ondan bir mânâ elde eder veya ona bir yorum getirir. Aynı okuyucunun aynı eseri farklı zamanlarda okuması durumunda da bu husus geçerlidir (2006:82).

Dilin bütün imkân ve inceliklerini içinde barındıran edebî metinlerin seçiminde bireylerin ilgi ve bilgi düzeylerinin belirlenmesinin önemli rol oynadığı görülmektedir.

Özetle, Türkçe eğitimi içerisinde gerek dil kullanımında, gerek bilgi ve birikimin arttırılmasında gerekse ulusal kültürün ve evrensel değerlerin tanıtılmasında edebî metinlerin bir köşe taşı olduğu anlaşılmaktadır.

1.5. Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu Dergilerinde Edebî Metinler

Konumuzun esasını teşkil eden Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinde yer alan çeşitli metinleri ve bunların Türkçe eğitimine olan katkılarını açıklamaya çalışacağız. Ancak bundan önce dergilerin çıkarılma amacına kısaca değinelim.

1 Kasım 1929 tarihinde Halk Bilgisi Haberleri dergisi, 15 Nisan 1935 tarihinde ise Çorumlu dergisi yayın hayatına başlar. Cumhuriyetin ilk yıllarında yayın hayatına başlayan bu dergilerin temel amacı ulusumuza Atatürk ilke ve inkılâplarını benimsetmek, Cumhuriyet sevgisini tüm yurda yaymak olmuştur. Dergilerde yer alan metinler aracılığıyla ulus ve yurt sevgisi beslenip güçlendirilmeye çalışılmıştır.

1 Kasım 1928 tarihinde yeni Türk alfabesinin resmî kabulünden hemen sonra yayın hayatına başlayan Halk Bilgisi Haberleri dergisi, ardından yayınlanmaya başlayan Çorumlu dergisi ülkemizdeki okur-yazar oranının azlığını göz önüne almış, dönemin sosyal ve siyasal olaylarını da sayfalarına taşımıştır.

Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinde yer alan yazılar içinde özellikle şiir, masal, mâni, türkü ve destanlarda bir yoğunlaşma olduğu görülür.

Bu noktada dergilerde geçen parçaların özelliklerini ve eğitimimizdeki işlevini açıklayabiliriz.

Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinde yer alan şiir örnekleri yoluyla bireylere güzellik duygusu kazandırılmaya çalışılmıştır. Genellikle halk kültürünün ürünü olan bu şiirlerde konuların çeşitlilik gösterdiği belirtilebilir. Şiirlerin dili büyük bir bölümünde sadedir. Yer yer dili ağır olan şiirlere de rastlanmaktadır. Ayrıca dönemin halk şairlerini tanıtıcı yazılara yer verilerek

şiiirin yazıldığı devir, sanatçısı ve mensup olduğu edebî şube belirtmeye çalışılmıştır. Halk Bilgisi Haberleri’nde Faruk Uluğ’un (1929) Yunus Emre’yi konu alan yazısında Türk şiiirinin güzel örnekleri okuyuculara aktarılır. Yine M. Zeki’nin (1930) “Âşık Ali” başlıklı yazısında bir halk şairinin hayatına ve edebî kişiliğine yer verilmiştir.

Destan örneklerindeki olaylar, kahramanlık duygularını geliştirdiği gibi millet hayatındaki kültürel bütünlüğünün kaynağını oluşturur. Konuları bakımından çeşitlilik gösteren destanların dönemin tarihî olaylarına ışık tuttuğu görülür. Çorumlu dergisinde Neşet Köseoğlu’nun (1938) “Kurtuluş ve İnkılâp Destanı” başlıklı yazısında Atatürk ve ulus sevgisi okuyuculara aşılarmaya çalışılır.

Dergilerde genellikle bir olaya dayanarak söylenen türkülerden bazılarının ilk söyleyenin adının unutulup halka mal olduğu, bazılarının ise âşığının adını bünyesinde koruduğu ve anonimleşmediği belirtilebilir. Bu türküler aracılığıyla yurt, doğa sevgisi ve kahramanlık duyguları okuyuculara aşılır. Çorumlu dergisinde Sadi Leblebici’nin (1938) yazısında Çorum bestelerinin en değerlisi olduğu söylenen Arzı Türküsü’ne yer verilmiştir. Bu türküde doğanın güzellikleri anlatılır.

Manzum ve mensur olmak üzere verilen bilmece örnekleri eğitici ve öğretici bir nitelik taşımaktadır. Halk Bilgisi Haberleri’nde Ziya Günalp’in (1938) yazısında toplam elli iki bilmece yanıtlarıyla birlikte aktarılmıştır.

Dergilerde yayımlanan mânilerin çeşitliliği dikkat çekicidir. Hemen her konuda söylenen mânilerin yapı bakımından kısa ve ölçülü oluşu nedeniyle hafızalarda kolayca yer ettiği söylenebilir. Çorumlu dergisinde Eşref Ertekin’in (1938) tefrika halinde yayımlanan “Çorumlu Mânileri” örnek verilebilir.

Anonim halk şiiiri ürünlerinden olan ve özel bir ezgiyle söylenen ninni ve ağıt örnekleri yoluyla Anadolu’nun zengin kültür mirası tanıtılır. Çorumlu

dergisinde Eşref Ertekin'in (1945) toplam on bir dörtdükten oluşan ninni örneği dikkat çekicidir. Yine Halk Bilgisi Haberleri'nde Osman Bahadıroğlu'nun (1940) yazısında Arif Bey'in ölümü üzerine Telli Senem tarafından yakılmış bir ağıda yer verilmiştir.

Dergilerde edebiyatımızda “alkış” adı ile anılan dua, “kargış” adı ile anılan beddua örneklerine yer verilir. Anlatıma canlılık kazandıran ve günlük yaşamda sıkça kullanılan dua ve bedduaların sözlü hazinemizdeki yeri vurgulanmıştır. Halk Bilgisi Haberleri'nde M. Halit Bayrı'nın (1934) yazısında ilenç ve dileklere yer verilir.

Dergilerin çeşitli sayılarındaki ses ve sözcük benzerliğinden yararlanılarak oluşturulan hoş söyleyişli tekerlemeler, kolay ezberlemeyi sağladığı için çocukların dil gelişimini olumlu yönde etkiler. M. Zeki'nin (1933) yazısında Konya tekerlemelerine yer verilmiştir.

Sevgili, aşk, ayrılık ve eğlence konularında söylenen şarkıların dili yalındır. Şarkılar yoluyla okuyucuların estetik zevkini yükseltmek amaçlanır.

Halk Bilgisi Haberleri dergisinin hemen her sayısında yer alan masal örnekleri dikkat çeker. Çoğu çok uzun olan bu masallar arasında konu birliği bulunmamaktadır. Olayların yoğun anlatıldığı masallar içinde okuyucular için sıkıcı olabilecek parçalara rastlanmamaktadır. Genellikle bir sayıda tamamlanmayan masalların devamına diğer sayılarda yer verilir. Halk Bilgisi Haberleri'nde Naki Tezel'in (1936) “Köse Dayı” adlı masalında büyüklerinin sözünü dinlemeyen çocukların öldüğü, kurnazca davranan bir çocuğun ise Köse Dayı'nın tuzağına düşmeyip Köse Dayı ve ailesini öldürdüğü anlatılmıştır. Masalda çocuklara büyüklerin sözlerinden çıkmamaları öğütlenmiştir.

Masallar -bilhassa Keloğlan Masalları- aracılığıyla okuyucular neşelendirilir, okuyuculara insan ve doğa sevgisi öğretilir, iyimserlik duygusu

aşılır. Öte yandan masallardaki dil ve anlatım özellikleriyle Türk dilinin kuralları okuyuculara sezdirilir.

Dergilerde yer alan halk hikâyelerinde şiirlerde olduğu gibi geniş bir konu çeşitliliği vardır. Okuyuculara olumlu duygu, düşünce ve davranışların aşılmasında bu hikâyeler büyük bir önem arz eder. Kültürümüzün en değerli hazinelerinden biri olan halk hikâyeleri kimi zaman eğlendirici, kimi zaman öğretici bir misyonu üstlenir. Halk Bilgisi Haberleri’nde Muammer Önus’un (1940) “Memiş’in Rüyası” başlıklı masalında Memiş adlı bir külhancının gördüğü bir rüyayı muabbire anlattığı, muabbirin onun iyi bir mevkiye geleceğini söylediği, hamamcının ölmesi üzerine Memiş’in hamamcının zevcesi ile evlenerek hamamcı olduğu, Memiş’le aynı rüyayı gören başka bir adamın da sadrazam olduğu, Memiş’in de bu duruma üzüldüğü, muabbirin de herkesin kabiliyetine göre mevki sahibi olacağını söylediği anlatılır. Bu masal aracılığıyla toplumdaki herkesin becerisine göre mevki sahibi olabileceği mesajı verilmiştir.

Tarihle halk hayalinin birleştiği bir tür olan efsanelerde dil ve anlatım oldukça yalındır. Efsaneler aracılığıyla Anadolu kültürü tanıtılır. Halk Bilgisi Haberleri’nde Hasan Fehmi’nin (1929) yazısında Oğuz Kağan’a annelik yapan Bozkurt, Anadolu’da bir halk efsanesi olarak anlatılır.

Menkıbeler yoluyla halk inançları ve kültürel değerlerin önemi vurgulanır. Çorumlu dergisinde Eşref Ertekin’in (1946) yazısında “Derbeyanı Menakıbî Âli Osman” adlı menkıbeye yer verilmiştir.

Sözlü ve anonim ürünlerimizden biri olan halk fıkralarında mizah duygusu okuyuculara aşılarmaya çalışılır. Halk fıkralarındaki dilin yalınlığı dikkat çekicidir. Fıkralarda yer alan kısa, veciz söyleyişler yoluyla okuyuculara gündelik hayatta her

gün karşı karşıya gelebildiğimiz durumlar aktarılır. Halk Bilgisi Haberleri’nde Şevket’in (1934) yazısında “Trabzon Halk Hikâyeleri” başlığı altında beş halk fıkrasına yer verilmiştir.

Gerçek yaşamın bir dönemini içine alan anı türüyle devrin sosyal ve siyasal durumu hakkında bilgi verilir. Halk Bilgisi Haberleri’nde Ziya Günalp’in (1937) yazısında yazarın Sarıkamış- Kars arasında “Beğli Ahmet İstasyonu”nda tanıdığı bir istasyon memuru ile geçirdiği bir güne yer verilir.

Gündelik konulara ve sorunlara yer veren sohbet türüyle çeşitli görüş ve düşünceler okuyucularla paylaşılır. Karşılıklı soru-cevap anlatımına dayanan bu tür aracılığıyla dilimizin anlatım zenginliği vurgulanır. Çorumlu dergisinde Salim Altuğ’un (1941) yazısında bir tren yolculuğu sırasında yazarın, oğlunu Salihli’nin kurtuluşunda kaybeden bir Türk anasıyla tanıştığı, bu kadının yıllar sonra Salihli’de şehitler adına dikilen bir abidede oğlunun künyesini gördüğü ve mutlu olduğu anlatılır.

Özdeyişler, atasözleri ve deyimler anlatımı zenginleştiren birer unsur olarak dergilerin farklı sayılarında farklı yoğunlukta yayımlanmıştır. Bilhassa atasözlerinin dergilerdeki yoğunluğu dikkat çekicidir. Bu sözlerle okuyucuları söylenen sözle ilgili düşündürmek, böylece onlara birtakım düşünceleri ya da erdemleri kazandırmak amaçlanmıştır. Öte yandan farklı bölgelerin atasözleri ve deyimlerine yer verilerek Anadolu’nun zengin sözlü mirası okuyuculara sezdirilmeye çalışılır. Halk Bilgisi Haberleri’nde Mehmet Halit Bayrı’nın (1933) tefrika halinde yayınlanan atasözleri örnek verilebilir.

Yukarıda sıraladığımız edebî metin örnekleri dışında kalan gelenek ve görenek, kişiler, yöresel özellikler, yiyecek ve içecek, halk eğlenceleri, halk sporları, halk oyunları vb. yazılar içinde Anadolu’nun birbirinden renkli kültürleri okuyanlara

tanıtılarak ortak ulusal bilinci ve millet sevgisini aşlamak amaçlanmıştır. Ayrıca “Sözlük” başlığı altında Anadolu’nun farklı bölgelerine ait yöresel dil kullanımları ana dildeki karşılıklarıyla verilerek genç nesillerin kelime dağarcığı zenginleştirilmeye çalışılır.

II. BÖLÜM

2. BULGULAR ve YORUM

2.1. Halk Bilgisi Haberleri

2.1.1. Edebî Türler

2.1.1.1. Manzum Eserler

2.1.1.1.1. Halk Şairleri ve Şiirleri

Uluğ, Faruk “ Yunus’a Ait”, Sayı 1, 1 Kasım 1929, s.14-16.

Gaziantep’te yazarın bulduğu bir cönkte “**Yunus Emre**”ye ait bir şiire yer verilir:

“Zahitlerin toptuğu

Dizüp döküp soyduğu

Yerde durmaz gökte yok

Frištenin aslı yok.”(...)

Nazif, Rıdvan, “Halk Şiirleri”, Sayı 1, 1 Kasım 1929, s. 4-5.

1.Hasanşah’tan beş dörtlük verilir. Şair, hayatın faniliği üzerinde durur. Şiir, abab, cccb,... şeklinde kafiyeleşir. 2. Karşı Cihanî’den verilen ise dört dörtlükten oluşur. Düzenli bir kafiye örgüsü yoktur. Şair, gurbet duygusunu işler. 3. Âşık Yareğiden’den üç dörtlük verilir. Şiir abcb, dddb, eebb şeklinde kafiyeleşir. Şair, kendisini perişan eden güzele nasihatlerde bulunur.

Caferoğlu, Ahmet, “Karacaoğlan”, Sayı 1, 1 Kasım 1929, s.9,10.

Viyana Kütüphanesinde 2006 numarada yazılı (Flügel kataloğu, C.3, s.535-536) dikkate değer bir mecmuadan bahsedilir. Türk halkı şairlerine ait kısım ise

Prof. Mordtmann tarafından yazıldığı belirtilmiştir. Bu şairler arasında yer alan Karacaoğlan'ın daha önce yayınlanmış on şiirine yer verilir.

Kutsi, Ahmet, “Dertli-Figanî”, Sayı 3, 1 Ocak 1930, s.3-6.

Yazar, elli sene önce Bolu'da bulunmuş olan babasının **Figani**'yi tanıdığını belirtir. Figanî'nin fakir biri olduğu, herkesin ona hürmet ettiğini; fakat birçoklarının da ondan çekindiğini anlatır. Figanî'nin üstadı olan Dertli'nin İstanbul'u ziyareti ve Sultan Mahmut'un huzuruna kabul edilmesine yer verilir.

Rıza, Ali “Deliboran”, Sayı 3, 1 Ocak 1930, s.8-10.

Türkmen aşiretleri içinde yaşamış bir şair olan **Deliboran**'ın eserlerinde, Akçakoyunlu civarında Türkmen ve Barak aşiretleri arasında rastlandığından söz edilir. Şairin türkülerinden örneklere yer verilir:

(...)“Deliboran Benim adım

Ulu Şam'a oğramadım

Söylemedik söz komadım

Şu ela gözlü mestane”(....)

Turgut, Halis, “Tokat ve Muhiti Halk Şairlerinden Âşık Bedri”, Sayı 5, 1 Mart 1930, s.3-5.

Bedri'nin kısaca hayatına yer verilir. 1262 senesinde doğduğu; 1315 senesinde vefat ettiği belirtilmiştir. 53 yaşında vefat ettiği anlaşılır. İstanbul, Ankara, Çorum, Samsun, Sivas, Trabzon, Erzurum vilayetlerini dolaşmış, her uğradığı yerde elindeki çöğürü çalmış bir şairi olduğu anlatılır.

Zeki, M. , “Âşık Ali”, Sayı 5, 1 Mart 1930, s.9.

Âşık Ali'nin 1270'te doğduğu, altmış dört yaşında öldüğü belirtilmiştir. Şairin lakabının ise “Cincioğlu” olduğu anlatılmıştır. Âşık Ali'nin, aslen Silleli bir halk şairi olduğu vurgulanır.

Şükrü, Ahmet, “Âşık Pervanenin Şiirleri”, Sayı 6, 1 Nisan 1930, s.8-15.

Şairin on bir şiirine yer verilir. Her şiir dördlüklerden oluşur. Hece ölçüsüyle söylenmiştir. Şiirlerde; felek, kader, hayata dair yakınmalar anlatılır. Öte yandan şairin güzele duyduğu özlem duygusuna da yer verilir.

Şükrü, Ahmet, “Âşık Pervane'nin Şiirleri”, Sayı 7, 1 Mayıs 1930, s. 7-12.

Şairin yedi şiirine yer verilir. Her şiir dördlüklerden oluşur. Hece ölçüsünün 6+5: 11'li ve 4+4+3: 11'li kalıbıyla söylenir. Şiirlerde güzele duyulan sevgi ve hayranlık dile getirilir.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Halk Şairlerine Ait Metinler”, Sayı 8, 1 Haziran 1930, s. 1-3.

Âşık Ömer, Gevheri, Kâtibi, Kul Mustafa'nın şiirlerine yer verilir. Toplam yedi şiire rastlanır. Dördlüklerden oluşan bu şiirler, hece ölçüsünün 6+5: 11'li veya 4+4+3: 11'li kalıbıyla verilir. Şiirlerin konusu; baharın güzellikleri, sevgilinin türlü özellikleri belirtilir.

Mûmtaz, Talât, “Meydanî” Sayı 9, 1 Temmuz 1930, s.4-5.

19.asrın Anadolu'da yetişen ve şöhret olan saz şairlerinden birinin Kastamonulu “Meydanî” olduğu belirtilir.

Meydanî'nin hicri 1230 tarihinde Kastamonu'da doğduğu ve genç yaşında seyahat arzusunu yenemeyerek İstanbul'a gittiği ve saz meclisine karıştığı anlatılır.

Turgut, Halis, “Ceyhunî” Sayı 9, 1 Temmuz 1930, s. 2-4.

Ceyhunî'nin Zileli olduğu ve asıl adının ise Ömer olduğu anlatılır. Babasının isminin Ahmet olduğu vurgulanır. Seyahati esnasında 328'de Alaca'da öldüğü anlatılır. Hayatının seyahatle geçtiği ve İstanbul'da da bulunduğu anlatılır.

Halil, Ahmet, “Bir Esirin Notları Arasında”, Sayı 9, 1 Temmuz 1930, s.1, 2.

İkinci Beyazıt zamanında Türklere esir düşmüş bir Rumun, Türk memleketindeki görüşlerini, “Petit traicte de lo'rigine des Turcaz” isimli bir kitapta topladığı anlatılır. Köprülüzade Fuad Beyin, **Yunus**'un bilinen şiirleri dışındaki eserlerinden bir kısmını böyle bir esirin notları arasında bulduğu belirtilir.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Halk Şairlerine Ait Metinler”, Sayı 10, 1 Ağustos 1930, s. 13-15.

Toplam sekiz şiire yer verilir. Bu şiirlerin, Âşık Musa, Reşit Taif, Âhi, Kul Âlim, Muharrem ve Zülfî'ye ait olduğu belirtilir (8.Sayının devamı).

Halil, Ahmet, “Erzurumlu Emrah'a Ait” Sayı10, 1 Ağustos 1930, s. 1-5.

Anadolu'nun muhtelif merkezlerinde çıkan bazı gazete ve mecmualarda yayımlanan şiirleri hakkında yazılmış olan makalelerden başka üç eserden söz edilir: Ziyafettin Fahri “Erzurum'lu Âşık Emrah, Sivas, 1928”, Köprülüzade Fuat “Erzurum'lu Emrah, İstanbul, 1929”, Eflâtun Cem “Erzurum'lu Âşık Emrah, Sivas,1928.”

Hakkı, Mustafa, “Arifi'nin Koşmaları”, Sayı 10, 1 Ağustos 1930, s. 12-13.

Arifi'nin üç koşmasına yer verilir. Bu koşmalar, 6+5: 11'li hece ölçüsü ve abab, cccb, dddb şeklinde uyak örgüsü ile uyaklanır. Koşmaların son dörtlüğünde Arifi'nin mahlası bulunur.

Tulunay, Faik, “Âşık Ahmet”, Sayı 11, 1 Eylül 1930, s.1-4.

Gümüşhaneli olan Âşık Ahmet'in arabacılıkla uğraştığı anlatılır. Ümmî bir âşık olan Ahmet'in Anadolu'yu baştan başa dolaştığından söz edilir.

Hakkı, Kenan, “Senirkent Şairleri”, Sayı 12, 1 Ekim 1930, s.14-15.

Derviş Mehmetoğlu Mehmet Ali'nin asıl adının Mehmet Ali olduğu belirtilir. Bu saz şairinin aile lâkabının Derviş Mehmet Oğulları olduğu anlatılır. Doğu'da birçok yerde asılan türlü muammaları çözdüğü anlatılır.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Köroğlu'na Ait Notlar”, Sayı 12, 1 Ekim 1930, s.7-11.

Gaziantep vilayetine yapılan tetkik seyahati sonucunda Köroğlu'nun bilinmeyen çok zengin rivayetlerinin tespit edildiği anlatılır. Gaziantep vilayetinde, bilhassa aşiret hayatını büsbütün unutmayan Türkler arasında Köroğlu, Hurşit Bey, Kozanoğlu gibi destanların ve türkülerin büyük bir heyecanla dinlendiği de vurgulanır.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Karacaoğlan'a Dair”, Sayı 13, 1 Kasım 1930, s. 12,13.

Karacaoğlan'a ait bir rivayet anlatılır. Bu rivayete göre, Karacaoğlan'ın asıl isminin Simayıl olduğu; aşk macerasına girerken “**Karacaoğlan**” namını aldığı belirtilir.

Şeref, Abdürrahman, “Âşık Nihanî”, Sayı 13, 1 Kasım 1930, s. 12,13.

Âşık Nihanî'nin, Kars ilinin Sarıkamış kazası Bozdır nahiyesinin Güreşgin Köyünden olduğu belirtilmiştir. Nihanî'nin ümmî bir âşık olduğu vurgulanmıştır. Âşık Şenlik ve Âşık Semanî'ye karşı yegâne rakip olduğu anlatılmıştır.

Bayrı, Mehmet Halit, “Balıkesirli Bir Şair”, Sayı 15, 1 Ocak 1931, s. 49-52.

Fatma Kamile isminde Balıkesirli bir şaire ait bilgilere yer verilir. Babasının bir tüccar olduğu anlatılır. Fatma Hanımın Şeyh Mazhar Efendi'nin tarikatına girdikten sonra dünya işleriyle meşgul olmadığı vurgulanır. Seksen iki yaşında vefat ettiği anlatılır.

Turgut, Halis, “Arif”, Sayı 17, 1 Mart 1931, s.105-106.

Arif adlı halk ozanının Zileli olduğu adının ise Hacı Arif Efendi olduğu belirtilir. Tahsilinin pek az olduğu vurgulanır. Gazel, koşma ve ilahî türlerinde yazdığı dile getirilir.

Bahadıroğlu, Osman “Kadirli ve Andırım Köylerinde Mantuvar Açmak”, Sayı 18, 1 Nisan 1931, s.133.

“Karacaoğlan’ın Şiirleri” adlı başlıkta dört koşmaya yer verilir. 6+5: 11’li hece ölçüsünün kullanıldığı anlaşılır. Şiirlerini aaaa, bbba, ccca, ddda şeklinde uyak düzenine sahip olduğu görülür. Koşmalarda sevgilinin boyu-bosu, güzelliği, nezaketi ve nazlı oluşu anlatılır.4+4: 8’li hece ölçüsüyle söylenmiş bir semaiye yer verilir. Semaî, doğa ve tabiat güzelliklerini konu aldığı görülür.

Bayrı, Halit Mehmet, “Anadolu Halk Şairlerine Ait Metinler”, Sayı 19, 1 Mayıs 1931, s.145, 146.

Âşık Şem’înin toplam altı koşmasına yer verilmiştir. Koşmaların abab,cccb,dddb, şeklinde uyaklandığı görülür. Koşmalarda 6+5: 11’li hece vezni kullanılmıştır. Şiirlerde gurbet, özlem duygularının yanı sıra şairin kadere, kismete ve kör talihe duyduğu hisler işlenmiştir.

Bayrı, Halit Mehmet, “Halk Şiirleri”, Sayı 20, 25 Nisan 1933, s.164-166.

Dadaloğlu'nun dört şiirine yer verilmiştir. Şiirler, 6+5: 11’li hece ölçüsüyle söylendiği belirtilmiştir. Koşmalar, abbb, cccb, dddb, eeeb; abcb, dddb, eeeb, fffb,

aaab, cccb, dddb şeklinde uyaklanır. Koşmaların konusu güzellerdi. Pervane'nin ise beş şiirine yer verilmiştir. İlk üç şiiri beş dörtlükten; son iki şiiri ise altı dörtlükten oluşmuştur. Şiirlerde gurbet konusu işlenmiştir.

Bahadıroğlu, Osman, “Karacaoğlan’ın Basıharış Şiirleri”, Sayı 21,22, 15 Mayıs 1933, s. 206.207.

Karacaoğlan'ın basılmış toplam sekiz şiirine yer verilmiştir. Şiirlerin nazım birimi dörtlük olduğu ve hece ölçüsünün 6+5: 11'li kalıbıyla verildiği şiirlerin görülür. Koşmaların tamamında güzel ve güzele ait özellikler dile getirilmiştir.

Bayrı, Halit Mehmet, “Âşık Şem’î Hakkında”, Sayı 26, 15 Temmuz 1933, s. 25-26.

Âşık Şem’î'nin doğum tarihi belirtilmemiştir. Şem’î'nin tahsil görmediği, gençliğinde helvacılık zanaatıyla uğraştığı, manzumelerini bir divanda topladığı, şiirlerinin ise Mehmet Şakir Bey tarafından “Adsız Mecmua”da yayımlandığı anlatılır.

Nüzhet, Saadettin, “Âşık Kerem’in Şiirleri”, Sayı 28, 15 Eylül 1933, s.89-97.

Toplam otuz üç şiire yer verilir. Dörtlüklerde verilen şiirlerde genellikle güzel, doğa, aşk ve gurbet konularının işlendiği, 11'li hece ölçüsüyle şiirlerin söylendiği belirtilir.

Zeki, M. , “Âşık Devamî”, Sayı 28, 15 Eylül 1933, s.98-99.

Âşık Devamî'nin Silleli bir halk ozanı olduğu, 1240 senesinde doğduğu, testicilik ve çömlekçilikle uğraştığı anlatılır. Koşma, destan, semaî ve kalenderi nazım biçimlerini kullandığı belirtilir.

Nüzhet, Sadettin, “Âşık Kerem’in Şiirleri”, Sayı 29, 15 Ekim 1933, s.133-142.

Âşık Kerem'in toplam otuz beş şiirine yer verilmiştir. Şiirlerin 11'li ve 8'li hece ölçüsüyle yazıldığı, tam ve yarım uyakların kullanıldığı görülür. “Gurbet, aydınlık, aşk ve kader şiirlerde konu olarak ele alınmıştır (28.Sayının devamı).

Zeki, M. “Âşık Şem’î” Sayı 29, 15 Ekim 1933, s. 151-155.

Doğum tarihinin belirtilmediği **Şem’î** nin, iyi olduğu ve başka saz şairleri gibi belli bir makam ile çaldığı, genç yaşta İstanbul'a geldiği, burada “atışma-karşılaşmalar” yaptığı anlatılır.

Muazzez, Aliye, “Bektaşî Şiirleri”, Sayı 31, 15 Aralık 1933, s. 210-212.

Dinî ve Tasavvufî Türk Edebiyatı'nın nazım biçimi olan nefeslere dört örnek verilmiştir. Nefesler 8'li ve 11'li hece ölçüsüyle verilmiştir. Nefeslerde, Bektaşî geleneği, Hacı Bektaşî Veli sevgisi, Hz. Ali'ye övgülerden söz edilir.

Zeki, M. , “Recaî”, Sayı 37, 15 Haziran 1934, s.4.

Asıl ismi Ahmet olan **Recaî**'nin, Sile halk şairlerinden olduğu, köy imamlığı, bekçilik yaptığı, ava çok meraklı olduğu, kavuşamadığı bir kıza dair pek çok şiirinin ve seksen beyitten oluşan bir methiyesinin bulunduğu vurgulanmıştır.

Fahri, Ziyaettin, “Âşık Sümmanî' ye Dair”, Sayı 38, 15 Temmuz 1934, s.25-27.

Öğretmen Haşim Nezihi Beyin “**Âşık Sümmanî' ye Dair**” adlı kitabından söz edilir. 1862 yılında doğduğu, 57 yaşında öldüğü, çobanlık yaparken başından geçen bir aşk macerasından dolayı koşma söylemeye başladığı belirtilir.

Sadettin, Nüzhet, “Âşık Keremin Şiirleri”, Sayı 38, 15 Temmuz 1934, s. 36-40.

Toplam yirmi şiire yer verilmiştir. 8’li ve 11’li hece ölçüsünün kullanıldığı, şiirlerin abcb, dddb, eeeb veya abab, cccb, dddb şeklinde uyaklandığı, şiirlerde sevgiliye kavuşmanın verdiği ıstırabın sevgiliye duyulan sonsuz aşkın konu olduğu belirtilmiştir (28. ve 29. Sayıların devamı).

Salcı, Vâhit Lütfi, “Sulhi” Sayı 39, 15 Ağustos 1934, s. 49,50.

Âşık Sulhi’nin Lüleburgaz’da doğduğu, Misinli Çiftliği’nin sahipleri olan Süleyman ve Ali Beylerin yeğeni olduğu anlatılır. Rint ve Kalendar bir Bektaşî şairi olduğu, Karaağaç Bektaşî Tekkesi’nde Hüseyin Zeki Baba’ya intisap ettiği ve asıl isminin Salih olduğu vurgulanır.

Mümtaz, Talât, “Erzurum Emrah’ın Neşredilmemiş Koşmaları”, Sayı 41, 15 Ekim 1934, s.109-113.

1934 yılına kadar dergi ve gazetelerde **Erzurumlu Emrah**’a ait birçok koşmanın yayınlandığı vurgulanır. 1933 yılında Kastamonu’da Karaladroğlu Rifat Bey’in kitapları arasında bulunan ve henüz yayınlanmamış yirmi koşmasına yer verilir.

Yaver, Sadi, “Âşık Nailî”, Sayı 42, 15 Kasım 1934, s.130,131.

Âşık Nailî’nin meydan şairlerinden Gedayî ve Figanî’nin çırağı olduğu, Koçhisar’da doğduğu, 1934 yılında 69 yaşında öldüğü anlatılır. Ona, Nailî mahlasını verenin Kastamonulu **Âşık Kemalî**’nin olduğu, **Âşık Kemalî**’nin onun sırtını sıvazladığı ve ona destur verdiği vurgulanmıştır. Şairin koşmalarından örnekler verilmiştir.

Bayrı, Halit Mehmet, “Balıkesirli Bir Şair”, Sayı 43, 15 Kasım 1934, s.145-152.

Fatma Kâmile isimli Tekke şairinin 16 Eylül 1835 tarihinde doğduğu, tüccar Keşkekçizade Hacı Mehmet’in babası, Hafize Hanımın ise annesi olduğu, anlatılır. Bu şairin Nakşibendi Tarikatına mensup olduğu, 1917 yılında 82 yaşında öldüğü belirtilir. Toplam yirmi iki şiirine yer verilmiştir.

Rifat, “Özlü Bir Halk Şairi: Rıza”, Sayı 44, 15 Aralık 1934, s.172,173.

“**Rıza**” adlı halk şairinin Gürün’ün Kavak köyünde doğduğu, orada yaşadığı, Ali Rıza, Fettah Ağa oğullarından olduğu, 1934 yılında 76 yaşında öldüğü anlatılır. Rıza’nın “**Bir Geniş**”, “**Köylü**” adlı iki şiirine yer verilmiştir.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Muhiddin Abdal’ın Basılmamış Birkaç Nefesi”, Sayı 44, 15 Aralık 1934, s.169-172.

Muhiddin Abdal’ın Türk Kızılbaş şairi olduğu, Nesimî’nin tuyuğları ile Abdal’ın şiirleri arasındaki benzerliklerin bulunduğu, onun Yunus Emre, Kaygusuz Abdal ve Pir Sultan Abdal çizgisinde ilerlediği anlatılır. Alevi ve Alevi inancına ait şiirlerinin öğretici ve yol gösterici bir nitelikte olduğu vurgulanmıştır.

Güney, Eflatun Cem, “Âşık Ruhsatî”, Sayı 46, 15 Mart 1935, s.241-248.

Malatya’nın Deliktaş köyünde doğan **Âşık Ruhsatî**’nin doğum tarihinin tam olarak bilinmediği, babasının Ahmet Ağa adında bir Nakşibendi dervişi olduğu anlatılır. Çeşitli kaynaklarda 1241(1825)’de doğduğu ve 1315(1899)’te öldüğü, asıl adının ise Mustafa olduğu, acı bir ömür sürdüğü ve bu acılarını şiirlerine döktüğü belirtilir.

Güney, Eflatun Cem, “Âşık Ruhsatî”, Sayı 47, 15 Nisan 1935, s.263-268.

Âşık Ruhsatî’nin bir köylü güzeline vurulduğu, gazelin Ruhsatî’ye yüz vermediği, Ruhsatî’nin ise ıstırap içinde öldüğü anlatılır. **Mihri** adlı güzelin aşkının

Tanrı aşkına dönüştüğü, **Ruhsatî**'nin Nakşibendi Tarikâtına girdiği, bir pire intisap ettiği ve tasavvuf çizgisinde ilerlediği anlatılır (46.Sayının devamı).

Ataman, S. Yaver, “Âşık Naili’ ye Dair”, Sayı 47, 15 Nisan 1935, s.251-256.

Âşık Naili'nin Konya, Sivas, Kastamonu, Kayseri'yi gezdiği, Gedayî isimli halk ozanına hayran olduğu anlatılır. “Âşık Naili'nin Kastamonulu Kemalî, meydanî, Kayserili Seyranî, Geredeli Figanî, Tokatlı Gedayî” gibi ünlü ozanların deyişlerinden oluşan usta mallarına yer verilir.

Bayrı, Mehmet Halit, “Fitnat”, Sayı 47, 15 Nisan 1935, s.249-251.

Türk Edebiyatı Tarihinde isimleri geçen kadın şairler arasında en meşhurunun Fitnat olduğu anlatılmıştır. Doğum tarihi hakkında kesin bir bilginin olmadığı Fitnat Hanımın asıl adının Zübeyde olduğu, 1286 yılında İstanbul'da divanının basıldığı vurgulanmıştır.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Hitabî”, Sayı 50, 1 Eylül 1935, s.22,23.

Hitabî'nin Niğdeli olduğu, Hıristiyan Bektaşilerinden geldiği, rint ve kalender bir Bektaşî olduğu anlatılır. Şairliğini mistik yolda gösterdiği gibi güzel sevmekteki ince buluş ve sözlerinin dikkat çekici olduğu, şathiyelerinde derin bir felsefenin bulunduğu belirtilmiştir.

Baran, H. Zeki, “Hayalî'nin Bir Manzumesi”, Sayı 51, 1 Ocak 1936, s.33-34.

On altıncı asır saz şairlerinden biri olan Hayalî'nin hayatı hakkında yapılan çalışmaların yetersiz olduğu, ancak Prof. Dr. Fuat Köprülü'nün “XVI ıncı Asır Sonuna Kadar Türk Sazşairleri” adlı kitabında Hayalî için etraflıca bir incelemenin yer aldığı belirtilir.

Akhisarlı Müderrisoğlu Mehmed'in özel kütüphanesindeki bir dergiden alınan Hayalî'ye ait bir manzume verilir:

“ İlâhî

Heva sahrası içinde dün(ü)gün

Yürüken gâh galil gâh mecnun

Nazar kılmaz ise ol ferd-i bîçün

Bana veylün feveylün sümme veylün.”(...)

Uluğ, Faruk “ Yunus’a Ait”, Sayı 1 , 1 Kasım 1929, s.14-16.

Gaziantep'te yazarın bulduğu bir cönkte “**Yunus Emre**”ye ait bir şiir yer verilir:

“Zahitlerin toptuğu

Dizüp döküp soyduğu

Yerde durmaz gökte yok

Frištenin aslı yok.”(...)

Bayrı, Mehmet Halit, “Âşık Hüznî'nin Şiirleri”, Sayı 55, Mayıs 1936, s. 97-101.

Âşık Hüznî'nin toplam on dört şiirine yer verilmiştir. Genellikle 6+5: 11'li ve 4+4: 8'li hece kalıbıyla aktarıldığı, abab, cccb, dddb; abcb, dddb, eeeb şeklinde uyaklandığı görülür. Şiirlerde “rahm, çeşm, ahu, şefaât, âlem, leyl, meyl, tahkik” vb. Arapça-Farsça sözcüklere rastlanır. Şiirlerde tema genel olarak sevgiliye duyulan özlemdir. Şair, güzelliği ile can yakan dilberin kendisine yüz vermemesinden dolayı üzüngüdür.

Atsızayoldaş, M. , “ Sivashlı Âşık Talibî”, Sayı 59, Eylül 1936, s.181-183.

Talibî'nin Sivas'ta doğduğu anlatılır. Talibî'nin hayat hikâyesinin kendi ağzından söylediği “Talibî'nin Başına Gelenler” adlı manzumesinden öğrenildiği anlatılır.

Sekiz yaşında çalışmaya başlayan Talibî'nin on üç yaşında ise babasını kaybettiği, on beş yaşında bir güzele âşık olduğu, on beş yaşında sazı eline aldığı, ancak sevgisine karşılık bulamadığı, Karaman ve Konya'yı dolaştığı, yirmi üç yaşında askere gittiği, yirmi beş yaşında annesini kaybettiği, ömrünün geri kalanını ise fakirlik içinde geçirdiği anlatılmıştır.

Yaman, Talât Mümtaz, “Kastamonulu Âşık Fevzi'nin Koşmaları”, Sayı 60, Ekim 1936, s. 203.

Âşık Fevzi'nin toplam üç koşmasına yer verilir. Birincisi koşma üç dörtlükten oluşur, abab, cccb şeklinde uyaklanır ve 11'li hece kalıbıyla verilir. İkinci koşması dört dörtlükten oluşur, abab, cccb, dddb şeklinde uyaklanır, 11'li hece kalıbıyla verilir. Üçüncü koşması ise üç dörtlükten oluşur, abab, cccb, dddb şeklinde uyaklanır, 11'li hece ölçüsü kullanılır. Koşmalarda **Âşık Fevzi**'nin güzele duyduğu hayranlık anlatılır.

Yaman, Talât Mümtaz, “Kastamonulu Âşık Fevzi'nin Koşmaları”, Sayı 61, Kasım 1936,s. 23, 24.

Toplam dokuz koşmasına yer verilir. Koşmaların uyaklanması abab, cccb, dddb, eebb şeklindedir. Koşmalarda 6+5: 11'li hece kalıbı kullanılmıştır. Koşmalarda **Âşık Fevzi**'nin güzele karşı duyduğu sevgi ve sevgisine bir karşılık görememesi anlatılmıştır.

Yaman, M. Tâlat, “Kastamonulu Âşık Fevzi'nin Koşmaları”, Sayı 62, Aralık 1936, s.47,48.

Âşık Fevzi'nin toplam yedi koşmasına yer verilmiştir. Koşmalar en az üç; en çok dokuz dörtlükten oluşur. Koşmalar, 11' li hece kalıbıyla aktarılır. Koşmalar, aab, cccb, dddb veya abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir.

Yaman, Talat Mûmtaz, “Kastamonulu Âşık Fevzî’nin Koşmaları”, Sayı 63, Ocak 1936, s.86,87.

Şairin toplam altı koşmasına yer verilmiştir. Şiirlerin abab, cccb, dddb şeklinde uyaklandığı ve 6+5: 11’li hece kalıbının kullanıldığı görülür.

Şiirlerde sevgilinin türlü güzellikleri üzerinde durulur. Sevgilinin güzelliğine duyulan hayranlık anlatılır. Ancak şair, sevgilinin vefasızlığından dolayı üzülmemektedir.

Yüngül, Naci, “Âşık Ömer’in Neşredilmemiş Koşmaları” Sayı 65, Mart 1937, s.122-124.

Yüngül’ün Sadettin Nüzhet Ergün tarafından basılan “**Âşık Ömer Divanı**”nda yer alan koşmalara ilâve olarak eski bir cönkte yer alan üç koşmaya yer verdiği anlatılır.

Üç koşma da dört dörtlükten oluşur. Üç koşmanın da uyak örgüsü abab, ccb, dddb şeklindedir. Koşmalar hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla verilmiştir.

Koşmalarda aşkından deliye dönen Âşık Ömer’in sevgilinin vefasızlığından şikayet ettiği anlatılır.

Bayrı, Mehmet Halit, “Dervişi”, Sayı 66, Nisan 1937, s.129,130.

Dervişi’nin nerede, ne zaman doğduğunun, hangi tarihte, nerede öldüğünün bilinmediği; ancak bir destan örneğinde Dervişi’nin hayatının anlatıldığı belirtilir. Destan 11’li hece kalıbıyla söylenir:

“Dervişi dört kitap dört mezhep haktır

Mevlânın kuluna ihsanı çoktur

Zerrece dünyada tamam yoktur

Bu dil son nefesle inan arzular.(....)”

Dervişi’nin yalnız din ve ibadet etrafında çalışan ve bunların sınırı dışına çıkmayan bir halk şairi olduğu vurgulanır.

Aşkun, Vehbi Cem, “Merzifonlu Şair Eyüp Sabri”, Sayı 66, Nisan 1937, s. 138-142.

Eyüp Sabri'nin 1259'da Merzifon'da doğduğu, şiire küçük yaşta başladığı, şahsiyetini tüm yönleriyle gösteren bir direğin bulunduğu, Ziya Paşa'nın kendisini himaye ettiği, 24 yaşında hayatını kaybettiği anlatılır. Şairin dört dörtlüğüne ve on bir koşmasına yer verilir.

Salcı, Vahit Lütfi, “Hacı Rasih Baba”, Sayı 66, Nisan 1937, s.145-147.

Hayatının büyük bir kısmını seyahat ederek geçiren Bektaşî şairi olan halk ozanının Kırklarelili olduğu, 19.yy.da yaşadığı, gezdiği yerlere ait notlar kaleme aldığı, şen, zarif, nükteli sözler söylediği, hiciv ve nefesleriyle ünlendiği, şairin Babaeski'de vefat ettiği anlatılır.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kurban İsmail”, Sayı 69, Temmuz 1937, s. 185-188.

Kurban İsmail'in Harputlu bir şair olduğu küçük yaşta memleketten ayrıldığı, bir daha memleketine dönmediği, bu yüzden gurbet ellerinde hasretle öldüğü belirtilmiştir.

Kurban İsmail'in Bektaşî şairi olduğu, şiirlerinin çoğunun lirik özellik taşıdığı, şiirlerinde ise memleketine duyduğu özlemin hâkim bulunduğu anlatılır.

Aşkun, Vehbi Cem, “Şâir Eyüp Sabri'nin Koşmaları”, Sayı 70, Ağustos 1937, s. 201-204.

Eyüp Sabri'nin söylediği güzellemelerden örnekler verilmiştir. Şairin toplam on iki şiirine yer verilir. Lirik bir şairden Sabri'nin yaşadığı devir neticesinde fazla mistik olduğu, on iki şiirinde de mistik bir anlayışın izlerinin bulunduğu belirtilmiştir.

Şiirlerinin 6+5: 11'li hece kalıbıyla ve genellikle dörtlüklerle verildiği, abab, cccb, dddb veya aaab, cccb, dddb şeklinde uyaklandığı görülür (69.Sayının devamı).

Günal, Ziya “Koşmalar”, Sayı 71, Eylül 1937, s.227,228.

“Esmâ, Gedaî, Mahfî ve Âşık Vasfî”den koşma örnekleri verilmiştir. Koşmalar, güzelleme ve taşlama türünde olup toplam on sekiz dörtlükten oluşmuştur.

Günel, Ziya, “Koşmalar” Sayı 72, Ekim 1937, s.246.

Fakirî Ahmedoğlu’ndan toplam beş koşmaya yer verilir. Koşmaların kafiye örgüsünün sarmal uyak olduğu, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylendiği, dört koşmasında Fakirî mahlasının zikredildiği, şiirlerde ise gurbet duygusunun dile getirildiği belirtilmiştir.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Âşık Hayranî”, Sayı 72, Akim 1937, s.233-236.

Kırklareli’inde yaşayan bir halk şairi olan **Hayranî**’nin Fatih’de Millet Kütüphanesi’nde kayıtlı birkaç manzumesinin bulunduğu anlatılır.

19.yy.’ın ortalarında yaşadığı ve yine bu asrın sonlarına doğru öldüğü rivayet edilir.

Hayranî’nin Ahmed Abdal Baba’ya intisap ederek Bektaşî olduğu ve birçok seyahatlerde bulunduğu vurgulanır.

Günel, Ziya, “Koşmalar”, Sayı 74, Aralık 1937, s. 47, 48.

Gevheri, Âşık Necip ve Feyzi’nin şiirlerine yer verilmiştir.

Toplam altı koşmanın 6+5: 11’li hece kalıbıyla verildiği, genellikle şiirlerin aaab, cccb, dddb veya abab, cccb, dddb şeklinde uyaklandığı görülür.

Şiirlerde sevgilinin vefasızlığı ve sevgilinin türlü vasıfları üzerinde durulmuştur.

Aşkun, Vehbi Cem, “Merzifonlu Abdürrahim Rumî”, Sayı 79, Mayıs 1938, s.151-154.

Merzifonlu Abdürrahim Rumî’nin Emir Aziz Efendi’nin oğlu olduğu anlatılır. Asıl adının Abdürrahim Nizameddin olduğu, eserlerinde ise Rumî mahlasını kullandığı, sofiyane bir şair olan Rumî’nin ilâhileriyle ün yaptığı belirtilir.

Yalman, Ali Rıza, “Gaziantep Halk Şairleri”, Sayı 79, Mayıs 1938, s.156-159.

Ercişli Emrah’ın yaşadığı yerin Gaziantep olmadığı anlatılır.

Sefil Molla’nın Antakya civarındaki aşiretlerden birine mensup bulunduğu, zengin bir olduğu belirtilir. **Sefil Molla**’nın davarcılıkla uğraştığı vurgulanır.

Dadaloğlu'nun ise Türkmen aşiretlerine mensup bulunduğu, Dadaloğlu'na ait türkülere yalnız Türkmenler içinde rastlandığı anlatılmıştır.

“**Mai Bey**”adlı şairin ise çok saf ve samimi bir halk ozanı olduğu belirtilmiştir. (78.Sayının devamı).

Ataman, Sadi Yaver, “Ereğli Şairleri”, Sayı 74, Kasım 1937, s. 20-24.

Ereğli şairlerinden biri olan **Hüznî**'nin 1276 yılında Ereğli'de doğduğu, asıl adının ise Hasan olduğu, Arapça ve Farsçayı iyi bildiği, Akçekoca'da memuriyetle bulunduğu, 93 sayfalı, taş basmalı, kendi el yazısı ile yazdığı bir çocuğun bulunduğu ve 1342'de Ereğli'de vefat ettiği anlatılır.

Fındıkoğlu, Ziyaeddin Fahri, “Ayaşlı Fahri ve Koşmaları” Sayı 74, Aralık 1937, s. 29-32.

Fahri'nin Ankara'nın Ayaş kazasında doğduğu, Kantarcı Ömer Ağanın oğlu olduğu, asıl isminin Ahmet Fahri olup halk arasında Ahmet Efendi namıyla anıldığı, “Fahri” isminde de mahlas olarak şiirlerinde kullandığı, kırk yaşlarında memuriyet hayatına atıldığı, orman memuru olarak memuriyetini tamamladığı, 78 yaşında 1336'da Ayaş'ta öldüğü belirtilir.

Fahri'nin şiirlerindeki dilin Karacaoğlan ve Dadaloğlu'nun şiirlerinde olduğu gibi açık ve saf bir Türkçe olmadığı vurgulanır.

Ataman, Sadi Yaver, “Ereğli Şâirleri”, Sayı 75, Ocak 1938, s. 66-69.

Ataman tarafından derlenen taş basma cönkün içinde yer alan ve okunabilen parçaların aktarıldığı, **Hüznî**'ye ait olan gazel örneklerine yer verildiği, bazı bölümlerde ise “Parçasının sansüre uğrayan kısım.” gibi ifadelerin kullanıldığı görülür:

“La'lı canandır mücerred cam hurmada gazez sohbeti can perveridir nuşisahbadan garaz.(Parçasının sansüre uğrayan kısmı)”

Salcı, Vâhit Lütfi, “Hasibî”, Sayı 76, Şubat 1938, s.76-80.

Hasibî'nin bir divan şairi olduğu, fakat başka divan şairleri gibi zümre teşkil ederek halk edebiyatına nankörlük eden şairlerden olmadığı, bilakis onları takdir edenlerden olduğu vurgulanır.

Hasibî'nin Edirne'de doğduğu, Bursalı Mehmet Tahir'in "Osmanlı Müellifleri" adlı eserinin ikinci cildinde, 140. sayfasında bir Hasib Ahmet Efendi'den bahsedildiği; ancak bu kişinin Hasibî olmadığı belirtilmiştir.

Ataman, Sadi Yaver, "Ereğli Şâirleri", Sayı 76, Şubat 1938, s. 89-93.

Hüznî'ye ait taş basma cöknün içinde yer alan otuz iki gazel örneğine yer verilmiştir. Taş basma cöknün sonunda Huznî ile **Raci**'nin müşterek yazdıkları gazel örneği verilmiştir:

"Bülbül gibi her şamü seher durma figan et

Ta ol gül ehli dikarımı ıyan et

Ol rütbe figan eyleki çıksın göğe ahın

Dudi siyahi ahını eflâke mekân et"(....)

Yalman, Ali Rıza, "Gaziantep Halk Şairleri", Sayı 78, Nisan 1938, s. 130-135.

Karacaoğlan, Kılıçoğlu ve Ali Paşa olmak üzere toplam üç halk şairi tanıtılır.

Karacaoğlan'ın, Güney Anadolu'nun her yerinde olduğu gibi Gaziantep'te de yaşatıldığı belirtilir.

Kılıçoğlu'nun ise 1800'lü yıllarda Kozan dağında yaşadığı rivayet edilen mutasavvıf bir halk şairi olduğu vurgulanır.

Ali Paşa'nın ise 1100 tarihinde Antakya'da yaşadığı anlatılmıştır.

Yalman, Ali Rıza, "Gaziantep Halk Şairleri", Sayı 80, Haziran 1938, s.170-173.

Miskin adlı şairin Beluiran köyünde doğduğu ve hicri 1200 senesine kadar yaşadığı anlatılır.

Kul Habeş isimli halk şairinin ise yaşamı hakkında kesin bilgilerin elde olmadığı, ancak şairin Nizip ve civarında fazla bulunduğu tahmin edildiği vurgulanmıştır.

Salcı, Vahit Lütü, “Servet Bey Baba”, Sayı 81, temmuz 1938, s. 200-204.

Servet Beyin (Ahmet Tefvik) Kırklareli şair Tefvik Bey Babanın damadı olduğu, doğum tarihinin 1261 olup 1313 yılının mart ayında öldüğü vurgulanır.

Servet Beyin gayet güzel saz çaldığı, halk ve divan şairlerini birbirinden ayırmadığı, Servet Beyin hocasının **Hasibî** olduğu, hocasıyla yazdığı gazel örneklerine yer verilir.

Yaman, Ali Rıza, “Gaziantep Halk Şairleri”, Sayı 81, Temmuz 1938, s. 205, 206.

Âşık Horda'nın asıl isminin Mehmet olduğu, doğum tarihinin kesin olarak bilinmediğı; ancak 1318 tarihinde Kilis'in Ceke köyünde öldüğü belirtilir.

“Berbadın Oğlu” adlı şairin eski bir âşık olduğu belirtilir. Doğum tarihinin ve yerinin kesin olarak bilinmediğı, fakat şairin Cimcime adlı köylü bir kızı sevdiği, sevdiğine bir türlü kavuşamadığı vurgulanır.

Hacınaloğlu adlı şairin Barak aşiretine mensup bir aşık olduğu anlatılır.

Kul Mustafa adlı şairin Suboğazı köyünde doğduğu, 1240 tarihinde Karakuyu'da öldüğü anlatılır.

Okay, Haşim Nezihi, “Ruhsatı'nın Basılmamış Koşmaları”, Sayı 82, Ağustos 1938, s. 231-233.

Ruhsatı'nin bugüne kadar basılmamış yedi ayrı koşmasına yer verilmiştir.

Koşmaların genellikle abab, cccb, dddb veya abcb, dddb, eeeb şeklinde uyaklandığı, hece vezninin 6+5: 11'li hece kalıbıyla söylendiğı, konularının ise sevgiliden ayrılan âşığın düştüğü ümitsiz durum olduğu görülür.

Yalman, Ali Rıza, “Gaziantep Halk Şairleri”, Sayı 84, Ekim 1938, s. 270-272.

VII. Bölüm başlığı altında **Başdemir** isimli halk şairi hakkında bilgi verilir. Gaziantep'in Yenyapan köyünde doğan şairin 70 yaşlarında aynı köyde öldüğü anlatılır. Şairin sofu bir halk ozanı olduğu vurgulanır. Şiirlerinde örnek parçalara da yer verilmiştir (83.Sayının devamı).

Salcı, Vâhit Lütfi, “Şakir Tefvik Bey Baba ve Kurban Kabulü” Sayı 85, Kasım 1938, s.1-11.

Tevfik Bey Baba'nın İsmail Bey'in oğlu olduğu, Kırım'a bağlı Bahçesaray'ın Özebaş köyünden 1252 yılında İstanbul'un Şehzadebaşı semtine yerleştiği anlatılır.

Hacı Hüsni Beyin kızıyla evlenen Tefvik Bey'in Bektaşî tarihine intisap ettiği, aslı olmayan iftiralar ve isnatlar nedeniyle çok zorluk çektiği, sonunda Trablusgarp'a giden Tefvik Bey'in damadının öldüğünü öğrenince hasta düşüp öldüğü, kendisinin büyük bir vatansever olduğu anlatılır.

Kurban İsmail'in Tefvik Bey Baba ile Edirne'de tanıştığı, Kurban İsmail'in Bektaşî tarikatına intisap ettiği, mahlası olan **Kabulî**'yi ise Tefvik Bey Baba'dan aldığı anlatılır. Şairin büyük ölçüde Tefvik Bey Baba'dan etkilendiği vurgulanır.

Yalman, Ali Rıza, “Gaziantep Şairleri”, Sayı 87, Ocak 1939, s.49-52.

Bu bölümde Sailoğlu isminde bir dilencinin oğlu olan halk şairi tanıtılır. Şairin asıl isminin “**Cuma**” olduğu vurgulanır. Gaziantep'in Besni kazasında öldüğü belirtilir.

Mehmet Ali ismindeki halk şairinin asıl isminin Ali olduğu anlatılır. Şairin Gaziantep'in Mezraa köyünde 1225 senesinde öldüğü vurgulanır (86.Sayının devamı).

Yalman, Ali Rıza, “Gaziantep Şairleri”, Sayı 88, Şubat 1939, s. 73-75.

“**Âşık Sarı**” adlı şairin 1305 tarihinde Gaziantep'in Besni kazasında yaşadığı belirtilir.

“**Deli Baran**” adlı halk şairinin yalnız bir eserinin olduğu anlatılır.

“**Köşkeroğlu**” adlı şairin Gaziantep'in İkizce köyünde 1293 yılında öldüğü açıklanır. Bektaşî bir halk şairi olduğu vurgulanır.

“**Beyoğlu**” adlı şairin asıl isminin Kadir olduğu, Yusuf Beyin oğlu olarak bilindiği belirtilir.(87.sayfanın devamı.)

Onay, A. Talât, “Alevi Kul Mustafa-Bektaşî Rıza Baba”, Sayı 89,90, Mart,Nisan 1939, s.93-98.

Kul Mustafa'nın Çankırı'nın Şabanözü nahiyesinin Kösürelük köyünden olduğu, Nuhoğlu Âşık Mustafa olarak anıldığı, 1864 yılında doğan halk şairinin 15 yaşında “**Kul**” mahlasını aldığı belirtilir.

Razi Baba'nın Çankırı'nın Çerkeş nahiyesinin Çoma köyünden olduğu, 1265 yılında doğan şairin asıl isminin Hasan olarak bilindiği belirtilir. Bektaşî olan şairin kendisine “**Bektaşî Baba**” mahlasını seçtiği vurgulanır.

Yalman, Ali Rıza, “Gaziantep Halk Şairleri”, Sayı 89, 90, Mart, Nisan 1939, s.100-102.

Elbeylioğlu adlı şairin asıl isminin Ahmet Bey olduğu, sınırı Suriye topraklarında kalan bir aşirete mensup bulunduğu, 20 yıl gurbette yaşayıp tekrar evine döndüğü belirtilir.

Âşık İbrahim adlı şairin Elbeyli aşiretine mensup bulunduğu, 1160 tarihlerinde yaşadığı anlatılır.

Âşık Veysi adlı şairin asıl isminin Üveysi olduğu ve 1225 tarihlerinde yaşadığı belirtilir (88.Sayının devamı).

Ülkütaşır, M. Şakir, “Pir Sultanın Basılmamış Üç Nefesi”, Sayı 89,90, Mart, Nisan 1939, s.121-129.

Sadettin Nüzhet'in “**Pir Sultan Abdal**” isimli kitabında bulunmayan üç nefesin dört cönkte yer aldığı vurgulanır.

I. nefes beş dörtlükten oluşur. 4+4: 8'li hece vezniyle söylenmiştir. Şiir, abab, cccb, dddb şeklinde uyaklanır. II.nefes altı dörtlükten oluşur. 4+4: 8'li hece vezniyle söylenmiştir. Abab, ccb, ddb şeklinde uyaklanır. III.nefes ise yedi dörtlükten oluşur. 6+5: 11'li hece vezniyle abab, cccb, dddb şeklinde uyaklanır.

Yalman, Ali Rıza, “Gaziantep Şairleri”, Sayı 91, Mayıs 1939, s. 141-143.

“Bey Haydar” isimli halk şairinin Tayfur ve İnayet Beylerin kardeşi olduğu, Amik ovasında yılcık hastalığına yakalanıp öldüğü anlatılır. **Kul Sait** isimli halk şairinin Türkmen olduğu, Balkan Savaşı sırasında öldüğü belirtilir.

“**Kelağa**” adlı halk şairinin ise Tiryakili aşiretine mensup olduğu ve cesaretiyle nam saldığı vurgulanır (90.Sayının devamı).

Önus, Muammer, “Halk Şiirleri I”, Sayı 94, Ağustos 1939, s. 206-209.

Toplam on dört şiire yer verilmiştir. Bu şiirlerin sırasıyla “Kul Derment, Dement Âşık, Şûrurî, Nadi, Süleymen Baba, Rahşî, İrşadi, Kara Hamza, Ahî, Hüsnü ve Derunî” adlı halk şairlerine ait olduğu vurgulanır.

Şiirlerin 6+5: 11’li hece vezniyle ve dörtlüklerle söylendiğı görülür.

Yüngül, Naci, “Âşık Ömer’in Neşredilmemiş Koşmaları”, Sayı 96 Ekim 1939, s. 251-254.

Âşık Ömer’e ait neşredilmemiş iki koşmasına yer verilmiştir. Sadettin Nüzhet’in kitabında neşredilen koşmalar ile Âşık Ömer’in koşmaları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar vurgulanır.

Birinci koşma beş dörtlükten; İkinci koşma ise dört dörtlükten oluşur. Her iki koşmada 6+5: 11’li hece vezniyle verilmiştir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Zileli Hulusî”, Sayı 96, Ekim 1939, s. 267,268.

Zileli **Hulusî**’nin fa i la tün / fa i la tün/ fa i la tün / fa i la tün kalıbıyla ve müseddes şeklinde yazılmış bir manzumesine yer verilmiştir. Mizaha yakın olan bu manzumenin Çorum Kütüphanesinde kayıtlı olan bir cönkten alındığı vurgulanır.

Önus, Muammer, “Halk Şiirleri”, Sayı 96, Ekim 1939, s. 263-267.

“**Derdiyok**” mahlasıyla toplam on beş halk şiirine yer verilir.

Toplam beş şiirde 8’li hece ölçüsünün, On şiirde ise 11’li hece ölçüsünün kullanıldığı görülür. Şiirlerde gurbet, aşk ve doğa konuları işlenmiştir.

Aker, C., “Olalı Bir Halk Şairi”, Sayı 97, Kasım 1939, s. 15-17.

“Selâmi” mahlaslı halk şairinin Ula’da yaşadığı, asıl adının Mustafa Sünnetçioğlu olduğu, doğum tarihinin kesin olarak bilinmediği, ancak 1297-98 yılları arasında öldüğü belirtilir. Esas mesleğinin sünnetçilik olduğu, ümmî bir şair olan Mustafa’nın zekâsı ve istidadı sayesinde “Selâmi” mahlasını aldığı vurgulanır.

Ergenekon, Ethem Yılmaz, “Hatay Halk Şairleri” Sayı 99, Ocak 1940, s. 59-62.

Hatay’ın Kırıkhan kazasının Delibekirli köyünde **Âşık Hüseyin**’in yaşadığı, **Âşık Hüseyin**’in Murat Mustafa’nın oğlu olduğu, geçimini rençperlikle sağladığı, ümmî bir âşık olduğu, cana yakın bir Türk çocuğu olarak bilindiği belirtilir.

Halk şairinin toplam üç şiirine yer verilmiştir. Şiirler 11’li hece vezniyle ve sade bir dille aktarıldığı görülür.

Onay, Ahmet Talât, “Yozgatlı Nâzi”, Sayı 100, Şubat 1940, s. 67-77.

Asıl adının Mustafa, mahlasının ise **Nâzi** olduğu, 1279 yılında Yozgat’ta doğduğu, Yozgat’ta Orman Memurluğu yaptığı, 1318 yılında basur hastalığı nedeniyle Yozgat’ta öldüğü anlatılır.

Salcı, Vâhit Lütfi, “ Mehmet Fahri”, Sayı 101, Mart 1940, s. 113-116.

Mehmet Fahri’nin Kırklareli’ de yaşadığı, Alevi bir köy şairi olduğu ve 1938 Şubatında öldüğü belirtilir.

Fahri’nin Arapça ve Farsça bildiği, Karahısır köyünde yatan Horasanlı Hızır Babaya pek bağlı olduğu, halk şairlerin dikkatle takip ettiği anlatılır.

Şairin bir nefesine ve üç manzumesine yer verilmiştir.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri II”, Sayı 103, Mayıs 1940, s. 161-167.

Muhiddin Abdal, Öksüz **Âşık**, Seyranî, Emrah, Pir Sultan Abdal ve Hataî’ den şiir örnekleri verilerek dil ve üslup özellikleri vurgulanır.

Şiirdeki dilin hareket ahengini hece vezninin sağladığı, şairlerin tesir altında kaldıkları, kendilerinden önceki usta şairlerin ifade şekillerini kullandıkları belirtilir (102.Sayının devamı).

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri III”, Sayı 104, Haziran 1940, s. 192-199.

Toplam yirmi dört koşmaya yer verilir. “Derviş Ahmet, Harabî, Hacı bektaş, Mihuddin, Deli Şükrü, Hataî, Pir Sultan Abdal, Münire, Kemter, Derviş Mehmedim, Mihrim oğlu, Hüsni, Herdemî, Mir’atî, Kul Mustafa, Seyrani, Derment Perişan, Dertli Kazak, Öksüz Dede, Veli, Behlül Veli” nin koşmaları sıralanır. Koşmalarda 6+5: 11’li hece vezni kullanılmıştır. Koşmalar en az dört, en çok yedi dörtlükten oluşur (103.Sayının devamı).

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri IV.”, Sayı 105, Temmuz 1940, s. 209-215.

Kızılbaş şairlerinin dört şiirine yer verilmiştir. “Hasan Cemalî, Şah Hatayî, Pir Sultan, Bağdadî” ye ait olan şiirlerin 7’li, 8’li ve 11’li hece kalıplarıyla verildiği görülür. Şiirler tasavvuf inancını konu alır.

Halk edebiyatında “**kalenderî**” türü açıklanır. Kalenderilerin ritim ve usul unsurlarıyla desteklendiği, hece vezniyle söylendiği vurgulanır. Toplam dokuz kalenderi örneği verilerek kalenderin tanımı desteklenmiştir.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri V.”, Sayı 106, Ağustos 1940, s.233-239.

Halk edebiyatında söylenen Kalenderi şeklinin aruz ölçüsüyle değil, hece ölçüsüyle söylendiğinin altı çizilir.

“**Kalenderî**” adının “**Kalender Abdal**” yahut “**Kalender**” denilen bir Bektaşî şairinin, eserlerini en çok bu tarzda tanzim etmesinden dolayı yaygınlaştığı belirtilir (105.Sayının devamı).

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri VI.” Sayı 107, Eylül 1940, s.258-264.

“Mevcî, Bosnavî, Harabi, Hatayî, Mecnunî, Şahi, Hakî, Sırı” nın toplam sekiz kalenderi örneğine yer verilmiştir.

Divan edebiyatı şairlerinin birçoğunun Bektaşiliğe gönül verdikleri vurgulanır.

Arif Hikmet, Şehhülişlâm Bahayı, Hekimbaşı Abdülhak Molla, Abdülvâhid Çelebi, Abdülhal Molla, Bektaşiliğe intisap etmiş şairler olarak sıralanır.

Onay, Ahmet Talât, “Âşık Dertliye Dair Yeni İki Vesika”, Sayı 107, Eylül 1940, s.253-257.

Yazarın **Âşık Dertli**'ye ait mesnevi tarzında altmış beş beyitten oluşan bir şiiri, 27 Ağustos 1932 tarihinde Bey Obası köyünde gittiği bir düğünde tespit ettiği anlatılır.

Prof. Dr. M. Fuat Köprülü'nün yazara verdiği iki sayfalık mensur bir eserin yine **Âşık Dertli**'ye ait olduğu vurgulanır. Yazar, bu iki eseri karşılaştırarak **Âşık Dertli**'ye ait menkıbeyi hayatı ortaya koymaya çalışmıştır.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri VII.” Sayı 108, Ekim 1940, s. 282-287.

Toplam on şiire yer verilir. Alevilerin ve Kızılbaş şairlerin bütün dinî şiirlerine “**nefes**” adını verdikleri vurgulanır. Halk şairlerinin daha çok koşma, kalenderî, destan tarzlarını kullandıkları belirtilir (107.Sayının devamı).

Onay, Ahmet Talât, “Âşık Dertliye Dair Yeni İki Vesika II”, Sayı 108, Ekim 1940, 277-281.

Yazarın bulduğu iki vesika arasındaki farklılıklar ve benzerlikler sıralanır. Manzum olan birinci vesikada Alişan Beye kapıcı başlık rütbesinin verildiği, **Dertli**'nin okuma- yazma bilmediği, Alişan Beye ölmeden önce vefatını bildirdiği anlatılır. İkinci vesikada ise Dertli'nin genç yaşta İstanbul'a gittiği ve Hüsrev Paşa'ya intisap ettiği, Bolu valisinin ona âyenlik verdiği, Bektaşi tacı giydiği, Mısır'da okuma-yazma öğrendiği, Ankara'da vefat ettiği belirtilir (107.Sayının devamı).

Ülkütaşır, M. Şakir, “Âşık Kurbanî'nin Üç Manzumesi”, Sayı 109, Kasım 1940, s. 8-10.

Azerbaycan'da “Kurban”, Doğu Anadolu'da “Kurbanî” adıyla anılan “Kurbanî”nin üç manzumesine yer verilir:

“Yatarken üstüme geldi erenler

Yatan, ne yatırsın uyan dediler
 Uyandım gafletten açtım gözümü
 Şu gelen şah-ı merdan dediler.”(....)

Toplam yedi dipnotta şiirlerde geçen sözcükler açıklanmıştır. I.şiirde şairin “**Kurban**”, II. ve III.şiirde “**Kurbanî**” mahlasını kullandığı görülür.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri VIII.”, Sayı 109, Kasım 1940, s. 11-14.

Hatayî'nin Alevi bir şair olduğu, divan edebiyatı tarzında şiir yazdığı, sade bir dil kullanıldığı, Millet Kütüphanesinde yer alan yazma divanın Hatayî'ye ait olmadığı vurgulanır.

Hıfzı Tevfik, Hamamîzade İhsan ve Hasan Âli'nin 1926 yılında yayımladıkları “Türk Edebiyatı Nûmuneleri” adlı kitaptan, Hatayî'ye ait manzumelere yer verilmiştir.

Bayrı, Mehmet Halit, “Eşref Oğlu”, Sayı 110, Aralık 1940, s.25-36.

Yunus Emre'den sonra gelen mutasavvıf halk şairi olan Eşref Oğlu'nun hayatına sadece bazı menkıbeler yoluyla ulaşılabildiği anlatılır.

Eşref Oğlu'nun İznik'te doğduğu, İznik'te yaşadığı, Çelebi Mehmet Medresesinde danışment iken dünyadan elini eteğini çektiği, Hacı Bayram Veli'ye intisap ettiği, Hayrûnnisa hanımla evlendiği, Hacı Bayram Veli'nin ısrarı üzerine Hamali Hüseyin'in yanına giderek inzivaya çekildiği ve bu esnada şiirlerini yazdığı anlatılır.

Eşref Oğlu'nun “**Divan**”ından ve “**Müzekkinnüfus**” adlı eserinden şiir örneklerine yer verilmiştir.

Kösemihal, Mahmut R. , “Halk Şiirlerindeki Musiki İzleri”, Sayı 112, Şubat 1941, s. 73-76.

Malzeme derlemelerinin zenginliği bakımından en ileri giden sahanın halk şiiri olduğu vurgulanır. Musikinin yer almadığı hiçbir halk sahnesinin, oyunun, yaş zümresinin bulunmadığı belirtilir.

Kaygısız Abdal'ın bir şiirinde geçen iki çalgı tanıtılır:

“Ekilti ribab

İki telli saz.”

Çelik, Fahrettin “Ahıska Güllali”, Sayı 112 Şubat 1941, s.92-96.

Güllali'nin Ahıska'nın içinde yaşadığı, adının ve tapşırmasının “ Gül Ali-Güllali Hoca” olduğu, 1800 yılında Güllali'nin Ahıska'da bulunduğu bir sırada Karşlı Âşık Tüccarî ile görüştüğü anlatılır. Kars'a ve Kağızman'a sık sık uğradığı anlatılan Güllali'nin ne zaman öldüğünün bilinmediği belirtilir.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri”, Sayı 113, Mart 1941, s. 109, 113.

Kızılbaş Şairlerinden Kaygusuz Abdal'ın hoca ile zarifane olayları 6 dörtlükten oluşan bir şiirle verilir.

Âşık Ceyhunî'nin sabah mahmurluklarından ârifane bir eda ile bahsettiği üç dörtlükten oluşan şiirine yer verilir. Kızılbaş şairlerinin mizaha olduğu kadar karşılıklı hücum edebiyatına da yöneldikleri belirtilir. Bu hücumun Aleviler ve Sünniler arasında yaşandığı anlatılır (111.Sayının devamı).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Hatay Halk Şairleri”, Sayı 114, Nisan 1941, s. 126-129.

“Hacı Hakkı, Kul Mehmet ve Deli Ali Âşık Arif” başlıkları altında Hatay halk şairlerine yer verilir.

Hacı Hakkı'nın Ceylâli köyünde doğduğu, Sefil Molla adlı yazma bir eserinin olduğu anlatılır.

Kul Mehmet'in okuma-yazma bilmediği, bilhassa destan söylemekte usta olduğu anlatılır. **Deli Ali oğlu Âşık Arif**'in henüz on dört, on beş yaşında bir delikanlı olduğu, Antakya'ya sekiz saat mesafede bir Türk köyünde bekçilik yaptığı belirtilir.

Çelik, M. Fahrettin, “Karşlı Kurbanî”, Sayı 114, Nisan 1941, s. 133-142.

Kars ve çevresinde “**Âşık Kurbanî**” ve “**Hikâye Kurbanisi**” adıyla iki ayrı Kurbanî'nin bulunduğu anlatılır.

Yazıda tanıtılan Kurbanî'nin, XVIII. yy.da yaşamış Karanlı âşık Kurbanî olduğu belirtilir. Kurbanî'nin Kars'ın "Çorak" köyünde doğduğu ve 1800 yılında Kars'ta öldüğu anlatılır. Asıl adının Osman olduğu, şiirleriyle Karanlı birçok âşığı etkilediği altı çizilir.

Ertekin, Eşref, "Aşık Emrah'a Dair", Sayı 116, Haziran 1941, s.175-177.

Emrah'ın âşık kahvelerinde söylediği bir destan ile koşmasının Çorum'da müftülük yapan Leblebici oğlu Hacı Ali Ârif Efendinin eline geçtiği anlatılır. Emrah'a ait destanın yirmi altı dörtlükten olduğu, abab, cccb, dddb şeklinde uyaklandığı görülür. Destan, 11'li hece vezniyle söylenir. Koşma ise dört dörtlükten oluşur. 11'li hece vezniyle söylenen koşma abab, cccb, dddb şeklinde uyaklanır.

Çelik, M. Fahrettin, "Kars ve Çevresinde Köroğlu'na Ait Anlatma ve İnanlar", Sayı 117, Temmuz 1941, s.205-215.

Köroğlu'na ait hikâyelerin Kars'ta en çok yerliler ve Türkmenler arasında eski canlılığını koruyarak anlatıldığı belirtilir. Karanlı yerlilere ve Sarıkamış Türkmenlerine göre Köroğlu'nun babasının Ali adında Kars köylerinde pek usta olan bir ılıkçıbaşı olduğu vurgulanır. Diğer anlatımlarda ise, Köroğlu'nun babasıyla İran Şahının yanında bulunduğu, babasının gözlerinin İran Şahı tarafından çıkarıldığı belirtilir.

Bayrı, M. Halit, "İki Mısraa Dayanan Bir İhtimal", Sayı 117, Temmuz 1941, s. 193-195.

Ele geçen bir cönkten alınan bir manzumenin son kıtasında "**Âşık Kerem**" mahlasının "**Kerem ile Aslı**" hikâyesindeki Kerem'den farklı olan bir kahraman ve şairi işaret ettiği belirtilir.

Salcı, Vâhit Lûtfi, "Kızılbaş Şairleri XI", Sayı 117, Temmuz 1941, s. 200-205.

Türk Kızılbaş şairlerinin dinî-lâ-dinî destanlar yazdıkları anlatılır. Mir'atî'nin "Kerbelâ Destanı'nın bütün Aleviler arasında olduğu gibi Alevi olmayan halk arasında da pek meşhur olduğu belirtilir.

Levnî'nin ve Savnî'nin destanları aktarılır (113.Sayının devamı).

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri XII”, Sayı 118, Ağustos 1941, s. 218-223.

Bir milletin hatta dünya işlerinin geleceğine ait tahminleri anlatan “**İstihraçname**”nin manzum olarak divan ve halk edebiyatında kullanıldığı anlatılır.

Rıfkı isminde bir şairin bir çobandan kaydettiği “çoban Baba İstihraçnamesi” adlı eseri tanıtılır. **Mehmet Hilmi Özeren**’den alınan “**Tarihi Şeyh Galip Efendi**” adlı İstihraçnameye yer verilir (117.Sayının devamı).

Bayrı, M. Halit, “Âşık Nesimi”, Sayı 118, Ağustos 1941, s. 217,218.

Bektaşî olan **Nesimî**’nin hayatına dair pek fazla bilginin olmadığı; ancak 1404 yılında Halep’te derisi yüzülerek öldürülen meşhur **Hurufî** adlı şair Şeyid İmadeddin Nesimî’den ayrı bir şahsiyet olduğu vurgulanır.

Nesimî’nin bir manzumesinden yola çıkılarak asıl isminin “Ali” olduğu belirtilir.

Bayrı, Mehmet Halit, “Âşık Pesendî”, Sayı 119, Eylül 1941, s. 265-269.

“Bibliyografya, Pesendî’nin Hayatı, Pesendî’nin Şiirleri, Pesendî’nin Şöhreti” başlıkları altında halk şairinin yaşam ve sanatı hakkında bilgi verilir.

19.yy.ın sonlarında yetişen Anadolu saz şairlerinden biri olan Pesendî’nin Kütahya’da doğduğu, asıl isminin Ali olduğu, şairliği kadar talik ve turnak yazısı ile de şöhret kazandığı anlatılır.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri XVI”, Sayı 121, Kasım 1941, s. 6-10.

Kırklareli Hasibî’nin divan edebiyatı tarzında yazan çok kuvvetli bir şair olduğu anlatılır. Kırklareli “**Hayranî**” adlı şairin bir koşması verilerek şairin din ve ahlâk görüşleri açıklanır (108.Sayının devamı).

Bayrı, Mehmet Halit, “Deli Şerif”, Sayı 122, Aralık 1941, s. 25-29.

Gazi Antep halk şairleri silsilesinin son halkalarından biri olan Deli Şerif’in 1878 yılında Gazi Antep’te doğduğu, babasının Sadık Daî olduğu, Deli Şerif’in öğrenimine devam etmeyip “**Karaçomak**” denilen çiftlikte ziraatle uğraştığı belirtilir. 1927 yılında öldüğü anlatılır.

Deli Şerif'in şiirlerinin toplu bir halde henüz basılmadığı vurgulanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Türk Edebiyatında Dağ”, Sayı 122, aralık 1941, s.41-43.

Karacaoğlan'ın dört dörtlükten oluşan ve “**dağ**”ı konu alan bir koşmasına yer verilir. Koşma 8'li hece kalıbıyla söylenir.

Ruhsatî Kerem, Âşık Sümanî, Dadaloğlu, Âşık Hüseyin, Hasbî, Zarifî, Vahdetî, Erzurumlu Emrah'ın şiirlerinden örnekler verilir.

Bayrı, M. Halit, “İstanbul'da Mektebe Başlama”, Sayı 123, Ocak 1942, s.53-55.

Eski mektebe başlama törenlerinde okunan ilâhilere örnekler verilir. Bu ilâhilerin uzunluğuna açılır bir cüz halinde taş basması olarak satıldığı ve mahalle mekteplerinde ilâhici çocukların ellerinde bire ilâhi mecmuası bulunduğu belirtilir.

Güngör, Nasih, “Kastamonulu Âşık Hakkı”, Sayı 124, Şubat 1924, s.75-80.

“**Önsöz**” başlığı altında Kastamonu'da XVIII. ve XIX. yy. da yetişen saz şairleri tanıtılır. Kastamonu'nun âşıklık geleneği için âdeta bir yurt olduğu vurgulanır.

Âşık Hakkı'nın Kastamonu'nun Hisar ardı semtinden Hacı Hamza mahallesinden Kasap Hüseyin Yorgansız'ın oğlu olduğu belirtilir. Âşık Hakkı'nın 1898 yılında Kastamonu'da doğduğu, küçük yaşta saza başladığı, I.Dünya Savaşı'nda cepheye gittiği, cepheden döndükten sonra Bolulu Dertli'nin çırağı **Topal Figâni**'nin yetiştirdiği **Nailî**'ye hizmet ettiği ve ondan düstur aldığı belirtilir.

Güngör, Nasih, “Kastamonulu Âşık Hakkı”, Sayı 124, Şubat 1924, s.80-80-85.

“Kastamonulu Âşık Hakkı'ya ait toplam on dokuz koşmaya ve bir semâiye yer verilmiştir. Koşmaların abab, cccb, dddb..şeklinde uyaklandığı ve genellikle 6+5: 11'li hece kalıbıyla söylendiği görülür:

“(....) Kaba saba bir söz söylerim amma

Hakikat bahsinde ibret görünür

İşine gelmeyen var ise alma

Akla sığmayan da zahmet görünür.”(....)

Uraz, Murat, “Bir Halk Şairinden Parçalar”, Sayı 125, Ocak 1947, s. 5 – 7.

Erzuruma bağlı Samikale köyünde doğan Sûmmanî mahlaslı bir halk şairi tanıtılır. Asıl adının Hüseyin olduğu, “ Gülperi” adlı kız etrafındaki aşk macerasının sonradan efsaneleştirildiği vurgulanır.

Sûmmanî'nin omzunda sazı ile diyar diyar dolaştığı, şark felsefesini özümsemiği anlatılır. Şairin iki şiirine yer verilmiştir.

Prof. Fındıkoğlu, Z.Fahri “Bayburtlu Zihnî ve Tezkirecilerimiz”, Sayı 125, Ocak 1947,s. 12-14.

Bayburtlu Zihnî'nin dönemin tezkirecilerinden biri olan **Fatin Efendiye** karşı duyduğu hiddet anlatılır. Fatin Efendinin “ Tezirei Fatin “ adlı eserinde Bayburtlu Zihnî'yi “ şeyhriyyülasil “ saymadığı ve onu taşra şairi olarak tanıttığı belirtilir.

Dizdaroğlu, Hikmet, “ Erzurumlu Emrah'ın Neşredilmemiş Şiirleri”, Sayı 125, Ocak 1947, s. 8 – 10.

XIX. yy.da yaşamış olan büyük saz şairi **Erzurumlu Emrah**'ın şiirlerinin iki gruba ayrıldığı belirtilir. Bunların hece vezniyle yazılan divan, kalenderi ve semâîler olduğu vurgulanır. Erzurumlu Emrah'ın toplam dört şiirine yer verilmiştir. Şiirler “**Koşmalar**” başlığı altında sıralanır.

2.1.1.1.2. Destan:

Naci, Atabeyli, “Seyrâni’nin Meyveler Destanı” Sayı 5, 1 Mart 1930, s.9,10.

Bu destanda şair, mevsimlerden ve aylardan söz ettikten sonra türlü türlü meyvelerin özelliklerinden söz eder. Fındık, fıstık, şeftali, zerdali, kayısı, zeytin, incir, vişne, elma...vb. meyvelerin tatlarına ve renklerine güzel benzetmeler yapar.

Bayrı, Halit Mehmet, “Celali”, Sayı 27, 15 Ağustos 1933, s.57-58.

Şair, esnaf güzellerini birer birer sayarak her birinin sanat ve meziyetini bir iki kelimeyle kısaca anlattıktan sonra yorgancı dilberinin kendisini sevdaya düşürdüğünü söyler. Böylece destanını tamamlar. Şiir, abab, cccb, dddb uyak örgüsüyle ve 11’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Atalay, Besim, “Cumhuriyetin Onuncu Yıl Dönümü İçin Destanlar”, Sayı 29, 15 Ekim 1933, s.113-115.

Toplam yirmi üç dördlükten oluşan destanın abab, cccb, dddb şeklinde uyaklandığı, 11’li hece ölçüsüyle yazıldığı dile getirilir. Destanda Cumhuriyet sevgisi vurgulanır.

Halit, Mehmet, Atalay B. Refet İshak, Esad Maraşlı, Mehmet Âşık, Hacı, Saraç, Hasan, Âşık, “Destanlar”, Sayı 29, 15 Ekim 1933, s.113-120.

Toplam on altı farklı destana yer verilir. “**Maraşlı Esat’ın Destanı**”, “**Saraç Hacı’nın Destanı**”, “**Âşık Mehmed’in Destanı**”, “**Âşık Hasan’ın Destanı**” başlıkları altında cumhuriyetin Onuncu Yıl Dönümü için gençlere öğütler verilir.

Refet, İshak, “Cumhuriyetin Onuncu Yıl Dönümü İçin Destanlar” Sayı 29, 29 Ekim 1933, s.115-118.

Toplam on destana yer verilmiştir. 11’li ve 8’li hece ölçüleri kullanılmıştır. Destanlarda, Cumhuriyet tarihi, on yıllık geçmişte nelerin yapıldığı, büyük başarıların kazanıldığı anlatılır.

Aşık Mehmed, “Cumhuriyetin Onuncu Yıl Dönümü İçin Destanlar”, Sayı 29, 29 Ekim 1933, s. 119.

Destan on dörtlükten oluşur. Destan abab, cccb, dddb şeklinde uyaklanır. 11’li hece ölçüsü kullanılmıştır. Cumhuriyetin ilanıyla daha aydınlık ve güzel yarınların Türk halkını beklediği vurgulanmıştır.

Maraşlı Esad, “Cumhuriyetin Onuncu Yıl Dönümü İçin Destanlar”, Sayı 29, 29 Ekim 1933, s.118.

Destan on dörtlükten oluşur. 8’li hece ölçüsü kullanılmıştır. Destan, aaaa, bbcb, dded...şeklinde uyaklanır. Vatanın tek olduğu, genç ruhun bu vatani sonsuza kadar koruyacağı vurgulanmıştır.

Seraç, Hacı, “Cumhuriyetin Onuncu Yıl dönümü İçin Destanlar”, Sayı 29, 29 Ekim 1933, s. 119,120.

Destanın yedi dörtlükten oluştuğu, 15’li hece ölçüsüyle verildiği görülür. Destan, aaaa/bbbb/cccb..şeklinde uyaklandığı şiirde Türk köylüsünden, öğretmenlere kadar herkesin Cumhuriyeti çok sevdiği dile getirilir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Ramazan ve Yemek Destanları”, Sayı 43, 15 Kasım 1934, s.167,168.

Ramazan aylarında halkın söylediği mizahî içerikli iki destana yer verilmiştir. **Açgözlü Destanı**’nın on beş dörtlükten oluştuğu, belirli bir ölçünün kullanılmadığı, abab, cccb, dddb şeklinde uyaklandığı görülür. İftarlarda yeniden; pastırma, şekerli reçel, ekşi köfte, baklava, etli pilav... gibi yemek ve tatlılar anlatılır.

Yemek Destanı’nın on dörtlükten oluştuğu, Siyahî adlı bir halk şairi tarafından 11’li hece ölçüsüyle söylendiği görülür. Ramazan ayında yenilen tatlı ve yemekler mizahi bir dille anlatılır.

Nazif, Osman, “Gelin Destanı”, Sayı 43, 15 Kasım 1934, s. 161-163.

Toplam yirmi beş dördlükten oluşan “**Gelin Destanı**” hece ölçüsünün 8’li kalıbıyla verilmiştir. Destanın abcb/dddb/eeeb şeklinde uyaklandığı görülür.

Dokuz aylık bir gelinin yirmi yaşında hayata gözlerini yumduğu, gelinin hayatın acımasızlığına öfke duyduğu, gelinin bir vasiyetinin olduğu, okumadığı kitaplarının bir garibe verilmesinin istediği anlatılır.

Yaver, Sadi, “Kurtuluş Destanı”, Sayı 45, 15 Şubat 1935, s.198-200.

Âşık Nailî’nin “**Kurtuluş Destanı**” adlı şiirine yer verilir. Şiir toplam kırk iki dördlükten oluşur. Şiir, abab/cccb/dddb şeklinde uyaklanmış olup 11’li hece kalıbıyla yazılmıştır. Destanda Türklerin işgal kuvvetlerine karşı verdiği kahramanlık dolu mücadelesi dile getirilmiştir.

H. H. B. , “Beş Destan”, Sayı 46, 15 Mart 1935, s.226-232.

Hâki, Deranî, Memduhî, Ruzî ve Husmî’ye ait beş destana yer verilmiştir.

Hâki’nin destanı on altı, Deranî’nin destanı on iki, Memduhî’nin destanı yedi, Ruzî’nin destanı otuz iki, Husmî’nin destanı yirmi sekiz dördlükten oluşur. Beş destan da 6+5: 11’li hece kalıbıyla ve abab, cccb, dddb... uyak örgüsüyle aktarılır. Hakî’nin destanında bir doğal afet, Deranî’nin destanında boş yere ölen bir genç, Ruzî’nin destanında mesleklere ait bilgiler, Husmî’nin destanında Kafesçi Ahmet adında bir gencin ölümü, Memduhî’nin destanında ise 20 yaşında ölen bir genç anlatılmıştır.

Rıza, Ali, “Kozan Oğlu-Çapan Oğlu”, Sayı 46, 15 Mart 1935, s.217.

Yazar, Kozan Oğlu Destanını Gazi Antep’te yaşayan **Âşık Mustafa** adında yaşlı bir kişiden aktarır. Kozan Oğlu’nun Çapan Oğlunun toprağında davar sürdüğü, Çapan Oğlu’nun bu işe çok kızdığı ve askerlerini toplayarak Kozan Oğlu’nun üzerine yürüdüğü ve Gavur Dağı eteklerinde büyük bir çarpışmanın olduğu belirtilir. Destan, koşma uyak örgüsüyle, 11’li hece kalıbıyla aktarılır. Destan üç dördlükten oluşur.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Miras Destanı”, Sayı 53, Mart 1936, s.79,80.

Dermend Âşık'ın yazdığı “**Miras Destanı**”nın köy âdetlerini, köylerde kullanılan bazı mutfak ve ev eşyalarını, çeşitli yiyecekleri konu aldığı belirtilmiştir. Toplam yirmi üç dördlükten oluşan destan, 6+5: 11’li hece ölçüsüyle ve abab, cccb, dddb uyak örgüsüyle verilmiştir:

“Yüklüğün yanında bir torba soğan

Makamı bilinmez sedası yavan

Köyümüzde düğün olduğu zaman

Çaldığımız saz dümbelek nice oldu.”(...)

Rıza, Ali, “ Kozanoğlu, Çapanoğlu”, Sayı 55, Mayıs 1936, s. 104, 105.

1870-1875 yılları arasında Kozanoğlu ve Çapanoğlu arasındaki savaş anlatılır. Destanda, Kozanoğlu'nun Çapanoğlu'nun toprağında davar sürdüğü, Çapanoğlu'nun bu işe çok kızdığı, askerlerini topladığı ve Kozanoğlu'nu orada öldürdüğü belirtilir. Destan, toplam sekiz dördlük ve 6+5: 11’li hece ölçüsüyle aktarılmıştır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “İki Destan”, Sayı 70, Ağustos 1937, s.213.

Kal'ai Sultaniye ve Leylek Destanı'na yer verilmiştir.

Sultaniye adlı destanın kalemin güzelliğini konu aldığı, beş dördlüğüne yer verildiği, aaaa, bbba, ccca şeklinde uyaklandığı ve 5+5+5: 15’li hece kalıbıyla yazıldığı görülür.

Leylek Destanı'nın ise bir hayvan destanı olduğu, üçlük ve ikiliklerden oluştuğu, aaa, bb, cccc, bb şeklinde kafiyelendiği görülür.

H. B. H. , “Yaş Destanı”, Sayı 101, Mart 1940, s.121.

1290 tarihinde Isparta’da doğan ve 1324 tarihinde otuz beş yaşında ölen **Kadioğlu Hafız Mustafa**’ya ait destanın Ispartalı Katırcıoğlu Nuri tarafından tespit edildiği vurgulanır.

Destan, on ik dörtlükten oluşur. Destanın uyak örgüsü abab, cccb, dddb, eeeb...şeklindedir. Destanda bir kişinin doğumdan ölümüne kadar geçirdiği safhalar anlatılır.

Gökoğlu, A. Baha, “ Kara Yılan Destanı”, Sayı 104, Haziran 1940, s. 202-204.

Yazarın 1929 yılında Safranbolu’nun Kuzkaye köyünde bir evde dinlediği “**Kara Yılan Destanı**”na yer verilir. Destanın Mora faciasında ölen askerlerin ardından Anadolu halkı tarafından söylendiği ve II. Mahmut tarafından yasaklandığı vurgulanır. Destan, 6+5: 11’li hece vezniyle toplam on sekiz mısradan oluşur.

Katırcıoğlu, Nuri, “Leylek Destanı”, Sayı 112, Şubat 1941, s. 96.

Isparta’da bir cönkten yazılan ve kimin tarafından söylendiği bilinmeyen destanın Ispartalı Nuri Katırcıoğlu tarafından dergiye gönderildiği belirtilir.

Hayvanlarla ilgili olan “**Leylek Destanı**” yirmi mısradan oluşur. Destanda belli bir ölçünün olmadığı görülür:

“Bizim alayımız leylek alayı

Çekeriz Allahtan gelen belâyı

Havada uçarız dolayı dolayı

Uçuramadığım yavrum kalındı

Ben gideyim sen arkamdan gelindi.”(...)

Çekik, Fahrettin, “Ahıskalı Gülali”, Sayı 112, Şubat 1941, s.94-96.

Poshov’da 1305’te yazılan bir cönkten alınan destanın “**Ahıska Muahedesi**”nden önce söylendiği vurgulanır.

Destan toplam yirmi beş dörtlükten oluşur. Destan 6+5: 11’li hece kalıbıyla verilir. Destanın uyak örgüsü aaab, cccb, dddb, eebb şeklindedir.

Destanda Rusların gelip Ahıska’yı yakıp yıktığı, kutsal sayılan yerlerin kâfirler tarafından işgal edildiği anlatılır.

Ertekin, Eşref, “İki Evliler Destanı”, Sayı 113, Mart 1941, s. 118.

“İki Evliler Destanı”nın Çorum köylerinden derlendiği anlatılır. Toplam on dört dörtlükten oluşan destan aaab, cccb, dddb, eebb, fffb şeklinde uyaklanır. Belirli bir vezinle söylenmiştir. Destan evlilerin ev halleri, sıkıntıları ve geçimsizlikleri anlatılır:

“İki evlilerle etmeyin ülfet

Sonunda salta durdurur beyim

Gelmez o kâfirler hiç zaptü rapta

Sana harp borusunun çaldırır beyim”(....)

Çelik, M. Fahrettin, “Karşlı Kurbanî”, Sayı 114, Nisan 1941, s.138, 142.

Karşlı Kurbanî’nin tespit edilen üç destanına yer verilmiştir. Bu destanların Molla Muhiddin defterinden ve çeşitli cönklerden kayıt edildiği belirtilir. Birinci destanda Şah’ın Kars’ı alabilmek için suyunu nasıl kestiği anlatılır. İkinci destanda ise Şah ile Karşlılar arasındaki mütereke teklifleri belirtilir. Üçüncü destan ise Kurbanî’nin “**Yaş Destanı**”dır. Yaş Destanı ise yirmi dört dörtlükten oluşur. Destan 11’li hece vezniyle, abcb, dddb, eebb şeklinde uyak örgüsüyle verilmiştir.

Salcı, Vâhit Lûtfi, “Kızılbaş Şairleri XI”, Sayı 117, Temmuz 1941, s.200-205.

Mir’atî’nin “**Kerbelâ Destanı**”na yer verilir. Destan toplam otuz altı dörtlükten oluşur. 11’li hece kalıbıyla söylenen destan, abab, cccb, dddb şeklinde uayaklanır.

Levnî’nin Selânik’ten İstanbul’a yelkenli bir kayıkla yaptıkları yolculuk destanda anlatılır. Destan, toplam yirmi yedi dörtlükten oluşur. 11’li hece kalıbıyla söylenen destan; abab, cccb, dddb şeklinde uyaklanır.

Savnî'nin “**Şifalar Destanı**”nın mizahi bir esere olduğu vurgulanır. Toplam on iki dörtlükten oluşan destan, 11’li hece kalıbıyla söylenir. Destan; abcb, dddb, eeeb şeklinde uyaklanır.

Ertekin, Eşref, “Gevheriye Ait İki Destan”, Sayı 123, Ocak 1942, s.69-70.

Gevheri’ye ait iki destana yer verilir. III.Mehmet zamanında Eğri Seferi sırasında yazıldığı belirtilir. Kahramanlık duygularıyla yazılan bu destanlar Türklerin Avusturyalılara karşı ne kadar üstün olduklarını belirtir.

Güngör, Nasih, “Kastamonulu âşık Hakkı”, Sayı 124, Şubat 1924, s. 85,86.

Kastamonulu Âşık Hakkı’ya ait iki destana yer verilmiştir. Birinci destan altı dörtlükten oluşur. 6+5: 11’li hece kalıbıyla verilen destan; abab, cccb, dddb...şeklinde uyaklanır. Destanda “**Atatürk**” ve “**Türklük**” sevgisi anlatılır. İkinci destan ise on dört dörtlükten oluşur. 6+5: 11’li hece kalıbıyla verilen destan; abab, cccb, dddb...şeklinde uyaklanır. Destanda doğruluk ve dürüstlüğün en büyük erdem olduğu vurgulanır.

Trabzonlu Baba Salim, “ Edirne Destanı “, Sayı 125, Ocak 1947, s. 25, 26.

Toplam yedi dörtlükten oluşan destanın abab, cccb, dddb ... şeklinde uyaklandığı görülür. Destan, hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla verilir. Destanın teması kahramanlıktır:

“ Ey Türk vatanımın altın kilidi
Oluruz yolunda kurban Edirne
Seninçin döğüşür Türklük ebedî
Okuruz dünyaya ferman Edirne”(....)

2.1.1.1.3. Türküler:

Avni, Hüseyin, “At Hakkında Türküler”, Sayı 13, 1 Kasım 1930, s. 13,14.

Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan at kültürüne ait üç türlü örneğine yer verilir. 1. türkü; aaab, cccb, dddb,...şeklinde uyaklanır. 11’li hece kalıbıyla söylenir.2.türkü; aaab,ccb, dddb...şeklinde uyaklanır. Her dörtlüğün sonunda nakarat kısmı tekrarlanır.3.türkü; aaab, cccb,ddb...şeklinde uyaklanır. 11’li hece kalıbıyla söylenir.

Behice, “Eski Türküler”, Sayı 30, 15 Kasım 1933, s. 186,187.

Beş türküye yer verilmiştir. Türkülerin anonim olduğu vurgulanır. 8’li ve 11’li hece ölçülerinin kullanıldığı; aaab, cccb, dddb şeklinde uyaklandığı görülür. Türkülerde sevgililerinden ayrı kalan kişilerin duyduğu hasret dile getirilmiştir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Memleket Türküleri”, Sayı 42, 15 Kasım 1934, s.124-128.

Gaziantep’te yaygın olarak söylenen **Şahin Bey** ve **Kara Yılan Türküsü**’nün hikâyelerine yer verilir. Şahin Bey Türküsü toplam yedi kıtadan oluşmuş, 11’li hece ölçüsüyle verilmiştir. Kara Yılan Türküsü ise on üç kıtadan oluşmuş, 11’li hece ölçüsüyle verilmiştir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Halk Türküleri”, Sayı 73, Kasım 1937, s. 2-5.

Halk türküleri hakkında ilmî bilgilere ulaşabilmek için kaynakçalara yer verilmiştir.

Radyonun geniş bir şekilde yaygınlaşmasının, gramofonun en uzak köylere kadar gelişinin türkülerin unutulmasında büyük rol oynadığı vurgulanır.

Türkülerin iki esas nevi üzerinde durulur. “**Türküler, Usullü Türküler ve Usulsüz Türküler**” olarak iki ana başlık altında incelenir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Halk Türküleri” 1, Sayı 74, Aralık 1937, s. 40-42.

Isparta, Şarkî Karaağaç, Akşehir, Beypazarı, Dursunbey, Ankara-Ayaş ve Güdül yörelerine ait on türküye yer verilmiştir.

Isparta, Şarki Karaağaç türkülerinin; aaa, bb, ddd bb şeklinde uyaklandığı, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylendiği görülür. Türkülerde gurbete giden bir gelinin hasretinden öldüğü anlatılır.

Türkülerin kimden kaydedildiği ise parantez içinde belirtilmiştir. Ankara’ya ait bir türkünün başında “Ankaralı Başçavuş Hikmet’ten zapt edilmiştir.”ifadesinin yer aldığı vurgulanmıştır (73.Sayının devamı).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Halk Türküleri”, Sayı 76, Şubat 1938, s.94-96.

Anadolu’nun çeşitli yörelerinden derlenen Gelin-Kız türkülerine yer verildiği, Ankara-Beypazarı, Ankara-Ayaş ve Isparta yörelerine ait dokuz türkünün sıralandığı görülür.

Türkülerin kimden ve ne zaman derlendiği parantez içinde türkünün sonunda belirtilmiştir (75.Sayının devamı).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Halk Türküleri”, Sayı 82, Ağustos 1938, s. 223-225.

Usullü ve usulsüz olmak üzere toplam beş halk türküsüne yer verilmiştir. Birinci türkü Ankara yöresine aittir. İkinci türkü Ankara-Ayaş yöresine ait bir bozlaktır. Üçüncü türkü Bolu- Çarşamba yöresine, dördüncü ve beşinci türküler ise Gaziantep yöresine aittir:

“Çarşambayı sel almış

Bir yar sevdim el almış

Keşke sevmez olaydım

Elim koynumda kalmış” (...)

Topçugil, Vâhit, “Eflânide Halk Kıyafetleri, Rakıskri, Türküleri Hakkında Kısa Notlar”, Sayı 85, Kasım 1938, s.23,24.

“**Türküler**” başlığı altında “**Oyun Havaları**” anlatılır. Oyun havalalarının güfteleri ile tarlalarda, kış gecesi eğlencelerinde söylenen mani ve bozlaklardan ibaret olduğu vurgulanır.

“A” dan “F” ye kadar “oyun havaları” sıralanır:

A- Aman ben yandım.

B- Damdan çıktı bir kuzu.

C- Sarı Yızdız.

D- Açkapıyı.

E- Mis Pamuğu

F- Anadolu çifte tellisi.”

Yılmaz, A. , “Bergama Türküleri”, Sayı 88, Şubat 1939, s. 75-78.

Ali Yılmaz adlı bir öğretmenin derlediği beş halk türküsüne yer verilmiştir.

“**Armanlar**’ın Bacı Ahmet Türküsü, Ali Efe Türküsü, Şakir Efendi Türküsü, Bergama Efe Türküsü, Burçak Türküsü” sıralanmıştır.

Armanlar’ın Bacı Ahmet Türküsü’nün; aaa bb ccc bb ddd bb şeklinde uyaklandığı görülür. 6+5: 11’li hece vezniyle söylenen türkünün Hatice isminde bir kızı seven gencin jandarmalarla olan mücadelesi anlatılır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Halk Türküleri”, Sayı 92, Haziran 1939, s.160-162.

Toplam altı türküye yer verilmiştir. “**Zeybeğin Hüseyin**” adlı türkü üç dizelik bentlerden oluşur. Şiir; aaa, bb,ccc, bb şeklinde uyaklanır. 6+5: 11’li hece vezniyle söylenir.

“**Atine**” adlı türkünün hikâyesine yer verilir. Kütahya’da gelin giden bir kızın Yunanlı bir komutan tarafından kaçırıldığı, Türk ordusu İzmir’e doğru ilerlerken komutanın kızla beraber Atina’ya kaçtığı, kızın yedi yıl sonra Ahmet

isimli bir Türk'ün yardımıyla kaçtığı ve nişanlısına kavuştuğu anlatılır. Türkü; aaba, cc, dded, ff şeklinde uyaklanır. Dört dizelik bentlerle ve 4+3: 7'li hece vezniyle verilmiştir.

Demirci, Yusuf Ziya, “Halk Türküleri II”, Sayı 93, Temmuz 1939, s. 177-181.

“Halk Şarkısı Nedir?, Şarkı ve Şiir Folkloru, Türkülerin Toplanırken Araştırılması Gereken Noktalar, Türkülerin Doğuş Şartları, Türkülerin İntişar Sahaları” başlıkları altında halk türküleri ve türkülerin toplanmasına dair bilgiler verilir (92.Sayının devamı).

Demirci, Yusuf Ziya, “Halk Türküleri III”, Sayı 94, Ağustos 1939, s. 203-206.

Türküler ve Tabiat, Halk Türkülerinin Kıymeti ve Ehemmiyeti, Halk Türküleri Kadroları başlıkları altında halk türküleri anlatılır. Ayrıca beşikten başlayarak ölüme kadar söylenen şiirler dokuz başlıkta toplanır: “Ninniler, Çocuk Türküleri, Tabiat ve Hayvan Türküleri, Aşk Türküleri, Evlenme Türküleri, Askerlik Türküleri, Zeybek ve Derebeyi Türküleri, Cinai ve Faciavi Türküler, Ölüm Türküleri” (93.Sayının devamı).

Topçugil, Vahit, “Nispetsiz Evlenmelere Dair Üç Türkü”, Sayı 96 Ekim 1939, s. 269-271.

Birinci türküde genç kızların ihtiyarlara verilisindeki talihsizlik anlatılır. İkinci türküde ise genç kızların ihtiyarlara verilisindeki talihsizlik halkın gözüyle anlatılır. Üçüncü türküde ise yaşı küçük olan delikanlıların olgun kadınlara verilisindeki talihsizlik dile getirilir.

Tezel, Naki, “Dinar Türküleri”, Sayı 111, Ocak 1940. s.66-70.

Anadolu'da yaşayan ve henüz toplanmamış birçok halk türküsünün olduğu vurgulanır.

Toplam yedi türkünün Dinar'ın Dikici köyünde doğmuş ve büyümüş on beş yaşındaki Halitoğlu Ahmet Ögüt ile yirmi yedi yaşındaki Mehmet oğlu İbrahim Tuncer' den tespit edildiği anlatılır.

Birinci türkü altı dörtlükten, ikinci türkü beş dörtlükten, üçüncü türkü dört dörtlükten ve dört kavuştaktan, dördüncü türkü altı dizelik sekiz bentten ve sekiz kavuştaktan, beşinci türkü iki dizelik on dört bentten ve on dört kavuştaktan, altıncı türkü dört dörtlükten, yedinci türkü ise üç dizelik yedi bentten ve yedi kavuştaktan oluşur.

2.1.1.1.4. Mâniler:

Bayrı, Mehmet Halit, “Trabzon Mânileri”, Sayı 14, 1 Aralık 1930, s. 25-31

Toplam yüz on bir Trabzon mânisine yer verilir. 4+3: 11’li hece kalıbıyla söylendiği görülür. Gelin- Kaynana ilişkilerine ait mânilere, sevgililerin birbirlerine kavuşmak için söyledikleri mânilere, sevgilinin nezaketi, boyu bosu ve kuşamına ait mânilere yer verilir.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Boyabat Mânileri” Sayı 17, 1 Mart 1931, s. 116-120.

Sinop ve çevresinde Halk Bilgisi’nin tetkik çalışmaları sonucunda toplam elli Boyabat mânisinin tespit edildiği anlatılır. Bu mânilerin içindeki bazı kelimelerin kısaca açıklandığı görülür. Mahallî söyleyişlerin değiştirilmediği belirtilir. Mâniler 4+3: 7’li hece ölçüsüyle verilmiştir. Mânilerin sevgilinin nezaketi, boyu, giyim-kuşamı ve gelin-kaynana ilişkisini konu aldığı anlaşılır.

Bahadıroğlu, Osman, “Kadirli ve Andırın Köylerinde Mantuvar Açmak”, Sayı 18, 1 Nisan 1931, s. 132.

Toplam on sekiz mâniye yer verilir. 4+3: 7’li hece kalıbıyla söylendiği vurgulanır. Dilek ve temennilere ait mânilerin mahallî söyleyişlerle verildiği görülür:

“Elinde süt küleği

Sütten aktır bileği

Ergen oğlan büyük kız

Kabul olsun dileği”(....)

Bayrı, Halit Mehmet, “Rize Mânileri”, Sayı 18, 1 Nisan 1931, s. 121-124.

Rize ve civarına ait toplam elli dokuz mâniye yer verildiği görülür. Mâniler 4+3: 7’li hece ölçüsüyle verilmiştir. Gençlik, güzellik, sevgilinin giyimi kuşamı, mevsimler ile ilgili mânilerin çoğunlukta olduğu anlaşılır. Mânilerin mahallî kullanılışlarıyla verildiği görülür.

Nazif, Osman, “Balıkesir Mânileri”, Sayı 21,22, 15 Mayıs 1933, s.189-205.

Toplam yüz seksen mâniye yer verilmiştir. Mânilerde geçen mahallî sözcüklerin yazı dilindeki karşılıkları da belirtilmiştir. Gelin-Kaynana, Düğün, Bayram Mânileri ağırlıktadır.

Nazif, Osman, “Balıkesir Mânileri”, Sayı 23-24, 29 Mayıs 1933, s.258-270.

262-441 maddeleri arasında toplam yetmiş dokuz mâniye yer verilir. Mâniler, aaxa uyak örgüsü ve 7’li hece ölçüsüyle verilmiştir (21,22.Sayıların devamı).

Nazif, Osman, “Balıkesir Mânileri”, Sayı 25, 15 Haziran 1933, s.17-23.

Toplam seksen altı mâniye yer verilmiştir. Gelin- kaynana, bayram mânilerinin yanı sıra güzel ve güzelin türlü vasıflarını anlatan mâniler sıralanmıştır (23.ve24.Sayıların devamı).

Vâhit, Ali, “Safranbolu Mânileri”, Sayı 32, 15 Ocak 1934, s.250.

Safranbolu’nun Yürük Köyü’ne ait toplam on bir mâniye yer verilmiştir. Mânilerde sevgilinin türlü güzellikleri sıralanmıştır.

İsamettin, Faika, “Bursa Türkü ve Mânileri1”, Sayı 57, Temmuz 1936, s. 148-151.

Toplam eli yedi doldurmalı kesik mâniye yer verilmiştir. 7’li hece ölçüsü ve aaxa uyak örgüsüyle aktarılan mâniler sevgiliyi ve sevgilinin vefasızlığına duyulan tepkiyi konu alır:

“Alçak kiraz dalı

Altına serdim halı

Ya Muhammet ya Ali

Sen kavuştur iki yarı”(....)

Kerem ve Yusuf Paşa türkülerine yer verilir. Türkülerin bazı bölümlerinin bulunamadığı için eksik kaldığı görülür.

2.1.1.1.5. Tekerlemeler:

Mümtaz, Talât, “Kastamonu Çocuk Oyunlarında Sayılan Sayılar”, Sayı 19, 1 Mayıs 1931, s. 157-159.

Kastamonu’da çocukların oyuna başlamadan önce aralarında bir ebe bulmak için sayı saydıkları anlatılır. Bu saymanın tekerleme şeklinde olduğu belirtilmiştir:

“Bir iki Başına takar kimsede yok

Bülbül teki Hep hup Bizde çok

Camdan bakar Altın top Ben bir gün” (....)

Zeki, M. , “Konya’da Tekerlemeler, Eğlenceler”, Sayı 20, 25 Nisan 1933, s. 174,175.

Konya ve civarına ait toplam on altı başlık altında tekerlemelere yer verilir. Tekerlemelerin düz yazı şeklinde verildiği, Tekerlemelerde ise ses benzerlikleriyle bir uyum yaratıldığı görülür.

Şevket, “Trabzon Tekerlemeleri”, Sayı 35, 15 Nisan 1934, s.319,320.

Trabzon ve yöresine ait yazı (mensur) şeklinde beş tekerlemeye yer verilir.

Yaver, Sadi, “Gode- Gode ve Albayrak”, Sayı 38, 15 Temmuz 1934, s.27-29.

“**Gode-Gode**”nin Safranbolu’da yağmur duası sırasında çocuklar tarafından ev ev dolaşarak söylenen deyişler olduğu anlatılır.

“**Albayrak**”ın da Ramazan’a birkaç gün kala çocukların evleri dolaşarak bahşiş toplamak maksadıyla besteli bir şekilde yüksek sesle söylenen deyişler olduğu vurgulanır.

Önus, Muammer, “İstanbul’da Kullanılan Yanıltmacalar, Ölçülü Fıkralar”, Sayı 101, Mart 1940, s.122, 123.

“**Yanıltmacılar**” başlığı altında toplam on dört madde içinde ölçü ve uyağı olmayan nesir biçimde bilmecelere yer verilmiştir.

“**Ölçülü Fıkralar**” başlığı altında toplam beş madde içinde ölçü ve uyağı olan manzum bilmecelere yer verilmiştir.

“**Ölçülü Masal**” başlığı altında ve kız, anne, erkek konuşmalarına dayalı, on beş dörtlükten oluşan manzum bir masala yer verilmiştir.

2.1.1.1.6. Bilmeceler:

Şevket, “Trabzon Bilmeceleri”, Sayı 37, 15 Haziran 1934, s.14-16.

Toplam yetmiş yedi madde altında mensur bilmecelere ve bir madde altında manzum bilmeceye yer verilmiştir. Bilmecelerin cevabı olan sözcükler her bilmecenin sonunda açıklanmıştır.

Güenalp, Ziya, “Ereğli Bilmeceleri”, Sayı 81, Temmuz 1938, s. 208-211.

Ereğli ve çevresine ait toplam elli iki bilmeceye yer verilir. Bilmecelerin yanıtları iki nokta işaretinde sonra söz veya söz öbekleri içinde yazılmıştır:

“ Herkes görür, Allah görmez :Rüyâ

Bir evim var, tek direkli: Mantar.

Fakirler atar, zenginler taşır: Sümük.” (...)

Elli iki bilmece alfabetik sırayla verilmiştir.

Petri, Zevrak, “Gagavuz Bilmeceleri”, Sayı 89,90, Mart, Nisan 1939, s.113,114.

Gagavuzlara ait toplam yirmi beş bilmeceye yer verilir. Her bilmecenin sağ alt kısmına parantez içinde cevabı yazılmıştır. Gagavuzlara ait bazı yöresel dil kullanımları da dipnot olarak açıklanır.

“Kat kat döşek

Bilmeyen eşşek”

(Lahana)

Beşe, M. Enver, “Safranbolu’da Masal ve Matal”, Sayı 96, Ekim 1939, s. 257-259.

Safranbolu’da uzun kış gecelerinde yapılan eğlenceler arasında yer alan masal ve matallar anlatılır. Masalların genellikle ihtiyar kadınlar tarafından anlatıldığı, matalların ise genç gruplar arasında söylendiği vurgulanır.

Mahallî köy ağızlarında yer alan matalların eğlenceye dayalı bilmeceler olduğu belirtilir.

Dağlıoğlu, Güzide, “Isparta’da Toplanmış Bazı Maddeler”, Sayı 113, Mart 1941, s. 116.

Toplam yirmi bir madde altında Isparta’da derlenmiş halk bilmecelerine yer verilir. Bilmecelerin on ikisinin cevabı parantez içinde, dokuzunun cevabı ise eşittir işaretiyle verilmiştir:

“İdris gider izi yok

Dürüst gider düzü yok

İdris çörek atmış

Tadı var, tuzu yok

(Arı-bal)”

Dağlıoğlu, Hikmet Turhan, “Dağa Dair Atasözleri”, Sayı 123, Ocak 1942, s.65,66.

Toplam on yedi halk bilmecesine yer verilir. Bilmecelerin cevapları her bilmecenin sonunda verilir:

“Dağda dalıman

suda Süleyman

tuzsuz pişen aş

köpük kesen taş:

(Tavşan, Balık, Helva, Sabun)”(....)

2.1.1.1.7. Ninniler:

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop’ta Beşik Töreni”, Sayı 110, 1940, s. 41-42.

Sinop’ta çocuğun beşiğe yatırılmasından sonra ilk ninniye ebenin okuduğu anlatılır:

“Al bardağa belediğim ninni

Ben seni haktan dilediğim ninni

Yok dibinde salkın üzüm ninni

Daneleri dizim dizim ninni

Ben seni Haktan dilediğim ninni”

Bayrı, M. Halit, “İstanbul’da Doğum ve Çocukla İlişkili Âdetler ve İnanmalar IV”, Sayı 114, Nisan 1941, s. 125, 126.

Çocuğun doğumu ile mutlu olan annelerin çocuklarına söyledikleri toplam on üç ninniye yer verilir:

“Dandini dandini das dana

Daneler girmiş bostana.”

Ülkütaşır, M. Şakir, “Taşbebek Efsanesi”, Sayı 82, Ağustos 1938, s. 218,219.

“**Taşbebek Efsanesi**”nin yarattığı uzun ninniden örnek metinlere yer verilir:

“Ak taş diye belediğim ninni

Seni haktan dilediğim

Ak tülbende doladığım

Meblâm sana bir can versin”(....)

2.1.1.1.8. Ağıt:

Bahadıroğlu, Osman, “Sürmeli Bey”, Sayı 100, Şubat 1940, s.90,91.

“**Sürmeli Bey**” adlı halk hikâyesi içinde yer alan on iki dörtlükten oluşan ve 4+4: 8’li hece vezniyle söylenen bir ağıttır. Ağıt, Arif Bey’in ölümü üzerine Telli Senem tarafından yakılmıştır. Kimsesiz kalan Telli Senem’in kendi talihine ve Arif Bey’in ölümüne duyduğu üzüntü dile getirilir:

“Kov bostancı danayı

Yemesin lahanayı

Lahanayı yemez kökünü yer
 Benim oğlum lokum yer
 Uyusun da büyüsün ninni
 Tıpış tıpış yürüsün ninni”(....)

2.1.1.1.9. Dua ve Beddualar:

**Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul’da Kullanılan Dilekler ve İlençler”,
 Sayı 40, 15 Eylül 1934, s.76-78.**

Toplam elli üç dileğe, yüz madde içinde ise beddualara yer verilir.

2.1.1.2.Mensur Eserler:

2.1.1.2.1. Masallar:

İhsan, Hamizade, “Esel Eseli Hanım”, Sayı 20,25 Nisan 1933, s. 175-179.

Zamanın birinde bir padişahın üç kızını da evlendirdiği, bu kızlarından birinin bir kız çocuğu doğurduğu, çocuğa gökten inen on ebenin “**Esel Eseli Hanım**” adını verdikleri anlatılır. Ayrıca kıza birtakım sihirlerin de verildiği, Eseli Eseli Hanımın Hintli bir prensle evlenerek mutlu olduğu dile getirilir.

H. B. H. , “Masallar” , Sayı 21,22, 1 Mayıs 1933, s.222-232.

Ayşe Nine’nin elindeki bir lirayla bir dana aldığı, danayı hendekten atlatmak için türlü yollar denediği ve sonunda danasını köyüne götürdüğü anlatılmıştır.

H. B. D. , “Erkekten Doğan Kız”, Sayı 21,22, 1 Mayıs 1933, s.229-232.

Çocuğu olmayan bir adamın bir gün “**Kabak Kız**” isminde bir kız doğurduğu ve bu kızın da ülkenin şehzadesiyle evlendiği anlatılır.

H. B. H. , “Çubukçu Kızı”, Sayı 21,22, 1 Mayıs 1933, s.225-229.

Bir zamanlar bir çubukçunun kızı olduğu ve bu kızın bütün soruların yanıtlarını bildiği anlatılır. Bir beyin sorularına yanıt verdiği ve beyin de bu kızı çok sevmesi üzerine oğluna istediği dile getirilir.

H. B. H. , “Müneccim Başı”, Sayı 23,24, 29 Mayıs 1933, s.277-280.

Fakir bir karı-kocanın iş bulmak için Bağdat’a gittikleri, adamın burada bir beyin isteği üzerine müneccim başı oluşu anlatılır.

H. B. H. , “Hüsni Yusuf”, Sayı 25, 15 Haziran 1933, s.14-17.

Çok zengin bir beyin kızının, altın gagalı, gümüş ayaklı bir kuş kılığına giren prensle evlenmesi ve mutlu bir hayat sürmesi anlatılmıştır.

H. B. H. , “Sütemen”, Sayı 28, 15 Eylül 1933, s.105-108.

Sütemen adlı güçlü bir delikanlının yedi başlı devi ve bir ejderhayı yenerek padişahın güzel kızıyla evlendiği anlatılır.

Nazif, Osman, “Elmas Salkım”, Sayı 29, 15 Ekim 1933, s. 164- 167.

Bir tüccar kızının “**Elmas Salkım**” adında sihirli güçleri olan bir prensle evlenmesi anlatılır.

Nazif, Osman, “Keloğlan”, Sayı 33, 15 Şubat 1934, s.264-267.

Yoksulluk içinde yaşayan Keloğlan ve anasının sıkıntı çektikleri, Keloğlan’ın bir nohudu ekip tüccar olmak istediği, Keloğlan’ın Bey’in kızını alışı ve mutlu oldukları anlatılmıştır.

Muazzez, Aliye, “İstanbul Masaları”, Sayı 37, 15 Haziran 1934, s.10-12.

“**Üç Tavşan**” adlı masalda üç kardeş tavşanın büyüdükten sonra ormana gittikleri, iki tavşanın bir tilki tarafından yendiği, en küçük tavşanın ise zekâsı sayesinde tilkiyi alt ettiği ve yaşamına devam ettiği anlatılmıştır.

Muammer, Sabahat, “ İstanbul Masalları- Altın Keçi”, Sayı 38, 15 Temmuz 1934, s. 33-36.

Padişahın evlenme çağına gelen kızını sakladığı, taliplerin onu bulmak için çabaladıkları, bulamayan taliplerin öldürüldüğü, altın keçinin içine giren bir prensin kızı saklandığı yerde gördüğü, kızı bulduğu ve evlendiği anlatılır.

Muazzez, Aliye, “İstanbul Masalları”, Sayı 39, 15 Ağustos 1934, s.60-63.

“**Altın Dağın Padişahı**” adlı masalda zengin bir tüccarın bir oğlunun ve bir kızının olduğu, bir gün bütün varlığı olan altın yüklü vapurunun kaybolduğu, adamın fakirleştiği, bir cücenin oğlunu kaçırdığı, oğlunun güzel bir kızla evlendiği, sihirli bir yüzük sayesinde babasına kavuştuğu, bu kızdan bir çocuk sahibi olduğu ve mutlu bir yaşam sürdükleri anlatılmıştır.

Tomris, Aliye Muazzez, “İstanbul Masalları- Tüylü Kız”, Sayı 43, 15 Kasım 1934, s. 163-165.

Padişahın bir kızı olduğu, karısının vasiyeti üzerine kızıyla evlenmek istediği, kızın koyun postuna gizlenerek saraydan kaçtığı, kendisine altın top atan bir prensle evlendiği ve mutlu bir yaşam sürdükleri anlatılır.

Yergün, Sebahat, “İstanbul Masalları”, Sayı 46, 15 Mart 1935, s.238-241.

Hüseyin Dayı adında bir oduncunun hep hayatından ve talihinden şikâyet ettiği, karşına bir gün ak saçlı bir ihtiyarın çıktığı, oduncuya yol gösterdiği, oduncunun ormanın içinde bir saraya girdiği ve burada kendi talihinden daha kötü talihler gördükten sonra hâline şükrettiği anlatılır.

Yergün, Sebahat, “İstanbul Masalları- Sihirli Oluk”, Sayı 47, 15 Nisan 1935, s.268-274.

Oduncu babasından miras kalan kırık kaval, yırtık gömlek, silâh ve oluğun sihriinden yararlanarak padişahın kızıyla evlenen bir delikanlının başından geçen maceralar anlatılır.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Etnografya ve Folklor”, Sayı 51, Ocak 1936, s. 47, 48.

“**Abdal Masalı**” başlıklı masalda bir dervişin ev ev dolaştığı, **Emine** isimli bir kadının kapısını çaldığı, kadının kocası evde olmadığı için kapıyı açmadığı, dervişin eve gizlice girip Emine'nin bebeğini kestiği, Emine'nin de dervişini öldürdüğü, kocasının eve gelmesiyle olan biten her şeyi kocasına anlattığı belirtilir.

Yergün, Sebahat, “İstanbul Masalları”, Sayı 52, Şubat 1936, s. 64.

Zamanın birinde bir derebeyinin zora düşüp total bir piliçten borç aldığı, uzun zaman göçmesine rağmen derebeyinin aldığı borcu vermediği, total pilicin de derebeyinin şatosuna gidip canavarın ve tilkinin yardımcılarıyla derebeyini ve adamlarını öldürdüğü anlatılır.

Ülkütaşır, M.Şakir, “Etnografya ve Folklor”, Sayı 52, Şubat 1936, s.56,57.

Emine'nin ve kocasının dervişin üzerinde bulunan liraları alıp, evler yaptırdıkları ve mutlu yaşadıkları belirtilir.

“**Abdal Masalı**” adlı anlatımın Hâmit Zübeyrin'in “Ankara Budun Bilgisi” başlıklı kitabından alındığı, bu masalın Anadolu'nun birçok yerinde “**Derviş Meteli, Metellemesi**” adı altından manzum olarak söylendiği vurgulanmıştır (50.Sayının devamı)

Tarhan, Nahit, “İstanbul Masalları”, Sayı 54, Nisan 1936, s. 87,88.

“**Kabahat Kimin?**” başlıklı masalda **Susmuri** adlı hayvanın yavrularının ölümü sebebiyle Süleyman Peygamber’in huzuruna çıktığı, Süleyman Peygamber’in Kertenkele’yi, Gökçe kargayı, Yengeci ve en son olarak Ok Atan Balığı dinlediği, suçlu olarak Susmuri’yi bulduğu anlatılır.

Nazif, Hasibe, “İstanbul Masalları”, Sayı 55, Mayıs 1936, s. 109-111.

Geçmişini kaz satarak sağlayan bir çocuğun vezir tarafından kazıklanması üzerine vezire oynadığı türlü oyunlar anlatılır. Masal, çocuğun veziri öldürüp padişahın kızıyla evlenip mutlu olmasıyla biter.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları- Üç Turunçlar”, Sayı 57, Temmuz 1936, s. 137,138.

Zamanın birinde Padişahın bir musluğundan yağ, bir musluğundan bal akan bir çeşme yaptırdığı, şehzadenin bir beddua üzerine üç turunçlara âşık olduğu, turunçları bulduğu, turunçların içinden bir kızın çıktığı, kızın bir kuş olup uçtuğu, kuş olan kızın bir iğnenin sihri ile tekrar insan olduğu, şehzadenin de bu kızla evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 57, Temmuz 1936, s. 151, 152.

Padişahın ölürken çocuklarına “**Köse Dayı**” adlı kişiden alışveriş yapmamalarını nasihat ettiği, çocuklarının bu nasihati dinlemediği, Köse Dayı’nın tuzaklarına düşen çocukların öldüğü, ancak birinin kurnazca davranarak Köse Dayı’yı ve ailesini öldürdüğü anlatılır.

Naki, Tezel, “Keloğlan Masalları”, Sayı 58, Ağustos 1936, s. 153-156.

“**Keloğlan Masalları**” başlığı altında üç ayrı Keloğlan masalına yer verilir.

I.Keloğlan Masalı: Keloğlan ve annesinin geçimlerini tavuk satarak sağladıkları, Keloğlan’ın kendisini kazıklayan hamamcıya bir ders verdiği, yine

kendisini zindana attıran padişahı Azrail kılığına girerek korkuttuğu ve zindandan çıkarıldığı anlatılır.

Naki, Tezel, “Keloğlan Masalları”, Sayı 58, Ağustos 1936, s. 156-158.

II. Keloğlan Masalı: Keloğlan’ın bir gün bir ceylan vurduğu, Ceylanı padişaha hediye ettiği, padişahın Keloğlandan bir fildişi kulesi yapmasını istediği, Keloğlan’ın bunu başardığı, padişahın Yemen kralının kızını istediği, Keloğlan’ın bu kızı bir vapurla kaçırdığı ve padişaha teslim ettiği, padişahın da bu kızla evlenip mutlu olduğu anlatılır.

Naki, Tezel, “Keloğlan Masalları”, Sayı 58, Ağustos 1936, s. 158,159.

III. Keloğlan Masalı: Keloğlan’ın babasının Keloğlan’a köselerle alışveriş yapmamasını nasihat ettiği, Keloğlan’ın buğdaylarını değirmende öğütmek için köse bir değirmenciye muhtaç kaldığı, değirmencinin Keloğlan’ın unundan ekmek yaptığı, Keloğlan’ın bir masal anlattıktan sonra ekmeği alıp eve kaçtığı anlatılmıştır.

Tezel, Naki, “Keloğlan Masalları”, Sayı 59, Eylül 1936, s.172, 173.

V.Keloğlan Masalı: Keloğlan’ın bir gün anasından, rahmetli babasına ait olan kılıcı istediği, bu kılıcı bir kılıççıya götürdüğü ve onun üzerine “Kırkça öldürülen Ahmet Ağanın kılıcı” diye yazdırıldığı, devlerin ülkesine gittiği, buradaki devlerin kılıçtan korktuğu, Keloğlan’ın orada misafir olduğu, devlerden bir torba altın alarak evine döndüğü anlatılır (58.Sayının devamı).

Tezel, Naki, “Keloğlan Masalları”, Sayı 59, Eylül 1936, s.174-176.

VII. Keloğlan Masalı :Zamanın birinde bir karı-kocanın kırk çocuğu olduğu, adamın rahatsızlanıp öldüğü, kadının çocuklarını bir tarlaya çalışmaları için yolladığı, ancak bu tarlanın sahibinin bir dev olduğu, bu çocukları yemek istediği, çocukların kırkıncısı olan Keloğlan’ın ise deve türlü tuzaklar kurduğu ve onu öldürerek padişaha götürdüğü anlatılır (58.Sayının devamı).

Tezel, Naki, “Keloğlan Masalları”, Sayı 59, Eylül 1936, s.169-171.

IV. Keloğlan Masalı: Bir zamanlar bir kadının Keloğlan isminde tembel bir oğlunun padişahın biricik kızıyla evlendiği, padişahın da kızını evlatlıktan reddettiği, Keloğlan’ın para kazanmak için bir kemanla Arabistan’a gittiği, orada bir kuyunun içinde karısının akrabası olan güzel bir kızı üç nar karşılığı kurtardığı, narlarla güzel bir saray yaptırdıkları ve padişahın kızını ve Keloğlan’ı affettiği anlatılır (58.Sayının devamı).

Tezel, Naki, “Keloğlan Masalları”, Sayı 59, Eylül 1936, s.176-178.

VIII. Keloğlan Masalı: Keloğlan’ın anasının tarlaya ekmesi için verdiği nohutları yediği, anasının ona çok kızdığı, bu esnada da tarladan bir devin çıkıp Keloğlan’a sihirli bir eşek verdiği, Keloğlan’ın bu eşeği oduncuya çaldırđıđı, devin Keloğlan’a bir sihirli mendil verdiği, Keloğlan’ın bu mendili komşusuna çaldırđıđı, bunun üzerine devin Keloğlan’a bir sihirli tokmak verdiği, Keloğlan’ın da bu sihirli tokmakla komşusunu ve oduncuyu dövüğü, sihirli eşeği, mendili geri aldığı anlatılır.

Tezel, Naki, “Keloğlan Masalları”, Sayı 59, Eylül 1936, s.176-178.

VI. Keloğlan Masalı: Zamanın birinde Keloğlan’ın odun kesmek için iki kez ormana gittiği, ancak bir türlü odun kesemediği, anasının bu olaya çok kızdığı, üçüncü kez ormana giden Keloğlan’ın kavgalı bir aslanla kaplanı gördüğü, aslanın isteği üzerine kaplanı öldürdüğü, aslanın babasının da Keloğlan’a sihirli bir kutu verdiği, bu kutunun içinden çıkan askerlerin Keloğlan’a kestikleri ağaçlarla bir saray yaptıkları, bu kutunun bir karı-koca tarafından çalındığı, kedi ile köpeğin bu kutuyu Keloğlan’a geri getirdikleri anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 60, Ekim 1936, s.188,189.

“**Tüccar Mustafa Efendi**” başlıklı masalda **Mustafa Efendi** isminde bir tüccar ve güzel bir karısının olduğu, evlerinde ise **Mehmet** adında bir uşağının ve bir Arap halayığın bulunduğu, Mehmet’in bir gün memlekete giderken üç tellâl gördüğü ve onlardan öğüt aldığı, bu öğütleri tuttuğu sonunda ise bir su kenarında durmuş bir oğlanın dizinde oturan güzel bir kızla evlenip mutlu olduğu anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 60, Ekim 1936, s.189, 190.

“**Ana Dostu Ayşe Teyze**” başlıklı masalda **Hacı Efendi** adlı bir adamın **Fatma** isminde bir kızı olduğu, her yıl hacca giden adamın kızını evde bıraktığı, kızının da bahçede kuyunun dibinde bir saray gördüğü, bu sarayın içindeki şehzadeyi derin uykusundan uyandırdığı, şehzadenin de bu kızın yanına her gece “Ana Dostu Ayşe Teyze” kılığında geldiği, haçtan gelen babasından şehzadenin kızını istediği, kızın şehzadeyle evlendiği ve mutlu oldukları anlatılmıştır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 60, Ekim 1936, s.191.

“**Hilli ile Çilli**” başlıklı masalda Hilli ve Çilli adında Fakir bir hayat süren iki kardeşin olduğu, Hilli’nin kasaptan bir gün et alarak tencereye koyduğu, evin anahtarını da bir rafın altına koyduğu, kardeşiyle birlikte komşuya giderken bir dilenciye evdeki anahtarın ve yemeğin yerini söylediği, dilencinin evdeki eti yiyip tencerenin içine çarıklarını koyduğu, kardeşlerin gelip tencerenin içindeki çarıkların et sanıp yedikleri, komşularının da bu iki kardeşi davranışları yüzünden tımarhaneye kapattırdığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 60, Ekim 1936, s.191-193.

“**Akıllı Kız**” başlıklı yazıda fakir bir köylünün zengin komşunun hayvanlarından tarlasını korumak için büyük hendekler kazdığı, ama bu hendeğe zengin adamın düştüğü, zengin adamın hâkime giderek adamı şikâyet ettiği, hâkimin de üç bilmeceyi ertesi gün çözmelerini istediği, fakir adamın da kızından yardım aldığı, hâkimin de bu cevapların sahibi olan kızla evlendiği, evlendikten sonra boşanmaya karar veren hâkimin kıza “Evden ne istersen al!” dediğini, kızın da kocasını uyutup babasının evine götürdüğü adamın uyandığında kızın “evden istediğimi aldım.” Sözüünü işitmesi anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 60, Ekim 1936, s.194,195.

“**Üç Kardeşler**” başlıklı masalda zamanın birinde üç kardeşin yaşadığı, bunların ormanda odun kestikleri, en küçükleri olan Kaya’nın ormanda kendisinden yemek isteyen yaşlı bir adama yemek verdiği, adamın da bunun üzerine çocuğun altın tüylü kaza dokunan üç kızın ve bir adamın kaza yapıştığı, bunu gören ve hiç gülmeyen padişahın, Kaya’yı kendine damat yaptığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 60, Ekim 1936, s.187-195.

“**Hasis Adam**” başlıklı masalda çok fakir kadın üç kızı olduğu, hasis bir adamın bu kızları istediği, kızları saraya götürdüğü, iki küçük kız kardeşi zindana kapattığı, en küçük kızın ise zekâsını kullanarak bu hasis adamı öldürdüğü ve kız kardeşini zindandan kurtardığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 61, Kasım 1936, s.15, 16.

Bir sene bir memlekette büyük bir kıtlığın olduğu, bu kıtlıkta annesi ve babasını kaybeden bir delikanlının şehre inip harabe bir yerde yattığı, bu yerde kesik bir elin kendisinden Fas Sultanı’nın kızını kurtarmasını istediği, bunun için üç gün üç gece harabedeki yatakta yatmasını söylediği oğlanın üç gün sonunda kızı kurtardığı, kızı sarayına teslim ettiği, kızın da oğlanla evlenerek mutlu oldukları anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 61, Kasım 1936, s. 4-19.

“**Parmak Kader Adam**” adlı masalda bir çiftlik sahibinin aşçısından yemek yapmasını istediği, yemek yaparken her seferinde ocaktan cüce bir adamın çıkarak aşçıdan yemek istediği, aşçının da adama acıyarak yemek verdiği, cüce adamın ise bütün yemekleri yediği, bunun üzerine çiftlik sahibinin aşçıyı kovduğu, kovulan aşçıya cüce adamın sihirli bir kutu verdiği, bu kutu sayesinde ise aşçının zengin olduğu anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 61, Kasım 1936, s.6-8.

“**Küfeci**” adlı masalda fakir bir küfecinin yoldan çocuklar tarafından bir yılanı eve götürdüğü, yılanın bir kıza dönüştüğü, küfeci ve kızın bir saraya girdikleri, küfecinin saraydaki padişahın ağzındaki çöpü istediği, çöpün sihirli olduğu ve küfeciye yardım ettiği, küfecinin bir gün başka bir padişahın kızıyla evlenmek istediği ve çöpün yardımıyla kıza bir saray yaptırarak kızla mutlu bir yaşam sürdüğü anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 61, Kasım 1936, s.9-12.

“**Muradına Nail Olmayan Dilber**” başlıklı masalda yoksul bir kadının doğan kızının yanına üç kadının geldiği, üç dilekte buldukları, kızın büyüyünce padişahın oğluyla evlenmek üzere iken kızın hocasının karısı ve kızının oyunu sonucu gözlerinin çıkarıldığı, böylelikle hocanın kızının padişahın oğluyla evlendiği,

zavallı kızın ise bir oduncunun yanında kaldığı, bu oduncunun kızın gözlerini geri aldığı, kızın bir cadının oyunu sonucu öldüğü, şehzadenin ise kızın bileğine bilezik takması sonucu kızın hayata döndüğü ve kızın şehzadeyle evlenip mutlu oldukları anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 61, Kasım 1936, s.17-19.

“**Mor Menekşe**” adlı masalda bir fakirin üç tane kızı olduğu, bu kızların evde oturup gergef işledikleri, bir gün padişahın evlerde ışık yanmayacak emrini verdiği, bu emre üç kızın uymadığı, padişah tarafında büyük kızın şekerçiyle, ortanca kızın ekmekçiyle evlendirildiği, küçük kızın ise cellatlara verildiği, cellatların bu kıza acıyıp kızın mor elbise giyip bu padişahın yanına gittiği ve bu padişahla evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 61, Kasım 1936, s.12-15.

“**Müneccim Baş**” başlıklı masalda fakir bir karı-kocanın sıkıntı içinde yaşadıkları, kadının kocasının müneccim başı olmasını istediği, adamın da eline bir kâğıt, kitap, hokka ve kalem alarak hamamın önüne oturduğu, padişaha yardım ettiği, padişahın da onu saraya çağırarak kaybolan pırlantayı bulmasını istediği, adamın pırlanta yüzüğü kırık ayaklı kazın içinde bulduğu ve padişahın da bu adamı müneccim başı yaptığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 62, Aralık 1936, s.31-33.

“**Güner ile İnci**” adlı masalda bir padişahın İnci ve Güner isiminde iki güzel kızı olduğu, padişahın kötü bir kadınla evlendiği, kızların saraydan kaçtıkları, yollarına çıkan bir devi kuyuya attıkları ve başka bir padişahın oğulları ile evlendikleri anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 62, Aralık 1936, s.33-38.

“**Üç Limon Kızı**” başlıklı masalda zamanın birinde padişahın oğlunun Üç Limon Kız’a aşık olduğu, bu kızlardan birini bir kavak ağacına sakladığı, Arap Kız’ın bu güzel kızı kıskandığı, güzel kızın başındaki sihirli tokayı çıkardığı, güzel kızın sihrinin bozulduğu ve kızın kuş olduğu, Arap Kız ile şehzadenin evlendiği, kuş olan kızın sihirle tekrar insan olduğu, şehzadenin hastalandığı, hastalanan şehzadeye

kızın çorba getirdiği, kızın parmağındaki yüzüğü gören şehzadenin işin aslını öğrendiği, Arap Kız'ı cealandırdığı, güzel kızla evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 62,63, Aralık 1936, s.38-41, 57-59.

“Dünya Güzeli” adlı masalda padişahın üç oğlunun olduğu, iki oğlunun babasından para ve mülk istedikleri, iki kardeşin para hırsı yüzünden sefil duruma düştükleri, küçük kardeşlerinin Köse Dayı adlı akrabalarının yanına akıl almak için gittiği, küçük oğlanın Dünya Güzeli adlı kıza aşık olduğu ve bu kızla evlendiği ve mutlu bir yaşam sürdüğü belirtilir.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları” ,Sayı 63, Ocak 1936, s.56-58.

“Ali Ağa” adlı masalda zamanın birinde bir padişahın oğlunu evlendirmek için vezirin kızını istediği; ancak vezirin kızının sakat olduğu, bu sebeple vezirin ve karısının bir kurnazlık yapıp Ali Ağanın kızını kendi kızları gibi gösterdikleri, şehzadenin de bu kızla evlendiği, şehzadenin bir gün sefere giderken kıza bir fotoğraf ve bir yüzük bıraktığı, bunu duyan vezirin karısının da kendi kızının şehzadeye karısı olduğuna inandırmaya çalıştığı, ancak bu oyunu öğrenen şehzadenin vezir ve karısını cezalandırdığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 63, Ocak 1936, s.58,59.

“İki Kız Kardeş” adlı masalda iki kız kardeşin bir gün İstanbul'un bir mahallesinden başka bir mahallesine gitmek için yola çıktıkları, ancak gece olduğu için gidemedikleri, bir imamın bunları görünce evine davet ettiği, imamın gece kızların kapısını çaldığı, kızların da pencereden kaçtıkları ve ay ışığı altında bir camiye saklandıkları, burada ellerinde çuvala dolaşan üç hırsız gördükleri, kızlardan birinin bu çuvalın içindeki yüzüğün tekini aldığı, bunu fark eden hırsızın kızların ellerini kestiği ve sabah olduğu anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 63, Ocak 1936, s.59-62.

“Tüccar Kızı ile Hizmetçisi” başlıklı masalda bir kralın kendisine nişanlı aradığı, bir tüccarın ise kendi kızını krala vermek için hizmetçisiyle kızını saraya yolladığı, yolda hizmetçisinin kızın gözlerini oyduğu, hizmetçinin kendisini tüccar kızı olarak tanıttığı, kralla evlendiği, Gözleri oyulan kızın krala kadife üstüne kral

tacı gönderdiği, kralın bu kızı görmeye gittiği, kötü hizmetçi kızın, tüccarın kızını öldürttüğü, kralın kızın evine geldiğinde bir çocuk gördüğü, bu çocuğun da altın bir top yardımıyla krala ölen kızı gösterdiği, kızın dile gelip canlandığı, kralın da bütün olayları öğrenip hizmetçiyi cezalandırdığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 63, Ocak 1936, s. 62-64.

“**Yâ Dost**” başlıklı masalda fakirin birinin kahvede uyuklarken hamama gittiği, hamamda Zengin bir adamın yerine geçtiği, adamın uşaklarının gelip bu fakir adamı konağa götürdüğü, adamın karısının olayı anladığı, Hünkâr’ın adamlarının gelip bu fakiri götürmek istedikleri-zengin adam aslında bir meddah başıdır- kadının da bu fakire yardım ettiği, fakirin Hünkâr’ın karşısında tam söze başlarken karnının ağrıdığı, bunun rüya olduğunu anladığı ve kahvedekiler tarafından dövüldüğü anlatılmıştır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 64, Şubat 1937, s.101-107.

“**Narince Hanım**” adlı masalda Narince Hanımın bir üvey bir de öz kızı olduğu, üvey kızını hiç sevmediği ancak üvey kızının öz kızından daha becerikli olduğu, beceriksizliği yüzünden öz kızına beddua ettiği, kızının yüzünde mantar çıktığı, devrin padişahının oğlunun eylediği, üvey kızın bir ihtiyar kadının yardımıyla saraya altın eğerli bir at ve bir çift altın pabuçla gittiği, kızın saraydan kaçarken altın pabuçunun tekini unuttuğu, padişahın oğlunun bu kızı bulmak için pabuçu aldığı, Narince Hanımın padişahın oğlunu kandırdığı, kendi kızıyla evlendirdiği, üvey kızın yedi cücelerin yaşadığı kulübeye sığındığı, bir candın gelip onun parmağına sihirli bir yüzük taktığı, kızın uyuduğu ve camdan bir tabuta konup nehre bırakıldığı, padişahın oğlunun kızı gördüğü yüzüğü çıkardığı ve Narince Hanımı cezalandırdığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları” Sayı 64, Şubat 1937, s.100,101.

“**Topal Piliç**” başlıklı masalda Topal Piliç’ten borç para isteyen derebeyinin borçlarını kapattığı, ancak borçlarını ödemediği, Topal Piliç’in borcunu almak için yola çıktığı, yolda bir çayı, tilkiyi ve canavarı ensesine alıp derebeyinin yanına gittiği, derebeyinin Topal Piliç’i öldürmek istediği ve kendi kurduğu tuzağa düşen derebeyinin ve adamlarının öldüğü anlatılır (63.Sayının devamı).

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 64, 65, Şubat, Mart 1937, s.107,108; 115,116.

“**Sabur Taşı**” başlıklı masalda on iki yaşında genç bir kızın mektebe gittiği, mektepteki hocasının insan yediği, kızın bu hocadan kaçmak için bir köye kaçtığı, köyde genç delikanlıyla evlendiği, üç çocuğunun olduğu, hocanın gelip bu üç çocuğu yediği, kızın kayınvalidesi tarafından bir mağraya kapatıldığı, bir sünger, bıçak ve sabır taşıyla kızın burada vakit geçirdiği, kızın kendini öldürmek istediği sırada mağara duvarının yarıldığı ve içinden hoca ile üç çocuğunun çıktığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 65, Mart 1937, s. 118-120.

Zamanın birinde hiç çocuğu olmayan bir kadının beşiğin içine tahta bebek koyup avunduğu, bunu gören kocasının tahta bebeği bahçeye fırlattığı, tahta bebeğin düştüğü yerde selvi ağacının bittiği, şehzadenin bu selvinin altında çadır kurduğu, her gece güzel bir kızın şehzadenin yanına indiği, kızın şehzadenin arakasından çoban kılığında saraya geldiği, şehzadenin bu kızı tanıdığı ve kızı alıp düğün hazırlıklarına başladığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 65, Mart 1937, s. 120-122.

“**Fakir Kız**” başlıklı masalda fakir bir kadının kızının süse ve elbiselere çok düşkün olduğu, kızın annesinden çalıştığı evin hanımının entarisini bir günlüğüne almasını istediği, entariyi alan kızın hamama gittiği, burada zengin bir kadınla tanıştığı, bu kadını yemeğe davet ettiği, bir köşkün önüne geldiği, durumun uşağa anlattığı, köşkün paşasının da bu kızı beğendiği ve evlendikleri anlatılmıştır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 66, Nisan 1937, s.135-137.

“**Edik ile Bıdık**” adlı masalda Edik ile Bıdık isimli karı-kocanın **Fatma** isminde bir kızlarının olduğu, Fatma'nın her gün eve su taşımaktan bıktığı, bunu gören zengin bir evin oğlunun Fatma'yı aldığı, onunla evlendiği, Edik ile Bıdık'ı konağa davet ettiği, tavukların silkelendiğini gören ve onların bitlendiklerini düşünen Edik ile Bıdık'ın tavukları kaynar kazana attıkları, ertesi gün de koyunların boğazları kestiklerini gören damadın Edik ile Bıdık'ı kapı dışarı ettikleri anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 66, Nisan 1937, s.133-135.

“**Hind Padişahının Kızı**” başlıklı masalda çok zengin bir adamın **Aydoğan** isminde bir oğlunun olduğu, zengin adamın öldüğü, Aydoğan’ın bütün paraları harcadığı, amcasının yanında tüccarlık yapmaya başladığı, bir gün bir şehirde ihtiyar bir adamdan üç yüz lira karşılığı kafesin içinde bir Hint penceresini sarın aldığı, kızın Aydoğan’a halı yaptığı, halıları satan Aydoğan’ın çok zengin olduğu, Hintlilerin gelip kızı saraya kaçırdıkları, Aydoğan’ın kızı geri almak için yola çıktığı, yolda ihtiyar bir adamın kendisine sihirli bir keman verdiği, kemani çalan ve saray halkını uyutan Aydoğan’ın kızı geri aldığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 66, Nisan 1937, s.131-137.

“**Armudi Bey**” adlı masalda bir kulübede yalnız yaşayan Armudi Bey adında bir adam olduğu, bahçesinde bulunan armut ağacının yılda iki armut verdiği, bu armutları bir gün tilkinin yediği, tilkinin dediklerini yaparsa Armudi Bey’in çok zengin olacağı, tilkinin Armudi Beyi bir saraya götürdüğü, bu sarayın prensesi ile Armudi Beyin evlendiği, tilkinin ölünce sarayın en üst katına gömülmek istediği; fakat Armudi Beyin onu bir çukura attığı, bunun üzerine Armudi Beyin ne sarayın ne de cariyelerinin kaldığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları” Sayı 67, Mart 1937, s.153-199.

Zamanın birinde elli yaşlarında “**Talihsiz Hüseyin Dayı**” adlı bir ihtiyarın ömrünü odun kesmekle geçirdiği, talihinden hep yakındığı, bir gün karşısına ihtiyar bir adamın çıktığı, ona bir yol gösterdiği, bu yolu takip eden adamın bir saraya ulaştığı, sarayda bulunan aslanların bu adama odalarda oturan talihleri ve adamın kendi talihini gösterdikleri, adamın kendi talihinin ne kadar iyi olduğunu görüp talihini değiştirmekten vazgeçtiği anlatılmıştır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 67, Mart 1937, s. 155-157.

Devrin birinde çok yoksul bir adamın bir gün ailesine bakamayacağını anlayıp karısını ve üç çocuğunu Allah’a emanet edip yola çıktığı, yolda bir derviş gördüğü, dervişin adama cebindeki üç liraya karşılık üç öğüt verdiği, adamın mağarada bir kız gördüğü, kızın bir altın külçeye dönüştüğü ve bu külçeyi alıp evine gittiği, ailesine kavuştuğu anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları” Sayı 67, Mart 1937, s.159-111.

Zamanın birinde bir padişah ve karısının hiç çocuğu olmadığı, bir gün dervişin onlara bir elma verdiği, elmayı yiyen padişahın bir kızı olduğu, doğumdan sonra ise karısının öldüğü, kızın isminin “**Tüylü Kız**” konduğu, padişahın kızı büyüyünce evlenmek istediği, kızın da buna razı olmadığı, bir koyun postu içinde başka bir saraya geldiği, burada şehzadeye altın bir top attığı, şehzadenin de bu altın topu atan kızı bulup evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 67, Mart 1937, s. 161,162.

Zamanın birinde **Ahmet** ve **Hasan** isminde fakir iki köylünün iş aramak için başka memlekete doğru yola çıktıkları, yolda bir kulübede yaşayan yaşlı kadından üç nasihat satın aldığı, bu nasihatleri tutan Hasan’ın parayla köyüne döndüğü, Ahmet’in de nasihatleri bilmediği için yolda öldüğü anlatılır.

Tezel, Naki, “Saadet”, Sayı 68, Haziran 1937, s.181,182.

Zamanın birinde zamanın birinde bir adamın rüyasında iki kişi gördüğü, bu rüyadan sonra adamın bütün mallarını kaybettiği, oğlunun birini kurdun kaptığı, diğerinin ise derenin yuttuğu, karısının bir Arnavut tarafından kaçırıldığı, yalnız başına kalan adamın bir şehre gittiği, burada başına bir kurşun üç defa konduğu, bunun üzerine adamın padişah yapıldığı, Arnavut’un evinde karısını ve iki çocuğunu gören adamın Arnavut’u şehirden sürdüğü ve ailesiyle mutlu yaşadığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 67, 68, Mayıs, Haziran 1937, s. 163-168,174-182.

Padişahın bir ay içinde hamile kalan otuz dokuz karısının gözlerini oydurup bir kavanoza koydurduğu, kırkıncı karısının dünyaya bir oğlan çocuğu doğurduğu, isminin **Hayrettin** konduğu, Hayrettin’in büyüdüğü, padişahın aynada gördüğü bir periye âşık olduğu, perinin Hayrettin’i hiç sevmediği, bu sebeple onu sihirli incirleri alması için uzaklara yolladığı, Hayrettin’in sihirli incirleri bulduğu, periyi ve babasını öldürdüğü, sultanlara gözlerini geri verdiği ve mutlu bir hayat sürdüğü anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 69, Temmuz 1937, s.189-191.

“**Üç Tavşan**” adlı masalda zamanın birinde üç tavşan kardeşin anne-babalarıyla dar bir çukur içinde yaşadıkları, babalarının tavşanlara yeryüzüne çıkmalarını nasihat ettiği, iki kardeşin babalarının sözünü tutmadığı, tilki tarafından öldürüldükleri, üçüncü tavşanın ise babasının sözünü tutup derin bir çukurda yaşadığı ve tilki tarafından yenmediği anlatılmıştır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 69, Temmuz 1937, s.191-193.

“**Pamuk Hanım**” adlı masalda bir karı-kocanın hiç çocuklarının olmadığı, kadının bir ebeye gittiği, ebenin de kadına bezden bir bebek verdiği, bu bebeği on sekiz yaşına kadar kocasına göstermediği, güzelliğinin dillere destan olduğu, şehzadenin bu kızla evlenmek istediği, kızın şehzadeyle konuşmadığı, iki perinin başı için şehzadenin istediğini kırmayıp konuşmaya başladığı ve kırk gün kırk gece düğün yaptıkları anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 70, ağustos 1937, s.193-196.

“**Sultan**” adlı masalda zamanın birinde padişahın “Sultan” isminde bir kızı olduğu, kızın bir piknik sırasında kaybolduğu, Kırk Haramilerin bu kızı bulduğu, kızın onlarla on sekiz yaşına kadar yaşadığı, yıllar önce kaybolan erkek kardeşini Kırk Haramiler’in yanında gördüğü, kızın ayağına bir gün bir dikenin battığı, kızın öldüğü, ölen kızın bir deveye bindirilerek yanına bir maymun konduğu, şehzadenin bu kızı bulduğu, ayağındaki dikenin çıkardığı, kızın canlandığı, maymunun ise erkek kardeşine dönüştüğü ve mutlu bir yaşam sürdükleri anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 70, Ağustos 1937, s.206-210.

“**İğneci Yahudi**” başlıklı masalda çok hasta yaşlı bir kadının üç kızı olduğu, geçimlerini dikiş dikerek sağladıkları, iğnelerini ise Yahudi bir adamdan aldıkları, Yahudi’nin iki kızı kandırıp öldürdüğü, üçüncü kızın akıllı çıktığı, adamın kızı kırk bir adamın anahtarını verdiği, kırk birinci kapıyı açtığı, kendisine orada bir şamdan yaptırdığı, şamdanın içine girdiği, bu şamdanı bir şehzadenin satın aldığı, şehzadenin eski sevgilisinin şamdanı bir çöpçüye sattığı, şehzadenin şamdanı geri alıp kızla evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “Abdal Vezir”, Sayı 70, Ağustos 1937, s. 210-212.

Zamanın birinde bir oğlanın sarayın bahçesinde kazlarını satmaya çalıştığı, vezirin de çocuğu kandırmak istediği, oğlanın da vezire türlü oyunlar oynayıp onu oyuna getirdiği, vezirin oğlan tarafından öldürüldüğü, padişahın bu çocuğun bulunması için ferman çıkardığı, çocuğun da olayın aslını padişaha anlattığı ve padişahın da kızını bu oğlana verdiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları” Sayı 71, Eylül 1937, s. 219-224.

“**Karanlık Gece**” adlı masalda zengin bir ailenin oğluna bir kız arandığı, fakir bir oduncunun kızının bulunduğu, fakat komşuların dedikodusu yüzünden bu kızıdan vazgeçildiği, oduncunun da kızını camiden çıkan “Karanlık Gece” isminde bir adama verdiği, aslında bu adamın padişah olduğu, kız ile padişahın evlenerek mutlu bir ömür sürdükleri anlatılmıştır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 71,72, Eylül , Ekim 1937, s.224-227, 238-246.

“**Dana**” adlı masalda zamanın birinde **Ayşe Nine** adlı bir kadının inek almak için çarşıya gittiği, tanımadığı bir dükkândan bir lira borç alarak dana aldığı, yolda daha inatçılık edince kadın hâkimin karşısına çıkıp subaşından şikâyetçi olduğu, hâkimin oralı bile olmadığı, bunun üzerine kadının Azrail’i çağırdığı, Azrail’in de Hâkim’i korkuttuğu, ninenin de emeline ulaştığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 72, Ekim 1937, s.240-243.

“**At Koca**” adlı masalda bir hâkimin üç kızı ve bir de atı olduğu, atını kendi kızlarının en küçüğüyle evlendirdiği, atın silkinerek genç bir delikanlıya dönüştüğü, adının da **Tahir** olduğu, kızın bu olayı kardeşlerine anlatması üzerine Tahir Bey’in evine kaçtığı, kızın da oğlanın peşinden gittiği, Tahir Beyin dev annesinin kızı istemediği, Tahir Beyin de annesini öldürdüğü ve kız ile oğlanın mutlu yaşadıkları anlatılmıştır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 72, Ekim 1937, s.243-245.

“**Parmak Çocuk**” adlı masalda bir kadın ve adamın yedi çocuğu olduğu anlatılır. Bu çocukların yedincisi olan Parmak Çocuk’un babası tarafından ormana terk edildiği, Parmak Çocuk ve kardeşlerinin ormanda bir eve sığındıkları, bu evde

devlerin yaşadığı, Parmak Çocuk'un devin sihirli çizmelerini aldığı, devlerin oyuna getirildiği ve Parmak Çocuk ve kardeşlerinin evlerine mutlu şekilde döndükleri anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 78, Nisan 1938, s.139-143.

“**Katil Mehmed**” adlı masalda bir padişahın güzel bir kızı olduğu, kızın her gün kafasının büyüdüğü, padişahın kızını iyileştiren kişiye kızını vereceğini söylediği, Katil Mehmed isminde bir adamın kızı iyileştirdiği, padişahın istemeyerek kızını bu adama verdiği, Katil Mehmed'in kız öldürmek istediği, kızın bu adamın elinden kaçarak bir saraya kaçtığı, burada kıza bir kuşun yardım ettiği, kuşun kızıdan çocuğunu kendisine vermesini istediği, çocuğun kuşa verildiği, çocuğun bir kuş olduğu, bir gün kuş olan çocuğun annesinin evine gittiği, burada kuş çocuğun babasının ölmesi üzerine kuş çocuğun da öldüğü anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 78, 79, Mayıs 1938, s. 143,144, 163-166.

“**Altın Keçi**” adlı masalda bir padişahın çok güzel bir kızı olduğu, kızın taliplerinin saraya geldiği, kızın lalası tarafından sarayın içine yaptırılan bir odaya saklandığı, gelen taliplerin üç gün içinde kızı bulamadıkları için öldürdükleri, başka bir memleketin şehzadesinin altın bir keçi içinde kızın saklandığı odayı bulduğu ve kızla evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları” , Sayı 79, Mayıs 1938, s.165-167.

“**Tuz**” adlı masalda bir padişahın üç oğlu olduğu, en küçük oğlunun babasını tuz kadar sevdiğini söyleyince babasının onu cellatlara verdiği, cellatların bu çocuğa acıdıkları, çocuğun bir memlekete gittiği, orada başına konan bir kuş sayesinde padişah olduğu, babasını kendi memleketine davet ettiği, çocuğun misafirine (babası) hep tuzsuz yemek ikram ettiği, adamın bu işe kızdığı, çocuğun da neden kendisini tuz kadar sevdiğini anlattığı, baba ve oğlun barıştıkları belirtilir.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 72, 73, Ekim, Kasım 1937, s.245, 246, 9-13.

“**Çubukçu Kızı**” adlı masalda zengin beyin çubukçusu olan Hasan Ağa'nın bir kızı olduğu bir gün beyin, Hasan Ağaya altın, gümüş ve bakırın ne olduklarını

sorduğu, Ağanın cevap için kızına müracaat ettiği, kızından aldığı cevabı beye söylediği, beyin kızın zekâsından hoşlandığı ve kızı otuz deve yükü altın karşılığı **Hasan Ağadan** istediği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 73, Kasım 1937, s.18-20.

“**Hâin Teyzeler**” başlıklı masalda bir kadının üç kızı olduğu, dervişin bu kızların en küçüğüyle evlenip bir konağa taşındığı, diğer kızların kardeşlerinin mutluluğunu kıskandıkları, kızın doğurduğu çocukları alıp yerine köpek koydukları, dervişin bu köpekleri görüp nehre attığı, karısını da yerin yedi kat altına gömdürdüğü, bu çocukları bir değirmencinin yetiştirdiği, dervişin olayın aslını öğrendiği, kızların derviş tarafından cezalandırıldığı ve dervişin karısını yerin yedi kat altından çıkardığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 73, Kasım 1937, s. 14-18.

“Arap” adlı masalda üç kızı olan bir adamın Hicaz’a gittiği, küçük kızının adamdan Van kedisi istediği, Van kedisini getirmese babasının kaybolacağını söylediği, adamın kediyi unuttuğu, etrafını bir dumanın kapladığı, bir Arap’ın ortaya çıktığı, adamın iki kızını yediği, küçük kızının bir eve sığındığı, evdeki delikanlıyla evlendiği, kocasının da Arap’ı öldürerek bir kuyuya attığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 74, Aralık 1937, s. 32-34.

“**Bahtım, Talihim**” adlı masalda güzel bir kızın hamama gittiği, fakat yoksul olan bu kızın hamamda çirkin ve zengin bir kadınla tanıştığı, bu kadının genç kızı konağına davet ettiği, burada ikisinin de talihlerini aradığı, kızın talihine zengin ve ihtiyar bir adamın çıktığı, kızın kısmetine razı geldiği ve güzelliğini önemsemediği anlatılmıştır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 74, Aralık 1937, s.34-37.

“**Ağlayan Narla Gülen Ayva**” adlı masalda bir paşanın istemediği halde bir kız çocuğunun doğduğu, karısının da sünnet zamanına kadar kızını bir erkek gibi yetiştirdiği, sünnet günü kızın atıyla dağa kaçtığı, atın kızı üç sihirli kıl verdiği, kızın bir saraya oğlan kılığında hizmetçi olarak girdiği, buradaki padişahın kızını bu oğlan kılığında hizmetçi olarak girdiği, buradaki padişahın kızını bu oğlan kılığındaki kızı

vermek istediği, devin bu oğlan kılığındaki kıza beddua ettiği ve kızın oğlan olarak kaldığı, padişahın kızıyla evlenip mutlu oldukları anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 74, Aralık 1937, s.38, 39.

“**Kırk Haramiler**” adlı masalda **Kasım** ile **Ali Baba** adında iki kardeşin olduğu, Ali Babanın bir gün ormana odun kesmeye gittiği, orada Kırk Haramiler’in mağarasını gördüğü, bu mağaradaki altınları evine getirdiği, bunu duyan Kasım’ın da bu mağaraya gittiği ve mağaradan çıkamadığı Haramiler tarafından öldürüldüğü anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 74, 75, Aralık 1937, Ocak 1938, s.39, 60-62.

“**Neydim, Ne Oldum, Ne Olacağım**” adlı masalda bir padişahın güzel bir kızı olduğu, bu kızın vücudunda yaraların çıktığı, bu yaraları iyileştirmek için bir cadının saraya geldiği, kızın vücudunda bulunan altınları çalıp kaçtığı, kızın da bir su kenarına gittiği, bu suyla vücudunu yıkadığı, yaralarının iyileştiği, bir çiftçinin bu kızı evlatlık olarak yanına aldığı, çiftçinin oğluyla kızın evlendiği, padişahın kendi kızını ve damadını alıp saraya götürdüğü, doğan üç çocuklarına ise : “Neydim, Ne Oldum, Ne Olacağım” isimlerini verdikleri anlatılmıştır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 75, Ocak 1938, s.62-64.

“**Geyik**” adlı masalda bir karı-kocanın iki üvey evladını yemeye karar verdikleri, iki üvey kardeşe bir karganın “sabun” ve “urağ” verdiği, iki kardeşin sabun ve urağı annelerine fırlatarak kaçtıkları, erkek olan kardeşin bir dereден su içip geyik olduğu, kızın da bir şehzade tarafından saraya götürüldüğü, bir Arap tarafından kızın dereye atılıp bir alabalık tarafından yutulduğu, geyiğin şehzadeye yol gösterdiği, şehzadenin kızı kurtarıp onunla evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 75, Ocak 1938, s.64,65.

“**Yeşil İnci**” başlıklı masalda bir adamın hacca gittiği, üç kızın evde bekledikleri, küçük kızının adamdan Yeşil İnci istediği, adamın Yeşil İnci’yi bulamadığı, Yeşil İnci’nin aslında bir şehzade olduğunu anladığı, saraya gittiği, şehzadenin adama üç kutu verdiği, adamın kutuyu kızına verdiği, kutunun içinden şehzadenin çıktığı, diğer kızların kutuyu kapattığı, şehzadenin öldüğü, kızın

şehzadeyi canlandırmak için bir devin ensesindeki yağı aldığı, şehzadenin iyileştiği ve kızla evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları” Sayı 76 Şubat 1938, s. 85-88.

“**Altındağ’ın Padişahı**” adlı masalda bir tüccarın çok yoksul düştüğü, tarlasında çalışırken bir cücenin ona yolda gördüğü ilk şeyi kendisine getirirse istediği kadar altın vereceğini söylediği, adamın yolda oğlunu gördüğü, adamın zengin olduğu, cücenin adamın oğlunu alıp sarayına götürdüğü, orada yılan şekline sokulmuş bir kızla oğlanın Altındağ’na kaçtıkları, orada kral ve kraliçe oldukları, oğlanın ve kızın evlenip oğlanın babasının evine döndükleri anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 76, Şubat 1938, s.82-84.

“**Böbrek**” adlı masalda ihtiyar bir adamın üç çocuğu olduğu, adamın eve tavuk getirdiği, bu tavuğu yiyen üç çocuğun evden kaçtıkları, ortanca kardeşin bir şehre geldiği, burada güzel bir kızla evlenmek istediği, çocuğun, tavuğun böbreğini yediği için her sabah ayakucunda bir torba altın bulduğu, bunu öğrenen kötü adamların çocuğun midesindeki böbreği çaldıkları, çocuğun böbreğini geri aldığı, bir eşeğe binerek yola koyulduğu, eşeğe bir üzüm veren çocuğun saraya gitmek istediği, üzümü yiyen eşeğin güzel bir kıza dönüştüğü ve oğlanın bu kızla evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 76, Şubat 1938, s.81,82.

“**Köylü Kadın**” başlıklı masalda yoksul bir köylü kadının iki çocuğu olduğu, kadının ürününü satmak için çocuklarıyla şehre indiği, dönüşte çocuklarını kurda ve aslana kaptırdığı, iki ayrı avcı tarafından çocukların kurtarıldığı, kardeş olduklarını bilmeyen çocukların arkadaş oldukları ve bir kadının evinde kirada oturdukları, başlarından geçen olayları anlatınca annelerine kavuştukları anlatılır.

Tezel, Naki, “Hurşit ile Mihri”, Sayı 77, Mart 1938, s. 105-108.

“**Hurşit ile Mihri**” adlı masalda Yemen padişahlarından birinin Hurşit isminde bir oğlu olduğu, Hurşit’in bir gün ava çıktığı, yolda üç kardeş gördüğü, onlarla kardeş olduğu, Mihri adında güzel bir kıza âşık olduğu, Mihri’nin Kara Yüzbaşı namında bir adamla evlendiğini duyan Hurşit’in Mihri’yi kaçırdığı ve onunla evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 77, Mart 1938, s. 108-111.

“**Üvey Ana**” adlı masalda Dünya Güzeli isminde bir kızın babasının kötü bir kadınla evlendiği, kötü kadının kızı öldürmek istediği, kızın bir saraya kaçtığı, kötü kadının bu saraya bir cadı gönderdiği, cadının kızı zehirli elma verdiği, kızın öldüğü, bir tabutun içine konduğu, bir şehzadenin gelip bu kızı öptüğü, kızın canlandığı ve şehzadeyle evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 77, 78, Mart, Nisan 1938, s. 111-113, 138,139.

“**Kurnaz Kız**” adlı masalda **Mehmet** isminde bir adamın güzel bir kızı olduğu, kızın seyahate çıkarken komşusuna emanet ettiği, kızın bahçede dolaşırken demir bir kapı gördüğü, aslında bu kapının ardında Haramiler’in yaşadığını öğrendiği, Kırk Haramiler’e çeşitli oyunlar yapan kızı beğenen bir Harami’nin bu güzel kızla evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları” , Sayı 79, 80, Mayıs, Haziran 1938, s.167,168, 184-187.

“**Hamur Pehlivan**” adlı masalda çocuğu olmayan ihtiyar karı kocanın hamurdan çocuk yaptığı, çocuğun on iki yaşına geldiğinde çok kuvvetli olduğu, herkesi vurmaya ve dövmeye başladığı, bunun üzerine halkın bu çocuktan kurtulmak için hakana başvurdukları, hakanın bu çocuğu Kaf Dağı’na gönderdiği, çocuğun orada sandıklar içinde üç güzel kızla evlendiği, babasına ve annesine birer saray yaptırdığı, hakanın hakanlığını bu çocuğa verdiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 80, 81, Haziran, Temmuz 1938, s. 187-192, 212.

“**Sihirli Oluk**” adlı masalda fakir bir adamın askerlerden bir silahlık, bir yırtık gömlek, gümüş oluk ve kırık kaval aldığı, hepsinin de sihirli olduğu, fakir adamın zengin bir adam hâline geldiği, bir gün öldüğü, bütün sihirli eşyalarının oğluna kaldığı, oğlanın padişahın kızıyla evlenmek istediği, ancak elinde bulunan bütün sihirli eşyaları padişaha kaptırdığı, elinde sadece sihirli oluğun kaldığı, onunla da padişahın vezirlerini boynuzlu birer kavanoza çevirdiği, verilerin

çocuktan af diledikleri, bunun üzerine çocuğun sihirli eşyalarını geri alarak padişahın kızıyla evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 81, 82, Temmuz, Ağustos 1938, s. 212-216, 233.

“**Ceylan Sultan**” adlı masalda bir ceylanın ormanda şehzadeye mektup verdiği, şehzadenin yolda bir Âşıkla tanıştığı, Âşıkla beraber Ceylan Sultanının sarayına gittikleri, Ceylan Sultan’ın kralın oğluna verileceği, Âşık’ın Ceylan’ı kralın elinden kurtardığı, kralın kızına âşık olan Âşık’ın kızı sarayda kaçırdığı, babası tarafından öldürülmek istenen Ceylan Sultan’ı yine zor durumdan kurtardığı, ama işin aslını şehzadeye anlatan Âşık’ın taşa döndüğü, şehzadenin denizden gelen sesi dinleyip Âşık’ı iyileştirdiği ve âşıkla kralın kızının evlendiği anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 82, Ağustos 1938, s. 233-238.

“**Erkekten Doğan Çocuk**” adlı masalda bir karı-kocanın hiç çocukları olmadığı, bir gün kadının bir beye giderek çocuk için kabak ilacı aldığı, evde yanlışlıkla kocasının bu kabağı yediği, adamın dokuz ay sonra kabak bir kız doğurduğu, şehzadenin bu kabak kızı beğendiği, kızın kabağın içinden çıktığı, şehzade ve kızın evlenerek mutlu oldukları anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 84, ağustos , Ekim 1938, s. 238, 240-286.

“**Allah Vergisi**” adlı masalda bir padişahın üç kızı olduğu, büyük ve ortanca kızlarının Allah vergisine inanmadıkları, bunun yerine padişah vergisine inandıkları, en küçük kızın ise Allah vergisine inandığı, bunu duyan padişahın küçük kızını evlatlıktan reddettiği, kızın bir çobana evlat olduğu, çobanın oğluyla evlendiği, oğlanın bir kuyunun içine girdiği, bu kuyunun içindeki dev anasının oğlana üç nar verdiği, oğlanın narları karısına yolladığı, kızın narların içinde binlerce pırlanta gördüğü, bu pırlantalarla babasının sarayının yanına bir saray yaptırdığı, oğlanın memleketine döndüğünde şaşırıldığı, padişahında artık Allah vergisine inandığı anlatılır.

Tezel, Naki, “İstanbul Masalları”, Sayı 84, Ekim 1938, s. 286-288.

“**Billur Köşk**” adlı masalda bir padişahın hiç kızı olmadığı, sonunda bir kız çocuğu sahibi olduğu, kızını bir mağaraya kapattığı, kızın burada günlerce ağladığını duyan padişahın kızını buradan çıkardığı, kızın billur bir köşk istediği kızın bu billur köşkte yaşadığı, yemen padişahının oğlunun bu kızın methini duyduğu, kıza âşık olduğu; fakat Yemen’e geri döndüğü, kızın da bu olaya üzüldüğü, kızın bir derviş gördüğü, dervişin elbiselerini kıza verdiği, kızın da Yemen’e gittiği, oğlanın kızı tanıdığı ve kızla evlendiği anlatılır.

Karaca, Mehmet, “Helâl ile Haram” , Sayı 85, Kasım 1938, s.12-16.

“**Helâl ile Haram**” adlı masalda yoksul bir adamın üç çocuğu ve bir karısının olduğu, bir dervişin adama helâl bir lira karşılığı bir kuş verdiği, kuşun her gün pırlanta yumurtladığı, adamın hacca giderken karısına yumurtaları Yahudi bir sarrafa satmasını tembihlediği, kadının Yahudi sarrafa âşık olduğu, Yahudi’nin kuşu yemek istediği, ama kuşu yiyen çocuklardan birinin padişah, birinin de çok zengin olduğu, zengin olan çocuğun kardeşini görmek için saraya eşek kılığındaki gittiği, sonra güzel bir kıza dönüştüğü, pişmanlığından annelerinin kör olduğu, babalarının ise dilenci haline geldiği, çocukların da anne ve babalarına sahip çıkmak için memleketlerine döndükleri ve mutlu bir hayat yaşadıkları anlatılır.

Hamamî, İhsan, “ Deli Mustafa Ağa Masalı”, Sayı 88, Şubat 1939, s. 81-84.

“**Deli Mustafa Ağa**” adlı masalda zamanın birinde **Mustafa Ağa** adında zır deli ve çok korkak bir adamın yaşadığı, bu adamın abdest almak için bile geceleyin yanına karısını da aldığı, bir gün korkak olmadığı ispat etmek istediği, karısına bir bayrak yaptırdığı, üzerine “Zır deli Mustafa bir yumrukta bir aslan bir şamardan bin adam öldürür.” Cümlesini yazdırdığı, yola çıkıp devlerin diyarına gittiği, devlerin de bu zır deliden korktukları, Mustafa Ağanın türlü hilelerle devlerin altınlarını alıp evine döndüğü anlatılır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Devleri Öldüren Keloğlan”, Sayı 89,90, Mart, Nisan 1939, s.114-116.

“Devleri Öldüren Keloğlan” adlı masalda iki dağın yamaçları arasında kırk devin yaşadığı, bu devlerin köy halkına çok eziyet ettiği, keloğlan’ın babasının da devler yüzünden öldüğü, Keloğlan’ın devlerden oç almak için onlara beyaz bir eşek sattığı, eşeğin elmas yumurtladığını söylediği, buna kanan devlerin Keloğlan’a elli altın altın verdikleri, Keloğlan’ın devlere türlü hileler yaptığı, en sonunda onlara tulum verdiği, tulumları giyen ve göle giren devleri gölün dibine gönderdiği anlatılır.

Hamamî, İhsan, “Erzurum Dilberi”, Sayı 93, Temmuz 1939, s.192-194.

Erzurumlu bir tüccarın rüyasında güzel bir kız gördüğü, o kızı bulmak için İstanbul’a geldiği, İstanbul’da bir ticarethanesi olan bir adamın yanına gittiği, rüyasında gördüğü güzel kızın ticarethane sahibinin karısı olduğunu öğrendiği, güzel kızın bu adamı evine aldığı, kocası gelince adamı yolladığı, birkaç gün geçtikten sonra kızın kocasının sinirlendiği ve olayı anladığı, kardeşlerinin gelip kocasını öldürdükleri, Erzurumlu kızın tüccarın da güzel kızı aldığı anlatılır.

Aker, C. , “Muğla Masalları”, Sayı 94, Ağustos 1939, s. 217-219.

Zamanın birinde öküzün, eşeğin, tavşanın ve horozun yolda arkadaş oldukları, yolda bir kavak ağacına asılı ölmüş bir canavar gördükleri, oradan bir eve girdikleri, girdikleri evde başka canavarların yaşadığı, bu canavarların evelerine gelen hayvan arkadaşlarını yemek istedikleri; ancak ağaca asılı ölmüş canavarı gören canavarların evden kaçtıkları, hayvan arkadaşların da bu evde huzur içinde bir ömür sürdükleri anlatılır.

Bakır, Osman, “Avcı Mahmut”, Sayı 98, Aralık 1939, s. 33-42.

Vaktiyle bir karı-kocanın **Mahmut** isminde bir oğlu olduğu, adamın hastalanıp öldüğü, oğluna ise bir çakı ve bir tüfek bıraktığı, Mahmut’un avcılık yaptığı, komşularına avından verdiği, bir gün avdan eli boş dönen Mahmut’un komşularına av eti veremediği, bunun üzerine komşularının padişaha şikayete gittikleri, padişahın Mahmut’tan fildişi, zığın derisi getirmesini istediği, Mahmut’un bunları bulup getirdiği, padişahın Mahmut’tan dev padişahının kızını kaçırmasını

istediği, Mahmut'un yolda karşılaştığı dört Mahmut'la beraber kızı kaçırđıđı, kız ve Mahmut'un evlendikleri, padişahın ve komşuların da cezalandırıldığı anlatılır.

Hamamî, İhsan, "Terzi ile Cinli Kaya", Sayı 107, Eylül 1940, s.272-276.

Zamanın birinde Semerkant şehrinde terzilik yapan **Ali**'nin yoksul düştüğü, **Cinli Kaya** adı verilen yere gittiği, kayanın içinden çıkan bir Arap'ın Ali'yi Peri Padişahı'na götürdüğü, Peri Padişahı'nın Ali'ye yardım ettiği, Ali'nin zengin olduğu, kızlarını padişahın ve vezirin oğullarına verdiği, sarayda mutlu bir ömür sürdükleri anlatılır.

İzdemen, Sait, "İstanbul Masalı", Sayı 109, Kasım 1940, s. 20-22.

Zamanın birinde **Ali Baba** isimli bir adamın odunculuktan bıkarak karısının isteği ile şehirde müneccimlik yaptığı, padişahın kaybolan yüzünü şans eseri Kırk Haramiler'in elinden alıp padişaha geri verdiği, padişahın da Ali Baba'yı ödüllendirdiği, Müneccim olan Ali Baba'nın foyasının ortaya çıkmasından korktuğu ve padişahtan âzad edilmesi için izin istediği, padişahın da Ali Baba'ya izin verdiği anlatılır.

Tezel, Naki, "Anadolu Masalları Kırk Oğlanın talihi", Sayı 115,116. Mayıs, Haziran 1941, s. 161-168, 180-184.

Zamanın birinde bir padişahın oğluna aynı anadan ve babadan kırk kız bulduğu, çocukların bu kızları almaya gittikleri, çocukların kızlarla saraya dönerken bir ejderhanın yollarını kestiği, en küçük kardeşlerini ve karısını alıkoyduğu, ejderhanın en küçük kardeşlerinden peri kızını kendisine getirmesini istediğini, oğlanın da ejderhanın sarayında karısını bırakarak yola koyulduğu, yolda karınca padişahının oğlana  sihirli kanat verdiği, aslan padişahının da oğlana  sihirli kıl armağan ettiği, oğlanın peri kızının sarayına girdiği, sarayda sihirli keçeyi giydiği ve oğlanı kimsenin görmediği, oğlanın padişahtan peri kızını istediği, padişahın oğlanı sınavlardan geçirdiği, oğlanın sihirli kanat ve kıllarla sınavları geçtiği, peri kızını alıp ejderhaya götürdüğü, ancak ejderhanın bir nazar yüzünden yerin dibine girdiği, bunun üzerine oğlanın peri kızını ve karısını alıp babasının sarayına gittiği, orada peri kızıyla evlenerek iki karısıyla mutlu yaşadığı ve ülkesinin padişahı olduğu anlatılır.

Tezel, Naki, “Anadolu Masalları: Dünya Güzeli”, Sayı 118, Ağustos 1941, s. 228, 235.

Zamanın birinde fakir bir adamın oğlunun kunduracı çırağı olarak çalıştığı, babasının öldükten sonra oğluna sihirli bir kese, keçe ve düdük bıraktığı, oğlanın bir ata binerek Dünya Güzeli’ni görmeye gittiği, Dünya Güzeli’nin oğlanı kandırıp elindeki sihirli eşyaları aldığı, oğlanın ormanda bulduğu beyaz bir inciye Dünya Güzeli’ne yedirdiği, kızın boynuzlarının çıktığı, padişaha giden Dünya Güzeli’nin oğlanla evlendiği, oğlanın Dünya Güzeli’nin kendisine yaptığı kötülüğü unutmadığı, Dünya Güzeli’ne sihirli bir elma verip kızı bir eşeğe çevirdiği, bir valinin kıza eziyet etmemesini söylediği, oğlanla Dünya Güzeli’nin tekrar nikâhlandıkları ve mutlu bir ömür sürdükleri anlatılır.

2.1.1.2.2. Halk Hikâyesi:

İhsan, “Ali Bey”, Sayı 29, 15 Ekim 1933, s.172-174.

İstemediği biriyle zorla evlendirilen genç bir kızın yakışıklı bir delikanlıya âşık oluşu, âşık olduğu **Ali Bey** adlı gencin öldürülmesi üzerine kendi canına kıyan kızın hikâyesi anlatılır.

Zeki, M. , “Eski Bir Vaka”, Sayı 33, 15 Şubat 1934, s.267-270.

Kasım adlı bir adamla oğlunun Hicaz’a gittikleri, köydeki kızlarına köyün imamının iftira attığı, kızın **Çiçekli Bey** isimindeki bir adamla evlendiği, iftiranın aslını öğrenen Kasım’ın imamdan intikam aldığı anlatılmıştır.

Yergün, Sabahat, “İstanbul Masalları- Köroğlu”, Sayı 49, 1 Ağustos 1935, s.14-16.

Bolu Şehrinde **Mustafa Bey** namında bir beyin yaşadığı ata ve atçılığa meraklı olduğu, Halep Valisi Hüseyin Paşanın atının bir gün Fırat nehri kıyısında bir atla çiftleşip acayip bir atın doğduğu, bu atın da Mustafa Beyin seyisi olan **Ali Ağaya** verdiği, atın Ali Ağanın oğlu tarafından büyütüldüğü anlatılır.

Yergün, Sabahat, “İstanbul Masalları- Köroğlu”, Sayı 51, Ocak 1936, s.38-42.

Köroğlu'nun yanına **Hasan** adlı bir yiğit aldığı, Çamlıbel'de Köroğlu ve atının bir pınardan su içtikleri, bu pınarın sonra yok olduğu, Üsküdar'da kasap başının oğlu olan Ayvaz'ı almak için Köroğlu'nun Üsküdar yollarına düştüğü anlatılır. Hikâyede: “Almış sazını ele, bakalım ne söylemiş.” ifadelerinden sonra Köroğlu şiirlerine yer verilmiştir (50.Sayının devamı).

Bahadıroğlu, Osman, “Kulöksüz”, Sayı 63, Ocak 1936, s.65-71.

Kısa bir önsözle “**Kulöksüz**” tanıtılır. “Kadirli” ve “Maaş” köylerinde tanınan bir bozlak olduğu anlatılır.

Zamanın birinde iki kardeşin çocuklarının beşik kertmesiyle nişanlandıkları, kızın babasının kızını vezire vermek istediği, beşik kertmesi olan oğlanın (Kulöksüz) kızını dağa kaçırdığı, Develioğlu adında bir adamın yeğeni olan Dağlıoğlu'nun kızını almak için Kulöksüz'ü öldürmek istediği, Kulöksüz'ün Halep'e kaçtığı, kızın Dağlıoğlu'na kaçtığını sanarak Kulöksüz'ün eline sazını alıp söylemeye başladığı, ancak işin aslını öğrendiği, Develioğlu'nun da Kulöksüz ve kızını affettiği anlatılır.

Denizcioğlu, O. R. , “Kedilere Dair İki Hikâye”, Sayı 92, Haziran 1939, s. 163-166.

“**Kara Kedi**” isimli hikâyede yaşlı ve fakir bir kadının siyah bir kedisi olduğu, bu kadının karnını bile doyuramadığı halde kedisini sevdiği ve onu beslediği, bir gün çok fakir düşen kadının kedisini yiyecek araması için serbest bıraktığı, uzun bir süre sonra kadının evine iki delikanlının geldiği, ellerindeki iki çuvalı yere bıraktıkları, çuvaların içinde altın ve gümüşün olduğu, kedinin öldükten sonra servetini kadına bıraktığı anlatılır.

“**Kara Kedi**” isimli diğer hikâyede bir karı-kocanın evlerinde bir kedi besledikleri, adamın bir gün hacca gittiği, karısını bu kara kediye emanet ettiği, kedinin konuştuğu, adamın geri döndüğü, bir süre sonra çocuklarının olduğu, kedinin de karı-kocaya yük olmamak için evi terk ettiği anlatılır.

Bahadıroğlu, Osman , “Davacın Kadı Olursa Yardımcın Allah Olsun”, Sayı 97, Kasım 1939, s. 11-15.

Vaktiyle kendini çok öven bir kadının olduğu, kadının kendini iyi bir avcı olarak nitelendirdiği, karısına bunu ispat edebilmek için avcılardan çaldığı kazı, fırına verdiği, evine götürdüğu, kazaların çalındığını fark eden avcıların fırıncıyı kovaladıkları, kaçan fırıncının reisin karısını düşürdüğu, bir Yahudinin gözünü çıkardığı, bir adamın kızını da öldürdüğu, bunun üzerine fırıncıdan şikâyetçi olan adamların kadıya gittikleri, kadının da bu adamları oyuna getirdiği ve fırıncıyı kurtardığı anlatılır.

Bahadıroğlu, Osman, “Sürmeli Bey”, Sayı 100, Şubat 1940, s. 80-91.

Sivas'ta **Pehlivanoğlu** adında zengin bir adamın **Arif Bey** adındaki oğluna **Cennet Hatun** isminde bir kız aldığı, küçük oğlu olan Sürmeli beye ise Cennet Hatun'un kız kardeşi olan **Telli Senem**'i aldığı, **İshak Bey** adındaki adamının Telli Senem'e iftira atması sebebiyle, Sürmeli Beyin ve ailesinin öldüğu, Arif Beyin ise işin aslını öğrenip İshak Beyi öldürdüğu ve Telli Senemle evlenerek kalan ömürlerini saadet içinde geçirdikleri anlatılır.

Önus, Muammer, “Halk Hikâyesi”, Sayı 102, Nisan 1940, s.158,159.

“**Memiş'in Rüyası**” başlıklı yazıda **Memiş** adlı bir külhancının gördüğu bir rüyayı muabbire anlattığı, muabbirin onun iyi bir mevkiye geleceğini söylediği, hamamcının ölmesi üzerine Memiş'in hamamcının zevcesi ile evlenerek hamamcı olduğu, Memiş'le aynı rüyayı gören başka bir adamın da sadrazam olduğu, Memiş'in de bu duruma üzüldüğu, muabbirin de herkesin kabiliyetine göre mevki sahibi olacağını söylediği anlatılır.

Kiziroğlu, Ilgar, “Çocuk Masallarından Önce Söylenen Döşemelerden İkişi”, Sayı 125, Ocak 1947, s. 26 - 30.

Doğu illerinde halkın “ **hekât** “ (hikâyet) dediği halk hikâyelerinin şekil ve ruhlarına göre dört kolda topladığı belirtilir. Bunlar; Çocuk masalları, Kara – hekât (kara-hikâye), Türkülü – hekât ve Kara – velli (kara – kıssa) olarak sıralanır. Döşemelerin sahibi bilinmeyen, orta malı halk edebiyatçıları olduğu vurgulanır.

2.1.1.2.3. Efsane:

Fehmi, Hasan, “Anadolu’da Bozkurt Efsanesi”, Sayı 1, 1 Kasım 1929, s. 2,3.

Oğuz Kağan’a annelik yapan Bozkurt, Anadolu’da bir halk ananesi olarak anlatılır. **Yabanat Kaplıcası**’na ait türlü rivayetlerin olduğu vurgulanır. Bu rivayette hasta ve uyuz bir kurdun bir su kaynağında yıkanması sonucu iyileştiği anlatılır. Köyden bir kızın da bu kaynaktan yıkanarak iyileştiği sonra bu kaynağın hamam yapıldığı vurgulanır.

Numen, Sırrı, “Erzurum’da Al karısı”, Sayı 8, 1 Haziran 1930, s. 11-13.

Erzurum’da atlara ve loğusa kadınlara düşman olan “**Al karısı**” ismi verilen efsanevi bir mahlukun yaşadığı anlatılır. Bunlar, geceleri atlara binerek onları yararlamış. Bunlardan korunmak için atların yerlerini değiştirmek gerektiği veya buldukları yerlerde birkaç kişinin yatması gerektiği anlatılır.

Dr. Ünver, Süheyl; Nâzım, İsa, “Amasya ve Civarında Lokman Hekim Efsanesi”, Sayı 52, Şubat 1936, s. 50,51.

I. Efsanede Lokman hekimin birçok yeri gezdiği, birçok hastalığa çare bulduğu, ölüme de çare bulunca, bu bilgilerini bir kitap hâline getirdiği, “**Kunç**” köprüsünden geçerken Cebrail’in ölüme çare bulduğu sayfayı suya düşürdüğü, Lokman hekimin artık ölüme çare bulamadığı ve o sayfanın düştüğü suyun suladığı arpanın şifalı olduğu anlatılır.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Taşbebek Efsanesi”, Sayı 82, Ağustos 1938, s. 217-219.

Zamanın birinde bir kadının hiç çocuğu olmadığı, kadının kocasının bu durumdan üzüntü duyduğu, kadının Allah’tan umudunu kesmediği, ancak adamın başka bir kadınla evlendiği, kadının bir ustaya giderek kendine bir taş bebek yapmasını istediği, taş bebeği beşiğine yatıran kadının beşiğin başında ağlayarak

sabaha kadar ninni okuduğu, taşbebeğin sabah olunca canlandığı bunun üzerine kocasının kendisine geri döndüğü anlatılır.

Duman, Halis, “Malatya Efsanesi-Efsun Tuluğu İki Halk İlâcı”, Sayı 121, Kasım 1941, s. 23,24.

Bugünkü Malatya şehrinin 1825 yılında kurulduğu belirtilir. Ancak efsaneye göre Yeni Malatya'nın eski Malatya'nın sayfiyesi olduğu, Malatyalılar'ın her yaz sayfiyeye geldikleri, bütün yaz mevsimini burada huzur içinde geçirdikleri, kış yaklaşınca şehre döndükleri, fakat Malatyalılar'ın sayfiyeye çıkarken bütün evlerdeki ateşleri topladıkları, hazırladıkları bir kuyuya doldurdıkları, üstünü kapattıkları, sayfiyeden dönüşlerinde kuyuyu açtıkları, herkesin bıraktıkları ateşi aldığı anlatılır. Sayfiyeye çıkılırken bütün evlerdeki ateşlerin toplanarak bir kuyuya doldurulmasının, ocağın sönmemesi için yapıldığı vurgulanır.

2.1.1.2.4. Menkıbeler:

Halil, Ahmet, “Sivas'ta Timurlenk Menkıbeleri”, Sayı 7, 1 Mayıs 1930, s.4-6.

Kaldı menkıbesinin özetine yer verilir. Sivas'ta bir köyün adının “**Kaldı**” olarak değiştiğinden söz edilir. Timur'un, Sivas'ı yakıp yıktığı sırada bir köy halkının “Kaldı, kaldı!” diyerek merhamet dilemeleri üzerine, köyün adının “kaldı” olarak anıldığı anlatılır.

2.1.1.2.5. Halk Fıkraları:

Şevket, “Trabzon'da Toplanmış Halk Hikayeleri”, Sayı 5, 1 Mart 1930, s.13-14.

Trabzon yöresine ait bazı fıkralara yer verilir. “Hançer elinde ve tehdit eden bir vaziyet almış olan bir adam hocaya sorar: Fatma'nın yağı bala katmanın,

ramazanda kız oynatmanın oruca tesiri ve günahı var mıdır? Hoca cevap verir: yoktur ağam!”

Şevket, “Trabzon Halk Hikâyeleri”, Sayı 43, 15 Kasım1934, s. 159-161.

“**Trabzon Halk Hikâyeleri**” başlığı altında beş halk fıkrasına yer verilir. Bu fıkraların Trabzon halkı tarafından hoşça vakit geçirmek ve eğlenmek amacıyla anlatıldığı, fıkralarda yöresel söyleyişlere rastlanmadığı görülür.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri XIII”, Sayı 119, Eylül 1941, s. 278-281.

Türk edebiyatında “**Bektaşî Fıkraları**”nın ayrı bir yeri olduğu vurgulanır. Bu fıkraların din inanışına aykırı olduğu, ancak zevkler dinlenen ince nükteler olarak bilindiği anlatılır. Toplam on ayrı “Bektaşî fıkrası”na yer verilmiştir (118.Sayının devamı)

2.1.1.2.6. Anı:

Günalp, Ziya, “Bir Âşıkla Konuşma”, Sayı 69, Temmuz 1937, s.197-200.

Günalp’in, Sarıkamış- Kars arasında “**Beğli Ahmet İstasyonu**”nda tanıdığı bir istasyon memuru ile geçirdiği bir günü anlatılmıştır.

Allahüekber ve Kağızman’a doğru yaptıkları gezintide saz şairi Âşık Hasan’dan, Derti’ den, Emrah’tan bahsettikleri belirtilmiştir.

2.1.1.2.7. Deyimler:

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 29, 15 Ekim 1933, s. 177-184.

Toplam seksen sekiz madde içinde İstanbul deyimlerine yer verilir. Her deyim açıklamasının birkaç cümle ile yapıldığı görülür.

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 30, 15 Kasım 1933, s. 198-208.

Toplam yüz on iki başlık altında İstanbul deyimlerine yer verilmiştir. Deyimlerin birkaç cümle içinde açıklandığı görülür (29.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 31, 15 Aralık 1933, s. 226-232.

Yazıda altmış dört deyim açıklaması yapılmıştır. Deyimler alfabetik sırayla açıklanmıştır (30.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 32, 15 Ocak 1934, s.250-256.

Alfabetik sırayla toplam elli sekiz deyime yer verilmiştir. Bazı deyimlerin açıklamaları “bak.” kısaltmasıyla aktarılmıştır (31.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 33, 15 Şubat 1934, s. 273-280.

Toplam yetmiş dokuz deyime yer verilmiştir. Alfabetik sırayı takip eden yazıda bazı maddelerde “bak.” sözcüğü kullanılarak açıklamaların diğer maddeler içinde yer aldığı vurgulanmıştır (31.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 34, 15 Mart 1934, s.296.

Toplam altı deyime yer verilmiştir. Alfabetik sırayla “D” harfinde tamamlanmıştır.

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 35, 15 Nisan 1934, s.320-328.

Toplam yüz iki madde içinde İstanbul deyimlerine yer verilir, alfabetik “G” den “H” ye kadar deyimler sıralanır.

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 36, 15 Mayıs 1934, s. 339-348.

Toplam doksan üç başlık altında maniler alfabetik sırayla “İ” den “K” ye kadar verilmiştir.

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 37, 15 Haziran 1934, s.17-24.

Alfabetik olarak “K” harfinde, İstanbul ve çevresine ait özdeyim yazı dilindeki karşılıklarıyla tamamlanmıştır (36.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 38, 15 Temmuz 1934, s.41-48.

Alfabetik sırayla elli yedi deyime yer verilmiştir. “T” dan “O” ya kadar deyimler açıklanmıştır (37.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 39, 15 Ağustos 1934, s.63-62.

Yazıda doksan dokuz madde içinde “Ö” harfinden “R” harfine kadar İstanbul deyimlerine yer verilir (38.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 40, 15 Eylül 1934, s.87-96.

Yazıda doksan beş madde altında İstanbul halkının deyimlerine yer verilir. Alfabetik sırayla “G” harfinde tamamlanır (39.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri” , Sayı 41, 15 Ekim 1934, s. 113-120.

Toplam altmış dokuz madde altında İstanbul halkının deyimleri “T” harfinde tamamlanır (40.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul Halk Tabirleri”, Sayı 42, 15 Kasım 1934, s. 132-141.

Toplam doksan beş madde içinde İstanbul halkının deyimleri “Y” harfinden “Z”ye kadar sıralanmıştır (41.Sayının devamı).

Bayrı, Mehmet Halit, “İstanbul Argosu ve Halk Tabirleri”, Sayı 45, 15 Şubat 1935, s. 193-197.

İstanbul ve çevresine ait iki yüz beş madde içinde halk deyimlerine ve argolarına yer verilir:

“Başını kurtarma: Selâmete çıkmak.

Çürük tahtaya mih çakmamak: İşini sağlamak, yapmak

Mortucu: Mezarıcı.”(...)

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “İstanbul Argosu ve Halk Tabirleri”, Sayı 46, 15 Mart 1935, s.218-220.

“İstanbul Argosu ve Halk Tabirleri” başlıklı yazıda argo kavramı tanımlanır. Argonun hususi bir dil olduğu, Külhanbeyi dedikleri zümrenin kullandığı bazı kelimelerin zamanla en seçkin sınıfın kullanmasıyla edebî lisana mal olduğu vurgulanmıştır. Yazıda elli bir madde içinde İstanbul halkının kullandığı deyimlere yer verilir.

Bayrı, Mehmet Halit, “İstanbul’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 48, 9 Mayıs 1935, s.302-306.

Alfabetik sırayla K’ den Ö’ ye kadar atasözlerine yer verilir:

“Melûl melûl bakar

Melûk gibi gelirdir.”(...)

Kaygısız, Osman Cemal, “Argo Lügatı ve Halk Tabirleri”, Sayı 47, 15 Nisan 1935, s.260,261.

İstanbul Halk Evi'nin Edebiyat ve Tarih Komitesi üyelerinden Mehmet Halit Bey'in “Argo Lügatı ve Halk Tabirleri” adlı yeni kitabından söz edilir. Kitabın argoya az, deyimlere ise çok yer verdiğinde söz edilir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “İsparta’da Kullanılan Tabirler”, Sayı 93, Temmuz 1939, s. 190-192.

Toplam elli dört madde altında Isparta yöresine ait halk deyimlerine yer verilir. Deyimlerde alfabetik sıra takip edilmemiştir. Deyimlerin açıklaması örnek verilmeden yapılmıştır:

“Güle, güvene gitmek: Sevine sevine gitmek.

Küllüğü'nün çok olsun: Kolay gelsin.”(....)

Kaygılı, Osman Cemal, “Halk Tabir ve Tekerlemeleri”, Sayı 100, Şubat 1940, s. 92-95.

Mehmet Halit Bayrı'nın “İstanbul Argosu ve Halk Tabirleri” adlı kitabına girmemiş toplam kırk bir halk deyiminde yer verilmiştir. Deyimlerin açıklaması ve örnekleri her deyim altında verilmiştir:

“Bir eli yağda bir eli bağda

Vakit ve hali pek yerinde olanlar, dört başı mamur yaşayanlar için söylenir.”(....)

Kaygılı, Osman Cemal, “Halk Tabir ve Tekerlemeleri”, Sayı 101, Mart 1940, s. 117-120.

Toplam kırk halk deyimine, bedduasına ve tekerlemesine yer verilmiştir. Yazıda kırk madde alfabetik sırayla verilmiştir:

(...)“Tahtalıköy:

Mezar, mezarlık demektir.

Bostan korkuluğu:

Elinden iş gelmeyen, varlığı ile yokluğu müsavi olan adamlar için kullanılır.”(...)

Kaygılı, Osman Cemal, “Halk Tabirleri”, Sayı 103, Mayıs 1940, s.182-184.

Toplam otuz dokuz halk deyimine, bedduasına ve tekerlemesine yer verilir. Her maddenin altında örnek ve açıklamalar belirtilir:

“Yağmur yağıyor, seller akıyor, arabın kızı, damdan bakıyor!

Yaz yağmurları yağarken çocuklar bunu makamla söylerler.

Cim karmında bir nokta...

Kara cahil mânasına”(...) (102.Sayının devamı).

Dağhoğlu, H. Turhan, “Türk Dili ve Münif Paşa”, Sayı 113, Mart 1941, s. 119,120.

Türk dili ve folkloru sahasında üstün hizmetlerde bulunmuş Münif Paşa'nın “İştikakı Lûgatı Osman”, “Galat Kelime ve Yanlış İmlâların Doğruları” adlı kitaplarından söz edilir.Toplam doksan yedi madde içinde Münif Paşa tarafından derlenen halk deyimleri sıralanır:

“1. Abuk sabuk söylemek

2. At ile arpayı çekiştirmek.”(...)

Münif, Mehmet, “Münif Paşa'nın Derlediği Halk Tabirleri”, Sayı 114, Nisan 1941, s. 143, 144.

Münif Paşa'nın derlediği toplam yüz otuz sekiz halk deyimini verilmiştir. Deyimlerde alfabetik sıra takip edilmemiştir:

“(…)97- Ağzının Kokusunu çekmemek

98- Ağzına bir parmak bal çalmak”(...) (113.Sayının devamı).

Münif, Mehmet, “Halk Tabirleri”, Sayı 116, Haziran 1941, s. 178,179.

Toplam yüz kırk iki madde içinde halk deyimlerine ve kalıplaşmış sözlere yer verilir. Deyimler ve kalıplaşmış sözler alfabetik sırayla verilmemiştir. Ancak “B” başlığı altında yirmi bir halk deyimini ve kalıplaşmış söz sırayla verilir:

“(....)

358-Babayani

359-Babayiğit

360-Baş üstüne

361- baş ağrısı

362- Baş iğmek”(....) (114.Sayının devamı).

Münif, Mehmet, “Halk Tâbirleri VI”, Sayı 118, Ağustos 1941, s.235,236.

Toplam yüz on beş madde içinde halk deyimleri ve kalıplaşmış sözler, “B” harfi altında alfabetik sırayla verilmiştir:

“(....)

379- başlı başına

380- Başının etini yemek

381- Baş göstermek”(....) (116.Sayının devamı).

Ülkütaşır, M. Şakir, “Aba ve Abacılık”, Sayı 119, Eylül 1941, s.277.

Toplam beş madde altında aba ve abacılık zanaatı üzerine halk deyimlerine yer verilir:

“Aba kebe: Değer, işe yaramaz şey, hırtı pırtı.”(....)

Münif, Mehmet, “Halk Tâbirleri”, Sayı 119, Eylül 1941, s. 287,288.

Toplam yüz kırk dokuz madde içinde halk deyimlerine yer verilen Deyimlerde alfabetik sıra takip edilmez:

“(....)

494-Pabucunu eline vermek.

495- Pabucu dama atılmak”(....) (118.Sayının devamı).

Münif, Mehmet, “Halk Tâbirleri VI”, Sayı 121, Kasım 1941, s. 19-23.

Toplam yüz kırk sekiz madde içinde halk deyimlerine yer verilmiştir. Deyimlerde alfabetik sıra takip edilmez :

“(....)848 – Tal kese.

849 – Damdan düşer gibi(....)” (119.Sayının devamı).

2.1.1.2.8. Atasözleri

Caferoğlu, Ahmet, “Orhan Abidelerinde Atasözleri”, Sayı 3, 1 Ocak 1930, s.11-14.

Bu yazıda eski halk edebiyatı ürünleri arasında yer alan etnografya ve dil sahalarından önemli bir değere sahip **Orhun Abideleri** hakkında bilgilere yer verilir:

“Türk insanının yetenekli olduğu vurgulanır: Turuk bukalı semiz bukalı Irakda. Bilser semiz buka turuk bukatayin bilmez ermiş. Tercümesi: şayet (insan) uzaktan arık boğayı semiz boğadan fark etmek isterse, o takdirde boğanın arıkı mı yoksa semiz mi olduğunu fark edemez.”

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 21,22, 1 Mayıs 1933, s.213-217.

İstanbul’da yaşayan insanların uzun deneyim ve tecrübeleri sonucu elde ettiği bilgi birikimlerinin iki yüz kırk dokuz atasözünde toplandığı dile getirilmiştir. Atasözleri alfabetik sırayla verilmiş, “A” harfinde tamamlanmıştır.

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 23,24, 29 Mayıs 1933, s.270-276.

İstanbul’da derlenmiş üç yüz seksen bir madde altında atasözleri alfabetik sırayla A’ dan C’ ye kadar sıralanmıştır (21.ve 22.Sayıların devamı).

Bayrı, Halit Mehmet , “İstanbul’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 25, 15 Haziran 1933, s.23-24.

Toplam yüz atasözü “D” harfi içinde alfabetik sırayla verilmiştir.(23.ve 24.Sayıların devamı.)

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 26, 15 Temmuz 1933, s.54-56.

Yazıda yüz elli beş atasözüne yer verilir. Alfabetik sıra “E” harfinde tamamlanmıştır.

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 28, 15 Eylül 1933, s.108-112.

Toplam iki yüz altmış iki atasözüne yer verilen Ağız özelliklerine rastlanmayan atasözlerinin alfabetik sırayla E’ den H’ ye kadar verildiği görülür (27.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “Atasözleri”, Sayı 29, 15 Ekim 1933, s. 174-176.

H’den İ’ye kadar toplam yüz elli iki madde içinde atasözlerine yer verilir (28.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “Atasözleri”, Sayı 30, 15 Kasım 1933, s.196,197.

Altmış altı madde içinde atasözleri İ’ den K’ ye kadar verilmiştir (29.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 33, 15 Şubat 1934, s.270-272.

Toplam yüz altmış dört atasözüne yer verilmiştir. Alfabetik sırayla verilen atasözleri “K” harfinden başlamış ve yine “K” harfiyle tamamlanmıştır. Bazı maddelerde parantez içerisinde atasözünün hem **İstanbul’**a, hem de **Gaziantep’**e ait olduğu vurgulanmıştır(29.Sayının devamı).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “İsparta’da Söylenilen Atasözleri” , Sayı 40, 15 Eylül 1934, s. 78-80.

Isparta ve çevresinde atasözlerinin tamamının toparlandığı, atasözlerinin bir milletin zihniyetini ve duyuşunu gösterdiği anlatılır. Atasözlerinin yayılmasının nedeni olarak atasözlerindeki samimiyet ve sadeliğin önemli olduğu vurgulanır.

Bayrı, Mehmet Halit, “İstanbul’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 48, 9 Mayıs 1935, s.302-306.

Alfabetik sırayla K’ den Ö’ ye kadar atasözlerine yer verilmiştir:

“Minareyi çalan kılıfını hazırlar.

Olacak olur, inleyen ölür.”(...)

Dağhoğlu, Hükmet Turhan, “İsparta’da Kullanılan Atasözleri” Sayı 64, Şubat 1937, s. 109-112.

Isparta ve çevresinde yaygın olarak kullanılan yüz on bir atasözüne yer verilir. Yüz on bir madde üzerinde atasözlerinde geçen yöresel söyleyişlerin açıklamalarına da yer verilir:

“Allah çılбір pekliği versin. Çılбір- yular. Var ver kullar sultan olur.”(...)

Dr. Ünver, A.Süheyl, “Türkiye’de Cilt Hastalıklarına Müteallik Halk Bilgi ve Tedavileri”, Sayı 75, Ocak 1938, s.55-57.

Uyuz hastalığı hakkında yirmi bir madde altında atasözlerine yer verilmiştir:

“ - Kel döğünür, uyuz sürtünür.

- Uyuzun eli küpü deler.”(...)

Kele dair otuz dokuz madde atasözlerine yer verilmiştir:

“- Keller talili olur.

- Kele tırnak vermek olmaz.

- Kel yanında kabak anılmaz.”(...)

Bayrı, Mehmet Halit, “İstanbul’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 96, Ekim 1939, s.259-263.

İstanbul’da derlenmiş toplam iki yüz otuz üç atasözüne yer verilmiştir. P’ den T’ ye kadar alfabetik olarak atasözlerin sıralandığı görülür:

(....)“Para parayı kazanır

Paranın yüzü sıcaktır

Sabrın sonu selâmettir

Tencere kaynar, maymunun oynar”

(21.22.23.24.25.26.28.29.30.33.40.Sayıların devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “İstanbul’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 97, Kasım 1939, s. 23, 24.

“T” harfinden “Y” harfine kadar toplam yetmiş yedi atasözüne yer verilmiştir. Atasözleri alfabetik olarak sıralandığı, atasözleri sınıfı içerisinde kalıplaşmış sözlere de yer verildiği görülür:

(....)“Tez binen, tez iner.

Tez giden tez yorulur.

Veren el dert görmez” (96.Sayının devamı).

Dağlıoğlu, Hikmet Turhan, “İsparta’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 98, Aralık 1939, s. 42,43.

Toplam elli iki madde içinde atasözlerine yer verilmiştir. Atasözleri içinde kalıplaşmış sözlere de rastlanır. Atasözlerinde alfabetik sıra takip edilmemiştir:

“1-Gün çarığı sıkarsa çarık da dayıyı sıkar.

2- Mart ayı dert ayı.

3- Hem döver, hem ağlatmaz.”(....)

Bayrı, M. Halit, “İstanbul’da Derlenmiş Atasözleri”, Sayı 98, Aralık 1939, s. 44-46.

“Y” harfinden “Z” harfine kadar toplam yüz otuz dokuz atasözüne yer verilmiştir. Alfabetik sırayla verilen atasözleri içinde kalıplaşmış sözlere de rastlanır:

“Yalan yalan bu yalan, deveyi yuttu bir yılan.”

“ Yalanla iman bir yerde durmaz”(....) (97.Sayının devamı).

Günalp, Ziya, “Ereğli’de En Çok Söylenen Atasözleri”, Sayı 100, Şubat 1940, s. 99-101.

Toplam doksan sekiz madde altında Ereğli ve çevresine ait atasözlerine yer verilmiştir. Atasözlerinin verilişinde alfabetik sıra takip edilmemiştir:

“1- İyi adamda kötü lâf eğlenmez.

2- Eşek eşeği ödünç kaşır.”(....)

Bayrı, Mehmet Halit, “İstanbul’da Çocuk ve Doğumla İlişkili Âdetler ve İnanmalar V”, Sayı 115, Mayıs 1941, s.155.

Türkiye’de çocuk hakkında söylenen toplam yirmi beş atasözüne yer verilir:

“Aptal düğünde, çocuk oyundan usanmaz.

Eti senin kemiği benim (mektebe ilk verilen çocuklar için öğretmenlere hitaben söylenir.)”(....)

Ülkütaşır, M.Şakir, “Aba ve Abacılık”, Sayı 119, Eylül 1941, s. 277.

Aba ve abacılık zanaatı üzerine toplam on bir atasözüne yer verilir:

“Yazın abasız, kışın azıksız yola çıkma.

Aba vakti yaba, yaba vakti aba almalı.”(....)

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri XIV”, Sayı 121, Kasım 1941, s. 2-6

Alevi ve Bektaşî Türk topluluğuna ait toplam yirmi madde altında atasözlerine yer verilir:

“1-Gelme gelme, dönme dönme. Gelenin malı, dönenin canı.”(....)

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Dağa Dair Atasözleri”, Sayı 132, Ocak 1942, s.63-65.

Toplam altmış madde altında “**dağ**”a ait atasözlerine yer verilir. Atasözlerinin kimden ve nereden derlendiği parantez içinde belirtilir:

(...)“22- Dağ kuşu dağda, bağ kuşu bağda yakışır.

23- Dağ adamı hasta eder sağ adamı (Antalya Okçular köyü)”(...)

2.1.2. Yöresel Özellikler:

Cavit, Mustafa, “Muğla’da Debağ Esnafı Teşkilatı”, Sayı 2, 1 Aralık 1929, s.3,7.

Muğla’da bulunan Debağ Esnaf Teşkilatı’nın günümüzde yok olduğu vurgulanır. **Ağausta, Yiğitbaşı, Eroğlu, Dadağlar**’ın piri olan kişilerden bahsedilir. “**Peştamal Kuşanma Merasimi**” adlı başlıkta çırakların usta olması için yapılan bir tören anlatılır.

Numan, Sırrı, “Erzurum Köylerinde Yaz Gezintisi”, Sayı 6, 1 Nisan 1930, s. 6,7.

Erzurum’da yaz mevsiminin bütün köylülerin iş zamanı olduğu ve bir gün bile boş duracak vakitleri olmadığından söz edilir. Ancak haziran ve temmuz aylarında köyün kendine mahsus gezinti eğlencelerinin olduğu anlatılır.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Maraş’ta Ev Teşkilatı”, Sayı 13, 1 Kasım 1930, s. 6-8.

K.Maraş’ın yöresel ev düzeninden bahsedilir. K.Maraş evleri iki kısma ayrılır: “**Dam**” (ev) ve “**Konak**”. Konaklar yüksek ve ahşap olarak inşa edildiği anlatılır. Konaklarda sokak kapısından avluya girildiği belirtilir. Eğer evin bir avlusu varsa kenarda küçük bir çeşmesinin bulunduğu belirtilmiştir.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Maraş’ta Para Hesabı ve Ölçüler”, Sayı 17, 1 Mart 1931, s. 106-108.

“**Para Hesabı**” adlı başlıkta paranın cinsinin gümüş olduğu, madenî lira, mecediye, on kuruşluk, beş kuruşluk, ikilik ve kuruşun temel para birimi olduğu vurgulanır. Halk ağzında kuruşun “**Sağlam Para**” olarak adlandırıldığı anlatılır.

Ölçü birimleri olarak da “**okka, kırat, rubu, dirhem**” belirtilir.

Bayrı, M. Halit, “Balıkesir’de Halk Âdetleri”, Sayı 28, 15 Eylül 1933, s.81-83.

Balıkesir ve civarında kurulan “**Salı Pazarları**” anlatılır. Salı günü sebzenin, pazartesi günü hayvanların, çarşamba günü ise dabakların satıldığı, bu pazarlara Susurluk, Sındırgı, Bigadiç, Kesput ve Dursunbey halkının geldiği belirtilir.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Gaziantep Vilâyetinde Elbeyliler”, Sayı 40, 15 Eylül 1934, s.73-75.

Gaziantep vilayetinin Kilis, Nizip kazalarında eski Türkmen ananelerinin hâlâ yaşadığı, bu ananelere büsbütün yabancı olan Türk köylerinde rastlandığı, aşiret ananelerini sürdüren Elbeyli Türkmenlerinin bugün otuz dört köyden oluştuğu vurgulanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Sohbetler ve Gezekler”, Sayı 45, 15 Şubat 1935, s. 212-216.

Balıkesir’in bir kazası olan Dursunbey’in gezinti yerleri tanıtılır, bu yörenin havasının, suyunun çok güzel olduğu anlatılır, burada bulunan Alaçam ormanlarının Türkiye’nin en büyük ormanlarından biri olduğu belirtilir ve çok çeşitli meyve ağaçlarının mevcut olduğu vurgulanır.

Reşit, Ekrem, “Antalya Notları”, Sayı 48, 9 Mayıs 1935, s.306-314.

Antalya’nın batısında Kâin Bey dağlarında “**Fesleğen Yaylası**” adıyla bilinen bir yayladaki gezi notları anlatılmıştır.

Antalya ve çevresinde yaşayan Yörüklerin kışın köylerde, yazın “Kızılcadağ Yaylası”nda yaşadıkları giyim ve kuşamlarının farklı olduğu, iş bölümlerinin de diğer köylere göre farklılık gösterdiği vurgulanmıştır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Isparta’da Yaz Hayatı”, Sayı 60, Ekim 1936, s.198-201.

Isparta’da yaz hayatı ve gezeklerinin nisan ayının ortalarına doğru başladığı, Ispartalı kadınların ise asıl mesire yerlerine gitmelerinin mayıs ayı ortalarına rastladığı, mayıs ve haziran aylarını kapsayan döneme halk arasında “Kiraz Ayı” denildiği anlatılır.

Isparta’nın kuzey ve güney yamaçlarında yer alan Öküzabattı ve Sidre’nin meşhur mesire yerleri olduğu, bu yerlerin dışında ise Ayazmana, Minas, Erikaltı ve Ağapınarın’ın da ağustos aylarında sıkça ziyaret edildiği vurgulanır.

Bayrı, M. Halit, “Dursunbey’de Kış Sohbetleri”, Sayı 78, Nisan 1938. s. 121-125.

Dursunbey’de düzenlenen sohbetlerin en az on iki, en çok yirmi dört kişiden oluştuğu anlatılır. Bir küme genç, ihtiyarın birleşerek sözle ve sazla gecelerini bir arada yaşadıkları vurgulanır.

Beşe, M. Enver, “Safranbolu’da Bir Köylünün Hayatı”, Sayı 91, Mayıs 1939, s. 151,152.

Safranbolu’da evlerin genel olarak alt kat, orta kat ve üst kat olmak üzere sınıflandığı, odaların da ekmek evi, oturma evi ve yatak evinden oluştuğu anlatılır.

Ekmek evinin odanın ortasında olduğu, haftanın belli günlerinde burada yufka ve ekmek yapıldığı, oturma evinin ekmek evine göre daha küçük olduğu, pencere önüne gelen kısımlarda ise kanepelerin sıralandığı vurgulanır.

Halk Bilgisi Haberleri, “ Karadeniz Oyun Havaları”, Sayı 97, Kasım 1939, s. 20-23.

Karadeniz ve çevresine ait oyun havalarına yer verilir. Oyuncuların bir halka hâlinde dizildikleri, birbirlerinin ellerini tuttukları ve kollarını yukarı

kaldırdıkları anlatılır. Oyunun kemençenin işaretiyle başladığı belirtilir. Ayrıca oyunlarda söylenen kırk mâniye yer verilmiştir.

İnan, Müşfika, “Urfa’da Ziyaret Yerleri”, Sayı 99, Ocak 1940, s. 49-52.

Halilürrahmen gölünün, Aynî Zeliha’nın Urfa halkınca mukaddes sayılan göller arasında yer aldığı belirtilir. Bu göllere ait çeşitli rivayetler anlatılır.

Halilürrahman gölünden bir akbalığın kefenlenerek “Halilürrahman Camii”nin içine gömüldüğü belirtilir.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Urfa’da Ziyaret Yerleri; II”, Sayı 100, Şubat 1940, s. 77-79.

“Hacı Taş Bekir Ocağı, Bedri Zaman, Şeyh Tafh, Abdurrahman Dede, Zeve, Hacı Mustafa, Hakim Dede, Nebi Efendi, Koç Ali, Lâtif Efendi, Şeyh Ocağı” diye anılan ziyaret yerlerine Urfa halkının ve çevre illerden gelen kişilerin buralarda dileklerde bulunup kurban kestikleri anlatılır.

Sabri, Şakir, “Gaziantep’te İklim ve Ev Teşkilatı”, Sayı 100, Şubat 1940, s. 96-98.

Gaziantep yöresinin fiziki durumu, coğrafi özellikleri, iklim koşulları, ev yapımı ve yapımından kullanılan malzemeler anlatılır. Gaziantep evlerinin “Havara” adı verilen yumuşak bir taş kullanılarak yapıldığı, köy evlerinde ise çamur harçla moloz inşaatının yaygın olduğu vurgulanır.

Bekir, Haleftili, “Gaziantep’te Ev Teşkilatı”, Sayı 101, Mart 1940, s. 126, 127.

Gaziantep’te evlerin birçoğunun bir veya iki katlı olduğu, evlerde yatak, misafir, yemek odalarının hep aynı oda içinde bulunduğu belirtilir.

Yemeklerin yere serilen bir kilim veya bez parçası üzerinde oturarak yenildiği, odalara gece döşeklerin serildiği, sabahleyin kaldırıldığı vurgulanır.

Önus, Muammer, “İstanbul’da Bazı Ziyaret Yerleri”, Sayı 104, Haziran 1940, s. 207,208.

Koyundere’nin “Tezverendede” adı verilen ziyaret yerleri tanıtılır.

Koyundere'nin Galata Balık Pazarı'nda bir meyhanenin arkasında yer aldığı, ziyaret yerine ise meyhane içinden geçilerek gidildiği anlatılır.

Tezverendede'nin İstanbul'da Divanyolu'nda İkinci Mahmut Türbesi ile eski maarif dairesinin arasında Cağaloğlu'na giden sokağın Divanoğlu arkasında ve İkinci Mahmut türbesinin yan kapısının karşısında olduğu belirtilir.

Önus, Muammer, “İstanbul’un Bazı Ziyaret Yerleri”, Sayı 105, Temmuz 1940, s.218-225.

“Kahher Baba, Horoz baba, Baba Cafer, Nalıncı Dede, Elekli Baba, Yıldız Baba, Çifte Sultanlar, Yavuz Er Sinan, Gül Baba, Yûşa Nebi, Ya Vedut Sultan” adlarıyla anılan İstanbul’un ziyaret yerleri açıklanır.

“**Çifte Sultanlar**” adlı ziyaret yerinin Koca Mustafa Paşa'da Sünbül Efendi mezarlığında büyük ağacın yanındaki türbede bulunduğu anlatılır. “Çifte Sultanlar” ın Hz. Ali'nin oğulları Hasan ile Hüseyin'in kızları olduğu belirtilir (104.Sayının devamı).

Beyceli, Ragıp, “Dursunbey Kasabasına Ait Birkaç Not”, Sayı 106, Ağustos 1940, s. 251, 252.

“Mahalle ve Camiler, Tekne Kaya, Yağmur Duası, Köy Adları” başlıkları altında Dursunbey kasabasının yöresel özellikleri anlatılır.

Dursunbey kasabasının toplam altı mahallesinin olduğu, yedi cami ve üç mescidin bu mahallelerde yer aldığı anlatılır.

3500 nüfuslu Dursunbey kasabasında “**Tekne Kaya**” adı verilen bir taşın bulunduğu, bu taşın içinde de para saklı olduğuna inanıldığı vurgulanır.

Ülkütaşır, M. Şakir, “ Corabulus Çevresindeki Türkmen Aşiretleri”, Sayı 121, Kasım 1941, s. 12 – 14.

Corabulus çevresinde biri **İlbeyli**, diğeri **Beydili** olmak üzere başlıca iki Türk aşiretinin bulunduğu belirtilir. Bu aşiretlerin her ikisinin de Türkmen olduğu anlatılır.

İnan, M. Abdülkadir, “Gazi Antep Köyleri ve Barak Oyunları”, Sayı 122, Aralık 1941, s.29-31.

Gaziantep’te köylerin iki kısma ayrıldığı, bunların eski ve yerli köyler olarak adlandırıldığı belirtilir. Evlerin yalnız taştan yapıldığı, evlerin birbirine bitişik olduğu, damların yalnız evi örtmeye değil, aynı zamanda bulgur kurutmaya, üzüm ve çamaşır sermeye de yaradığı vurgulanır. Barak aşireti arasında oyunların kadın erkek hep birlikte oynandığı belirtilir.

2.1.3. Meslekler:

Bayrı, M. Halit, “Balıkesir’de Dabaklık”, Sayı 27, 15 Ağustos 1933, s.58-66.

Toplam kırk dokuz başlık altında dabakhanenin özellikleri sıralanır. 1933 yılında yapılan araştırmalar sonucu Balıkesir’de otuz iki dabakhanenin bulunduğu, dabakhanelerin Mustafa Fakih, Oruçgazi ve Okçukara mahallelerinde toplu olarak bulunduğu belirtilir.

Bayrı, M. Halit, “Balıkesir’de Keçecilik”, Sayı 29, 15 Ekim 1933, s. 120-127.

Toplam otuz iki başlık altında Balıkesir ve çevresinde halk zanaatı olarak bilinen “**Keçecilik**” hakkında bilgilere yer verilir.

Bayrı, M. Halit, “Balıkesir’de Saraçlık”, Sayı 32, 15 Ocak 1934, s. 233-238.

Yirmi beş madde altında Balıkesir’e ait “**Saraçlık**” mesleğine ait bilgilere yer verilmiştir. 1932 yılında yapılan incelemeler sonucunda toplam dokuz saraç dükkânının faaliyet gösterdiği belirtilmiştir.

N. A. , “İstanbul Halk Zanaatları ve Meslekler”, Sayı 45, 15 Şubat 1935, s. 207-212.

İstanbul ve çevresinde yaygın olan "Irgatlık, Duvarcılık, Celebcilik, Ciğercilik, Dericilik, Çarıncılık, Bakkallık, Arabacılı” meslekleri, mesleklere ait araç-gereçlere ve mesleki tabirlerine yer verilmiştir.

Bayrı, M. Halit, “Balıkesir’de Pabuççuluk”, Sayı 48, 9 Mayıs 1935, s.289-295.

Balıkesir’de dört-beş sene önce yaklaşık yüz elli pabuççu dükkânının olduğu; ancak bugün bu sayının bir hayli azaldığı, dükkânların Paşa Camii’nin etrafında topladığı, hepsinin ahşap bir yapıya sahip olduğu anlatılır.

Toplam elli üç başlık altında pabuççuluk mesleği hakkında bilgiye ve iki fotoğrafa yer verilmiştir.

Beşe, M.Enver, “Gemlik ve Çevresinde Bağcılık”, Sayı 96, Ekim 1939, s. 272-274.

“İlk Bağcılık Teşebbüsleri, Bağlarda Bakım, Çubuklar, Üzüm Cinsleri, Bağda Çalışma, Dekos” başlıkları altında bağcılık zanaatına ait gerekli bilgilere yer verilmiştir.

Yalman, Ali Rıza, “Cenup Yürüklerinde Dericilik”, Sayı 97, Kasım 1939, s. 7-10.

Yürüklerde deri imalinin iki türlü olduğu anlatılır. Bunlardan birincisine “**tabak**” ikincisine de “**ey**” adı verildiği vurgulanır. Yörüklerin ey ve tabak yapma usulleri maddeler içinde anlatılır. Tabak imalatı altı fotoğrafla desteklenmiştir.

Dr. Uludağ, Osman Şevki, “Bursa’da Tânieler”, Sayı 98, Aralık 1939, s. 46-48.

Bursa esnafı arasında “**Peştamal kuşanmak**” vesilesiyle tânieler yapıldığı belirtilir. “Tânie” sözünün Bursa ağzında “tehniye” şeklini aldığı vurgulanır.

Bursa’da yapılan tânielerin (eğlenceler) genellikle yaz mevsiminde tertip edildiği belirtilir.

Dr. Uludağ, Osman Şevki, “Bursa’da Tâniler”, Sayı 99, Ocak 1940, s. 99-57.

Usta-çırak ilişkisine ve icazet almaya dair bilgilere yer verilmiştir. İcazet almak isteyen çırakların Şahin Efendinin elini öptükleri ve esnafın en yaşlısının elini öptükleri belirtilir. Bir rahle üzerinde mevlit okunduğu ve dua edildiği vurgulanır. Usta olan çırakların tebrik edildiği anlatılır (98.Sayının devamı).

Beşe, M. Enver, “Pir Çivisi”, Sayı 101, Mart 1940, s. 124, 125.

Balıkesir’in debagat ve kunduracılık işlerinde ön plânda bulunduğu, esnaf teşkilatı içinde bir esnafın haksız kazanç sağlaması sebebiyle, esnaf loncasının toplandığı, Ahi baba olarak bilinen Hacı Mehmet’in bu haksız kazanç sağlayan esnafın dükkânına çivi çaktığı, örf ve âdet üzere dükkânın açılmadığı, böylece esnafın cezalandırıldığı belirtilir.

Alparslan, Hurşit, “Gazi Antep’te Halk Sanatları”, Sayı 107, Eylül 1940, s. 269-272.

“**Kuşçuluk, Tamburacılık, Çubukçuluk**” başlıkları altında halk zanaatları anlatılmıştır.

Kuşçuluk başlığı altında yetiştirilen on iki kuş çeşidi tanıtılır.

“**Tamburacılık**” başlığı altında dört saz çeşidi tanıtılır. Sazcıların kullandıkları aletler beş madde içinde verilir.

“**Çubukçuluk**” başlığı altında sigara ağızlığı ve kaval yapan çubukçular tanıtılır.

Alparslan, Hurşit, “Gazi Antep’te Yemenicilik”, Sayı 109, Kasım 1940, s.23, 24.

Gaziantep’te yemeniciliğe “**köşkerlik**”, yemenicilere ise “**köşker**”, ustalarına ise “köşker ustası” denildiği belirtilir.

Gaziantep ‘te yapılan “Gül şeftali, Siyah, Elvan, Ünnabî” yemenileri açıklanır.

Toplam on iki madde içinde ayakkabı kalıpları da tanıtılır.

Gazimihal, Mahmut Ragıp, “Tulum Düdüğü”, Sayı 109, Kasım 1940, s.2-8.

Anadolu’da bazı Türk köylerinin ve bilhassa Trabzon’daki köy çobanlarının “**tulum**” adıyla bir çalgı âletini kullandıkları anlatılır. Tulumun yapılışı ve millî bir çalgı olduğu anlatılır.

Türklerin savaşlarda çaldığı keskin sesli “**Madenî Bakırlar**” ın imalatı ve kullanışı belirtilir. “Tulum” ve Madenî Borular” ın Türk Sanat Tarihi içinde önemli bir yere sahip olduğu vurgulanır.

Yalgın, Ali Rıza, “Yörüklerde ve Şehirlerde Keçecilik”, Sayı 113, Mart 1941, s. 104-108.

Keçeciliğin bugün göçebe Yörükler ile Anadolu’nun birçok kasabasında birkaç esnaf elinde olduğu, ancak keçeciliği tetkik ederken Yörüklerde ve şehirlerde yapılan keçeciliğin birbirinden ayrılması gerektiği vurgulanır. Üç nakışlı keçe resmiyle Yörüklerde keçecilik anlatılır.

Yalgın, Ali Rıza, “Mazmanlar ve Mutaflar”, Sayı 116, Haziran 1941, s. 169-175.

Maraş’ta mazman ve mutaf esnafları tanıtılır. Bu halk zanaatının daha çok göçebe Yörükler arasında yaygın olduğu belirtilir. Mazman ve mutafaların dokumacılıkla uğraştıkları, bunun yanında kilim ve çulları onardıkları vurgulanır.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Aba ve Abacılık”, Sayı 119, Eylül 1941, s. 275-277.

Abanın bir çeşit kumaştan yapılan bir elbiseyi ifade ettiği belirtilir. İki madde içinde “**aba**” ve “**abacılık**” zanaatı örneklerle açıklanır.

Aba kumaşından “maada, kalçın, potur, cepken, solta, hayderî, cübbe, terlik (baş için), kaput ve yağmurluk” imal edildiği anlatılır. Bazen bu abalardan döşemecilikte döşeme yüzünün ve kapı perdesinin yapıldığı belirtilir.

Kumahmetoğlu, Naci, “ İktisadi Tarih ve Folklorumuz; Ahilik Hakkında Yeni Araştırmalar “, Sayı 125, Ocak 1947, s. 15 – 22.

Ahi sözcüğünün “ El-Ah” Arapça “**Erkarındaş**” anlamına geldiği, tesniyesinde ise “ Ehevân “ şeklinde kullanıldığı belirtilir.

Ahiliğin alelade bir esnaf cemiyeti olmadığı, bir tür tarikat ve sır yolu olduğu vurgulanır. Bir Fütüvvetname kaydı verilir ve elli beş kişinin esnaf teşkilatındaki yerleri belirtilir.

2.1.4. Halk Sanatları:

F. Z. , “Yunus ve Ahilik”, Sayı 16, 1 Şubat 1931, s.76-77.

Yunus’un Ahilikle olan ilişkisi ortaya konur. Ahiliğin, yalnız bir esnaf teşkilatı olmadığı vurgulanır. Kendi felsefesi içinde din, ahlâk ve sanat kavramlarının iç içe olduğu belirtilir.

Güzin, Feyhuman, “İstanbul’da Halk Sanatları”, Sayı 46, 15 Mart 1935, s. 220-222.

Ebru sanatının kâğıt üzerine rengârenk şekillerde, çiçek motiflerini el ile yapma sanatı olduğu, Türklerin sanat tarihi içinde önemli bir yer edindiği, günümüzde ise bu sanatın yok olmaya başladığı anlatılmıştır. Cilt ve Tezhip sanatı ile Ebru sanatının Acemlerden alındığı vurgulanır.

H. B. H. , “İstanbul’da Halk Sanatları”, Sayı 47, 15 Nisan 1935, s. 256-260.

“Sedefçilik, Çinicilik ve Savatçılık” başlıkları altında İstanbul’un halk sanatları anlatılır. Bu sanatlarda kullanılan aletler, malzemeler ve yan ürünleri anlatılır.

Enver, Kemal, “İstanbul’da Halk Sanatları”, Sayı 49, 1 Ağustos 1935, s. 1-2.

“Tasvirçilik” sanatı anlatılır. Tasvirçiliğin insan karikatürleri yapan bir tür ressamlık olduğu, bu sanatın Karagöz sanatı ile birlikte başladığı, usta-çırak ilişkisi içinde günümüze kadar geldiği anlatılır.

H. B. H. , “Halk Sanatları”, Sayı 53, Mart 1936, s.67-71.

“Alemcilik, Külâhçılık, Kurşunculuk, Alçı, Pencereleler, Güllaçlık, Kavaflık” başlıkları altında halk sanatları anlatılmıştır.

Feyhmen, Güzin, “Yazmacılık”, Sayı 56, Mayıs 1936, s. 135, 136.

Yazmacılığın İstanbul’a mahsus bir sanat olduğu anlatılır Yazmacılığın tülbent gibi ince bez üzerine yastık, seccâde, baş örtüsü, yemeni, çevre, perde yapımı olduğu vurgulanır. Yazmacılığın eski ve yeni yazmalar olarak iki ayrıldığı, eski yazmaların renklerinin kök boyalarla oluşturulduğu, kumaşlarının yerli olduğu; yeni

yazmaların renklerinin ise Avrupa toz boyalarıyla oluştuğu ve kumaşlarının da yerli olmadığı belirtilir.

Zeki, Davut, “Bursa’da Esnaf Cemiyetleri Loncaları”, Sayı 77, Mart 1938, s. 117-119.

Bursa’da bulunan her çeşit esnafın bir cemiyeti olduğu ve bu cemiyetlerin idarî heyetinin altı aza ve bir de kâhya olmak üzere yedi kişiden oluştuğu vurgulanır.

Her esnafın ayrı ayrı pirlerinin olduğu, yalnız havlucuların pirlerinin olmadığı anlatılmıştır.

Yalçın, Ali Rıza, “Türk Lüleleri”, Sayı 117, Temmuz 1941, s.196-199.

Toplam sekiz başlık altında Bursa’da Kız Muallim Mektebi karşısında İbrahim Paşa Camii’nin bahçesinde bulunan bir mağarada tespit edilen lüle parçaları tanıtılır. Lüle parçaları üzerindeki yazıların VI. Murat Zamanına ait olduğu belirtilir.

Toplam on altı resimle gösterilen lüle taşlarının açıklamaları maddeler içinde verilir.

Yalçın, Ali Rıza, “Bursa’da Türk Damgaları I”, Sayı 118, Ağustos 1941, s.237-240.

Yazar, Bursa ve çevresinde topladığı damgaları, Divanü Lûgati’t Türk, Macar Vanbiri’nin neşriyatı ve diğer damgalı paralarla karşılaştırılarak anlatır.

Yazıda toplam on madde içinde toplanan damgaların resimleri gösterilir. Her maddenin altında damganın kime ait olduğu, ne için kullanıldığı belirtilir.

Yalçın, Ali Rıza, “Bursa’da Türk Damgaları II”, Sayı 119, Eylül 1941, s. 272-274.

Yazıda “11” numaralı damgadan “16” numaralı damgaya kadar sıralanan Türk damgalarının altı tanesinin “**Hünername**” deki damgalarla oldukça yakınlık gösterdiği belirtilir.

“No.11, No.12, No.13, No.14, No.15, No.16” ifadeleriyle toplam altı damganın resimleri ayrı ayrı sıralanır (118.Sayımın devamı).

Yalçın, Ali Rıza, “Bursa’da Türk Damgaları III”, Sayı 121, Kasım 1941, s. 10-12.

Toplam on iki madde içinde Bursa’da Türk Damgaları sıralanır:

“17 – Karacabey’in Voyvoda köyünde nalbant Aziz’in kullanmakta olduğu bu damga; Oğuz boyu damgaları arasında Yüreğir damgasına benzemektedir (119. Sayının devamı).

Yalçın, Ali Rıza, “Bursa’da Türk Damgaları”, Sayı 123, Ocak 1942, s.59-62.

Toplam on bir madde içinde Bursa’daki Türk damgaları tanıtılır:

“29 numaralı damga: Karacabey’in Voyvoda köyünde Halil İbrahim Türen’in damgasıdır. Bu damga üçlü olmak şartıyla “Kara evlû” damgasına yakınlık gösterir.”

“**Notlar**” başlığı altında Türk bayrağı ile damgalar arasındaki ilişki ortaya konur (121.Sayının devamı).

Prof. Dr. Ünver, A. Süheyl, “ İstanbul Muvakkithanelerine Ne Gibi Levhalar Asılırdı ?”, Sayı 125, Ocak 1947, s. 3, 4.

İstanbul’da birçok esnafın pirlere isimlerini de içine alan beyit ve kıtaların yanı sıra birçok süslü besmele levhalarını veya alıcı ve satıcıya ait duaları içeren yazıları dükkânlarına astıkları belirtilir. Bu levhaların yanı sıra Eyüp Sultan, **Fatih Muvakkithaneleri**’nin tarih kitabelerinin olduğu vurgulanır.

2.1.5. Gelenek ve Görenek:

İsamettin, Faika, “Bursa Âdetleri”, Sayı 1, 1929, s.10-12.

“**Hacı Tehiyesi**” adlı başlıklı yazıda Hicaz’a giden bir adamın memleketine döndüğü zaman kendisi için yapılan bir merasim anlatılır. Hacı’nın, memleketine döner dönmez evine gitmediğinden söz edilir. Hacı’nın evinin üç gün boyunca kızlar tarafından temizlendiği anlatılır.

“**Zekeriya Peygamber Sofrası**” adlı başlıklı yazıda dileği olan bir kişinin muradına erebilmesi için Zekeriya Peygamber Sofrası kurması gerektiğinden söz edilir.

“**Esnaf Tamiyesi**” adlı başlıkta kalfa olacak çırakların yemek merasimi anlatılır.

Müşfika, İnan Abdülkadir, “Hap”, Sayı 1, 1 Kasım 1929, s.12-14.

Köylerde köylülerin, şehirde sağmal hayvan besleyenlerin “**süt ortaklığı**” yapmasına “**hap**” ve bu işe de “**hap etmek**” denir. Bu ortaklığın yazılmamış yasası, bozmayı kimsenin düşünmediği bir töresi olduğundan bahsedilir.

Mümtaz, Emine Talât, “ Kastamonu’da Çocuklara ve Çocukluğa Müteallik Âdetler ve İtikatlar”, Sayı 4, 1 Şubat 1930, s. 3-5.

Kastamonu ve civarında doğacak çocukların kız mı oğlan mı olacağına dair bazı halk âdetlerine yer verilir. Annenin zayıflamasının, karnının öne doğru çok çıkmasının, kaşlarının ve kirpiklerinin dökülmesinin çocuğun erkek olacağına dair işaretler olduğu belirtilir.

Nuri, M. , “Bolu ve Muhitinde Kandil”, Sayı 4, 1 Şubat 1930. s. 1-3.

“**Kandil**” başlıklı yazıda Kandil hakkında geniş bilgiye yer verilir. Bolu’da halk arasında Kandil’e “**Kamaz**” dedikleri anlatılır. Ramazan’ı işaret eden ilk Kandili- buna büyük Kandil veya Lokma Kandili derler- karşılamak için çocuklar da dahil büyük bir tören düzenledikleri anlatılır.

Sadık, Enver, “Gazi Ayıntap Âdetleri”, Sayı 5, 1 Mart 1930, s.11,12.

Gaziantep’te “bastık, tatlı tarhana, muska, tatlı sucuk, dilme, reçel, pekmez” gibi üzüm suyundan yapılan kışlık yiyeceklerin “**şire**” adı ile anıldığından söz edilir. Her sene herkes tarafından şire yapılmasının âdet haline geldiği anlatılır.

Dağhoğlu, Turhan, Hikmet, “Isparta’da Lodosun Kızını Poyraza Gelin Etmek”, Sayı 5, 1 Mart 1930, s.5-6.

Isparta’nın soğunun şiddetinden halkın kurtulmak için yaptığı “**Isparta’da Lodosun Kızını Poyraza Gelin Etmek**” adlı merasimin Hamitoğulları’ndan kalma bir an’ane olduğu anlatılır.

Sadık, Enver, “Gazi Ayıntep’te Gece Eğlenceleri”, Sayı 7, 1 Mayıs 1930, s.13-17.

Gaziantep’te gece eğlenceleri içinde yer alan yüzük oyunu anlatılmıştır. Yedi fincanla oynanan bu oyunun “**Kâhya**” odalarında veyahut tacirlerin evlerinde başladığı belirtilmiştir. İki grubun oluşturduğu anlatılmıştır. Yüzüğün fincanların birinin içine saklandığı vurgulanır. Yüzüğü ilk fincanda bulunmasına ise “**Deste Gül**” denildiği anlatılmıştır.

Necati, Şerif, “Yirce’de Düğün Âdetleri”, Sayı 8, 1 Haziran 1930, s. 7-9.

Soma’nın bir köyü olan Yirce’de yapılan düğün törenleri ve gelin alma âdetleri anlatılır. Köyde gelin alayının davul-zurna ile köy odalarını dolaştığı vurgulanır. Gelinin ise “**duvak**” denilen bir örtü ile köyden çıkarıldığı anlatılır.

Müşfika, İnan Abdülkadir, “Maraş’ta Halk Âdetleri”, Sayı 8, 1 Haziran 1930, s.3-7.

“**Maraş’ta Halk Âdetleri**” başlıklı yazıda hamile kadınların doğum öncesi âdetlerine ve çocuk terbiyesine ait bilgiler verilir. Doğum ağrısı çeken bir kadına “**Meryem Ana**” adı verilen bir nebatın suyun içine konularak içirildiği anlatılır.

Zeki, M. , “Maraş Halk Âdetleri”, Sayı 9, 1 Temmuz 1930, s.8-12.

Kabakulak, Burç, Urfiye, Sancı, Bağırsak hastalığı, Doğlavuk...vb. hastalıkların Maraş ve çevresindeki tedavi yöntemleri anlatılır.

Boğmaca hastalığına yakalanan bir çocuğun kasaba götürüldüğü anlatılır. Kasabın, çocuğu yere yatırdığı, bıçağın tersini çocuğun boğazına birkaç defa temas ettirdiği belirtilir. Sonra bu kasaptan alınan fitme adı verilen kemiğinin çocuğun boynuna asıldığı anlatılır.

Müşfika, İnan Abdülkadir, “Sivas’ta Doğum Âdetleri”, Sayı 10, 1 Ağustos 1930, s.6-9.

Sivas’ta doğan bir çocuk için uygulanan bazı halk âdetleri anlatılır. Çocuğun ad koyma merasiminde, babasının veyahut kayın akrabadan bir kişinin abdest aldığı anlatılır. Abdest alan kişinin, çocuğun kulağına ezan okuyarak konacak adı çocuğun kulağına söylediği belirtilir.

Turan, Tevfik, “Senirkent’te Gündönümü Şenliği”, Sayı 10, 1 Ağustos 1930, s.11-12.

Semirkent’te her yıl, gün dönümünden sonra memleketin âdedi olan üç cuma yapılan güneş törenleri anlatılır.

Muazzez, Aliye, “İstanbul’da Hıdrellez Merasimi”, Sayı 11, 1 Eylül 1930, s. 19.

Hıdrellez merasiminin, evde kalmış bir kızın bahtını açmak için de düzenlendiği belirtilir. Tanıdıklarından bir nişanın istendiği anlatılır. Bu nişanların bir toprak çömleğin içine konularak ağzının bir gül ağacının dibine asma kilidi ile kapatıldığı belirtilir. Hıdrellez gününün sabahı nişan sahiplerinin bahçeye geldiği, sekiz yaşlarında bir kız çocuğunun çömleği aldığı anlatılır. Çocuğun “Ben bunun talihini, bahtını açıyorum.” diyerek kilidi açtığı vurgulanır.

Sait, “Uluborlu’da Yağmur Duası”, Sayı 11, 1 Eylül 1930, s.15-18.

Yağmur uzun zaman yağmaz ve mahsuller susuzluktan kurumak tehlikesine maruz kalırsa, müracaat edilecek vasıtalar anlatılır. İmamın, namaz sonrası cemaatle birlikte ellerini yukarı kaldırdıkları, avuçlarını aşağı doğru açık ve sarkık durumda Yağmur duası okudukları anlatılır. Cemaatin ise yüksek sesle “**amin**” dediği vurgulanır.

Sadi, Ruhî, “Balıkesir’de Hıdrellez Merasimi”, Sayı 11, 1 Eylül 1930, s.13-15.

Hıdrellez merasimde herkesin beyaz elbiseler giydiği ve gün doğmadan kırlara, köylere veya sulak yerlere gittiği anlatılır. Halkın, Hıdrellez zamanında bu yerlere şifalı otlar topladığından söz edilir.

Mümtaz, Talât, “Kastamonu Âdetleri”, Sayı 13, 1 Kasım 1930, s.9-11.

Kastamonu’da Ramazan ayı içinde çocuklar tarafından sürülen “**Hoyhoy Dede**” ve “**Tırtıl**” denilen bir takım âdetlere yer verilir.

Yaşları onu geçmeyen ve yediden aşağı olmayan mahalle çocuklarının, Ramazan’dan on beş gün önce toplu olarak bütün evleri dolaşarak odun, çıra, kibrit ve para topladıkları belirtilmiştir.

Baha, Ahmet, “Safranbolu’da Yürük Düğünleri”, Sayı 13, 1 Kasım 1930, s. 19-24.

Safranbolu’da hasat bitiminde anaların ve babaların oğullarına kız aradığı anlatılır. Anaların, köy köy dolaşarak uygun bir kız buluncaya kadar görücülüğe devam ettiği anlatılır. Görücülerin, kızı beğenirse ertesi gün kızın evine yufka veya ekmekle gittiği belirtilmiştir.

Dağhoğlu, Turhan Hikmet, “Isparta’da Düğün Âdetleri”, Sayı 13, 1 Kasım 1930, s. 14-19.

Isparta’da kızlar gelin oluncaya kadar azap ve neşe ile karışık bir bekleme devri yaşadıkları; çünkü kızların on üç, on dört yaşından itibaren gelin olmak için içlerinde garip bir arzunun kabardığı anlatılır.

Baha, Ahmet, “Safranbolu’da Yürük Düğünleri”, Sayı 14, 1 Aralık 1930, s. 43-48.

Salı günü akşamı düğüne davetli olan köylülerin silah ata ata düğün olan köye geldiği anlatılır. Zurnacılar, davulcular ve köçeklerin köyün delikanlıları ile birlikte misafirleri karşıladığı belirtilir. Davetli olan herkese ayrı ayrı konağın hazırlandığı anlatılır. Davetlilerin düğün evine geldiği ve getirdikleri hediyeleri düğün sahibine verdikleri belirtilir. Çarşamba günü güreşlerin başladığı ve perşembe günü ise davetlilerin hamama davet edildiği anlatılmıştır (13.Sayının devamı).

Sadık, Enver, “Evlenme Âdetleri-Gazi Ayıntab’ın Cenubundaki Yazı Köylerinde ve Seyyar Türkmenlerde”, Sayı 15, 1 Ocak 1931, s. 53-56.

Gaziantep ve civarında kız isteme âdetlerine yer verilir. Dünürcülüğün, burada “**düvürcülük**” adıyla anıldığı vurgulanır. Kız evinden söz almak, nişan merasimi, kalın sağlamak, alkaçmak gibi yöresel âdetlere yer verilir.

Kemal, A. “Kilis’te Halk Âdetleri”, Sayı 15, 1 Ocak 1931, s.56-58.

“Kuduz Kınası, Lokma yedirmek, Kurşun Dökmek ve Diş Hediği” başlıkları altında Kilis’teki halk âdetleri anlatılmıştır. Çocuğun dişi çıktığı zaman, bir cuma günü diş hediğinin kaynatıldığı belirtilir. Eve çağrılan misafirlere ise şeker dağıtıldığından söz edilir. Bir kaba hediğın dökülürken kadınların dua edişleri vurgulanır

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Maraş Âdetleri, Kadınların Giyinişleri, Meşgaleleri, Ziyaretgâhları, Falları”, Sayı 15, 1 Ocak 1931, s. 59-63.

K.Maraş'ta kadınların başlarına kenarları büyük oyalarla süslenmiş çeşitli renklerde tülbent bağladıkları anlatılır. Kadınların sokaklarda yüzleri açık gezmedikleri vurgulanır. K.Maraş'ta kadınların başlıca eğlencesinin kahve falı bakmak olduğu belirtilir.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop'ta Ramazan ve Bayram Âdetleri”, Sayı 15, 1 Ocak 1931, s.63-72.

Sinop'ta Ramazan'dan bir gün önce Ramazan arifesi denilen günde ikinci ezanıyla beraber üç dört pare top atılarak Ramazan'ın halka ilân edildiği anlatılır. Akşam ezanında ise evlerde Kur'an okunduğu ve ilk geceden itibaren bütün minarelerde kandillerin yandığı anlatılır.

Vahit, Ali, “Bolu'da Çocuk Bakımı”, Sayı 16, 1 Şubat 1931, s.82-86.

Bu yazıda, Bolu yöresine ait “gebelik, doğum, ad koyma, besk yatırma, kırklama, yürütme, sünnet ve sünnet düğünü” konularından bahsedilir. Gebe kadının evde ağır yük kaldırmadığı anlatılır. Yeni doğan çocuğun tuzlanıp kundaklanarak annesinin yanına yatırılışı anlatılmıştır. Çocuğa doğduğu gün isminin konduğu vurgulanır. Çocuğun doğduğunun kırkinci günü ebe tarafından hamamda sabunsuz su ile yıkandığı anlatılır.

Nurettin, Mehmet, “Konya Aksarayın'da Bir Misafir Odası ve Misafir Kabulü”, Sayı 16, 1 Şubat 1931, s.80,81.

Aksaray evlerinin yöresel özellikleri tanıtıldıktan sonra misafir kabulüne ait bilgilere yer verilir. Misafirlerin gelmek için gidecekleri eve baklava gönderdikleri anlatılır. Misafirlerin büyük bir yemek sofrası ile karşılandıkları belirtilir.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop'ta Ramazan ve Bayram Âdetleri”, Sayı 16, 1 Şubat 1931, s.77-79.

Sinop'ta halkın gruplar halinde önce imamla sonra birer birer komşularıyla bayramlaşarak kahve içtikleri anlatılmıştır. Her evde helvanın karıldığı belirtilir. Halkın komşu köylere giderek bayram ziyaretlerinde bulunduğu vurgulanır (15.Sayının devamı).

Zeki, M. , “Konya Âdetleri”, Sayı 16, 1 Şubat 1931, s.75,76.

Konya vilâyetine ait bazı âdetlere yer verilmiştir. “**Kaşık Kırmak**” adlı başlıkta dost meclisinde olanları anlatan kişilerin kaşıklarının kırıldığı ve meclise bir daha alınmadıkları anlatılır.

“**Bıçak Atlamak**” adlı başlıkta Türklerin bıçak atlama geleneği anlatılır. Bir bıçağın üzerinden yemin edilerek atlamanın en büyük yemin olduğu anlatılır.

Sadık, Enver, “Cenubî Anadolu Türkmenleri Arasında Kan Gütme ve Kan Sağlamak”, Sayı 16, 1 Şubat 1931, s.86-89.

Gaziantep’in güney kısmında yerleşmiş bulunan Türkmen aşiretleri arasındaki kan davaları ve bu kan davalarının para, mal veya hayvan vermek suretiyle ortadan kaldırılışı anlatılır.

Baha, Ahmet, “Safranbolu’da Yürük Düğünleri”, Sayı 16, 1 Şubat 1931, s.89-92.

Düğünlerde bulunan değnekçi başının vazifesinin güzel sesiyle mani okumak olduğu, Seyme’nin arkasında bir köçeğin, iki davulcunun, bir zurnacının ve bir soytarının bulunduğu belirtilir. Düğünlerde kadınlara “**Düğün Dönürçüsü**” denildiği belirtilir.

Baha, Ahmet, “Safranbolu’da Yürük Düğünleri”, Sayı 17, 1 Mart 1931, s.108-115.

Köyün köçeklerinin ve davulcularının dönürçüleri karşıladıkları anlatılır. Seymenlerin bu esnada sıra sıra atış yaptıkları, Kızın köyüne mensup delikanlıların ise güveyin önüne bir tepsi baklava getirdikleri açıklanır. Gelinin alındıktan sonra akşama doğru oğlan evine getirildiği belirtilmiştir.

Hakkı, Raife, “İzmir Muhitinde Nişan ve El Öpme Merasimi”, Sayı 17, 1 Mart 1931, s.100-103.

İzmir ve civarında evlenme çağına gelmiş bir kıza talip olan oğlanın ailesiyle birlikte kız evine gittiği, bu evlenme merasiminde kızın söz hakkının olmadığı vurgulanır. Nişanın kararlaştırılmasından sonra “**Nişan Emaneti**” adı verilen eşyaların kız evine gönderildiği anlatılır.

İhsan, Hamamizade, “Trabzon Âdetleri” Sayı 17, 1 Mart 1931, s.103-106.

Trabzon ve civarına ait bazı âdetlere yer verilir. “Kurşun Dökmek, Mum Dökmek” adlı başlıkta nazar olduğuna inanılan kişinin yerine balmumunun da dökülebileceği vurgulanır. “**Yürek Ölçmek**” adlı başlıkta ise rahatsız olan kişinin beline besmele ile bir yaşmağın bağlandığı dile getirilir.

İhsan, Hamamizade, “Trabzon Âdetleri “ Sayı 17, 1 Mart 1931, s.103-106.

Trabzon ve civarına ait bazı âdetlere yer verilir. “Kurşun Dökmek, Mum Dökmek” adlı başlıkta hasta olan bir kişinin başından kurşun döküldüğü ifade edilir. Kurşun döküldükten sonra göz göz halkaların ortaya çıktığı vurgulanır. Bu halkaların insan gözü olduğu ve bunların nazar sayıldığı belirtilir

Şevket, “Trabzon Âdetleri”, Sayı 18, 1 Nisan 1931, s. 136,137.

Trabzon ve yöresine ait fal bakma çeşitleri anlatılır. “İğne ile Fal, Kibrit ile Fal, Tesbih ile Fal, Kahve ile Fal, Elek ile Fal” başlıkları altında falların bakılış yöntemleri ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Bahandıroğlu, Osman, “Kadirli ve Andırım Köylerinde Mantuvar Açmak”, Sayı 18, 1 Nisan 1931, s. 131.

“**Mantuvar**”ın güzel kokulu bir yayla çiçeği olduğu anlatılır. Sarı renkli bu çiçeğin uzun müddet bozulmadan kalabildiği belirtilir.

“**Mantuvar Açma**” adlı törende herkesin temiz giyinip süslendiği, Mantuvar çiçekleriyle bezenmiş bir testinin içine çeşitli eşyaların konduğu ve bir tülbentle örtüldüğü anlatılır. Mâniler eşliğinde bu testinin içinden eşyaların tek tek çıkarıldığı ve eşya sahiplerinin talihinin açılacağına inanıldığı vurgulanır.

Ömer, Çorumlu, “Çorum’da Ramazan ve Bayram Âdetleri”, Sayı 18, 1 Nisan 1931, s.125-130.

Çorum ve çevresinde Ramazan’a üç dört gün kala herkesin oruç tuttuğu, bütün halkın ramazan gelmeden bir aylık yiyeceğini hazırladığı belirtilir.

Baha, Ahmet, “Safranbolu’da Yürük Düğünleri”, Sayı 19, 1 Mayıs 1931, s. 159, 160.

Temsili olarak “Koca Adam Türküsü”nün söylendiği, temsili olarak bir zengin ağanın kızını fakir bir eve gelin ettiği belirtilir. Bu merasimler esnasında güveyin gelini elinden tutarak eve doğru koşmaya başladıkları anlatılır (18.Sayının devamı).

Ethem, Muhtar, “Konya Âdetleri”, Sayı 19, 1 Mayıs 1931, s. 155,156.

Ramazan’ın ilk aylarında yaşlı kadınların oruç tuttıkları, bunun bütün ay devam ettiği belirtilir. Gençler arasında ise fener eğlencelerinin düzenlendiği anlatılır. Bu eğlenceler esnasında gençlerin tef çalarak şarkı söyledikleri vurgulanır.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “İstanbul Âdetleri”, Sayı 19, 1 Mayıs 1931, s.152-155.

İstanbul hanımlarının, muratlarına erişmek için birçok manevî vasıtalarla başvurdukları anlatılır. “Peygamber Sofrası” başlıklı yazıda ortasında bir mum dikili olduğu bir tepsinin hazırlandığı anlatılır. Mumun dört tarafına biber tabağın içinde peynirin, zeytinin, ekmeğin ve yoğurdun bulunduğu belirtilir. Sofranın etrafında hazır bulunanların üç İhlas, bir Fatıha okuyarak peygamberin ruhuna bu duaları hediye ettikleri dile getirilmiştir.

Zeki, M. , “Konya Âdetleri”, Sayı 19, 1 Mayıs 1931, s. 146-148.

Konya ve yöresine ait bazı geleneklere yer verilir. “Taş Açması, Gelin Hamamı, Yük Götürme, Genç Ölünün Önünden Servi, Kavak Dalı Çekmek, Kırklama, Duvara Aş Yapıştırma, Köstek Kestirme” başlıkları altında Konya’nın gelenekleri tanıtılmıştır.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop’ta Köy Düğünleri(1)”, Sayı 20, 25 Nisan1933,s. 168-173.

Sinop’ta bulunan köylerde düğünlerden önce yapılan bazı törenlere yer verilir:“Dünürlük, Kalın Başlığı Görenek, Nişan ve Nikâh, Düğün, Güreş, Kına Gecesi, Duvak Günü” başlıkları altında düğün gelenekleri açıklanmıştır.

Raife, “İzmir ve Civarında Çocuk Hakkında İnanmalar”, Sayı 20, 25 Nisan 1933, s. 173-174.

İzmir ve çevresinde henüz ergenliğe ulaşmamış çocukların tutum ve davranışlarına yönelik bazı inanmalara yer verilir.

Nazif, Osman, “Balıkesir Civarında Aile Komşu; Hemşeri Hukukuna Ait Bilgiler” Sayı 20, 25 Nisan 1933, s. 182-184.

Balıkesir ve civarında yaygın olarak kullanılan akraba adları verilir. Bu adların yazı dilindeki anlamlarına yer verilir. Evlilik ve aile hukukuna ait bilgilere de yer verilmiştir. Buna göre, babanın mirasından ana ve ölenin kız kardeşlerinin tarladan hisse alamadıkları; fakat “**tereke**” adı verilen eşya veya mallardan sekizde bir hisse aldıkları anlatılır.

Zeki, M. , “İstanbul’da Doğum ve Çocuk Hakkında Âdetler ve İnanmalar”, Sayı 23-24, 29 Mayıs 1933, s.251-258.

Çocuğun olabilmesi için alınacak tedbirler sıralanmıştır. Hamama gidip bel çektiren kadınların kolayca çocuk sahibi olabilecekleri vurgulanır. ocuk istemeyenler için alınacak tedbirler de anlatılmıştır. “**Katırırnağı**” adı verilen nebatın toz halinde getirilerek balla içilmesi durumunda kadınların hamile kalmayacakları vurgulanır.

Sabri, Melahat, “İstanbul Düğünleri”, Sayı 23,24, 29 Mayıs 1933, s. 232-244.

Oğullarını evlendirmek isteyen hanımların önce komşu kızlardan birini seçmek arzusunda olduğu, kız ailesinin ise erkek tarafının geçmişi hakkında araştırma yaptığı anlatılmıştır. Nikâh törenlerinin ise oldukça külfetli olduğu ve nikâh günü için perşembe sabahının tercih edildiği dile getirilmiştir.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Maraş’ta Halk Âdetleri”, Sayı 25, 15 Haziran 1933, s.2-4.

K.Maraş halkının ölümlere pek hürmet ettiği, bir adamın perşembe günü vefat ettiğinde o akşam mevlit okutulduğu, bu olaya ise “**Ölünün İlk Cuması**” dedikleri belirtilir. Ölen genç bir erkekse eşinin her gün bir şiir okuyarak ağladığı da vurgulanır.

Dr. Şevki, Osman, “Bilecik Düğünleri”, Sayı 25, 15 Haziran 1933, s. 8-14.

“Kız İntihabı, Söz Kesimi, Nişan, Nikâh, Çeyiz, Kına Gecesi, Düğün, Perşembe Günü” başlıkları altında Bilecik yöresine ait düğün âdetleri sıralanmıştır.

Halis, “Malatya’da Düğün Âdetleri”, Sayı 26, 15 Temmuz 1933, s. 29-32.

Malatya’da evlenme çağına gelen genç kızların evlenme isteklerinin, taze gelinlerle dostluk kurmalarıyla, küçük çocukları sevmeye başlamalarıyla ve yalnızlıktan hoşlanmalarıyla anlaşıldığı anlatılır. Oğlan ve oğlan tarafın görücü olarak kız evine gittikleri, olumlu cevap neticesinde düğün hazırlıklarına başladıkları belirtilir.

Zeki, M. , “İlk Gençlik Âdetleri”, Sayı 26, 15 Temmuz 1933, s.43-47.

Ergenlik çağına giren genç kız ve oğlanların seslerinin kalınlaşmaya başladığı, kıllarının uzadığı, kızların bu dönemde yavaş yavaş hırçınlaştığı, süse düşkünlüklerinin arttığı belirtilir. Erkeklerin ise bu dönemde eve geç geldikleri, kız oynatma geleneğini sürdürdükleri belirtilir.

Sadık, Enver, “Gazi Antep’te Çiftçi Âdetleri”, Sayı 26, 15 Temmuz 1933, s.50-54.

Gaziantep ve çevresinde Sonbahar mevsiminin çiftçiler için ekim mevsimi olduğu, tarlalara ise biderci (tohumcu) denilen kimseler tarafından tohumların elle serpilerek ekim yapıldığı anlatılır. Tarla sahiplerinin bidercilere tarlalarının bir bölümü verdikleri, bu yerin gelirini yine kendisine ödedikleri anlatılır. Yolmacı adı verilen kişilerin bir sıra halinde tarlaya girdikleri, yabancı otları yoldukları belirtilir.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Şakir Karaağaçta Doğum Âdetleri ve Halk İlaçları” Sayı 27, 15 Ağustos 1933, s. 66-69.

Toplam yirmi iki madde altında Karaağaç’ta doğum âdetleri ve halk ilaçları anlatılır. Doğum esnasında bir erkeğin dama çıkararak iki, üç el silah attığı, doğumdan sonra kadına ilk gıda olarak süzme bal ile eritilmiş tereyağının verildiği belirtilir.

Faik, Ethem, “Cide’de Düğün Âdetleri”, Sayı 28, 15 Eylül 1933, s.99-103.

Cide’de yapılan düğünlerin dört aşamadan oluştuğu anlatılır. 1.Söz Kesme, 2.Nişan, 3.Nikâh, 4.Zifaf.

Fehmi, Hasan, “Tanrıya Arzuhal”, Sayı 28, 15 Eylül 1933,s.104,105.

Anadolu’da Arapça “**Âciz Kuldun Ulu Tanrı’ya**” diye başlayan küçük, hazır arzuhallerin kullanıldığı, bunların Hıdırellez gecesi veya sabahı türbelerin yakınına bırakıldığı belirtilir.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Loğusalı Çağı”, Sayı 29, 15 Ekim 1933, s. 155-162.

“Loğusa Döşeği, Dermeği, Loğusa Görmek, Hatır Sormak, Yedilemek, Yedi Döşeği Kaldırmak, Albasmak ve Sagıltma Yolları” başlıkları altında halkın gelenekleri anlatılmıştır.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Cenup Vilâyetlerinde Derlenen Bazı Maddeler” Sayı 29, 15 Ekim 1933, s. 164,165.

Dokuz madde altında “beddualar” a yer verilir. On yedi sözcüğün yazı dilindeki karşılıkları belirtilmiştir. Çocuk hayatına ait bazı âdetlere de değinilmiştir.

Behnan, Enver, “Burdur’da Düğün Âdetleri”, Sayı 33, 15 Şubat 1934, s.259-264.

“**Burdur’da Düğün Âdetleri**” başlıklı yazı Nişan, Nikâh, Davet, Hamam Eğlencesi, Kına Basma, Kına Gecesi, Gelin Alma, Güvey Koyma, Gelin Ardı adları altında madde madde açıklanmıştır.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Lohusalık Çağı”, Sayı 33, 15 Şubat 1934, s.257-258.

Lohusalık Çağı’nda olan kadına ve bebeğine ait türlü geleneğe yer verilmiştir. Yeni doğan bir çocuğun yedisi içinde hatta kırkı çıkıncaya kadar odada yalnız bırakılmadığı, bırakıldığında çocuğun cin ve perilerin şerrine uğrayacağına inanıldığı belirtilir (29.Sayının devamı).

Beşe, Mehmet Enver, “Safranbolu’da ve Köylerinde Aile”, Sayı 34, 15 Mart 1934, s.290-293.

Safranbolu ve çevresinde halk arasında aile, yaşam hakkında bazı gelenek ve göreneklerin ilginç yönleri ortaya konmuştur. Anadolu köylerinde aile için erkek çocuk sahibi olmanın önemi vurgulanır, köydeki yaşamın zorluğu ve zor işlerde erkek çocuğa duyulan ihtiyaçtan söz edilir.

Beşe, Mehmet Enver, “Safranbolu’da ve Köylerinde Aile II. “Sayı 35, 15 Nisan 1934, s. 308-314.

Aile hayatı ile ilgili çeşitli âdetlere yer verilmiştir. Safranbolu’da kız babasına düşen görevin kızına çeyiz düzmek olduğu, on yaşına basan bir kızın çeyiz hazırlıklarına başladığı, evlilik çağına kadar üç, dört sandık çeyizin hazır olması gerektiği vurgulanır. Oğlan babalarının ise kız babalarına “ağırlık” adıyla bir miktar para verdiği belirtilir (34.Sayının devamı).

Rıza, Ali, “ Bulgar Dağında Göç”, Sayı 35, 15 Nisan 1934, s.305-308.

Yörüklerin kışın sona ermesinden sonra göç hazırlığına başladıkları anlatılır. Yörüklerin komşu obalara göç gününü duyurdukları, bu duyurulardan sonra bütün çadırlarda göç hazırlıklarının hızlandığı, “Oba ağası”nın atını ileri sürmesiyle kafilenin hareket ettiği belirtilir.

Rifat, “Gürün ve Civarında Gelin Götürme”, Sayı 35, 15 Nisan 1934, s.317-319.

Zifaf gecesinden bir gün önceki geceye Kına Günü (Hına Günü) denildiği, Kızın oğlan evine girerken bir kurbanın kesildiği, Damadın delikanlılar tarafından zifaf odasına götürüldüğü anlatılmıştır.

Beşe, Mehmet Enver, “Safranbolu’da ve Köylerinde Aile”, Sayı 39, 15 Ağustos 1934, s. 52, 53.

“Çocuk Büyütmek” adlı başlıkta Safranbolu ve çevresinde bebeğe yapılan kundaklama şekillerine, bebeğin beslenmesine ait gündelik bilgilere yer verilmiştir (38.Sayının devamı).

Beşe, Mehmet Enver, “Safranbolu’da ve Çevresinde Göçebeler”, Sayı 40, 15 Eylül 1934, a.82-87.

Anadolu’da belli bir yere yerleşmiş birtakım insanlar olduğu gibi evsiz, köysüz ve şehirsiz serbest bir hayat süren insana da rastlandığı vurgulanır. Bunların Kürt, Çingene ve Yörük olduğu belirtilir. Safranbolu ve civarındaki Yörüklerin bir kısmının Tahtacılar, bir kısmının da Çengiler olduğu anlatılır.

Rıza, Ali, “Kilise Hacı Kapısı”, Sayı 40, 15 Eylül 1934. s.81.

Türkiye’nin her tarafında olduğu gibi Kilis’te de hacılara ait bazı hususi âdetlerin olduğu anlatılır. Hacıların Hicaz’a gittiklerinde hacının evinde çalışmaların başladığı, evin baştan aşağıya temizlenip boyandığı belirtilir. Hacılığın bir simgesi olan “**Hacı Kapısı**”nın yapıldığı anlatılır.

Zeki, M. , “İstanbul’da Aile Hayatı”, Sayı 41, 15 Ekim 1934, s.97-99.

“**İstanbul’da Aile Hayatı**” başlıklı yazıda akrabalığın dereceleri, akrabalığın yakınlığı, gelinin kaynanasına, kaynatasına olan saygısı ve komşuluk âdetlerine yer verilir. “**Komşuluk Âdetleri**” başlığında ise Türklerin komşularına büyük önem verdiği vurgulanır.

Rifat, “Güründe Halk Âdetleri”, Sayı 42, 15 Kasım 1934, s.128-130.

Güründe evlenmeye, tarıma dayalı “**Ahuntu**” ve “**Çıkım**” adları altında halk âdetlerine yer verilmiştir. Ahuntu’nun düğün ve sünnet törenlerinde davetlilerin çağırılması için yapılan çok eski bahşiş dağıtma âdeti olduğu anlatılır. Çıkım’ın ise çiftliklerde çalışan amelelere her yıl verdikleri yiyecek-içecek yardımı olduğu anlatılır.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Urfa’da Düğün Âdetleri”, Sayı 42, 15 Kasım 1934, s.121-124.

Urfa’da oğlan anasının bizzat kız görmek için görücülüğe çıktığı, kızın beğenilmesi ve istenmesi durumunda “**Sakal Övme Merasimi**” adı verilen bir törenin düzenlendiği dile getirilmiştir. Oğlan evinden kız evine giden ziynet eşyalarına “**Yol açıcı**” denildiği, “**kaime**” adı verilen ustaların misafirlere hizmet etmesi için kız evi tarafından tutulduğu anlatılmıştır.

Beşe, Mehmet Enver, “ Safranbolu’da ve Köylerinde Aile”, Sayı 43, 15 Kasım 1934, s.156-159.

Safranbolu ve köylerinde katıra ve katırcılık mesleğine ait bilgilere yer verilir. Katırıcı, “**emanetçi**” adı verilen adamlar, köylülünün bankası ve postası olduğu gibi, eski devirlerde şehirden şehre eşya ve insan taşıyanlara katırcı denildiği, bu sebeple halkın mallarını bu insanlara emanet etmeyi alışkanlık haline getirdikleri anlatılır.

Beşe, Mehmet Enver, “ Safranbolu’da ve Köylerinde Aile”, Sayı 44, 15 Aralık 1934, s.177-192.

Safranbolu’nun tarihi hakkında bilgi verilir. Türkmen nüfusunun yoğun olarak yaşadığı Eflanî köyündeki gelenek ve görenekler tanıtılır, bilhassa evlenme âdetleri üzerinde durulur (43.Sayının devamı).

Beşe, Mehmet Enver, “Safranbolu’da ve Köylerinde Aile”, Sayı 46, 15 Mart 1935, s. 233-239.

Safranbolu ve köylerinde yaz ve kış eğlenceleri anlatılır. Köylülerin yazları kırlarda, kışlarda ise evlerinde toplanıp vakit geçirdikleri anlatılmıştır. Bu toplantılarda kadınların ve erkeklerin ayrı ayrı eğlendikleri belirtilmiştir (44.Sayının devamı).

Doğutan, Rifat, “Göründe Halk Âdetleri”, Sayı 46, 15 Mart 1935, s.225,226.

“**Koçkatım Günü**”nün köy halkının bir bayramı olduğu anlatılır. Davar sahiplerinin evinden gelen yemeklerin toplandığı, çobanlar ve ağaların samimi bir ortamda bir arada olduğu, gelecek yıllar için müşterek temennilerde bulunduğu anlatılır.Gürün ve çevresinde iyi bir aygırın vasıflarına da yer verilmiştir.

Beşe, Mehmet Enver, “Safranbolu’da ve Köylerinde Aile”, Sayı 47, 15 Mayıs 1935, s.275-280.

Anadolu’nun birçok yerinde olduğu gibi Safranbolu köylerinde de köy delikanlıların eski eğlencelerinden biri olan “**Kız Oynatma**” anlatılır. Köylerdeki bayram kutlamalarının bayram namazından sonra başladığı vurgulanır (46.Sayının devamı).

Dağhoğlu, H. Turan, “Isparta’da Bağbozumu Âdetleri”, Sayı 49, 1 Ağustos 1935, s.13,14.

“Isparta’da bağların geniş bir alanı kapladığı anlatılır. “Büzgülü, Dimnit, Germi, Marzaman, Çavuş, Kızıl Şidde, Kuşböreği, Devegözü, Tergömlek, Kadınparmağı” adlarında türlü üzüm ürünleri tanıtılır.

Ağustos ayının sonlarında ve eylül ayının ortalarına doğru Isparta’da bağların bozum zamanı olduğu belirtilir.

Odabaşı, Mecit, “Antalya Köylerinde Düğün”, Sayı 50, 1 Eylül 1935, s.26-31.

Antalya ve çevresinde Bayrak Dikmek, oku, Düğünün Başlaması, Düğüne Gelme, Güreş, Ziyafet, Gelin Alma, İndirelik, Güvey Katma, Kız Evinde Düğün, Kına Gecesi, Gelinin Süsleri, Düğün Masrafları, Çeyiz yayma, gelin Uğuru, Yenge, Gelin Ertesi, Güvey Daveti, Yoklama, Tisalya Muhacirleri, Yürüklerde Düğün başlıkları altında düğün âdetlerine yer verilmiştir.

Doğutan, Rifat, “Gürün’de Halk Âdetleri”, Sayı 52, Şubat 1936, s.51-53.

Gürün’de ölüm ve defin işlerine ait bazı geleneklere yer verilmiştir.Ölümü yaklaşan bir hastanın ağzına kaşıkla temiz su veya zemzem sunmanın ilk yapılan iş olduğu, ölümü yaklaşan bir hastanın yanında ağlamanın, sızlanmanın ve gürültülü yapmanın ayıp sayıldığı, ilk ölüm saatlerinde ölünün ruhunu izaz etmek maksadıyla camiilerde sala vermenin âdet olduğu anlatılmıştır.

Zeki, M. , “Halk İnanmaları ve Âdetleri”, Sayı 58, Ağustos 1936, s.164-167.

Evlenme başlığı içinde “**Evlenme**” hakkında üç madde altında gelenek ve görenekler anlatılır:

“A- Görücü, nişan, nişana çağırma, nişan yolu, nişan artları, takı, nişan bozulması, ağırlık, ağırlıktan sonra dikiş dağıtma, çeyiz, gelin muskası, çeyiz asma, düğün ve gelin süsleme.(....)

Nikah daveti, Nikâh ve nikâhla ilişkili inanmalar.(....)

Düğün evi, düğün evine bayrak dikme, davul, meşale, kına gecesi, koltuk merasimi, yüz görümlüğü, düğün günü ağaç dikme, alay, pehlivan güreşleri, danslar.(....)”

Zeki, M. , “Halk İnanmaları ve Âdetleri”, Sayı 59, Eylül 1936, s.183,184.

Yeni Evlenenlerin Arasını Bozma, Erkeği Büyü ile Bağlama başlığı altında nikâh kıyılırken hazır bulunan damadın ellerinin bağlandığı ve dizlerinin üzerine konduğu, nikâh esnasında ise ellerindeki kilidin kilitlenip anahtarının kör bir kuyuya atılarak damadın bağlanmış olduğu anlatılır.

Boşama başlığı altında kadının eskiden kocanın eseri olduğu, kocanın istediği zaman karısını boşadığı, karısının yüzüne karşı boşamaktan utanan kocanın iki şahidin yanında bir kağıt yazdığı, pul yapıştırarak eve yolladığı anlatılır. Üç talak ile eşini boşayan kocanın karısını hülle yapılmaya kadar geri alamadığı vurgulanır (58.Sayının devamı).

Bayrı, M. Halit, “İstanbul’da Hastaya Bakmak, Hastayı Ziyaret Etmek”, Sayı 62, Aralık 1936, s.15-28.

İstanbul’da çoğu zaman hastalara bakılması için hastabakıcıların tutulduğu, hali vakti yerinde olan aileler için hastayı hastaneye yatırmalarının ayıp sayıldığı belirtilir. Ayrıca hasta ziyaretlerinin hastanın nekahat devrinde kısa sürmesi gerektiği vurgulanır.

Tezel, Naki, “İstanbul Loğusalık Âdetleri”, Sayı 73, Kasım 1937, s.1,2.

Loğusa döşeği denilen eşyanın ailenin malî durumuna göre değiştiği, zengin ve hali vakti yerinde olan ailelerin en güzel kumaşlarla, işlemeli yorganlarla, yastıklarla ve örtülerle süslenen bir karyola hazırlandığı anlatılır.

Loğusanın, döşeğinde altı gün kaldığı, yedinci gün döşeğin kaldırıldığı, bu müddet içinde komşuların ve akrabaların ziyarete geldiği anlatılır.

İsamettin, Faika “Bursa’da Çocukluğa Dair Âdetler ve İtikatlar”, Sayı 74, Aralık 1937, s. 42- 46.

Bursa’da doğacak çocuk için hazırlıkların yedinci ayda başladığı, çocuğun itinalı eşyasının ve beşik takımının kız annesi tarafından hazırlandığı, çocuğun göbeğinin ailenin büyüklerinden birinin ismi ile kesildiği, çocuğun isminin üç gün sonra verildiği, ailenin en büyük erkeğinin iki rekat namaz kıldığı ve kibleye dönerek çocuğun kulağına ezan okuduğu ve ismini söylediği anlatılır.

Bugün terk edilmiş, fakat eskiden yaygın olarak kullanılan âdetler maddeler halinde sıralanır.

Meyreli, O.T., “Bozkır Âdet ve Ananeleri”, Sayı 75, Ocak 1938, s. 69-72.

Bozkır yaşamında kasım ayından önce çobanların sürü değişim âdetlerine yer verilir. Delikanlılık çağına giren gençler için yapılan törenler anlatılır. Bu törende sürüden iki gürbüz tekenin seçildiği, tekelerin süslediği ve bir çan takıldığı, delikanlının odasına bu tekelerle girildiği, gençlerin hep bir ağızdan dilekte buldukları, çobanın bu gençlere hediyeler verdiği, tüm köylülerin bu olaydan haberdar edildiği, silahların atıldığı, ev ev gezen gençlerin hediyeleri kendi aralarında paylaştıkları ve gece delikanlının odasına geri dönüldüğü, eğlenildiği anlatılır.

Bayrı, Mehmet Halit, “Balıkesir’de Doğum ve Çocuk Hakkında Âdetler ve İnanmalar”, Sayı 77, Mart 1938, s. 97-105.

Balıkesir yöresine ait çocuk ve doğumla ilgili âdetler on altı başlık altında toplanır. Gebelikten başlayarak “Çocuğa Ad Koyma Merasimi”ne kadar türlü yöresel davranışlar anlatılır:

“Çocuğa ilk defa meme verilirken hafız çağırılır. Hafız çocuğun ağzına ve anasının memesine Kur’an okunur.”(...)

Meyreli, O.T., “Bozkır Âdet ve An’aneleri”, Sayı 77, Mart 1938, s. 113-116.

Çoban ve delikanlıların haftanın muayyen gecelerinde cura ve kaval çalarak eğlendiği bozkır âdetlerine yer verilir. Bozkırlarda hem yaz hem de bu kış ayları için

seçilen çobanların özellikleri, çobanların eşkıya ve hırsızlardan sürülerini nasıl korudukları belirtilmiştir (76.Sayının devamı).

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Urfa’da Evlenme Âdetleri”, Sayı 78, Nisan 1938, s. 126-130.

Urfa ve çevresinde halk arasında yaygın olan “Kız Görmek, Nişan Merasimi, Düğüne Davet, Hamam Merasimi ve Gelin Getirme” usulleri anlatılır.

Nişan merasiminin kız tarafına baklava tepsisinin gitmesiyle başladığı, erkek tarafının kıza takı taktığı, erkek tarafından yalnız üç-dört kadının kız evine gittiği, kız tarafından ise yalnızca yakınların davet edildiği anlatılır.

Bayrı, Mürrüvet, “İstanbul Evlerinde Misafir Odası ve Misafir Kabulü Âdetleri”, Sayı 78, Nisan 1938, s.135-138.

Türklerin misafire ve misafirliğe verdiği önem vurgulanır. Türklerin misafirlerini ağırlamak için her türlü zahmete katlandığı, İstanbul’da ise en fakir ailelerin bile evlerinde misafir için bir oda ayırmayı, bu mümkün olmazsa odalarında bir köşecik tertip etmeyi ihmal etmedikleri belirtilir

Ülkütaşır, M.Şakir, “Atalay Türkülerinde Düğün Âdetleri”, Sayı 79, Mayıs 1938, s.145-151.

Göçebe hayatı muhafaza eden Müslüman Türklerde evlenmenin oymak dışından olduğu, Altay Türklerinden bir gencin evlenmek için komşu oymakların birinden kız kaçırdığı, kız kaçırmanın da dost ve akrabalar yardımıyla yapıldığı belirtilmiştir.

Duman, Halis, “Malatya’da Cenaze Âdetleri”, Sayı 80, Haziran 1938, s.173,174.

Malatya’da gündüz ölen bir kişinin cenazesinin hemen hazırlandığı, ölenin elbisesinin ve çamaşırlarının “Sayha” adıyla anıldığı, cenazenin hazırlandıktan sonra erkekler tarafından camiye götürüldüğü belirtilmiştir.

Gece ölen bir kimsenin cenazesine o gece dokunulmadığı, yalnız ölünün kibleye doğru yatırıldığı ve sabaha kadar beklendiği anlatılmıştır.

Hâthatoğlu, Abdullah, “Kuyucak’ta Düğün Âdetleri”, Sayı 80, Haziran 1938, s.175-176.

Kadın ve erkek evlenme çağına geldikleri zaman kızın evine oğlan evinden, oğlanın babası, akrabalarından kadın ve erkek iki kişi ile beraber kızını istemek üzere gittikleri anlatılır. Kızın en büyük velisinin: “ Allah’ın emriyle kerimeniz filanı istemek üzere geldik.” dediği, bu söz üzerine kız evinin kızını verilemeyeceğini söylediği; fakat bunun hakiki bir söz olmadığı belirtilir. Bu nedenle ertesi gün oğlan evinden aynı kişilerin tekrar kız evine gittikleri, bu defa kızın gönlü varsa, kızın oğlana verildiği anlatılır.

Topçugil, Vahit, “Safranbolu’nun Köylerinde Kolanga”, Sayı 82, Ağustos 1938, s. 225-228.

“Kolanga”nın eski bir Türk dini olan Şamanlıkta dini eğlencelere verilen bir ad olduğu belirtilir.

Bugün Safranbolu ve çevresinde bir gelenek haline gelen “**Kolanga**” adlı şöenlerde önce ölümler için helvaların dağıtıldığı, misafirler için sofraların kurulduğu anlatılır. Bu şekilde anlatılan Kolangalar ile eski Türk şöenleri arasındaki benzerlikler vurgulanmıştır.

Müşfika, İnan Abdülkadir, “Anda Mütaallik Âdet ve Ananeler”, Sayı 86, Aralık 1938, s.25-36.

“**And**” kelimesinin menşei hakkında bilgi verilir. Folklor araştırmaları sonucu bu kelimenin “**Kardeşleme**” merasimini ifade eden bir manaya sahip olduğu vurgulanır.

Eski Türklerde “Kardeşleme” adı verilen merasimin iki yabancından birinin annesinin memesini müşterek olarak emmek suretiyle yapıldığı anlatılır. Eski bir Yakut metni verilerek “And” törenlerinin temeline inilir.

Sabri, Şakir, “Gaziantep’te Doğum ve Ölüm” , Sayı 88, Şubat 1939, s.78-81.

Toplam on dört başlık altında Gaziantep ve çevresine ait doğumla ilgili geleneklere yer verilmiştir:

“Kadın lohusa iken doğumdan yedi gün geçmeden evvel, yani daha yatağı yerde iken (erkek balık eti) yedirilir.”

Ölüm ve ölüye ait geleneklere de yer verilir: “...hasta vefat ettikten sonra derhal ayağını kible tarafına çevirirler...”

Beşe, M. Enver , “Safranbolu’da Bir Köylünün Hayatı”, Sayı 89-90, Mart, Nisan 1939, s.102-111.

Bu yazıda Safranbolu’da bir köylünün nasıl doğduğu, nasıl yaşadığı ve nasıl öldüğü örf, âdet ve ananeler çerçevesinde anlatılır.

Doğacak çocuğun Safranbolu’da aile için saadet kaynağı olabilmesi için erkek olması gerektiği vurgulanır. Ailede iki kız çocuğunun doğması felaket olarak değerlendirilir.

Beşe, M. Enver, “Safranbolu’da Bir Köylünün Hayatı”, Sayı 94, Ağustos 1939, s. 209-216.

“Kız Oynatmak, Baskın Ustalık, Çocuk Sahibi Olan Gelin, İlk Çocuk” başlıkları altında Safranbolu ve çevresine ait halkın geleneklerine yer verilir.

Baskın’ın bir köyün diğer bir köyün delikanlıları elinden kız almak için yaptıkları silahlı mücadele olduğu vurgulanır (93.Sayının devamı).

Akar, C. , “Hamit Köyünde Halk Âdetleri ve İnanmaları”, Sayı 96, Ekim 1939, s. 254-256.

Muğla- Köyceğiz’e bağlı yerleşim yerlerindeki, “Yermeler, Benzetmeler, Ögmeler, Benzetmeler, İruasa, Orsalama, Dalak Kesmek, İnanmalar ve Âdetler” başlıkları altında halk gelenek ve göreneklerine yer verilmiştir. Başlıklar içinde on altı ayrı madde belirtilmiştir.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop’un Eski Düğün Âdetleri”, Sayı 97, Kasım 1939, s.1-7.

Toplam dokuz ana başlık altında Sinop ve çevresine ait eski düğün âdetlerine yer verilir.“Nikâh, Kalın, Kına Gecesi, Kayın Ana Halkı, Duvak, Kayın Ana Âdeti, Gelin Alma, Zifaf ve Güveği Evden Almak” başlıkları altında düğün öncesi düğün esnasında halkın âdetleri anlatılır.

Tazebeyoğlu, Sait, “Kilis’te Ad Verme, Âdetleri”, Sayı 99, Ocak 1940, s. 57,58.

Kilis’te doğan çocuklara en çok şu adların verildiği belirtilir: Mehmet, Ahmet, Mustafa, Abdullah, Ökkeş, Vâkıf, Durmuş, Aliye, Adviye, Saliha, Fatma...

Kilis’te göbek adının olmadığı, ezan adının olduğu belirtilir. Ayrıca çocuklara doğumlarından yedi gün sonra ad konduğunun altı çizilir.

Nuri, İhsan, “Yozgat’ta Nişan ve Düğün”, Sayı 107, Eylül 1940, s.264-268.

Yozgat’ta evlenme çağına gelen her delikanlının evlenmeyi ya kendisinin istediği, ya da ailesinin istediği vurgulanır.

Yozgat’ta evlenmek isteyen bir gencin ilk müracaat ettiği kişinin, annesi olduğu belirtilir.

Görücülerin kız evine gittikleri, kızını beğendiklerinde durumu oğlanın babasına açtıkları, oğlan evinin uzun tetkiklerden sonra kızın alınmasına kara verdiği anlatılır.

şerif, Necati, “Soma’da Yağmur Duası”, Sayı 108, Ekim 1940, s. 297-299.

Soma ve çevresinde yapılan yağmur duaları üç ana başlık ve toplam sekiz alt başlıkta anlatılır.

Yağmur duası için cuma günü sabah namazından sonra imam ve halkın yağmur duası yapılacak yere gittikleri, imamın cübbesini ters giyerek hutbe okuduğu, halkın da ellerini yere doğru eğdiği ve her duanın sonunda “amin” dediği belirtilir. Dualardan sonra mahallelerde hayır yapıldığı anlatılır.

Erensoy, M. Nuri, “Bolu’da Düğün Âdetleri”, Sayı 108, Ekim 1940, s. 292-297.

“**Kız Seçilmesi, Nişan**” başlığı altında Bolu’da düğün âdetleri anlatılır. Evlenecek erkeğin annesi ve tanıdık birkaç kadının kız evine görücü olarak gittikleri ve kız istedikleri belirtilir. Nişan ve düğün töreninde gelin ve damada davetliler tarafından verilen para ve takılar anlatılır.

Hacıseyhoğlu, Hasan, “Çankırı’da Hatim Duası”, Sayı 108, Ekim 1940, s. 299, 300.

Çankırı’da Kur’an-ı Kerim’i baştan sona okuyup bitiren çocuğun hocasının, ana ve babasına haber verdiği, genellikle perşembe günü çocuğun hocasına bir tepsi baklava ve çeşitli hediyeler götürdüğü anlatılır. İlk mekteplerde okutulan heceler sıralanır.

Hacıseyhoğlu, Hasan, “Çankırı’da Çocuğun Mektebe Verilmesi”, Sayı 109, Kasım 1940, s.17-19.

Çankırı’da eskiden mahalle mekteplerinin olduğu, mekteplere dört yaşından yedi yaşına kadar çocukların gönderildiği, bu sebeple bu mekteplere “**Sübyan Mektebi**” dendiği belirtilir.

Mektebe gönderilen çocuğun hocasının elini öptüğü, mektepten dönen çocuğu mahalle kadınlarının mânilerle karşıladığı anlatılır (108.Sayının devamı).

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop’ta Beşik Töreni”, Sayı 110, Aralık 1940, s. 40-42.

Sinop’ta çocuğun doğumundan bir hafta sonra“**Beşik Merasimi**”nin yapıldığı anlatılır. Beşik töreni için ebenin, lohusanın kızım ve akrabalarının davet edildiği, çorba, et, pilav ve helvanın hazırlandığı belirtilir.

Yemek ve mevlitten sonra odanın ortasına her şeyi hazır bir beşiğin getirildiği, dileklerden sonra çocuğun beşiğe yatırıldığı vurgulanır.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop Loğusa Yatağı, Kırk Hamamı ve Kırk Âdetleri”, Sayı 111, Ocak 1940, s. 59-61.

Sinop’ta yeni doğum yapmış kadının loğusa döşegine yatırıldığı, kadının ilk loğusalığında ise yatağın çeyizlerle süslendiği belirtilir.

Gelen misafirlerin loğusanın başucuna oturmasının ve çocuğa bakmasının ayıp olduğu vurgulanır.

Doğumdan otuz dokuz veya kırk gün sonra çocukla berber loğusanın kırk hamamına gittiği, bana kırklanma âdeti dendiği belirtilir.

Yalçın, Ali Rıza, “Gaziantep’te Ad Verme Âdetleri”, Sayı 112, Şubat 1941, s. 87-89.

Gaziantep’te düğünlerde erkek çocuklara her yerde verilen isimlerden başka verilen isimler sıralanır: Memik, Vakkas, Ramazan, Bayrami Durdu, Derviş, Arap, Talip, Şâhân, Oğuz, Memili, Itgan gibi. Kız çocuklarına her yerde verilen isimlerden başka verilen isimler sıralanır; Fattum, Ayyüş, Meriş, İrebiş, Nazlı, Cennet, Nazile, Gülfidan, Kâtibe, Zellüh, Zennüp gibi.

Gaziantep’te “**Göbek adı**”, “**Ezan adı**” gibi tâbirlerin kullanılmadığı vurgulanır.

Yalçın, Ali Rıza, “Yılıkta Tor Tayları ve Atlar Nasıl Tutulur”, Sayı 114, Nisan 1941, s. 129-130.

Halkın, at sürülerine “**Yılık**” ve bu sürüleri idare eden çobanlara ise “**Yılık**” dediği belirtilir. Yılık başında gündüzleri dört, geceleri ise iki çobanın bulunduğu, çobanların yaklaşık yirmi beş lira aylık aldıkları, yiyecek-ıçecek ihtiyaçlarının aralarındaki anlaşmaya göre sağlandığı belirtilir.

Bayrı, Mehmet Halit, “İstanbul’da Çocuk ve Doğumla İlişkili Âdetler ve İnanmalar V”, Sayı 115, Mayıs 1941, s. 153,154.

İstanbul kadınlarının çocuğun intizamla uyuması kadar temizliğine, gıdasına ve uyanırken oyalanmasına çok dikkat ettikleri anlatılır.

İstanbul kadınlarının çocuklarını sık sık yıkadıkları, çocuğun altını kirlettiği zaman bezlerini hemen değiştirdikleri vurgulanır (114.Sayının devamı).

Beşe, M. Enver, “Anadolu Bektaşî Köylerinde Muharrem Ayını”, Sayı 115, Mayıs 1941, s. 198-160.

Bektaşî âleminde Muharrem ayının birinci gününden itibaren başlayan matem, Muharrem ayının on ikinci gününe kadar devam ettiği ve bugünlerde Bektaşiler’ in su içmedikleri, renkli ve beyaz elbise giymedikleri, kahkaha ile gülmedikleri, münakaşa ve her türlü münazaradan kaçındıkları belirtilir.

Burdurlu, İbrahim Zeki, “Burdur Düğünleri I”, Sayı 118, Ağustos 1941,, s. 226-228.

Evlenmek isteyen oğlanın annesinin ve akrabalarının kız evine görücülüğe gittikleri, kızın beğenildiği takdirde nikâhtan önce oğlanın kıza takacağı hediyelerin konuşulduğu belirtilir.

Aker, Cavit, “Rodos Türklerinin Düğün Âdetleri”, Sayı 119, Eylül 1941, s.282-284.

Rodos'ta yaşayan Türklerin Anadolu'dan bilhassa Muğla ve çevresinden geldikleri anlatılır. Rodos'ta yaşayan Türklerin Anadolu'daki âdet ve geleneklerden asla kopmadıkları vurgulanır.“Düğünden Evvel, Yalancı Kına Gecesi, Sahici Kına Gecesi, Gelin Alma Merasimi, Paça Günü” başlıkları altında düğün âdetleri sıralanır.

Burdurlu, İbrahim Zeki, “Burdur Düğünleri II”, Sayı 119, Eylül 1941, s.284-286.

Burdur'da düğün davet işinin bittikten sonra pazar günü, kızın çeyizlerini bir kafile ile oğlan evine götürdüğü, kız evinden gelen kadınların bu eşyaları evin odalarına yerleştirdikleri, pazartesi günü hısımlar ve akrabaların davet edildiği, salı gününün ise hamam günü olduğu, çarşamba günü öğleden sonra kız evi tarafının kız evinde, oğlan evi tarafının oğlan evinde toplandığı, perşembe günü ise nikâhın kıyıldığı anlatılır (118.Sayının devamı).

Burdurlu, İbrahim Zeki, “Burdur Düğünleri III,” Sayı 121, Kasım 1941, s. 17 – 19.

Şiirler eşliğinde oynayan çengilerin gelini münasip bir yere oturdukları belirtilir. Kız evinden hazırlanan “**Gelin Alma Alayı**”nın üstleri kadife seccadelerle süslenmiş arabalarla ve yaya olarak çalgıcılarla birlikte oğlan evine doğru yola çıktıkları belirtilir (119.Sayının devamı).

Bayrı, Mehmet Halit, “ İstanbul’da Sünnet Düğünü “, Sayı 121, Kasım 1941, s. 14 – 17.

1908 yılına kadar İstanbul'da herkesin çocuğunu evinde sünnet etmeyi ve sünnet düğünü yapmayı tercih ettikleri anlatılır.

Çocuğunu sünnet ettirmeyi kararlaştıran ailelerin düğünden on beş, yirmi gün önce hazırlıklara başladıkları belirtilir.

Bayrı, Mehmet Halit, “İstanbul’da Mektebe Başlama”, Sayı 123, Ocak 1942, s.49-53.

İstanbul’da çocuğunu törenle ilk tahsiline başlatacak olan babaların, her şeyden önce çocuğunu göndereceği mektebin hocasıyla konuştuğu, tören gününün ve saatinin kararlaştırıldığı, tören günü belli olduktan sonra mektebin hocasının talebesini tören için hazırladığı anlatılır.

Bayrı, Mehmet Halit, “İstanbul’da İlk Gençlik Çağ ile İlişkili Âdetler”, Sayı 124, Şubat 1942, s. 73-75.

Gençlik çağının erkeğin kıza, kızın da erkeğe alıcı gözüyle baktığı bir çağ olduğu belirtilir. Genç kızların ve erkeklerin, gençlik çağıyla ilgili bilgileri çoğu kez kendilerinden yaşça büyük tanıdık ve arkadaşlarından öğrendikleri belirtilir.

Ülkütaşır, M.Şakir, ”Sinop’ta Çocuğu Olmayanların ve Yaşamayanların Aldığı Tedbirler”, Sayı 124, Şubat 1924, s. 87, 88.

Sinop’ta çocuğu olmayan kadınların kurban adadıkları anlatılır.

Yeni doğum yapan kadının bebeğini doğar doğmaz hiç yıkamadığı, bebeğini, daha önce bebeği ölen bir kadının eline verdiği, kadının bebeği kendi gömleğinden üç defa geçirdiği, sonra bebeğin yıkandığı, kundaklandığı ve annesine verilmeden önce kadının kucağına yatırıldığı belirtilir.

2.1.6. Yiyecek ve İçecek:

Beşe, M. Enver, “Safranbolu ve Köylerinde Aile”, Sayı 37, 15 Haziran 1934, s.5-10.

Safranbolu ve köylerinde aile başlıklı yazıda geleneksel yemeklere, tatlılara yer verilmiştir. “**Pilavlık, Kıyma Yapma, Tarhana Yapma, Bulgur Yarma...**”başlıkları altında yemek ve tatlıların yapılış usulleri anlatılmıştır.

Beşe, M. Enver, “Safranbolu’da ve Köylerinde Aile” Sayı 38, 15 Temmuz 1934, s. 30-33.

“**Pekmez Feme, Akpekmez, Dut Pekmezi**” başlıkları altında Safranbolu ve köylerinde pekmezlerin yapılışı ve saklanması ayrıntılı olarak anlatılmıştır (37.Sayının devamı).

Sabri, Şakir, “Gaziantep Yemekleri”, Sayı 43, 15 Kasım 1934, s.165, 166.

Gazi Antep’te yemeklerinin başında köftenin geldiği vurgulanır. Ve köftenin çeşitleri sayılır. Toplam on dört madde altında köfteler tanıtılır: **Çiğ Köfte, Mahlitalı Köfte, Yapma, Ufak Köfte, İçli Köfte...**

Bayrı, Mürüvvet, “İstanbul Ailesinin Mutfağı”, Sayı 71, Eylül 1937, s. 217,218.

Eski geleneksel Türk mutfağı hakkında bazı açıklamalara yer verilmiştir.

Eski Türk mutfağının bir salon kadar temiz ve düzgün olduğu belirtilir. Türk mutfağında en mühim yeri ocağın işgal ettiği, eskilerde ise mutfağın yalnız yemeğin pişirildiği yer olmadığı, evdeki çamaşırların da burada yıkandığı anlatılmıştır.

Sırrı, Bilge, “Erzurum’da Ev Teşkilatı”, Sayı 80, Haziran 1938, s. 180,181.

Erzurum’da halkın yöresel yiyecek ve içecek alışkanlıklarına yer verilir.

Erzurum’da yerli ailelerin ekmeklerini fırından almadıkları, ekmeklerini kendilerinin pişirdikleri, ekmeğin kızgın tandır üzerinde “**künt**” şeklinde yapıldığı anlatılır:

Erzurum’da mahallî yemeklerin birkaçı sıralanır:

“Ayren aşı: Yoğurt çorbasına benzer.

Kelecoş: Fırında kurutulmuş peynir veya lordan yapılan yemek.

Döymeç: Erimiş yağa ekmek doğrayarak yapılan yemektir.”(...)

Beşe, M. Enver, “Safranbolu’da Bir Köylünün Hayatı”, Sayı 91, Mayıs 1989 , s.144-152.

Safranbolu ve çevresine ait halk yiyecekleri ve içeceklerine yer verilmiştir:

“Dut Pekmezi, Rakı, Pırasa, Soğan, Patlıcan, Ispanak, Nohut, Bamyacı, Bakla, Sakız Kabağı, Tatlı Kabak, Kavun, Karpuz, Biber, Hıyar, Marul, Domates, Şalgam, Havuç, Kereviz, Patates, Lâhana, Turup, Çöründür (Pancar), Süpürgelik, Mısır” başlıkları altında Safranbolu mutfağından en çok görülen yiyecek ve içecekler sıralanır.

Beşe, M. Enver, “Safranbolu’da Bir Köylünün Hayatı”, Sayı 92, Haziran 1939, s. 169-176.

Safranbolu ve yöresine ait mahallî yiyecek ve içeceklere yer verilmiştir:

“Elma Kuruşu, Armut Kuruşu, Dut Kuruşu, Bamyacı Kuruşu, Erik Ezmesi, Mürdüme Kuruşu, Domates Ezmesi, Ayva Ezmesi, Erik Ezmesi, Kabak Ezmesi, Reçeller, Kıyma, Pestil Etme, Nişasta Çıkarma, Tarhana, Bulgur” başlıklı altında yöresel yiyecekler tanıtılır.

Yaş sebze ve yemişlerden kışın da istifade etmek için köylülerin bu ürünleri kurdukları anlatılır (91.Sayının devamı).

Beşe, M. Enver, “Hodala ve Bandırma”, Sayı 105, Temmuz 1940, s. 225-227.

Anadolu’da yaygın olarak bilinen “**Hodala**” ve “**Bandırma**” açıklanmıştır.

Hodala’nın sıla âlemleri için yazdan saklanan kaz ve hindilere verilen pişmiş hamur olduğu belirtilir. Bandırma’nın ise sıla âlemlerinde kaz ve hindinin iç yağdan yapılan hususî bir börek olduğu anlatılır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Kahve Hakkında”, Sayı 111, Ocak 1940, s. 61-65.

“**Kahve**”nin I.Dünya Savaşı’nda çok pahalı olduğu, kahve alamayanların kahve niyetine nohut ve arpayı kavurarak içtikleri vurgulanır.

IV. Murat zamanında tütün yasağı yanında kahve yasağının da tiryakileri zor duruma soktuğu belirtilir. Birçok evde çiğ kahvenin kahve dolaplarında kavruşuğu,

el değirmeninde çekildiği anlatılır. Ancak günümüzde kahvenin elektrikli makinelerde çekildiğinin altı çizilir.

Yalğın, Ali Rıza, “Abulyant Gölünde Balıkçılık Etnografyası”, Sayı 122, Aralık 1941, s. 31-33.

Yunan tarihlerinde Apollonia’da gölün bir tahta küpü ile karaya bağlı kısmında bugün Abulyant köyünün bulunduğu belirtilir.

Abulyant gölünde yedi türlü av hayvanının bulunduğu, halkın bilhassa balık turşusu kurarak İstanbul’a gönderdiği anlatılır. Balıktan yaptıkları yemekler: kızartma, tepside fırın, papaz yahnisi olarak sıralanır.

2.1.7. Halk İnanmaları:

Numan, Sırrı, “Erzurum’da Tıpkı Taşı”, Sayı 4, 1 Şubat 1930, s. 10-11.

Gebe ve çocuklu kadınların taşıdığı tıpkı taşına ait bazı inanmalar anlatılır. Bu taşın gebe ve çocuklu kadınlar tarafından saklandığından söz edilir.

Cemil, Refik, “İstanbul’a Ait Halk İtikatları”, Sayı 9, 1 Temmuz 1930, s. 5-6.

On iki başlık altında halk itikatlarına yer verilir. Yeni bir elbise ilk defa giyilirken yakasına basmak gerektiği vurgulanır. Kesilen tırnak parçalarının dağınık bir halde atılması, atılırsa üzerine basan kimsenin, insana düşman olacağı anlatılır.

Sabri, Melahat, “Cinler”, Sayı 29, 15 Ekim 1933, s.143-151.

Cinlere inanmanın dinî bir mecburiyet olarak görüldüğü, bu fikri destekleyen örneklerin Kur’an’da olduğu belirtilir.

Bedi, Nihat, “Aya Dair”, Sayı 52, Şubat 1936, s.53-55.

Anadolu’da yaygın olarak güzelin Ay’a benzetildiği, Ay’ın Müslüman, Güneş’in ise Hıristiyan olduğuna dair inançlar belirtilir. Ay’ın bazı hastalıklarla ilgili olduğu, Ay’ın hilâl şeklinde iken edilecek duaların kabul olacağı gibi türlü halk inanışlarının yanı sıra Ay’a dair halk arasında söylenen dokuz mâniye yer verilmiştir.

Bayrı, Mehmet Halit, “Altıncı Yıl”, Sayı 61, Kasım 1936, s.1-3.

Halk Bilgisi Haberleri'nin geçen ay çıkan altmışıncı sayıyla birlikte beşinci yılını bitirdiği anlatılır. Halk Bilgisi Haberleri'nin kendi yolundan ayrılmayacağı, maksadından hiç sapmayacağı vurgulanır.

Halk Bilgisi Derneği İstanbul Merkezi Derneğinin umumi merkezinin tavsiyesi üzerine ve diğer şubeleri gibi 1923 senesinde halkevinin kadrosu içinde çalışmaya başladığı o tarihten itibaren Halk Bilgisi Haberleri'nin de İstanbul Eminönü Halk Evi Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi tarafından çıkarıldığı vurgulanmıştır.

Bayrı, Mehmet Halit, “Büyüler Hakkında”, Sayı 64, Şubat 1937, s.89-99.

Toplam üç bölümden oluşan “**Büyüler**” başlıklı yazılar alt başlıklara ayrılmıştır. I. bölüm on bir, II. bölüm on iki, III. bölüm ise toplam on alt başlıktan oluşmuştur. Arap harfleriyle verilen büyülerin çeşitli grafiklerle desteklendiği görülür.

H. B. H. , “ Balıkesir’de İsimlerde Dair Halk İnanmaları”, Sayı 97, Kasım 1939, s. 17-20.

Toplam on dört madde içinde isimlere ait halk inanmalarına yer verilir. Maddeler içinde isimlerin hangi sebeple verildiği anlatılır. Ayrıca kız ve erkek isimlerden örnekler sıralanır:

“Balıkesir muhitinde çocuklara verilen isimler ekseriyetle peygamberler, ashap ve büyük tanınmış zatların isimleriyle bunların aile efradı ve Arap isimleridir. Kız isimleri: Akgül, Döndü, Dudu... Erkek İsimleri: Arslan, Durmuş, Tosun...”

2.1.8. Hekimlik:

2.1.8.1. Halk Hekimliği:

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop’ta Halk Hekimliği”, Sayı 2, 1 Aralık 1929, s.1-3.

“**Kurşun dökmek**” adlı başlıkta akli ve asabi hastalıklarla kişilerin hezeyanlı zamanlarında dökülen kurşunun kendine mahsus bir usulünün olduğu

anlatılır. “**Parpılamak**” adlı başlıkta ise kuduz hastalığına karşı uygulanan bir tedavi yöntemi olduğu vurgulanır.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop’ta Halk Hekimliği Hakkında Birkaç No” Sayı 4, 1 Şubat 1930, s.6-7.

Dalak Kesmek, Korku basmak, Çivilemek, Senlik Kesmek başlıkları altında sarılık hastalığı, sıtma ve korku hastaları için tatbik edilen bazı tedavi şekleri anlatılır (2.Sayının devamı).

Dağlıoğlu, Turhan Hikmet, “Isparta’da Halk Hekimliği”, Sayı 18, 1 Nisan 1931, s. 134-136.

Isparta ve çevresine ait bazı halk ilaçlarına ve tedavi usullerine yer verilir. “**Boyla**” adlı başlıkla ağrısı, yarası olan kişilerin değirmenin oluğundan akan suyun altına girerek iyileştikleri ve halkın bu tedavi usulüne “Boyla” adını verdikleri anlatılır.

“**İrvasa**” adlı başlıkta şiddetli baş ağrılarında yakınan kişinin başına bir patatesin soyularak bağlandığı anlatılır.

Sabri, Şakir, “Gaziantep’te Halk İlaçları”, Sayı 31, 15 Aralık 1933, s. 221-223.

On dokuz ana başlık altında Gazi Antep vilayeti ve çevresine ait tedavi yöntemleri, ilaçları anlatılmıştır.

Enver, Mehmet, “Safranbolu’da ve Köylerinde Aile” Sayı 39, 15 Ağustos 1934, s.51-53.

Safranbolu ve yöresine ait halk hekimliğine ait yararlı bilgilere yer verilmiştir. Kuduz hastalığına yakalanan kişilere uygulanan halk tedavi yöntemleri ve yöresel halk ilaçları anlatılmıştır. Bu tedavi yöntemini uygulayan kişiye “**parpacı**” denildiği de vurgulanmıştır.

Dr. Fehmi, H. “Mersinde Halk Hekimliği”, Sayı 41, 15 Ekim 1934, s.104-109.

Anadolu halk hekimliğine dair bilgilerin yöre yöre toplanarak genel bir bakışın ortaya çıkacağı vurgulanır. “Morca, Butrak, Mide Ağrısı, Basur, Göbek

Düşmesi, Baş Ağrısı, Göz Ağrısı, Humma Tedavisi, Nezle, İshal, Baş Dönmesi, baygınlık, İştahsızlık, Kusma, Kulak Ağrısı...”gibi birçok hastalığın tedavi yöntemleri ve ilaçları anlatılır.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop ve Çevresinde Sıhhat Hakkında İnanmalar”, Sayı 42, 15 Kasım 1934, s. 141-144.

“ İnce maraz, Uzun Hastalık, Mayasıl, Gicirik, Hararet, Uyuz, Kanlı Basur, Kabakulak, İshal, Bel gevşekliği, Bel Soğukluğu, Akarca” adı verilen birçok hastalığa karşı uygulanan tedavi usullerine yer verilmiştir.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop ve Çevresinde Sıhhat Hakkında İnanmalar”, Sayı 43, 15 Kasım 1934, s. 153-156.

“Ay Bastı, Hava Yastığı, Yel, Et Kokması, Köstebek, İnme, Kavuç ve Yemlik, Isıtma, Et Yeren, Dolama” adı verilen türlü hastalıkların tedavi usullerine yer verilmiştir (42.Sayının devamı).

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop ve Çevresinde Sıhhat Hakkında İnanmalar”, Sayı 45, 15 Şubat 1935, s.203-207.

Halk arasında “Salık, Kuduz, Horoz veya Boğmaca Öksürüğü, Albastı, Nazar, Çocuk Öksürükleri, Kırnapçık, Kıkırık, Kurşun ve Bıçak Yaraları, Hıyarak, Diş İltihabı, Havale, Çocuk Karın Ağrıları” adı verilen hastalıklara karşı tedavi usulleri anlatılmıştır (44.Sayının devamı).

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop ve Çevresinde Sıhhat Hakkında İnanmalar”, Sayı 46, 15 Mart 1935, s. 222-224.

“Ağulanma, Kuş Palazı, Bağırsak Solucanları, Ergenlik, Pamukçuk, Saçkıran, Kurbağacık, Çakmak, Burkulmak, İncinme, Bağlılık, Yanık, Çürük, Göbek Düşmesi, Yürek Çarpması, Kel, Gelincik, Soğuk Algınlığı, Ruhye, Baş Ağrısı ve Dizginleme” tabir edilen hastalıklara halkın tedavi usulleri ve ilaçları anlatılır (45.Sayının devamı).

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sinop’ta ve Çevresinde İnanmalar”, Sayı 48, 9 Mayıs 1935, s.295-301.

“Uçuk, Yılcık, Köpek Memesi, Göz Lekesi, Dürtme, Yanı Kara, Temriye, Pişik- Kızık, Siğil, Tavuk Götü, Safra Kabarması, Donanma, Boğaz Düşmesi, Nezle, İdrar Tutukluğu, Gece Yanığı, Vilâdi veya Kisbî Sıskalık” başlıkları altında birçok rahatsızlığa karşı halkın uyguladığı tedavi yöntemleri anlatılır.

Ayral, M. Naci, “Halk İnanmaları ve Âdetleri”, Sayı 59, Eylül 1936, s.179-181.

Anadolu’da yaygın olan tedavi usulleri iki grupta toplandığı anlatılır. Birinci grupta ilaçla olmayan, Allah’a yalvararak hastalık yapan cin ve perilerin gönlünü yapmak için kurban kesmek, adak adamak gibi yöntemlere yer verilir. İkinci grup ise birçok nebatların köklerini veya yapraklarını kaynatarak ezerek döverek elde edilen maddelerin kullanılmasına dayalı yöntemlerdir. Toplam otuz dokuz hastalığın halk arasındaki ismi ve tedavi yöntemlerine yer verilmiştir.

Ayral, M. Naci, “İstanbul’da Tedavi Usulleri”, Sayı 60, Ekim 1936, s.195-197.

Toplam yirmi üç başlık altında halk tedavi usullerine ve halk hastalıklarının halk dilindeki karşılıklarına yer verilmiştir. Bedemek, Uyuz, belsoğukluğu, Göze Misafir Gelmek, İncik veya Ağrı, İncik, El Hertliği (sertliği), Kulak Ağrısı, Romatizma vb. başlıklar altında hastalıkların tedavi usulleri anlatılır (59.Sayının devamı).

Atsıyoldaş, M., “Samsun’da Halk İnanmalarından Tedavi Şekilleri”, Sayı 60, Ekim 1936, s. 201,202.

Samsun ve çevresinden (Çarşamba, Merzifon ve Terme) tespit edilen 45 ilaç ve tedavi usulü anlatılır.

İşeyemeyen adama saksagan beyninin yutturulduğu, Rozyan yaprağını yemenin kadının sütünü arttırdığı, burun kanamasında incir yaprağının ezilerek enfiye gibi çekilmesinin yararlı olduğu anlatılır.

Ayral, M. Naci, “İstanbul’da Halk Tedavi Usulleri”, Sayı 61, Kasım 1936, s.20-22.

Toplam kırk iki başlık altında halk arasında yaygın olan hastalık ve tedavi usullerine yer verilir:

“Uyuz, Kabız, Öksürük, Mayasıl, Karın Ağrısı, Çocuk Karın Ağrısı, Boyun Şişi, Verem, Göğüs Darlığı, Sidik Zoru, Basur” gibi hastalıklar sayılır. Bu hastalıkların tedavi usulleri uygun ilaçların tavsiyesiyle birlikte verilmiştir.

Bayattekin, Osman, “Bergama’da Otlarla Bunların Kullanılış Tarzları”, Sayı 62, Aralık 1936, s.42-46.

Toplam 117 madde altında çeşitli şifalı otların adı, hangi hastalığa iyi geldiği, ve nasıl kullanıldığı açıklanır. “Gelincik” adlı otun boğmaca ve öksürüğe iyi geldiği ve kaynatılarak içilmesi gerektiği vurgulanır.

Dr. Orhan, Hamza, “ Hekimliği”, Sayı 68, Haziran 1937, s. 169-171.

Anamur ve çevresinde halk tarafından kullanılan bazı şifahi bitkiler ve tedavi yöntemleri anlatılır. Toplam dokuz başlık altında hastalıkların tedavi şekilleri belirtilir.

“Baş Ağrısı, Karın Sancısı, Burun Kanamsı, Bel Soğukluğu, Dizanteri, Yara, Şarbon, Kuduz ve Sıtma” hastalıkları sıralanmıştır.

Ayral, M. Naci, “İstanbul’da Halk İlaçları”, Sayı 72, Ekim 1937. s.237,238.

Toplam yirmi beş başlık altında halk hekimliğine ait bazı ilaçlar anlatılır.

“Mayası: Taze öldürülmüş domuzun karnını yarıp mayasıl olan yere sokulursa iyi olur.” (...)

Dr. Ünver, A.Süheyl, “Türkiye’de Cilt Hastalıklarına Müteallik Halk Bilgi ve Tedavileri”, Sayı 74, Aralık 1937, s.25-29.

Cilt hastalıklarının oluşumunda nazar değmesinin ve ruhi sıkıntıların büyük tesiri olduğu vurgulanır.

Cilt hastalıklarında kullanılan ilaçların sonsuz ve hesapsız olduğu, bunların bir kısmının ilaçların sonsuz ve hesapsız olduğu, bunların bir kısmının ise dâhilen

verildiği, cilt hastalıklarında şifalı suların ve kaplıcaların yararlı olduğu belirtilmiştir.

Dr. Ünver, A. Süheyl, “Türkiye’de Cilt Hastalıklarına Müteallik Halk Bilgi ve Tedavileri”, Sayı 75, Ocak 1938, s.55-60.

“Cilt Hastalıkları” başlıklı yazıda kelliğe ait tedavi yöntemleri, Siğil (Verrues) tedavi yöntemleri ve Anadolu’da cilt hastalıklarına iyi gelen su ve kaplıcalar anlatılır.

Halkın yaptığı ilaçlar ve kelliğe uyarladığı tedaviler yöre isimleriyle verilmiştir.

“Patlıcan salpasını yakarlar. Zeytinyağı ile karıştırıp kel kafaya sürülür. (Mersin)” (74.Sayının devamı).

Çev., Dr. Belger, Metine, “Belçika Tıbbî Folkloru”, Sayı 83, Eylül 1938, s. 250-259.

Dr. Metine Belger’in Prof. Dr. Tricat Royer’ den çevirdiği kitaptan bazı alıntılara yer verilmiştir. Alıntılar toplam altı bölümden oluşur. 1. bölümde “Tıbbî Folklor”un tanımı ve açıklaması verilir. 2. bölümde “Mistik Folklor” hakkında bilgi verilir. 3. bölümde “Empirik Folklor” açıklanır. 4. bölümde “Hummalar” başlığı altında çeşitli hastalık isimleri verilir. 5. bölümde “Kuduz” başlığı altında bu hastalığın tedavi yöntemleri anlatılır.6. bölümde ise “Ağız Hastalıkları”na ait bilgiler sıralanır.

Çev. Dr. Belger, Metine, “Belçika Tıbbî Folkloru”, Sayı 84, Ekim 1938, s. 273-277.

Toplam sekiz bölüm altında Belçika Tıbbî Folkloru anlatılır. “Boğaz Ağrıları, Mide, Bağırsak, Kebed, Safra, Kebed Taşı, Kum, Halk Tavsiyeleri, Basur Memeleri, Bağırsak Solucanları” başlıkları altında halk hekimliğine ait bilgiler aktarılarak Türk ve Belçika folkloru karşılaştırılmıştır. Belçika halk hekimliğine ait çeşitli dualara ve ilaçlara da yer verilmiştir (83.Sayının devamı).

Çev. Dr. Belger, Metine, “Belçika Tıbbî Folkloru”, Sayı 85, Kasım 1938, s.17-22.

Üç ana başlık ve yedi alt başlıktan oluşan bölümle Teneffüs Cihazı, Gilaz Devran ve Hareket Cihazı anlatılır.

“Boğmaca, Rie, Verem, Kalp, Eviye, Yara, Korhalar, Kon, Kemik ve Adele” başlıkları altında hastalıklar sıralanır. Halk arasında yaygın olan bu hastalıkların çeşitli tedavi usulleri de anlatılır.

Belger, Metine, “Belçika Tıbbî Folkloru”, Sayı 86, Aralık 1938, s. 43-47.

“Fıtıkkar, Dimağ, Esala, İhtilacat, Saint-Ghislain, Sera, ve Delilik” gibi rahatsızlıklara tatbik edilen tedavi yöntemleri anlatılır.

Fıtık hastalığına yakalanmış bir kişinin Paskalya’dan önceli cuma günü bir yumurta yemesinin veya üzerinde Verveine parçası taşımalarının gerekliliği belirtilir (85.Sayının devamı).

Çev. Belger, Metine, “Belçika Tıbbî Folkloru”, Sayı 87, Ocak 1939, s.65-68.

Belçika’da yaygın olan halk hastalıkları sıralanır. “Nevraljiler, Apapleksi, Hıçkırık, Cild Hastalıkları, Çıbanlar, Yanıklar, Kanser, Kan Çıbanı, Nasırlar” başlıkları altında hastalıklar ve tedavi yöntemleri anlatılır.

“Hıçkırığa yakalan kimse için üç kere tükürüğünü yutması ve biraz sirke içmesi tavsiye edilir (86.Sayının devamı).

Çev. Dr. Belger, Metine, “Belçika Tıbbî Folkloru”, Sayı 88, Şubat 1939, s.89-92.

Ruhiye, Konak, Cildişarî, Kaşıntışar, Bir, Uyuz, Egzema, Erezpel, Kırmızılıklar, Anjelürler, Çatlaklar, Cüdde, Cüzzam, İltihaplar, Derbeler, Yaralar ve Umumî Cildi İndifalar başlıkları altında halk hastalıklarına ve tedavi yöntemlerine yer verilir.

“Cüdre” hastalığı için sümüklü böcekle yapılmış muhtelif melhemlerle hastalıklı bölgenin masaj yapılması önerilir (87.Sayının devam).

Petri, Zevrak, “Gagauzlar Arasında Kullanılan Halk İlaçları”, Sayı 89,90, Mart, Nisan 1939, s. 111-112.

Kurt yarasının tedavisi, çocuğun yaşaması için alınan tedbirler anlatılır.

Kurt yarasının iyileşmesi için Paskalya'ya yakın bir tarihte domuz yağının kilisede kutsanması ve kutsanan bu yağın yaraya sürülmesi gerektiği vurgulanır.

Çev. Dr. Belger, Metine, “ Belçika Tıbbî Folkloru”, Sayı 89,90, Mart, Nisan 1939, s.118-121.

“Luglar, haşarat Sokması, Skrofül, Terleme, Korha, Kihî yarası, Seğil, Ekamet (kadın hastalığı) Gebelik, ve Doğum” başlıkları altında halk hekimliğine ait tedavi yöntemleri ve ilaçları anlatılır.

Elde görülen terlemeler için canlı bir köstebeği ölünceye kadar elde tutmanın faydalı olacağı vurgulanır (88.Sayının devamı).

Bayrı, M. Hait, “İstanbul’da Kullanılan Bazı Halk İlaçları”, Sayı 91, Mayıs 1939, s. 128-141.

İstanbul’da kullanılan bazı halk ilaçlarının tanımı derlenen kişinin ismi belirtilerek verilir.

“Arpacık, Akrep, Arı Sokması, Elazlama, Bağırsak Hastalıkları, Basur, Baş Ağrısı, Dalak, Diş Ağrısı, Dolama, Gece Yanığı, Göz Hastalıkları, Göbek Düşmesi, İncinme, İştahsızlık, İdrar Zorluğu, Karın Ağrısı, Kabakulak, Kulak Hastalıkları, Nasır, Nazar, Sinir, Siraca, Soğuk Algınlığı, Saç Kıran, Sarılık, Sıtma, Shil, Öksürük, Uyuz, Verem Yanık, Yılcık” başlıkları altında halk hastalıkları ve tedavi yöntemleri sıralanır.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Folklarda Kadronun Önemi ve Türkiye Folkloruna Tetkik Kadrolarından İki Örnek”, Sayı 95, Eylül 1939, s. 232-240.

“Doğum ve Çocuk Hakkında Bir Tetkik Kadrosu” başlığı altında toplam kırk beş madde içinde sınıflamalar ve bölümler anlatılır.

“Halk Hekimliği Hakkında Bir Tetkik Kadrosu” başlığı altında toplam dört madde içinde insan anatomisi ve fizyolojisine ait sınıflara yer verilir.

Alparslan, Hurşit, “Kilis’te Kullanılan Halk İlaçları”, Sayı 106, Ağustos 1940, s. 249-250.

“Verem, Korku, Akrep Sokması, İnkıbaz, Mide Hastalıkları, Sinir, Basur, Boğmaca Öksürük, Göz Ağrısı, Yel, Dalak, Felç, Boğaza Kaçan Sülük İçin, Kuduz” başlıkları altında toplam otuz dört madde içinde hastalıklara karşı tedavi usulleri ve ilaçları sıralanır.

Öztelli, Cahit, “Zile’de Kullanılan Bazı Halk İlâçları”, Sayı 109, Kasım 1940, s. 15-17.

Toplam otuz dört madde altında hastalıklara karşı halkın kullandığı ilaçlara yer verilmiştir:

“1- Kulak ağrısı: Turp ve ok soğanın suyunu sıkıp bir damla akşam bir damla sabah damlatmalıdır.

2- Basur: Sarı sabır cigara kâğıdına sarılıp yutulacak.”(....)

Bayrı, M. Halit, “İstanbul’da Doğum ve Çocukla İlişkili Âdetler ve İnanmalar IV”, Sayı 114, Nisan 1941, s.122-124.

“Karın Ağrısı, Korku, Öksürük, Aybastı, Pişik, Uçuk, Pamukçuk, Alazlama, Ruhiye, İshal, Kurbağacık, Kuş Palazı, Sakalık, Çakmak, Kırga, Sarılık” başlıkları altında yeni doğan çocuğun hastalıkları ve tedavi usulleri anlatılır.

Kurt Fahri, “Malatya Efsanesi-Efsun Tuluğu İki Halk İlâcı” Sayı 121, Kasım 1941, s.24.

İki halk ilacının malzemeleri ve yapılış usulleri anlatılır:

“İki ekzame ilacı :

Üvez (kırmızı) 4 gram Nöbet Şekeri 40 gram

Anzelet 10 gram Çubuk Kükürt 60 gram

Kilermeni 70 gram Kırımterter 25 gram

Aşı 40 gram”(....)

Sertelli, İskender, F. , “Sağlık Folkloru”, Sayı 122, Aralık 1941, s.43-45.

“Muhtelif Hastalıkların Tedavi Şekilleri, Şişlerin Tedavisi, İdrar Tutulması, Kara Çıban ve Yara Tedavisi, Kanı Temizlemek İçin, Kanlı Sürgünler” başlıkları altında hastalıklar ve tedavi yöntemleri anlatılır.

Sertelli, İskender F. “Sağlık Folkloru II”, Sayı 123, Ocak 1942, s.66-69.

“İshali Kestirmek için, Hıçkırık Kesmek İçin, Temre Tedavisi, Mide ve Bağırsaklardaki Gazı Dağıtmak İçin, Sarılık Tedavisi” başlıkları altında hastalıklar ve tedavi usulleri belirtilir (122.Sayının devamı).

Dr. Teksur, Neriman, “ Halk Hekimliğinde Verem Tedavisi “, Sayı 125, Ocak 1947, s. 11.

Mide ülserine karşı “ **Kantoron**” çiçeğinin tedavi edici etkisinin kliniklerde doğrulandığı belirtilir.

Boşnak bir doktorun arılarda bulunan bir asitle verem mikrobusunun balmumu zırhını erittiği ve hiçbir şeyin tesir edemediği mikropları yok ettiği anlatılır.

Ayral, M. Naci, “Halk İnanmaları ve Âdetleri”, Sayı 59, Eylül 1936, s.179-181.

Anadolu’da yaygın olan tedavi usulleri iki grupta toplandığı anlatılır. Birinci grupta ilaçla olmayan, Allah’a yalvararak hastalık yapan cin ve perilerin gönlünü yapmak için kurban kesmek, adak adamak gibi yöntemlere yer verilir. İkinci grup ise birçok nebatların köklerini veya yapraklarını kaynatarak ezerek döverek elde edilen maddelerin kullanılmasına dayalı yöntemlerdir. Toplam otuz dokuz hastalığın halk arasındaki ismi ve tedavi yöntemlerine yer verilmiştir.

2.1.9. Halk Eğlenceleri:

Baha, A. , “Çıkrıncak”, Sayı 21,22, 1 Mayıs 1933, s. 211-213

Çıkrıncak ile **tahterevalli** arasındaki fark anlatılır. Çıkrıncak’ ın Safranbolu’da yetişkin kızlar, kadınlar ve delikanlıların eğlence aracı olduğu, tahterevalli’nin ise İstanbul’da çocukların eğlence aracı olduğu anlatılır.

M. B. , “Kırklareli’nde Hıdırellez Eğlenceleri”, Sayı 25, 15 Haziran 1933, s.4-6.

“**Kakava, Kırk bir Ot Toplama ve Hasır Atlama, Niyet Çıkarma**” başlıkları altında halk eğlencelerine yer verilir. Bu eğlencelerin sadece Hıdırellez’de Kırklareli halkı tarafından yapıldığı vurgulanır.

İhsan, Veli, “Harput’ta Yüzük Oyunu”, Sayı 103, Mayıs 1940, s. 177-181.

Yarım asır öncesine kadar Harput’ta kışın geniş sofalarda oynanan yüzük oyununun artık unutulduğu belirtilir. Bu oyunun günümüzde birkaç ihtiyarın hafızasında kaldığı, zaman geçtikçe oyunun büsbütün unutulacağı vurgulanır.

Yüzük Oyunu için ilk önce geniş bir sofanın ayarlandığı, 50-60 kişinin toplandığı, şaka ve güfteleri bilen sazcuların geldiği yatsı namazından sonra oyuna başlandığı anlatılır.

Oyunun esası; tepsi üzerine sıralanmış fincanlara yüzüğü saklamaya, saklanan yüzüğü bulmaya dayalıdır.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Sin Sin Oyunu”, Sayı 118, Ağustos 1941, s. 223,224.

“**Sin Sin Oyunu**”nun Samsun, Sinop, Amasya, Çorum, Yozgat ve çevresinde yaygın olarak gençler tarafından vakit geçirmek için oynandığı anlatılır.

Genellikle oyunun düğünlerde gece vakti köy delikanlıları tarafından oynandığı, oyuna davul, zurnanın da eşlik ettiği anlatılır.

Gençlerin ateş etrafında toplandığı bir delikanlının da ateş karşısına geçerek hareket ettiği, diğer gençler tarafından yakalamak için yer değiştirdiği belirtilir.

2.1.10. Halk Sporları:

Beşe, Mehmet Enver, “Safranbolu’da ve Köylerinde Aile”, Sayı 47, 15 Mayıs 1935, s.279,280.

“**Kule Oyunu**” adlı başlıkta köy delikanlılarından oluşan yirmi kişilik bir grubun taşları yıkmaya çalıştığı güzel ve eğlenceli bir spor olduğu anlatılır.

2.1.11. Giyim ve Kuşam:

Topçugil, Vâhit, “Eflâni’de Halk Kıyafetleri”, Rakıskrı, Türküleri hakkında Kısa Notlar”, Sayı 85, Kasım 1938, s.22-24.

Kıyafetler başlığı altında kadın, genç kız, erkek, delikanlı ve çocuk kıyafetleri tanıtılır. Erkek kıyafetleri: şalvar, üstüne yandan örülmüş kuşak, pamuklu mintan, ceket veya palto olarak belirtilir. Kadın kıyafetleri: düz entari, belde şal veya taklidi kuşak, peştamal, başta kısa fes, çeki denilen yazma satık, bunun üzerine çember denilen ve kadınların kendileri tarafından dokunan fitilli başörtüsü olarak açıklanmıştır.

2.1.12. Halk Araç ve Gereçleri:

Bilge, Sırrı, “Erzurum’da Ev Teşkilatı”, Sayı 80, Haziran 1938, s.178-184.

Erzurum evlerinin İstanbul evlerinden ayrılan temel farkının mutfak ve evin kendisine haz özelliklerinin olduğu anlatılır. Aşhanenin üstünün Garlanguş (kırlangıç) denilen bir tarzda örtüldüğü, bu odanın içinde kapının tam karşısında köşede hilâl şeklinde bir tandır ocağının bulunduğu, bacanın ise açılır kapanır bir kapısının olduğu belirtilir. Ocağın üstünde bir kapağın bulunduğu ve bu kapağa “kepenk” adı verildiği vurgulanır.

Dr. Ünver, A, Süheyl, “Eski Evlerimizde Mualece Dolap ve Sandıkları”, Sayı 82, Ağustos 1938, s. 220-223.

Memleketimizde birçok ailenin evlerinde pek kıymet vererek sakladığı ecza dolaplarının günümüzde işe yaramaz diye evlerden atıldığı belirtilir. Ecza dolaplarının içinde bulunan türlü ilaç şişelerinin, kağıt keselere sarılmış nebatî ilaçların özellikleri sıralanır. Bugün Safranbolu ve çevresinde bir gelenek haline gelen **Kolanga** adlı şöenlerde önce ölüler için helvaların dağıtıldığı, misafirler için sofraların kurulduğu anlatılır. Bu şekilde anlatılan Kolangalar ile eski Türk şöenleri arasındaki benzerlikler vurgulanmıştır.

Gazimihal, M. Ragıp, “Anadolu Çocuk Sazları I.,” Sayı 104, Haziran 1940, s. 185-192.

Anadolu’da ve Rumeli’de çocukların eğlenmek için söğüt dalından, buğday sapından veya diğer ağaç dallarından yaptıkları düdükler anlatılır.

Çocuk düdüklarine Erzurum, Samsun ve İzmir’de “zinbon” veya “zimbon” denildiği vurgulanır. Anadolu’da artık unutulmaya yüz tutan “sipsi” kelimesinin ve düdüğünün mazisi aktarılır.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri VI.” Sayı 107, Eylül 1940, s.258-264. Mevcî, Bosnavî, Harabi, Hatayî, Mecnunî, Şahi, Hakî, Sırrı’nın toplam sekiz kalenderi örneğine yer verilmiştir. Divan edebiyatı şairlerinin birçoğunun Bektaşiliğe gönül verdikleri vurgulanır.“Arif Hikmet, Şehhüslâm Bahayî, Hekimbaşı Abdülhak Molla, Abdülvâhid Çelebi, Abdülhal Molla” Bektaşiliğe intisap etmiş şairler olarak sıralanır.

Yalçın, Ali Rıza, “Yılıda Tor Tayları ve Atlar Nasıl Tutulur”, Sayı 114, Nisan 1941, s. 130-132.

Maraş’ın Gügsun kazasına bağlı İğdebeli köyünde tespit edilen at yetiştiricisinde kullanılan “Kement, Siyrtme, Bukağı, Kuruklar” isimli halk âletlerine yer verilir. Halk âletleri üç ayrı resimle tanıtılır.

Yalçın, Ali Rıza, “Mazmanlar ve Mutaflar”, Sayı 116, Haziran 1941, s. 169-175.

Mazmanların keçi kılından ip örenlere, Mutafların ise bu ipleri hususi tezgâhlarda dokuyanlara dendiği belirtilir. Mazmanların büküm işinde bir takım âletler kullandıkları anlatılır. Mancınık, Dağarcık, Çark, Mutaflar Tezgâhı, Mitit başlıkları araçlar resimlerle desteklenerek aktarılır.

Yalçın, Ali Rıza, “Abulyant Gölünde Balıkçılık Etnografyası”, Sayı 122, Aralık 1941, s. 34-39.

Toplam beş madde içinde Abulyant Gölü’nde balıkçıların kullandıkları ev araç-gereçleri anlatılır.“Saka, Oltalar, Grip, Difana, Dalyan Avcılığı” başlıkları altında 6 resimle araç-gereçler tanıtılır.

“29 numaralı damga: Karacabeyin Voyvoda köyünde Halil İbrahim Türe’nin damgasıdır. Bu damga üçlü olmak şartıyla “Kara Evlü” damgasına yakınlık gösterir.

“**Notlar**” başlığı altında Türk bayrağı ile damgalar arasındaki ilişki ortaya konur (121.Sayının devamı).

Bilge, Sırrı, “Erzurum’da Ev Teşkilatı”, Sayı 80, Haziran 1938, s.178-184.

Erzurum evlerinin İstanbul evlerinden ayrılan temel farkının mutfak ve evin kendisine haz özelliklerinin olduğu anlatılır. Aşhanenin üstünün Garlanguş (kırlangıç) denilen bir tarzda örtüldüğü, bu odanın içinde kapının tam karşısında köşede hilâl şeklinde bir tandır ocağının bulunduğu, bacanın ise açılır kapanır bir kapısının olduğu belirtilir. Ocağın üstünde bir kapağın bulunduğu ve bu kapağa “**kepenk**” adı verildiği vurgulanır.

Dr. Ünver, A, Süheyl, “Eski Evlerimizde Mualece Dolap ve Sandıkları”, Sayı 82, Ağustos 1938, s. 220-223.

Memleketimizde birçok ailenin evlerinde pek kıymet vererek sakladığı ecza dolaplarının günümüzde işe yaramaz diye evlerden atıldığı belirtilir. Ecza dolaplarının içinde bulunan türlü ilaç şişelerinin, kağıt keselere sarılmış nebatî ilaçların özellikleri sıralanır. Bugün Safranbolu ve çevresinde bir gelenek haline gelen **Kolanga** adlı şöenlerde önce ölüler için helvaların dağıtıldığı, misafirler için sofraların kurulduğu anlatılır. Bu şekilde anlatılan Kolangalar ile eski Türk şöenleri arasındaki benzerlikler vurgulanmıştır.

Salcı, Vâhit Lütfi, “Kızılbaş Şairleri VI.” Sayı 107, Eylül 1940, s.258-264. Mevcî, Bosnavî, Harabi, Hatayî, Mecnunî, Şahi, Hakî, Sırrı’nın toplam sekiz kalenderi örneğine yer verilmiştir. Divan edebiyatı şairlerinin birçoğunun Bektaşiliğe gönül verdikleri vurgulanır.“Arif Hikmet, Şehülislâm Bahayı, Hekimbaşı Abdülhak Molla, Abdülvâhid Çelebi, Abdülhal Molla” Bektaşiliğe intisap etmiş şairler olarak sıralanır.

Yalçın, Ali Rıza, “Yılıda Tor Tayları ve Atlar Nasıl Tutulur”, Sayı 114, Nisan 1941, s. 130-132.

K.Maraş’ın Gügsun kazasına bağlı İğdebeli köyünde tespit edilen at yetiştiricisinde kullanılan “Kement, Siyirtme, Bukağı, Kuruklar” isimli halk âletlerine yer verilir. Halk âletleri üç ayrı resimle tanıtılır.

Yalçın, Ali Rıza, “Mazmanlar ve Mutaflar”, Sayı 116, Haziran 1941, s. 169-175.

Mazmanların keçi kılından ip örenlere, Mutafların ise bu ipleri hususi tezgâhlarda dokuyanlara dendiği belirtilir. Mazmanların büküm işinde bir takım âletler kullandıkları anlatılır. Mancınık, Dağarcık, Çark, Mutaflar tezgâhı, Mitit başlıkları araçlar resimlerle desteklenerek aktarılır.

Yalçın, Ali Rıza, “Abulyant Gölünde Balıkçılık Etnografyası”, Sayı 122, Aralık 1941, s. 34-39.

Toplam beş madde içinde Abulyant Gölü’nde balıkçıların kullandıkları ev araç-gereçleri anlatılır. “Saka, Oltalar, Grip, Difana, Dalyan avcılığı” başlıkları altında 6 resimle araç-gereçler tanıtılır.

“29 numaralı damga: Karacabeyin Voyvoda köyünde Halil İbrahim Türenin damgasıdır. Bu damga üçlü olmak şartıyla “Kara evlû” damgasına yakınlık gösterir.

“**Notlar**” başlığı altında Türk bayrağı ile damgalar arasındaki ilişki ortaya konur (121.Sayının devamı).

2.1.13. Halk Oyunları:

Sadık, Enver, “Gaziantep Oyunları”, Sayı 41, 15 Ekim 1934, s.99-103.

Halay ve **Leylim** oyunlarının Anadolu’nun çeşitli yerlerde aynı ad altında oynadığı, Gazi Antep ve yöresine ait şekillerinin farklı olduğu anlatılmıştır.

Bilge Sırrı, “Erzurum Oyunları”, Sayı 99, Ocak 1940, s. 52-55.

Erzurum’da yalnız erkek meclisinde değil, kadın önlerinde de kadın oynatıldığı anlatılır. Düğünlerde ise kadınların, erkeklerin ücretle tuttıkları kadını oynattıkları vurgulanır. Öte yandan Kafkas oyunlarına da yer verildiği görülür.

2.1.14. Halk Seyirlik Oyunları:

Topçugil, Vâhit, “Safranbolu Yüzük Oyunlarında Birkaç Tip”, Sayı 106, Ağustos 1940, s.246-248.

Safranbolu köylerinde uzun kış gecelerinde sabaha kadar devam eden yüzük oyunları anlatılır. Yüzük Oyununda ilk defa on beş sayıyı kazanan tarafın diğer taraf oyuncularını bir zaptiye ve kadı kılığına girmiş oyunculara nasıl alaya aldıkları belirtilir.

Bayrı, Mehmet Halit, “Kanlı Kavak ve Kanlı Nigâr Oyunları”, Sayı 123, Ocak 1942, s. 70-72.

Karagöz’ün eski Türk hayatının bir ifadesi olduğu vurgulanır. Karagöz’ün yavaş yavaş Türk eğlence hayatında önemini kaybettiği belirtilir.

“**Kanlı Nigâr**” ve “**Kanlı Konak**” oyunlarının Remzi Kitapevi tarafından yayımlandığı vurgulanır.

2.1.15. Kişiler:

Bayrı, Halit Mehmet , “Derviş Hacı”, Sayı 6, 1 Nisan 1930, s.3-5.

Gaziantep’li olduğu söylenen Derviş Hacı’nın ne zaman öldüğü bilinmemektedir. Bu yazıda Derviş Hacı’nın “**Derviş Baba**” adıyla anıldığından ve kendisine ait bir türbenin olmasına karşın bir kitabesinin bulunmadığı vurgulanır.

Rıza, Ali, “Üzerlik”, Sayı 16, 1 Şubat 1931, s.74.

Üzerlikçi Arap Ağaya ait iki menkıbe verilmiştir: 1. Menkıbede Üzerlikçi Arap Ağanın Sina Cephesinde, İngiliz zabıtlarına esir düşmesi ve kurtulması anlatılır. 2. menkıbede ise Üzerlikçi Arap Ağanın sokakta yirmi madeni lira bulması ve sahibine teslim etmesi anlatılır.

Fehmi, Hasan, “Anadolu’da İlk Türkçüler ve Umur Bey”, Sayı 17, 1 Mart 1931, s.97-100.

Umur Bey’in Bursa’da kendi ismini taşıyan bir mahallesinin, mescidinin ve şairesinin olduğu belirtilmiştir. Tarihte bazen vezirlik derecesine kadar yükselen bir şahsiyet olduğu anlatılır.

Bayrı, Halit Mehmet, “Ganizade Nadiri”, Sayı 25, 15 Haziran 1933, s.1,2.

Nadiri’nin 980 senesinde İstanbul’da doğduğu, İstanbul’da müderrislik yaptığı, İkinci Osman’ın vakanüvis olduğu, 56 yaşında öldüğü anlatılır.

Bayrı, Halit Mehmet, “Nuri Mehmet Paşa”, Sayı 26, 15 Temmuz 1933, s.27-29.

Gaziantep’in Cingefe köyünde **Molla Mehmet** adlı birine ait yazma bir cönkte adı geçen Nuri Mehmet Paşa’nın 1173 senesinde Gaziantep’te doğduğu, 1199 senesinde mutasarrıflığa getirildiği anlatılır.

Rıza, Ali, “Ebamüslimi Horasanî”, Sayı 26, 15 Temmuz 1933, s. 47-50.

Horasanî’nin Horasan’da Derbentbaşı olan Eset Gazi’nin oğlu olduğu, Mervan halifesiyle savaştığı, Mervan halifesini yendiği, şöhretinin tüm Arabistan’a yayıldığı, kısa bir süre sonra Mısır ve Arabistan’ın tümüne hakim olduğu anlatılır.

Mümtaz, Talât, “Kurtşeyh”, Sayı 39, 15 Ağustos 1934, s.56,57.

Eski adıyla “**Devrekâni**” olan Kurtşeyh köyüne bir gün Horasan’dan üç erin geldiği, Erlerin bu köye bir misafirhane ve bir tekke yapmaya karar verdikleri, inşaata devam etmek için ismi “**Kurtşeyh**” olan erin kayalara emir verip yürüttüğü, Siyahlar köyü halkı ve kadının bu işlerden şikâyetçi oldukları, Kurtşeyh’in onlara beddua ettiği ve Siyahlar köyü halkının o zamandan bu yana yüzlerinin kara kaldığı anlatılmıştır.

Kösemihaloğlu, Mahmut Ragıp, “Bir Genç Osman Rivayeti”, Sayı 94, Ağustos 1939, s. 201-203.

Genç Osman'ın **Osman Bey** adlı Türkmen beyinin oğlu olduğu ve Babalık'ta doğduğu anlatılır. Osman'ın genç yaşta bir Türk efesi olduğu vurgulanır. Genç Osman'ın sevdiği kıza ait yedi beşlikten oluşan ve halk arasında söylenen bir şiirine yer verilmiştir.

Bahadıroğlu, Osman, “Gül Ali”, Sayı 94, Ağustos 1939, s. 220-224.

“**Gül Ali**” adlı kişinin Andırın İlçesine bağlı Hacı Veli Uşağı köyünde, tahminen 1850 senelerinde doğduğu, ailesi ve çocukluğu hakkında pek fazla bilgi bulunmadığı, Gül Ali'nin okuma-yazma bilmediği ve gardiyan olarak ömrünün sonuna kadar çalıştığı vurgulanır.

“**Tilkinin Muhakemesi, Kurda Ağıt, Ağaları Çakıştırman**” başlıkları altında Gül Ali'nin şahit olduğu olaylara karşı söylediği şiirlere yer verilmiştir.

Evinç, Vehbi, “Genç Osman”, Sayı 102, Nisan 1940, s. 154-158.

Yazarın 1938-1939 yılları arasında Balıkesir'in Susıgırlık kazasının köylerinde yaptığı Halk Bilgisi araştırmaları esnasında Karaköy'de Topal İbrahim'den dinlediği “**Genç Osman**” rivayetini diğer Genç Osman rivayetleriyle karşılaştırmıştır.

Fuad Köprülü'nün “**Kayıkçı Kul Mustafa ve Genç Osman**”, Halk Bilgisi Haberleri'nin 94.Sayısında yer alan “Genç Osman”, “Cenupta Türkmen Oymakları”, “Gazi Antep Halkevi Mecmuası Başpınar'ın 11. ve 12. Sayılarında yer alan “Genç Osman” rivayetleri karşılaştırılmıştır.

Evinç, Vehbi, “Genç Osman [1]” Sayı 103, Mayıs 1940, s. 171-177.

Adamın birinin dağda gezerken bir çocuk bulduğu, çocuğu okutmak istediği, ama çocuğun okumak için İstanbul'a gittiği orada 30 yıl okuduğu, bir kızla evlendiği, bir oğlan çocuk sahibi olduğu, çocuğa kırk atının gelip Genç Osman ismini verdiği, çocuğa Bağdat'ı almasının farz edildiği, Genç Osman'ın İstanbul'a gelip hükümdardan Bağdat'ı almak için izin istediği, gerçek annesinin Valide Sultan olduğunu öğrendiği, Bağdat'a girip kâfirleri öldürdüğü, orayı İslâmlaştırdığı ve orada şehit olduğu belirtilir (102.Sayının devamı).

2.1.16.Çocuk Oyunları:

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Maraş’ta Çocuk Oyunları”, Sayı 11, 1 Eylül 1930, s.5-7.

“Tura Kazık Oyunu, Kara Ebe, Gülle Oyunu, Çelik-Çulluk Oyunu ve Âşık Oyunu” başlıkları altında K.Maraş ve çevresinde oynanan çocuk oyunları ayrıntılarıyla tanıtılmıştır.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Yağmur Duası- Çömçe Gelin”, Sayı 14, 1 Aralık 1930, s. 36-38.

Gaziantep vilayetinde de çocuklar arasında pek sevilen bir oyun olarak oynandığı belirtilir. Bu törenin çocuklar tarafından oynanan oyunun Suriye hududuna yakın yerlerde “**Gelin Gok**” adıyla anıldığı belirtilir.

Sadık, Enver, “Gaziantep’te Aşık ve Gülle Oyunları”, Sayı 21,22, 1 Mayıs 1933, s. 218-222.

Gaziantep’te çocuk oyunlarının belli başlılarının “**Aşık**” ve “**Gülle**” olduğu, çocukların boş vakitlerini bu oyunlarla değerlendirdikleri anlatılmıştır.

“**Aşık**” ve “**Gülle**”nin bir oyun aksesuarı olarak kullanıldığı, oyunların da bu isimlerle anıldığı dile getirilmiştir.

Baha, A., “Eğir ve Gülü Oyunları”, Sayı 25, 15 Haziran 1933, s. 6-8.

“**Eğir**”, “**Gülü**” oyunlarının Malatya ve çevresinde çocuklar tarafından oynandığı, oyunlara ait bazı kuralların olduğu vurgulanır.

Muallim, Vâhit, “Bolu’da Çocuk Oyunları”, Sayı 34, 15 Mart 1934, s. 293-296.

“**Bolu’da Çocuk Oyunları**” başlıklı yazının girişinde yazar anlatacağı çocuk oyunlarının Bolu’ya mahsus olmadığını vurgular.

“**Bebeklerin Oyunları**” başlıkta beşikte büyüyen ve beşiğe yatırılan çocuğun, beşiğinin yanında asılı duran nazar boncuğu ve çeşitli süs eşyalarıyla oynadığı anlatılır. Çocukların büyükleri taklit ederek oynadığı askerlik, evlilik, ana babalık, atlık oyunlarının Anadolu’da yaygın olduğu anlatılır.

Muallim, Vâhit, “Bolu’da Çocuk Oyunları II”, Sayı 36, 15 Mayıs 1934, s. 336-339.

“**Bolu’da Çocuk Oyunları**” başlıkları yazıda çocukların Ramazan, bayram ve Kandil gecelerindeki oyunlarına yer verilmiştir:

“Dönme Dolap ve Atlı Karıncalar” ın çocuk eğlenceleri arasında önemli bir yere sahip olduğu vurgulanmıştır (35.Sayının devamı).

Muallim, Vâhit, “Bolu’da Çocuk Oyunları”, Sayı 39, 15 Ağustos 1934, s.53-56.

Bolu ve çevresine ait üç çocuk oyununa yer verilmiştir. “**Taş Muharebeleri**”, “**Mum Toplama**”, “**Lokum Toplama**” başlıkları altında oyunların oynanış biçimleri ve oyunların farklı özellikleri vurgulanmıştır.

Beşe, Mehmet Enver, “Safranbolu’da ve Köylerinde Aile”, Sayı 47, 15 Mayıs 1935, s.280.

“**Araç Kesmesi**” adlı başlıkta bu oyunun kız çocukları tarafından oynandığı, bir kaleyi işgal etmek ve korumak amacıyla iki grubun arasındaki eğlenceli mücadele anlatılır.

Beşe, Mehmet Enver, “Safranbolu’da ve Köylerinde Aile”, Sayı 48, 9 Mayıs 1935, s.287,288.

“**Gode Gode**” adlı oyunun yağmur duasına çıkan halkın duasının kabul olması neticesinde, çocukların ellerine birer sıruk olarak ev ev dolaşmaları anlatılır.

“**Kurak**” ve “**Cildebir**” isimli çomakla oynanan birer çocuk oyunu olduğu anlatılır (47.Sayının devamı).

Beşe, M. Enver, “ Safranbolu’da ve Köylerinde Aile” Sayı 49, 1 Ağustos 1935, s.2-12.

“Alaylı Oyunu, Bidduğdu, Çilingir, Met, Altı Ev, Beş Taş, Ebe Kışkış, Tuzak, kapanlar, kalbur Kaban, Kubur, Kütlek, Boru, yayık, Düdük” başlıkları altında Safranbolu ve çevresine ait bazı çocuk oyunlarına yer verilmiştir.

“**Altı Ev**” başlığı altında oyunun oynanış şekli anlatılır. Bu oyun için 30 cm. boyunda ve 15 cm. eninde toprağın çizildiği, toprak üzerine 12 çukur

kazıldığı, çukurun altısının bir oyuncu, altısının da diğer oyuncuya ait olduğu, bu çukurlara kale dendiği, oyuncuların -renkleri değiştirmek suretiyle- 18 tane taş aldığı, bu taşları üçer üçer kalelere doldurdıkları, istedikleri kaleyi boşaltıp kendi kalelerine yığdıkları, bu suretle oyunun karşı tarafın bütün taşlarını alıncaya kadar devam ettiği belirtilir.

Bayrı, Mehmet Halit, “İstanbul’da Çocuk Oyunları”, Sayı 51, 1 Ocak 1935, s.34-37.

“Köşe Kapmaca, İp Atlama, Çember Çevirme, Elim Üstünde Kalsın” başlıkları altında birçok çocuk oyunu anlatılmıştır,

Ayral, M. Naci, “Çocuk Oyunları”, Sayı 58, Ağustos 1936, s.159,160.

“Çürük Elma” başlıklı yazıda bu oyunun İstanbul’un mahalle ve semtlerinde daha çok oynadığı, pek nadir olarak da evlerde oynadığı anlatılır. Oyunda iki kişinin (yaşça kıdemli) karşı karşıya geçerek karşılıklı olarak kollarını omuzlarına uzattığı, bütün çocukların arka arkaya dizildiği, sorulara doğru cevap veren çocukların kıdemli oyuncuların arkasına geçtiği, bir ip alıp ipi çekerek grubu çözmeye çalıştıkları anlatılır.

Özseven, Âdil, “İstanbul’da Çocuk Oyunları”, Sayı 106, Ağustos 1940, s. 240-245.

“Tek mi, çift mi?, Yumurtalı Tavuk, Kör Ebe, Yağ Satarım, Kar Topu, Kızak Kaymak, Kaç Kurtul” başlıkları altında toplam yedi çocuk oyununa yer verilmiştir.

İstanbul’da oynanan çocuk oyunlarının Anadolu’nun muhtelif yerlerinde farklı şekil ve adlarla oynandığı vurgulanır (91.Sayının devamı).

Özseven, Âdil, “İstanbul’da Çocuk Oyunları”, Sayı 108, Ekim 1940, s. 288-292.

“El El Sütünde, Estepeta, Açıl Kilidim Açıl, Ayinei Devran, Altun Beşik” başlıkları altında toplam beş çocuk oyununa yer verilir. “El El Üstünde” oyununun genellikle kız çocukları arasında oynandığı, bir ebenin seçildiği, ebenin gözlerini kapayarak yere oturduğu, diğer oyuncuların ebenin sırtına ellerini koydukları, ebenin

kimin elinin üzerinde olduğunu tahmin ettiği, bildiğinde ebelikten kurtulduğu, bilemediğinde ise sırtına tokat yediği anlatılır (107.Sayının devamı).

Özseven, Âdil, “İstanbul’da Çocuk Oyunları”, Sayı 110, Aralık 1940, s.43-49.

“Alaylar, , Eveleme Develme, Ebe Çıldır, Sekme, Seksek, Orospu Bohçası, Ebem Kızdı” başlıkları altında İstanbul’da oynanan çocuk oyunları anlatılır.

“**Ebe Çıldır**” oyununda beş veya altı çocuğun bir araya gelerek ebe seçtikleri, ebenin etrafında toplanan çocukların yere çömelerek “ebe çıldır” dedikleri, ebenin de yere çömelmeden bir oyuncuyu yakalarsa ebelikten kurtulduğu, yakalanan çocuğun ebe olduğu anlatılır (109.Sayının devamı).

2.1.17. Sözlük:

Zeki, M. “Yakıştırma ve Ulamalar”, s.3, 1 Ocak 1930, s.14.

Yazar, halk edebiyatı ürünleri içinde kullanılan bazı yakıştırmalara örnekler verir:

“Bal- Bu gece bizde kal, yağ-aşkın sinemde dağ...”(....)

O. , Çorumlu, “Çorum’da Derlenmiş Kelimeler”, Sayı 7, Mayıs 1930, s.18-20.

Çorum’da derlenen ve Çorum yöresine ağız özellikleri yansıtan kelimelerin yazı dilindeki karşılıkları verilir. “Toplu: Pencere, Döner: Tabanca, Fitsen: Entari...”

Muzaffer, M. , “Kastamonu’da Derlenmiş Kelimeler”, Sayı 19, Mayıs 1931, s.149-152.

Toplam yüz otuz sözcüğe yer verilir. Alfabetik bir sırayla verilen sözcüklerin yazı dilindeki karşılıklarının verildiği görülür. Sözcüklerin cümleler içinde kullanıldığı bölümler parantez içinde gösterilmiştir.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Maraş’ta Derlenmiş Sözler” Sayı 20, 25 Nisan 1933, s.162-164.

Toplam yüz doksan beş sözcüğe yer verilmiştir. Bu sözcüklerin mahalli söylenişlerinin karşılıkları verilmiştir. Sözcükler alfabetik olarak sıralanmıştır.

Dr. Caferoğlu, A. “Çuvaşlarda Ay Adları” Sayı 20, 25 Nisan 1933, s. 180-182.

Eski Türk takvimlerindeki ay adlarının bugün Türk kavimleri arasında en iyi Yakut Türkleri içinde yaşatıldığı anlatılır.

“İlk Bahar, Yaz Ayları, Sonbahar Ayları, Kış Ayları” başlıkları altında Çuvaşça ay adları sıralanır.

Mümtaz, Talât, “Kastamonu Köylerinde Kullanılan Eve, Tarlaya, Eşyaya Ait Sözler”, Sayı 21,22, 15 Mayıs 1933, s. 189-188.

Kastamonu ve yöresine ait yüz seksen sözcüğe yer verilmiştir. Sözcüğe yer verilmiştir. Sözcüler alfabetik sırayla verilmiş, yazı dilindeki karşılıkları belirtilmiştir.

Nazif, Osman, “Balıkesir Köylerinde Derlenmiş Sözler”, Sayı 27, 15 Ağustos 1933, s.69-71.

Alfabetik sırayla A’ dan Z’ ye kadar toplam yüz yedi yöresel sözcüğe yer verilir. Sözcüklerin yazı dilindeki karşılıkları belirtilmiştir.

H. B. H. , “Anadolu’da Derlenmiş Kelimeler”, Sayı 31, 15 Aralık 1933, s. 218-220.

“Kelimeler” başlıklı yazı “İğdır Kelimeleri, Konya Kelimeleri, Konya Aksaray’ında Kullanılan Kelimeler, Silivri Kelimeleri” olarak dört madde içinde aktarılmıştır. Konya’ya ait yirmi iki kelime, Aksaray’a ait yüz yirmi üç kelime, Silivri’ye ait on altı kelime, İğdır’a ait altmış iki kelime verilmiştir.

Zeki, M. , “ Muhtelif Kelimeler- Konya’ya Ait Yakıştırma ve Ulamalar”, Sayı 44, 15 Aralık 1934, s.175-176.

Konya, Kastamonu, Adana, Maraş, Afyon, Kayseri ve çevresine ait ağızlardan derlenen yirmi dokuz sözcüğün yazı dilindeki karşılıkları verilmiştir.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Anadolu Derlenmiş Kelimeler ve Ulamalar”, Sayı 44, 15 Aralık 1934, s.174.

Toplam elli üç sözcüğe yer verilir. Bu sözcükler Urfa ve çevresine ait ağızlardan derlenmiş sözcüklerdir:

“ Çuçe: Kepçe

Melez: Süzgeç”(...)

Ziya, “Andırın Kelimeleri”, Sayı 44, 15 Aralık 1934, s.175.

Toplam elli iki sözcüğe yer verilir. Maraş ve çevresine ait sözcüklerin yazı dilindeki karşılıkları verilmiştir:

“Derim: Çadırın etrafını muhafaza için çuldan siper.

Melyeri: Hayvan için hazırlanan sulak ve çayırılık yerler.”(...)

Ülkütaşır, M. Şakir, “Etnografya ve Folklor”, Sayı 51, Ocak 1936, s. 42-48.

Alfabetik sırayla “Aba, Abacılık, Aba Kebe, Abalı Kebeli, Abayı Yakmak, Abayı Atmaca, Aba Kopmaca Oyunu, Abadan, Abak, Abalamak, Abâni, Abâniye, Abâniyecilik, Abdallar” sözcükleri ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Sözcüklerin kaynakları, kullandıkları bölgeler belirtilmiştir.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Etnografya ve Folklor”, Sayı 52, Şubat 1936, s.57-63.

Abdal Bekçi Oyunu'nun Karagöz oyunlarından biri olduğu, oyunun Hacivat'ın perdeye gelişiyle başladığı anlatılır.

“Abdal Yıldızı, Abdest, Abdestini Vermek, Abdestsiz, Abdestlik, Abdestinde Şüphesi Olmak, Abdeshanaye Kubr Sıkar” başlıkları altında sözcüklerin kaynakları, kullanıldıkları bölgeler, çeşitli yan anlamlarına yer verilmiştir.

Abdülkadir İnan başlığı altında ise Abdülkadir İnan'ın biyografisi anlatılmıştır (50.Sayının devamı).

Ülkütaşır, M. Şakir, “Etnografya ve Folklor Sözlük Taslağı”, Sayı 53, Mart 1936, s. 72-78.

Toplam kırk dört başlık altında alfabetik sırayla sözcükler, sözcüklerin kaynakları ve kullanıldıkları bölgeler anlatılmıştır. Sözcükler “A” harfinde tamamlanmıştır. “**Baki**” açıklaması ile sözcüklerin anlamları başka başlıklar altında verilmiştir:

“AÇMAKASLARI. Kaldır ayaklarımı, hızlan, tabanları yağla.

[Bibliyografya: B. AR.; Ö.A]

AÇIK AL. At tonlarından biri (Bak: At).”(…)

Ülkütaşır, M. Şakir, “Etnografya ve Folklor Sözlük Taslağı”, Sayı 54, Nisan 1936, s.88-94.

Alfabetik olarak toplam yirmi üç sözcüğe yer verilmiş ve “A” harfinde tamamlanmıştır:

“Adadiyaz: Çapkın kılıklı, uçarı, kopuk kıyafetli, Ada düdüğü: Kaval, ney”(…) (53.Sayının devamı).

Ülkütaşır, M. Şakir, “Etnografya ve Folklor Sözlük Taslağı”, Sayı 57, Temmuz 1936, s. 139-145.

“**Ad Koymak**” başlığı altında toplam yedi madde açıklanır. Halk arasında çocuklara verilen isimlerin yörelere göre kullanışları, anlamları ve ad koyma âdetleri açıklanır (54.Sayının devamı).

Ülkütaşır, M.Şakir, “Etnografya ve Folklor Sözlük Taslağı” Sayı 63, Ocak 1936, s.72-80.

Alfabetik sırayla yirmi altı madde açıklanmıştır. “O” harfinde tamamlanmıştır. Bazı sözcüklerin açıklamaları parantez içinde “Bak:” ifadesiyle verilmiştir:

“Afsun (Bak:Avsun)”

Bazı sözcüklerin yaygın olarak kullanıldığı bölgeler de parantez içinde verilmiştir:

“Afar.Ispanaklı börek (Erzincan ve dolayı)” (62.Sayının devamı).

Bahadıroğlu, Osman, “Kadirli Lehçesi”, Sayı 65, Mart 1937, s.125-128.

A’dan D’ye kadar Kadirli lehçesine ait sözcüklere yer verilir. Toplam yüz on yedi sözcüğün karşılığı alfabetik sırayla verilmiştir.

Sözlüğün başında bazı işaretler okuyucuya tanıtılır:

“B: Bulunamamıştır.

L: Lehçei Osmani

Ç: (Çağatayca-Türkçe) lûgat”

Sözcüklerin kısaca yazı dilindeki karşılıkları verilir:

“Açar: (B.) yeni, Dikeç: (B.) direk, Çem: (B.) çimen”(…)

Bahadıroğlu, Osman, “Kadirli Lehçesi”, Sayı 66, Nisan 1937, s.149-152.

“D” harfinden “K” harfine kadar Kadirli ve yöresine ait sözcüklere yer verilir. Toplam yüz sekiz sözcüğün yazı dilindeki karşılıkları alfabetik sırayla verilmiştir (65.Sayının devamı).

Bahadıroğlu, Osman, “Kadirli Lehçesi”, Sayı 68, Haziran 1937, s.183,184.

“K” harfinden “M” harfine kadar toplam altmış iki sözcüğe yer verilir:

“Loğlaz: (B.) bir nevi fasülye.

Kanalga (B.) inanma”(…) (67.Sayının devamı).

Bahadıroğlu, Osman, “Kadirli Lehçesi”, Sayı 70, Ağustos 1937, s. 214-216.

“M” harfinden “Ş” harfine kadar toplam doksan iki sözcüğe yer verilmiştir:

“Çelek: (B.) yük, zahmet.

Sügen: (B.) dikeç.

Nacak: (B.) balta” (….) (69.Sayının devamı).

Katırcıoğlu, Nuri, “Ispartada Derlemiş Kelimeler”, Sayı 79, Mayıs 1938, s.160-163.

Henüz yazı diline girmemiş; ancak öz Türkçe sayılan toplam yüz on iki sözcüğe yer verilmiştir. Sözcükler A’ dan Z’ ye kadar sıralanır:

“Açmak: Birbirine geçmek.

İvecen: Acul insan.

Yenli: Hafif.(…)”

Bahadıroğlu, Osman “Kadirli Lehçesi”, Sayı 72, Ekim 1937, s. 217,218.

“Ş” harfinden “Z”ye kadar toplam elli dört sözcüğe yer verilmiştir.

(…)”Zahir: (B.) azar.

Yaz: (B.) kısır”(71.Sayının devamı).

Petri, Zevrak, “Ereğli’de Derlenen Sözler”, Sayı 87, Ocak 1939, s.68-70.

Toplam elli dört madde altında Ereğli yöresine ait ağızlarda yaşayan sözcüklerin yazı dilindeki karşılıkları verilir. Alfabetik sırayla A’ dan G’ ye kadar sözcükler aktarılmıştır:

“Aziz: Cüce,

Çepel: Camur.”(...)

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Urfa’da Kullanılan Bazı Kelimeler”, Sayı 89, 90. Mart, Nisan 1939, s.99,100.

Toplam kırk dokuz sözcüğün yazı dilindeki karşılıkları verilmiştir. Halk ağızlarından derlenen bu sözcükler alfabetik olarak sıralanmıştır:

“Bezek: Şenlik.

Sin: Mezar.”(...)

2.1.18. Genel:

H. B. D. , “İlk Söz”, Sayı 1, 1 Kasım 1929, s.1-2.

Halk Bilgisi Derneği tarafından Ankara merkezinde yıllık bir mecmua olarak çıkarıldığı belirtilir. İki sene içinde memleketin büyük bir bölümünde ilgi gördüğü vurgulanır.

H. B. D. , “Haberler”, Sayı 1, 1 Kasım 1929, s. 1,2.

“Konservatuvar Heyeti, Halk Bilgisi Derneğinin Tetkik Gezisi, İstihbarat Merkezi, Fahri Azaları, Dil Encümeni, Brüksel Sergisi, Konferans, Bulgaristan Türkleri, İtalya Folkloru...” hakkında haberlere yer verilir.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Köroğlu’na Ait Kitabiyat”, Sayı 2, 1 Aralık 1929, s.13-15.

Köroğlu gibi bütün Türk ülkelerinde müşterek olan bir millî destanın tetkiki ilmî bir mesele olarak görülür. Yazar, toplam on dört başlık altında Köroğlu’na ait rivayetlere yer verir:

“1- İstanbul’da müteaddit defalar basılan taş basma rivayetler. 2-Ignas Kunoş Rodlaf külliyyatının (Proben) sekizinci cildinde bulunan rivayet.”

Boratav, Pertev Naili, “Halk Masalları”, Sayı 2, 1 Aralık 1929, s. 8-13.

1813’te masalların tarihçisi hakkında araştırma yapan Grimm Kardeşlerle, İtalya’da, Sicilya’da, İspanya’da ve 1863’te Fransa’da masalların tasnif çalışmalarına yer verilir.

Masalların Tasnifi: 1.Harikulâde Hikâyeler. 2. Realist Hikâyeler (Karı-Koca, Hırsız Hikâyeleri vs.). 3. Tuhaf Hikâyeler. 4. Kahramanları Hayvan Olan Hikâyeler şeklindedir.

H. B. D. , “Haberler”, Sayı 2, 1 Aralık 1929, s.16.

Halk Bilgisi Derneğinin yıl dönümü kutlamaları anlatılır. Sivas muhabirliğine lisede Edebiyat öğretmeni Halit Turhan’ın getirdiği belirtilir. Halk Bilgisi Derneğinin çalışmalarını titizlikle yürüttüğü vurgulanır.

Hikmet, İsmail, “Türk Ülkelerinde Halk Bilgisi Hareketleri”, Sayı 3, 1 Ocak 1930, s. 1-3.

Kırım’da, Azerbaycan’da Rus baskısı kalktıktan sonra kurulan millî hükümet Türk dilini öğretecek mektepler, Türk harsını yaratacak, yaşatacak, Türk gencine millî idealini canlı bir suretle duyuracak dernekler, birlikler kurulmaya başlandığı anlatılır.

H. B. D. , “Haberler”, Sayı 3, 1 Ocak 1930, s.15-16.

Sinop ve Manisa il merkezlerinde Halk Bilgisi faaliyetlerinin giderek hızlandığı anlatılır. Gaziantep ili Halk Bilgisi Dergisi yazarlarından **Ali Rıza Bey** tarafından Karacaoğlan’ın hayatına dair toplanan şiirlerin yayınlandığı belirtilir.

H. B. D. “Haberler”, Sayı 4, 1 Şubat 1930, s. 16.

Halk Bilgisi Derneğine Prusya’nın “Hesse” eyaletinin Halk Bilgisi Cemiyeti yayınlarından bir mecmua geldiği anlatılır. Bu mecmuada yalnız “Hesse” eyaleti gibi dar bir sahanın halk bilgisine ait bir sene içinde yapılan incelemeleri kısaca anlatılır.

Halil, Ahmet, “Kitabiyat”, Sayı 4, 1 Şubat 1930, s.12-15.

Eski Yazma Eserin başında yer alan mukaddimede Allah’a ve Peygamber’e dua ile başlandığından ve eski bilge Türk ihtiyarlarının sözlerine yer verdiğinden söz eder. Eserin sonunda ise yazarın meziyetlerinden söz edildiği anlatılır.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Katon Türklerinin Hunker Kunker Kelimesi Hakkında”, Sayı 5, 1 Mart 1930, s. 1-3.

“Hunker” kelimesinin Osmanlı Sultanlarının unvanı veyahut oturdukları şehir ismi olarak Kırgız ve Konaklarda yaşadığından söz edilir.

H. H. D. , “Haberler” Sayı 5, 1 Mart 1930, s. 15-16.

Fransa’da yeni bir halk Bilgisi Cemiyetinin kurulduğu anlatılır. Fransa’da **Société de Folklore Français** unvanı ile merkezi Trocadéo’da Etnografya Müzesi dahilinde olmak üzere yeni bir Halk Bilgisi Cemiyetinin kurulduğu vurgulanır.

H. B. D. , “Haberler”, Sayı 6, 1 Nisan 1930, s.20.

Geçen sayıda yayımlanan “Kalbr Efsaneleri” adlı yazının sahibi **M.Francesco Perri**’nin halk hikâyelerinin ne maksatla yazıldığı anlatılır.

İnan, Müşfika Abdülkadir, “Karaman” İsminin İntişar Salasına Ait”, Sayı 6, 1 Nisan 1930, s. 16-18.

Oğuz boylarından birine mensup olan Karamanlar’ın Anadolu ve Azerbaycan’a geçmeden önce bıraktıkları izlere dair küçük notların altı çizilir.

Ragıp, Mehmet, “Musiki Halk Bilgisi Kitabiyatı”, Sayı 6, 1 Nisan 1930, s.19.

Orta Asya’da yaşayan Türkmenlerin sistematik bir suretle iki sesli armonik musiki kullandıkları anlatılır. Üzeyir ve Müslim Beylerin etnograf musiki eserlerden yararlandıkları belirtilmiştir.

Fehmi, Hasan, “Köy Bilgisi Köy Sevgisidir”, Sayı 6, 1 Nisan 1930, s.1,2.

Yazar köy bilgisinin köy sevgisini doğurduğunu anlatır. Millet sevgisi ile köy ve köy bilgisinin aynı anlama geldiği vurgulanır. Köy hayatının güzellikleri ve bu güzelliklerin Türk diline yansımaları anlatılır.

H. B. D. , “Haberler”, Sayı 7, 1 Mayıs 1930, s.20.

Fransız şiirinin şairi “Fredric Mistral”ın yüzüncü doğum yılı nedeniyle Fransa’nın güneyindeki şehirlerde bilhassa Marsilya’da şairin heykeli önünde Mart ayı sonunda yapılan törenler anlatılır.

Ahmet, Caferoğlu, “Türkçede Tongal” Kelimesi” Sayı 7, 1 Mayıs 1930, s. 1-4.

Bu yazıda “Tongal” kelimesinin Türk ve Moğol kökenli kelimelerden türettiği anlatılır. Asıl manasının “gece ateşi” olduğu vurgulanır.

Halil, Ahmet, “Kitabiyat” , Sayı 8, 1 Haziran 1930, s.14-16.

Cezayir’de bir kütüphanede bulunan bir yazma eserde Cezayir Arapçasında yaşayan Türkçe kelimeler verilir.

H. B. D. , “Haberler”, Sayı 9, 1 Temmuz 1930, s.15.

Almanya’da “**Alman Halk Bilgisi Atlası**” cemiyetinin merkez heyeti müdürü Dr. Fritz Boehm tarafından yazılan “**Alman Halk Bilgisi Takvimi**” adlı bir masa takviminin içeriğinden bahsedilir.

Zeki, M. , “Tongal Kelimesi Hakkında”, Sayı 9, 1 Temmuz 1930, s.7-8.

Nevruza rastlayan son çarşamba akşamının Azerî Türkleri tarafından düzenlenen eğlencelerde ateş yakıldığı ve bu ateşin üzerinden “**Gitsin hastalık-Gelsin sağlık**” dilekleriyle atıldığı belirtilir. Kence şehri halkı ile bazı civar kaza ahalisinin de “**Tongal**” demekle olduğu belirtilir.

H. B. D. , “Haberler”, Sayı 10, 1 Ağustos 1930, s. 15,16.

Halk Bilgisi Derneği’nin her yıl memlekette muhalif yerlerinde Tetkik Cemiyetinin yaptığı türlü seyahatler elde edilen folklorik bilgilerden söz edilir.

H. B. D. “Haberler”, Sayı 11, 1 Eylül 1930,, s.20.

Halk Bilgisi Derneği’nin İstanbul merkezinde bulunan birçok halk sanatını etmek suretiyle halk etnografyasını oluşturmak isteğinden söz edilir. Demircilik, çömlekçilik, değirmencilik, kafesçilik, kuzuculuk, oyuncakçılık, taşçılık, kaşıkçılık... gibi halk sanatları araştırma konuları olarak belirtilir.

H. B. D. , “İkinci Seyahat”, Sayı 11, 1 Eylül 1930, s. 9-13

Halk Bilgisi Derneği’nin İstanbul Merkezi Konservatuvar Heyetine bilgi toplamak maksadıyla Abdülkadir Beyin; Trabzon, Rize, Gümüşhane, Bayburt, Erzurum ve Erzincan seyahatlerine yer verdiği görülür.

H. D. B. “Haberler”, Sayı 12, 1 Ekim 1930, s.16.

Türkiye’ye gelen Fransız yazarlarından Madam Noelle Roper’ın “**Asie Mineure**” isminde bir kitap çıkardığından söz edilir. Bu yazarın eserinde,

Anadolu'ya ait on beş fotoğrafın bulunduğundan bahsedilir. Türkmenlerden Kul Mehmet'in Köroğlu'na ait büyük bir tetkik çalışması hazırladığından söz edilir.

Bayrı, Halit Mehmet, “İlk Merhalede”, Sayı 12, 1 Ekim 1930, s. 1-7.

Halk Bilgisi Haberleri'nin bu sayısı ile birinci senesini bitirdiği anlatılır. Türkiye'de ilk defa ciddi anlamda “**Halk Bilgisi**” sahasına ait çalışmaların Halk Bilgisi Deneği tarafından yapıldığı anlatılır.

H. B. D. , “İlim Encümeni - Resmî Zabıtname”, Sayı 14, 1 Aralık 1930, s. 42-43.

Halk Bilgisi İlim Encümeni, Türkiyat Enstitüsünce sekizinci toplantısını gerçekleştirdiği belirtilir. Toplantıya Prof. Dr. Köprülüzade Fuad Bey, Raife Hakkı, Caferoğlu Ahmet, Abdülkadir İnan ve Mehmet Halit Bey'in katıldıkları anlatılır.

Halil, Ahmet, “Halk Fransızcasından Yazı ve Edebiyat Fransızcasına Doğru”, Sayı 14, 1 Aralık 1930, s.38-42.

Fransız yazarlarının 17.y.y.da mahallî lehçeleri, halkın kendi konuşmasını göz önüne aldıkları zaman, kendi yazı dillerine oranla, onların çok zengin olduklarını fark ettikleri anlatılır. Böyle bir anlayışın Anadolu'da bulunan kalem sahiplerinde görmenin temiz Türkçeye doğru etkili bir adım olacağı vurgulanır.

H. B. D. , “Haberler”, Sayı 14, 1 Aralık 1930, s.48.

H.B.D. nin, 1 Aralık 1930 tarihinde üçüncü yıl dönümünün kutlandığı anlatılır. Derneğin İstanbul Merkezinde cumartesi akşamı bir müsamere düzenlediğinden söz edilir.

İnan, Müşfika Abdülkadir “Anadolu'da Türk Aşiretleri”, Sayı 16, 1 Şubat 1931, s. 93-96.

Müderri Ahmet Refik Bey'in “Anadolu'da Türk Aşiretleri” adlı eserinden söz edilir. Eserde, Selçuklular zamanından itibaren görülen Anadolu Aşiretleri'nin yaşamı anlatılır.

H. B. D. “Okuyucularımıza”, Sayı 20, 25 Nisan 1933, s. 161.

Halk Bilgisi Haberleri'nin 1 Mayıs 1931 tarihli ve 19 sayılı nüshasından sonra çıkarılmadığı anlatılır. Yurt içinden ve yurt dışından birçok mektubun geldiği ve derginin yayımına devam edilmesinin istendiği vurgulanmaktadır. Bu sayıdan itibaren Halk Bilgisi Haberleri'nin İstanbul Halkevi Dil, Edebiyat ve Tarih Şubesi tarafından çıkarılacağı belirtilmiştir.

Cevat, Ahmet, “Meydan Şairleri”, Sayı 26, 15 Temmuz 1933, s.38-43.

İstanbul'da düğün törenleri vesilesiyle tertip edilen saz şairlerirauf atışmalarının halk tarafından çok sevildiği, saz şairlerinin eğitim durumlarına göre sınıflandığı, şiirlerini halk ve hakem huzurunda irticalen okudukları anlatılır.

Uzunçarşılıoğlu, İsmail Hakkı, “Anadolu'da Yüksek Türk Eserleri”, Sayı 27, 15 Ağustos 1933, s. 71-73.

“Anadolu'da Yüksek Türk Eserleri” adlı eserin yazarının Darülfunun Sabık Arkeloji Müderrisi M. Alber Gabriel olduğu, eserin 1931 yılında Paris'te Ede Bokkard tarafından basıldığı anlatılır. Eserde Kayseri ve Niğde'deki sanat değeri yüksek Türk eserlerinin tanıtıldığı belirtilir.

Cevat, Ahmet, “Meydan Şairleri”, Sayı 27, 15 Ağustos 1933, s. 73-79.

Çalgıcı kahvelerinde meydan şairlerinin okudukları güftelerden birinin de “divan” olduğu anlatılır. Divanın genellikle dört beyitten az olmadığı, her mısram on beş heceden oluştuğu, son beytinin ilk mısrasında şairin mahlasının bulunduğu anlatılır(26.Sayının devamı).

Bayrı, Halit Mehmet, “Cumhuriyet Devrinde Halk Bilgisi Hareketleri”, Halk Bilgisi 29. Sayının ilâvesi, 29 Ekim 1933, s.1-8.

“Büyük Gazi, Cumhuriyet Halk Fırkası, Türk Dili Tetkik Cemiyeti, Türkiyat Enstitüsü, Halk Bilgisi Derneği, Halk Türkülerinin ve Oyunlarının Tespiti,

Mecmualar ve Gazeteler, Müteferrik Derlemeler, Tetkikler ve Kitaplar” başlıkları altında Türkiye’de yapılan halk bilgisi tetkiklerinin hız kazandığı anlatılmıştır.

Dağhoğlu, Turhan Hikmet, “Yılan”, Sayı 29, 15 Ekim 1933, s. 167-172.

“Yılan” hakkında bilinmeyen bazı ilginç bilgilere yer verilir. Yılanın hayatın bir remzi olduğu, Sümer, Hitit, Mısır ve eski Yunan’da önemli bir simge olarak kullanıldığı anlatılır.

Dağhoğlu, Turhan Hikmet, “Yılan”, Sayı 30, 15 Kasım 1933, s. 187-196.

M.Ö. 2600 yılında büyük Kral “Gudea” döneminde yapılmış bir Sümer kabartmasında birbirine sarılmış iki yılan resminin tarihte rastlanan ilk yılan resmi olduğu anlatılır. Halk inanışlarına göre yılanın değeri anlatılır.(29.Sayının devamı.)

Bayrı, Halit Mehmet, “Bektaşî Nefesleri”, Sayı 31, 15 Aralık 1933, s. 216-217.

“Bektaşî Nefesleri” adlı kitabın Rauf yekta Bey’in bir önsözüyle başladığı, önsözde nefes ve ilâhilere ait bilgilerin kitapta yer alan nefeslerin güfte ve bestelerinin Ali Rıfat, Rauf Yekta, Zekâizade Ahmet ve Doktor Suphi Bey’e ait olduğu belirtilmiştir.

İsmet, A. “Araç Notları”, Sayı 31, 15 Aralık 1933, s. 227-218.

Hakkı Kâmil Bey’le, “Araç” yöresine bağlı masa, Okçular, Kışla, Geley köylerine yapılan gezilerde “Şerbet İlâhi”si adıyla Türkçe ilâhilerin söylendiği ve birkaç kıtanın not alındığı anlatılıyor.

İnan, Müşfika, Abdülkadir, “Didan Hilesi Masalına Dair (1)”, Sayı 31, 15 Aralık 1933, s.223-226.

Prof. W. W. Barthold’un “Didon Kurnazlığı” başlıklı yazısı, Abdülkadir İnan tarafından verilmiştir. Yazar, Miller’in görüşlerinden de yararlanarak bu masalın birçok rivayetinin olduğunu, Afrika, Hindistan ve Avrupa kıtalarında anlatıldığını vurgulamıştır.

Muhtar, Ahmet, “Halk Türküleri”, Sayı 32, 15 Ocak 1934, s. 238-242.

“**Le musique â Pe’cole**” dergisinden alınan bu yazıda türkülerin; melodisi olan, masalların ve atasözlerinin halk arasında yayılarak nesilden nesle aktarılan kıtali şiirler olduğu açıklanmıştır. Türkülerin sınıflandırıldığı, menşe sorunu ve menşe tarihinin aktarıldığı görülür.

Salcı, Lütfi Vâhit, “Pir Sultan’ın Nefesleri” Sayı 36, 15 Mayıs 1934, s. 333-336.

Pir Sultan’ın bugüne kadar iyi tetkik edilemediği ve Pir Sultan’ın gereken önemin verilmediği belirtilmiştir. Pir Sultan üzerine en önemli çalışmayı Sadettin Nüzhet’in yaptığı, bu çalışmanın “**Pir Sultan**” olarak adlandırıldığı anlatılmıştır.

H. B. H. , “Yeni Eserlere Dair”, Sayı 37, 15 Haziran 1934, s.12,13.

Orhan Rıza’nın yayımladığı “**Türk Edebiyatı Tarihi**” adlı eser tanıtılmıştır. Bu kitabın Öğretmen Okulları ve liseler için yazıldığı, on bölümden oluştuğu, kitabın sonuna “**Başka Esere Bir de Hülasalar**” başlıklı bir metnin ilave edildiği belirtilmiştir.

Çankırı’da çıkan “**Duygu**” gazetesi tanıtılmıştır. “**Anadolu’da Eski Çocuk Oyunları**”nın İstanbul Konservatuarı Müdürü Yusuf Ziya tarafından yayımlandığı vurgulanmıştır.

Yüngül, Naci, “İstanbul Argosu ve Halk Tabirleri, Münasebetiyle”, Sayı 47, 15 Nisan 1935, s.261-263.

İstanbul Halkevinin Edebiyat ve Tarih Komitesi üyelerinden Mehmet Halit Bey’in 1927-1932 yılları arasında Yedikule, Samatya, Aksaray, Yenikapı, Kumkapı, Galata, Tophane, Kasımpaşa semtlerinde topladığı iki bine yakın halk deyimlerini, İstanbul Argosu ve Halk Tabirleri başlıklı kitapta topladığı anlatılır.

H. B. H. , “Büyük Kurultay”, Sayı 48, 9 Mayıs 1935, s.281-286.

“**Büyük Kurultay**” başlıklı yazıda Cumhuriyet Halk Partisinin Dördüncü Büyük Kurultayının 9 Mayıs 1935’te Ankara’da toplandığı, Cumhuriyet Halk Partisinin başlangıçta tek gayesinin vatanı istilâ etmiş olan düşmanı, memleket sınırlarının dışına kovmak ve kendi temiz toprakları üzerinde Türk millerini hürriyetine kavuşturmak olduğu, şimdi ise Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurularak bütün dünyaya Türkün başarısını gösterdiği anlatılır.

Atsızyoldaş, M. , “Şifaülfuad Hazreti Sultan Murat”, Sayı 57, Temmuz 1936, s. 145,146.

IV. Murat zamanında “**Şifaülfuad Hazreti Sultan Murat**” adlı eserin Haliloğlu Zeynelâbidin tarafından yazıldığı ve Sultan Murat Hana sunulduğu anlatılır.

Eserin toplam on yedi fasıldan oluştuğu, hastalıklara karşı tedavi şekillerinin Türkçe olarak anlatıldığı vurgulanır.

Bayrı, M. Halit, “Halk Masalları Hakkında”, Sayı 60, Ekim 1936, s.185-187.

Bayrı, bu yazısında Türkiye’de şimdiye kadar yayınlanan halk masallarının hiçbir belirli usul ve esasa dayalı olmadan tespit edildiğini vurgular. Türk masallarının ciddi bir usule bağlanılarak derlenmesinin halk bilgisiyle uğraşanlar için yapılacak işlerden biri olduğu anlatılmıştır.

Bayrı, Mehmet Halit, “Büyüleri Hakkında”, Sayı 63, Ocak 1936, s.49-55.

Mehmet Halit Bayrı’nın, Tophane taraflarında oturan “**Sıdıka**” namında ihtiyar bir kadının kocasından kalma eski bir yazma kitapta yer alan bazı büyüleri aynen yayınladığı anlatılmıştır. Bu büyülerin toplam on dokuz ayrı başlık altında toplandığı vurgulanmıştır.

Dr. Ünver, A. Süheyl, “Balkan Memleketlerimizin Tıbbî Folkloru”, Sayı 65, Mart 1937, s.114.

Eserde, Balkan memleketlerinin tıbbî folklorunun bir kısmının her yerde hemen hemen aynı olduğu görüşü dile getirilmiştir. Balkanlarda tıbbî folklorun incelenmesinin Türk Tıbbî Folkloru açısından önemli olduğu, Türkiye’de ise 1927 yılından bir folklor cemiyetinin kurulduğu ve bugüne kadar elli dokuz mecmua ile millî folklorumuz hakkında on eser yayınlandığı anlatılır.

Tezel, Naki, “Keloğlan Masalları Hakkında”, Sayı 66, Nisan 1937, s. 148,149.

Tezel’in Gündüz Mecmuası’nın 11.Sayısında çıkan “Keloğlan Masalları” adlı yazısını tenkit eden Mihri Devrimsel’ e bir cevabı yer alır.

Tezel, yazısında masalların Türk folkloru için eşsiz bir değer taşıdığını, halk masallarının bir kişinin değil, bir cemiyetin malı olduğunu savunur.

Gökoğlu, A. Baha, “Kastamonu- Safranbolu Harbi”, Sayı 79, Mayıs 1938, s. 154-156.

Halkın rivayetlerinden yola çıkılarak Kastamonu- Safranbolu Harbi anlatılır. Hasan Çavuş isminde bir şahsın Safranbolu ve çevresinde yaptığı eşkıyalık sebebiyle devlet güçleri tarafından yakalanarak İstanbul’da idam edilişi konu edilir.

Ertem, Sadri, “Halk Bilgisi”, Sayı 76, Şubat 1938, s.93-95.

Ertem tarafından Halk Bilgisi Haberleri hakkında yapılan yorumlar aktarılmıştır. Ertem, Halk Bilgisi Haberleri’nin geniş halk kitlesinin ruhunu mütevazı bir şekilde aktardığı vurgulanır.

Dr. Fındıkhoğlu, Ziaettin Fahri, “Bulgaristan’da Halk Bilgisi Müzesi”, Sayı 80, Haziran 1938, s. 169,170.

Bulgaristan’da bir Halk Bilgisi Müzesi için temellerin 1839’da atıldığı anlatılır. Halk Müzesi’nin kuruluş amacının Bulgar kültürünün maddî vesikalarını toplamak olduğu vurgulanır.

Boratav, Pertev Naili, “Tahlil ve Tenkit”, Sayı 81, Temmuz 1938, s. 207-209.

Pertev Naili Boratav’ın Enver Behran Şapolyo’nun “**Folklor Serisi I**” adlı eserini tahlil ettiği görülür. Kitabın ön sözünde bu eserin devamı olan folklorik malzemelerin basılacağı, Borotav’ın bu kitabın folklor araştırmacısı ve yazarları için bir kaynak kitap olarak kullanılabileceğini vurguladığı görülür.

Dr. Fındıkhoğlu, Ziaettin Fahri, “Turfan ve Havalisine Ait Folklorik Araştırmalar”, Sayı 83, Eylül 1938, s. 241-244.

1905’te başlayan ve Almanya’da yürütülen folklor çalışmaları hakkında detaylı bilgiler verilir. Van le Coq tarafından Türkistan’da ele geçirilen folklorik malzemeler hakkındaki detaylar anlatılır. **Turfan** isimli folklor kitabının başında Türk dil bilgisine ait açıklamaların yer aldığı, kitabın ise toplam üç bölümden oluştuğu vurgulanır.

Dr. Fındıkhoğlu, Ziaettin Fahri, “Almanya’da Halk Şarkısı Telâkkisinin Geçirdiği Merhaleler”, Sayı 84, Ekim 1938, s. 265- 270.

Toplam dört bölümden oluşan yazıda Alman halk şarkısının dünya halk şarkıları içinde önemli bir yere sahip olduğu vurgulanmıştır.

Alman halk şarkılarının gelişim çizgisi açıklanmadan önce folklor ve halk sözcüklerin tanımı yapılmıştır. Öte yandan Almanya’da kurulan iki folklor okulunun birbiriyle olan çatışmalarına da yer verilmiştir.

Boratav, Pertev Naili, “Bey Böyrek Hikâyesine Ait Metinler”, Sayı 86, Aralık 1938, s. 32-34.

Boratav, Bey Böyrek adlı hikâyenin İstanbul rivayetine yaptığı ilaveleri anlatılır. Öte yandan İstanbul nüshası ile Türk Dil Kurumu’nun nüshasının daha zengin olduğu vurgulanır. Hikâyede yer alan manzum parçaların İstanbul nüshasında eksik ve değiştirilmiş olduğu, Bey Böyrek hikâyesinin içinde yer alan meddah anlatımlarının İstanbul nüshasında pek yer almadığı belirtilir.

Boratav, Pertev Naili, “Bey Böyrek Hikâyesine Ait Metinler”, Sayı 87, Ocak 1939, s.52-64.

“Cönklerden Toplanmış Metinlere İlâveler ve Meydan Rivayeti” ana başlıkları altında Bey Böyrek Hikâyesi’ne ait yorum ve tespitler yer verilmiştir.

Boratav, kendi yayınladığı hikâyenin de elinde bulunan cönkteki metinlerin de olduğunu vurgular (86.Sayının devamı).

Boratav, Pertev Naili, “Bey Böyrek Hikâyesine Ait Metinler”, Sayı 88, Şubat 1939, s. 85-88.

Bey Böyrek hikâyesinde yer alan “Meydan Rivayeti”, başlığı altında “**Bey Bira**” anlatılır. Baratav, bu hikâyenin tam metnini yayımlar:

“...At yanına gelmiş, sıçrayıpta binememiş. Demimer sen benga küstürdün, şimdi de ben sanga küsüm. Diyince at ağlayarak altına yatmış...” (87.Sayının devamı).

Demirci, Yusuf Ziya, “Halk Türküleri”, Sayı 92, Haziran 1939, s. 153-157.

“**Halk Türküleri**” başlıklı yazıda halk havalarını toplamak için üç mekanik yol olduğu anlatılır:

“1-Sesli Film

2-Gramofon.

3-Fonograf.”

Halk türkülerinin derleme aşamasında mahallî musiki âletlerinin ve çalma tekniklerinin de belirtilmesi gerekliliği üzerinde durulur.

Ülkütaşır, M. Şakir, “Halk Bilgisi Derneği”, Sayı 95 Eylül 1939, s. 225-233.

Kuruluşu, “**Mesâî**” ve “**Neşriyatı**” başlıkları altında Halk Bilgisi Derneğinin folklor sahasındaki yeri ve önemi vurgulanır. Öte yandan halkevlerinin folklor malzemelerinin derlenmesindeki önemi de anlatılır.

1932 yılından itibaren önemi kaybetmeye başlayan Halk Bilgisi Derneğinin eski gücüne kavuşması için yapılması gerekenler sıralanır.

Alpaslan, “Ot Göçü” , Sayı 96, Ekim 1939, s.256.

Çeşni oymağından olan Tirebolu Türklerinin geçimlerini sağlayabilmek için sığır, koyun ve keçilerini otlatmak amacıyla yaz aylarında yaptıkları göçler belirtilmiştir.

Kösemihal, Mahmut R. , “Dede Korkut Hakkında”, Sayı 98, Aralık 1939, s. 25-31.

Dede korkut Hikâyelerinde yer alan “**Beybörek Şehzade Masalı**” anlatılarak hikâyeler arasında mevcut olan farklılıklara yer verilmiştir. Hikâyenin içine Halime, telgraf, şapka, ceket gibi unsurların katılması yoluyla bir yenileştirme yapıldığı vurgulanır.

Erbilek, İsmail Nami, “Yüzüncü Nüsha”, Sayı 100, Şubat 1940, 65-67.

Halk Bilgisi Derneğinin dar bütçesine rağmen idealist yaklaşımıyla büyük başarılarla imza attığı, Fuat Köprülü’ nün teşebbüsleriyle 1933 yılının nisan ayında derginin Eminönü Halkevi Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi tarafından tekrar çıkarılmaya başlandığı, ilk yegâne folklor mecmuası olduğu vurgulanır.

Turgal, Hasan Fehmi, “Ahilere Dair Halktaki Bilgiler”, Sayı 102, Nisan 1940, s. 152-154.

Osmanlı devrinde esnaf dışında fütüvvete mensup bir teşekkülün görülmediği, esnafın cumaları, esnaf mescitlerinde fütüvvetname okudukları ve buna “**Kötürname**” dedikleri, Ahi Baba tabirinin ise yalnız Kırşehir’e mahsus olmadığı vurgulanır.

İnan, Müşfika .Abdülkadir, “Gaziantep Vilâyetinde Türkmenler”, Sayı 102, Nisan 1940, s. 137-141.

Anadolu’ya gelen Oğuz boylarının, İran’da ve hatta Güney Türkistan’da buldukları zamanlarda bile eski yirmi dört boyun saflığını muhafaza edemedikleri, diğer Türk aşiretleri Halaçlar, Korloklar, Kıpçaklar, Türkeşler, Peçenekler ile karıştıkları anlatılır.

Oğuz boylarından bir kısmının eski zamanlarda bile Türkmen ismini aldığı, Türkiye’de “**Aydın**” ve “**Kozon**” gibi eski Oğuz ve Türkmenler arasında isimleri geçmeyen Türkmen kabilelerinin olduğu, anlatılır. Bayındır, Beydili, Barak, Çengi, Avşar, Beğdüz, Ulaşlı başlıkları altında aşiretler tanıtılır.

Turgal, Hasan Fehmi, “Ahilere Dair halktaki Bilgiler II”, Sayı 103, Mayıs 1940, s. 168-171.

Fütüvvet mesleğinin bir sporcular cemiyeti halinde bütün şarkta yayıldığı, kötü işlerin önüne geçtiği, zalimlere karşı hareket ettiği, bu suretle de siyasî bir yönünü ortaya çıkardığı vurgulanıyor. Abbasi halifesinin daha genç yaşta Abdülcebbar isminde bir zatın elinden kâse içerek ve şalvar giyerek bu teşkilata katıldığı belirtilir (102.Sayının devamı).

Turgal, Hasan Fehmi, “Ahilere Dair Halktaki Bilgiler III”, Sayı 104, Haziran 1940, s.200-202.

Ahilik teşkilatı içinde ahlâkın önemli yer tuttuğu, fütüvvetnamalarda dizilen usul ve adapların teşkilat içinde düzeni sağladığı vurgulanır.

Ahiliğin bir safi tarikatı olmadığı, esnaf loncalarından ibaret olan bir kurum olduğu belirtilir (103.Sayının devamı).

Turgal, Hasan Fehmi, “Ahilere Dair Halktaki Bilgiler IV.”, Sayı 105, Temmuz 1940, s. 215-217.

Kırşehir’de fütüvvet libası giydirme işinin Ahi Evren Tekkesi şeyhlerine mahsus olduğu belirtilir. Ahi teşkilatında raks ve musikinin önemi vurgulanır. Ancak eğlencenin içinde rakı ve kadının olmamasına özen gösterildiği anlatılır (104.Sayının devamı).

Alparslan, Hurşit, “Gazi Antep’te Halk Sanatları”, Sayı 107, Eylül 1940, s. 269-272.

“**Gaziantep’te Eski Halk Alfabeti**” başlığı altında Arap alfabesinin harflerine halkın uydurduğu tanımlar sıralanır:

“¹ Çubuk gibi

ب Beli eğrice

ث Ona benzer

ج Keçi başlı

ح Sarık gibi”(....)

Erbilek, İsmail Nami, “Onuncu Yıl” Sayı 109, Kasım 1940, s.1,2.

Halk Bilgisi Haberleri'nin 109 Sayıyla birlikte onuncu yılına girdiği, on yıl boyunca derginin başarılı bir çizgi izlediği, hatta yurt dışında bile takip edildiği vurgulanır. Halk Bilgisi Haberleri'nin ilk yayınlarıyla Türkiye'deki folklor araştırmalarının hız kazandığı belirtilir.

Beşe, M. Enver, “İstanbulcu”, Sayı 110, Aralık 1940, s. 42-45.

“İstanbulcu” başlığı altında ailelerin köylerinde bırakarak İstanbul, İzmir, Adana, Bursa gibi büyük şehirlerde geçim yolu arayan insanların durumu anlatılır.

Anadolu'da birçok köylünün susuzluktan değil, toprak darlığından dolayı büyük kentlere göçtükleri vurgulanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Gaziantep Ağzı Üzerine Etütler”, Sayı 112, Şubat 1941, s. 90,91.

“Gaziantep Dilinin Tetkiki” ve “Gaziantep Ağzında Sentaks Araştırmaları”, adlı kitapların Ömer Asım Aksoy tarafından yazıldığı belirtilir. Eserlerin tanıtımı yapılır. Ömer Asım Aksoy'un bu çalışmalarla Türk diline ve folkloruna büyük katkılar sağladığı vurgulanır.

Kösemihal, Mahmut R. , “Halk Şiirlerindeki Musiki İzleri”, Sayı 112, Şubat 1941, s. 73-76.

Malzeme derlemelerinin zenginliği bakımından en ileri giden sahanın halk şiiri olduğu vurgulanır. Musikinin yer almadığı hiçbir halk sahnesinin, oyunun, yaş zümresinin bulunmadığı belirtilir.

Kaygısız Abdal'ın bir şiirinde geçen iki çalgı tanıtılır:

1)Ekilti ribab

2) İki telli saz.

Bayrı, Mehmet Halit, “Zeyil”, Sayı 115, Mayıs 1941, s. 155-158.

Türkiye'nin çeşitli yerlerinde yaşayan doğum ve çocukla ilgili âdetler ve inanmalar hakkında şimdiye kadar yayınlanan yazılar; isim, eser, yer ve yıl olarak belirtilir. Toplam elli üç madde içinde, alfabetik sırayla eserler aktarılır.

Yalgın, Ali Rıza, “Anadolu’da Musiki Bölgeleri”, Sayı 115, Mayıs 1941, s. 145-153.

Anadolu’da birkaç musiki lehçesinin bulunduğu anlatılır. Musiki çalışmalarında takip edilecek metotlar dört madde içinde sıralanır. Folklor çalışmalarında musikinin bölgeden bölgeye değiştiği, ancak sınırlarının tam olarak çizilmediği

Halk Bilgisi Haberleri, “Düzeltilme”, Sayı 116, Haziran 1941, s. 192.

114. Sayıda çıkan Karşılı Kurbanî’ ye ait şiirlerdeki yanlışlıklar düzeltilerek verilir. Şiilerin dize sayıları, bölümleri doğru olarak sıralanır.

Bayrı, Mehmet Halit, “On Birinci Yılın Başında” Sayı 121, Kasım 1941, s. 1,2.

Halk Bilgisi Haberleri’nin bu sayısı ile on birinci yılına girdiği, on yıllık aralıksız bir çalışmanın sonunda derginin başarıya ulaştığı vurgulanır. Abdülkadir İnan, Ahmet Cafer oğlu, Ahmet Talât Onay, Ali Rıza Yalgın, Mahmut Ragıp, Doktor Süheyl Ünver, Şakir Ülkütaşır, Vâhit Lütfi Salcı, Ziyaettin Fehri gibi yazarların yardımlarıyla derginin saygın bir noktaya geldiği belirtilir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Türk Edebiyatında Dağ”, Sayı 122, Aralık 1941, s. 39-41.

Dağların Halk edebiyatında geniş bir yer tuttuğu belirtilir. Divan edebiyatında başlı başına dağı tasvir eden bir şiire hemen hemen rastlanmadığı anlatılır.

Oğuzların dinî sembollerinde dağın büyük bir yer teşkil ettiği, edebiyatımızda başlı başına dağ için yazılmış bir kitabın olmadığı vurgulanır.

Bayrı, Mehmet Halit, “Gizli Türk Dinî Oyunları”, Sayı 122, Aralık 1941, s.46-48.

Türk musiki folkloru alanında yazılmış olan “**Gizli Türk Dinî Oyunları**” adlı kitap tanıtılır. Eserde Anadolu ve Rumeli Alevilerinin gizli dinî ayinleri anlatılır. Eserin yazarı olan Vâhit Lütfi Salcı’ nın görüşlerine de yer verilir.

İnan, Müşfika .Abdülkadir, “Eski Türk Şamanizmi’ne Dair Yeni Tetkikler”, Sayı 123, Ocak 1942, s.55-59.

Ziya Gökalp’ten sonra “**Şamanizm**” üzerine ciddi bir çalışmanın yapılmadığı vurgulanır. Prof. Zelen’in yazdığı “**Sibirya Şamanizmi’nin İdeolojisi**” adlı çalışması aktararak Şamanizmin Türk toplumu üzerindeki etkileri belirtilir.

Bayrı, Mehmet Halit, “İşe Başlarken”, Sayı 125, Ocak 1947, s. 1, 2.

“**Halkbilgisi Haberleri**” nin uzun bir durgunluk safhasından sonra 125. Sayısıyla tekrar faaliyete geçtiği belirtilir. “Halkbilgisi Haberleri” nin 1.Sayısından 19.Sayısına kadar “Halkbilgisi Derneği” nin İstanbul merkezinin; 20.Sayısından 124.Sayısına kadar Eminönü Halkevinin maddî yardımlarıyla çıkarıldığı vurgulanır.

T. H. D. , “ Folklor Davamız”, Sayı 125, Ocak 1947, s.2.

Bazı dergilerde rastlanan “**Folklor Davamız**” başlığı taşıyan yazılara rastlandığı, bu yazıları yazarların folklor sahasında devamlı olarak çalışmayı bile göze alamadıkları, şimdiye kadar Türk folkloruna ait küçük veya büyük hiçbir eser ortaya koyamadıkları vurgulanır.

Dr. Mansuroğlu, Mecdut, “Yazı Dili ve Halk Dili”, Sayı 125, Ocak 1947, s. 7, 8.

Yazı dilinde esas aldığımız İstanbul Türkçesinin yabancı dillerin etkisine açık olduğu belirtilir. Yazı dilinin ise giderek halk dilinden ayrıldığı vurgulanır.

Kırzioğlu, “Türkiye’de Folklor Araştırmaları ve Siyasi İdeolojiler”, Sayı 125, Ocak 1947, s. 22, 23.

Son zamanlarda Türkiye’de büyük Türk destanlarında komünizm izlerinin aranıp adeta destan kahramanlarının zorla birer “komünist evliyesi” gibi gösterildiği belirtilir.

Balcıoğlu, Refik, “Halkevleri Dergilerinde Folklor Ait Neşriyat”, Sayı 125, Ocak 1947, s. 24, 25.

“**Akpınar**”, “**Aksu**”, “**Erciyes**” adlı dergilerde bulunan folklor içerikli bilgilerin sayıları otuz sekiz madde altında sıralanır:

“ Akpınar: Niğde Halkevi tarafından çıkarılır aylık dergi, 1934.

Sayı : 1 – 2 : Tokatlı Âşık Nurî : M. Zeki

Sayı : 3 – Zâtî : M. Zeki “(....)

2.2. Çorumlu Dergisi

2.2.1. Edebî Türler

2.2.1.1. Manzum Eserler

2.2.1.1.1. Halk Şairleri ve Şiirleri

Köseoğlu, Neşet “Çorum Havalisinde Namalı Aşireti ve Ömer, Osman Paşalar” Sayı 1, 15 Nisan 1938, s.18,19.

Şair “**Mehdî**” tarafından Ömer Paşa’ya yazılmış bir manzumeye yer verilir. Manzumede Anadolu’da yaşanan mezhep çatışmaları anlatılır:

“Sihri batıl oldu sebep Abbasın

Mezhepsizler kılın matemini yasın

Âli Osmana hail olamaz dağlar

Gayette say eyledi beyler ağlar” (....)

Anadolu’da yaşanan mezhep çatışmalarını anlatan bir başka manzumeye de yer verilir. Bu manzume yirmi dört beyitten oluşur. Manzume aruz vezniyle yazılmıştır.

Köseoğlu, Neşet, “Kul Mustafa ve Çorum Erliği”, Sayı 2, 15 Mayıs 1938, s.5-16.

Çorum’un kahramanlığını kasideleriyle dile getiren Kul Mustafa hakkında bilgi verilir. **Kul Mustafa**’nın “**Kasidei Kapusuz**” adlı şiirine yer verilir. Şiir yedi dörtlükten oluşur. “**Kapusuz [6]**” adlı şiiri ise altı dörtlükten oluşur.

Kul Mustafa’nın yirmi yedi dörtlükten oluşan bir destanı da verilmiştir. Destanda kahramanlık gösteren Çorum halkı anlatılır. Destanın Çorum Millî Kütüphanesinden alındığı ve destanda bazı eksiklerin olduğu vurgulanır. “**İlâve**” başlıklı yazıda ise Kul Mustafa’ya ait yeni tespit edilmiş iki şiiri aktarılmıştır.

Gürel, Ziya, “Deli Baran”, Sayı 5, 15 Ağustos 1938, s.14.

Deli Baran veya **Baran Baba** namıyla tanınan halk âşığının Çorum’un Sarımbey köyünde yaşadığı anlatılır. Hayatı ve eserleri hakkında pek fazla bilginin bulunmadığı belirtilir. Ancak Deli Baran’ın diğer âşıklar gibi Kerbelâ’ya, Irak’a, Suriye’ye gittiği vurgulanır.

Gürel, Ziya, “Deli Baran”, Sayı 5, 15 Ağustos 1938, s.14.

Deli Baran adlı halk âşığının iki koşmasına yer verilir. Koşmalar, hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla söylenir ve abcb, dddb, eeb...şeklinde uyaklanır. Koşmalar, toplam sekiz dörtlükten oluşur.

Köseoğlu, Neşet, “Yine Kul Mustafa”, Sayı 6, 15 Eylül 1938, s.7,8.

Kul Mustafa’ya ait iki türküye yer verilir. Birinci türkü beş, ikinci türkü ise dört kıtadan oluşur. Birinci türkü, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenmiştir; fakat altıncı mısra bu kalıba uymuyor. İkinci türkü ise, 8’li hece kalıbıyla söylenmiş; fakat durakları karışıktır. “**Kul Mustafa’nın Diğer Bir Parçası**” başlığı altında dört dörtlükten oluşan bir koşmasına yer verilmiştir (2.Sayının devamı).

Koçak, Halid, “Ceyhunî ve Çıraqları (1)”, Sayı 6, 15 Eylül 1938, s.9-13.

Ceyhunî’nin Zileli bir halk âşığı olduğu anlatılır. Asıl adının Ömer olduğu belirtilir. Ceyhunî’nin Zile’den ayrılarak Tokat’a gittiği, orada Âşık Nuri’nin çırağı olduğu ve Kadirî tarikatına intisap ettiği belirtilir. **Yozgatlı Seyhun, Arap Hafız,**

Niksarlı Bedri, Erzurumlu Serdarî ve İz'ani'nin Ceyhunî'ye bir müddet çıraklık ettiği vurgulanır.

Koçak, Halid, "Ceyhunî ve Çırakları", Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.16-19.

Divan şairi **Nedim**'in bir şarkısına nazire olarak yazılmış bir şiirin yanı sıra Ceyhunî'nin üç dörtlükten oluşan bir koşmasına yer verilir. Koşma, hece vezninin 6+5: 11'li kalıbıyla söylenir. Koşmanın uyak örgüsü abab, cccb, dddb şeklindedir.

Âşık Tokatlı Nuri'nin:

"Seyre çık ey dil temaşa et ne candır çifteler

Dehride hem tası yok nazik meyandır çifteler."şeklinde başlayan parçasına nazire olarak yazılmış bir şiire de yer verilmiştir (6.Sayının devamı).

Gürel, Ziya, "Derviş Mehmed", Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.20,21.

Derviş Mehmet'in Alaca ilçesinin İmad köyünde yaşadığı, kendisine **İmadlı Mehmet** veya **Âşık Mehmet** dendiği belirtilir. Derviş Mehmet 'in Bektaşî bir âşık olduğu; fakat hayatı hakkında kesin bilgilere ulaşılamadığı vurgulanır.

Gürel, Ziya, "Derviş Mehmed", Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.22-24.

"**Âşık Mehmed'in Birkaç Deyişi**" başlığı altında şairin üç şiirine yer verilir. Üç şiirde 6+5: 11'li hece kalıbı kullanılmıştır. Üç şiirin uyak örgüsü abab, cccb, ddb...şeklindedir:

I-

"Dünya malı için tamah edersin

Gövertmezler seni bitemen sonra

Kalbin kara tutup kibir güdersin

Tohuma tohum kataman sonra"(....)

Tankaya, Recep Rahmi, "Atanın Köşesi: Sevgili Atam", Sayı 9-10, 15 Ocak 1939, s.24,25.

Toplam on beş dörtlükten oluşan bir şiir, 6+5: 11'li hece kalıbı ve aaba, ccba, ddbd...uyak örgüsüyle verilir. Şiirin teması Atatürk sevgisidir.

Âşık Haydar, “Âşık Haydar Köşesi: Dünyaya”, Sayı 9-10, 15 Ocak 1939, s.26.

Âşık Haydar’a ait toplam on bir dördlükten oluşan bir koşmaya yer verilmiştir. Koşma, 4+4: 8’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle verilir.

Tarım, Cevad Hakkı, “Kırşehirli Şair İlhamî Hakkında”, Sayı 9-10, 15 Ocak 1939, s.27-28.

“İlhamî” mahlasını kullanan şairin asıl isminin “Said” olduğu, 1251 yılında Tokluğmen köyünde doğduğu, 17 yaşına kadar bu köydeki âşık hocalardan okumayazma öğrendiği, 45 yaşına kadar saz çaldığı, avcılık ve biniciliğe meraklı olduğu belirtilir.

Çorumlu, “Âşık Haydar Köşesi: Âşık Haydar İstanbul’dan Samsun’a”, Sayı 11, 15 Şubat 1939, s.23.

Toplam beş dördlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbıyla ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Cönkler, Derlemeler: Şu Yolcu Hafız Elfazî”, Sayı 11, 15 Şubat 1939, s.24-27.

Toplam yirmi dört dördlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbıyla ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir (Yazarı belli değil).

Köseoğlu, Neşet, “Cönklerden Derlemeler: Çorumlu Gazi Beydili”, Sayı 12, 15 Mart 1939, s.17,18.

Cönklerden alınan parçadan “Beydili” adlı halk şairinin Çorumlu olduğu, IV. Murad devrinde yaşadığı, Bağdat seferlerinde bulunduğu vurgulanır.

Âşık Haydar, “Âşık Haydar Köşesi: İnönü İçin”, Sayı 14, 15 Mayıs 1939, s.25, 26.

“İnönü İçin” başlığı altında toplam on dördlükten oluşan bir şiire yer verilir. Şiir, abab, cccb, dddb... şeklinde uyaklanır. Şiirde İsmet İnönü’ye duyulan sevgi ve hayranlık dile getirilir.

Çorumlu, “Kâzım”, Sayı 14,15 Mayıs 1939, s.31,32.

Hz. Ali ve Kerbelâ şehitlerini övmek amacıyla yazılmış bir kasideye yer verilir. Kasidenin Kâzım divanında bulunmadığı, başka bir şair **Kâzım**'a ait olduğu veya divana giremediği belirtilir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Cönklerden Derlemeler: Kâzım”, Sayı 15, 15 Haziran 1939, s.22-24.

Bektaşî babalarına ait olan bir cönkte “**Leyla**” mahlası bir kadının şiirine rastlandığı belirtilir. Yine aynı cönkte bu şiirin altında “**Mecnuniye**” mahlası bir şairin naziresinin olduğu vurgulanır (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Hacı Bektaş Mütevellisi Cemaleddin Hakkında ‘Sârâ’ İsminde Bir Bayanın Söylediği Methiyedir”, Sayı 16, 15 Temmuz 1939, s.23,24.

Hacı Bektaş Mütevellisi Cemaleddin hakkında ‘Sârâ’ isminde bir bayanın söylediği methiyeye yer verilir:

“İkamet eylerken şehri Sivasta

Âzerde dil biraz gezdim dolandım

Hükûmet önünde meyani nasta

Görünce cemalin bir melek sandım”(…) (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Cönklerden Derlemeler: Rifat (1)”, Sayı 16, 15 Temmuz 1939, s.20-21.

Derendeli olan **Rifat** adlı âşığın Çorum’a gelerek burada vefat ettiği, şiirlerinin ise oğlu mahkeme başkâtibi Servet’te saklı olduğu belirtilerek şairin bir koşmasına ve destanına yer verilmiştir.Koşma ve destan hece vezninin 6+5: 11’li kalıbı ve abab, cccb, dddb..uyak örgüsüyle söylenir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Âşık Bedri”, Sayı 16, 15 Temmuz 1939, s.22-24.

Âşık Bedri adlı şairin asıl isminin **İsmail** olduğu, Çorum’a iki defa Zile’den geldiği, 1304 yılında **Ceyhunî** ve **Cihanî** isminde iki saz şairiyle birlikte bir kahvede saz çaldıkları belirtilir.Bir cönkten alınmış “**Güftü İsmail Bedri**” başlıklı bir gazeline yer verilir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Halk Dilinden: En Büyük Acı”, Sayı 19, 1 Şubat 1940, s.20-22.

“**En Büyük Acı**” adlı şiir beyit esasına göre yazılmış olup toplam yirmi yedi beyitten oluşur. Şiirde depremde yaşanan acılar anlatılır. Şiir, **Recep Rahmi Tonkaya**’ya aittir (Yazarı belli değil).

Çoşkun, Rüştü, “İnkisar”, Sayı 23, 1 Haziren 1940, s.8.

Toplam üç dördlükten oluşan ve abab, cccb, dddb uyak örgüsüyle söylenen bir şiire yer verilir:

“İlkbahar olsa, bir az neş’elenirdim diyerek,

Bir teselli sabavetle geçirdim kışımı,

Açtı gül, geldi bahar mevsimi, ben titreyerek,

Bu sefer Bülbülün ahengine döktüm yaşımı.”(...)

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler”, Sayı 23, 1 Haziran 1940, s.25-27.

Toplam kırk üç beyitten oluşan manzum bir hikâyeye yer verilir. **Belgrat Kuşatması**’nın anlatıldığı şiirde Türkün kahramanlığı övülür.

Tombuş, İhsan, “Seneler”, Sayı 25, 1 Ağustos 1940, s.12.

Toplam üç dördlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiirin uyak örgüsü ababa, cccb, dddb...şeklindedir. Hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla söylenir. Şiirde geçmişe duyulan özlem anlatılır.

Tombuş, İhsan, “Hoş Geldin”, Sayı 26, 1 Eylül 1940, s.18.

Dört dördlükten oluşan bir şiire yer verilir. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbıyla ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir. Şiirde İsmet İnönü’nün Çorum’a gelişi anlatılır.

Çoşkun, H. Rüştü, “(Radyo)ma”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.5.

Toplam altı dördlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir 7+7: 14’lü hece ölçüsüyle söylenir. Şiirde, radyodan duyulan kötü haberler karşısında şairin duyguları aktarılır.

Dil, Sabri, “Yeşil Çorum’dan”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.12.

Nazım biçimi serbest olan bir şiire yer verilir. Şiirde Çorum’a duyulan özlem dile getirilir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Destanı Sultan Mahmut (1)”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.19-21.

Toplam üç dörtlükten oluşan bir koşmaya yer verilir. Koşma, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeb...şeklinde uyaklanır.

Üsküp Kadısı Salih Efendinin Hasan Çavuş Camisi’nin tamirini anlatan bir tarihin yanı sıra üç ayrı tarihe yer verilmiştir.

Tombuş, Çorumlu Nushi, “Koşma”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.4.

Toplam dört dörtlükten oluşan bir koşmaya yer verilmiştir. Koşma, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aabb, cccb, dddb...şeklinde uyaklanır. Şiirde feleğe karşı duyulan sitem anlatılır.

Çorumlu, “Halkevi: Alaca Halkevinde Bir Toplantı”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.28.

Alaca Halkevinde bir toplantı esnasında **Âşık Haydar Bektaş**’ın söylediği dört dörtlükten oluşan bir koşmaya yer verilmiştir. Koşma, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb, eeb...şeklinde uyaklanır (Yazarı belli değil).

Dedebaş, “Demedim mi?”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.21.

Toplam yedi dörtlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiirin ayak örgüsü abab, cccb, dddb şeklindedir. Şiir hece vezninin 4+4: 8’li kalıbıyla verilmiştir.

Dedebaş, “Sabreyledim”, Sayı 29, 1 Eylül 1941, s.22.

Toplam beş dörtlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. 4+4: 8 ‘li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir. Şiirde felekten yakınma söz konusudur.

Dil, Sabri, “Yeşil Çorum’dan”, Sayı 30, 1 Ekim 1941, s.8.

Toplam beş dördlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, 7+7: 14’lü hece kalıbı ve aabb, ccdd, eeff...uyak örgüsüyle verilir. Şiirde Çorum’a duyulan özlem dile getirilir.

Gözüörmez, Hasan, “Ne Desem Arlanın Utanmaz Felek”, Sayı 30, 1 Ekim 1941, s.14-16.

Çorumlu Kör Hasan adında bir halk şairine ait altı beşlikten oluşan bir şiire yer verilir. Şiirde talihinden şikayetçi olan şairin duygularına yer verilmiştir.

Demirer, Kemal, “Cem Toplantısı, Bunun Halk Şairleri Üzerindeki Tesiri”, Sayı 31, 1 Kasım 1941, s.11-13.

Bektaşiler arasında halk âşıklarının önemli bir yere sahip olduğu, Cem törenlerinde âşıkların sazları ve deyişleriyle törene neşe kattıkları vurgulanır.

Sayın, Kemal, “Bu Gece”, Sayı 32, 1 Aralık 1941, s.18.

Toplam beş dördlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, ababa, cccb, dddb...uyak örgüsü ve 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Şiirde, Çorum düğünleri anlatılır.

Ercan, H. Abdullah, “Halay”, Sayı 32, 1 Aralık 1941, s.23.

Toplam altı dördlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, abab, cccb, dddb...uyak örgüsü ve 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Şiirde Çorum yöresine ait halaylar anlatılır.

Çağlar, Behçet Kemal, “Kul Mustafa’ya”, Sayı 33, 1 Ocak 1942, s.9.

Toplam beş dördlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aabb, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir.

Ankara’ya Çorum Halkevi folklor gecesi için giden **Tarhanlı Âşık Kul Mustafa** için yazılmıştır.

Dil, Sabri, “Çorumlu’dan”, Sayı 33, 1 Ocak 1942, s.17.

Toplam dört dörtlükten oluşan bir şiire yer verilir. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir. Çorum halkının kahramanlığı şiirde övülmüştür.

Aktan, Sıtkı, “Osmancıklı Âşık ve Şair Kadir Uslu”, Sayı 33, 1 Ocak 1942, s.24-26.

Kadir Uslu adlı halk âşığının 1285 yılında Osmancık’ın yazı mahallesinde doğduğu belirtilir. Kadir Uslu’nun ağzından babası hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Kadir Uslu’nun “**İz’anî**”, “**Ceyhunî**”, “**Seyhunî**” gibi meydan şairleriyle karşılaşmaları olduğu vurgulanır.

Ercan, H.Abdullah, “Halk Şiirine Dönüş”, Sayı 34, 35, 1 Şubat, Mart 1942, s.18,19.

“**Yeniden Kuruluş**” adı verilen yeni halk şiirinin temel taşlarının Karacaoğlan, Dadaloğlu ve Köroğlu olduğu vurgulanır.

Ercan, H.Abdullah, “Leylâ”, Sayı 34, 35, 1 Şubat, Mart 1942, s.20.

Toplam üç dörtlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb uyak örgüsüyle söylenir. Şiirin teması aşktır.

Sayın, Kemal, “Perişan”, Sayı 34, 35, 1 Şubat, Mart 1942, s.26,27.

Toplam yedi dörtlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, 6+5: 11’li hece ölçüsü ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir. Şiirde kaderden yakınma vardır.

Atan, Sıtkı, “İstirap”, Sayı 34, 35, 1 Şubat, Mart 1942, s.32.

Toplam dört dörtlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, 7+7: 14’lü hece kalıbı ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir.Şiirin teması vefasızlıktır.

Aktan, Sıtkı, “Osmancık Âşık ve Şair Kadir Uslu”, Sayı 34, 35, 1 Şubat, Mart 1942, s.9-15.

Kadir Uslu adlı halk âşığının İz’anî’den sonra Hulûsî ve Mir’atî adlarında iki halk âşığı ile karşılaştığı; ancak bu karşılaşmada söylenen şiirlerin zamanla unutulduğu belirtilir.

Kadir Uslu’nun ağzından kendisinin **Ceyhunî** ile tanışmaları anlatılır (33.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Molla Hünkâr Kızı Benli Sultan İçin Bir Deyiş”, Sayı 36, 37, 1 Nisan, Mayıs 1942, s.28.

Toplam beş dörtlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, 4+4: 8’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Varsağı, Kerim Dede”, Sayı 40, 1 Eylül 1943, s.14,15.

“Varsağı” başlığı altındaki bu şiir beyit düzenine uygun olarak yazılmıştır. Şiir, 8+8: 16’lı hece vezniyle söylenir. Dört dörtlükten oluşan ve “**Kerim Dede**” adıyla anılan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb...uyak örgüsüyle söylenir. Şiirde felekten yakınma söz konusudur.

Bükülmez, Yaşar Nezihe, “Ölsem Diyorum”, Sayı 41, 1 Ekim 1943, s.12.

Toplam üç dörtlükten oluşan bir şiire yer verilir. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb uyak örgüsüyle söylenir. Şiirde kaderden yakınma vardır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Koç Köroğlu, Varsağı, Mecnun Adlı Bir Şairin Koşması”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.20, 21, 26.

“**Koç Köroğlu**” başlıklı şiir, toplam dört dörtlükten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb...uyak örgüsüyle söylenir. Şiirde Köroğlu’nun cesareti dile getirilmiştir.“**Mecnun Adlı Bir Şairin Koşması**” başlıklı şiir, dört dörtlükten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir. Şiirde sevgilinin vefasızlığı dile getirilmiştir.“**Varsağı**” başlıklı şiir dörtlüklerden oluşur. Şiirde “Eğlen bir zaman” dizesiyle ayak kullanılmıştır.

Bükülmez, Yaşar Nezihe, “Hülyamın Sahillerinde”, Sayı 43, 1 Aralık 1943, s.9.

Toplam dört dördlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, 15’li hece ölçüsü ve aaaa, bbba, ccca...uyak örgüsüyle söylenir. Şiirin teması ayrılıktır.

Bükülmez, Yaşar Nezihe, “Gönül”, Sayı 44, 1 Ocak 1944, s.10.

“Gönül” başlıklı şiir beş dördlükten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaaa, bbba, ccca uyak örgüsüyle söylenir. Şiirde felekten yakınma söz konusudur.

Miyak, Bahri, “Çorum Halk Şairlerinden Recep Rahmi Tankaya”, Sayı 44, 1 Ocak 1944, s.13-20.

Recep Rahmi Tankaya’nın Çorum’da Türkler Eğitim Bölgesi’nde gezici başöğretmen olduğu, şiirlerinde “**Rahmi**” mahlasını kullandığı, kitap halinde basılmış eseri olmadığı; ancak Çorum gazetesinde ve Çorum dergisinde şiirlerinin yayımlandığı belirtilir.

Tankaya, Recep Rahmi, “Millî Şair Merhum Mehmet Emin Yurdakul’a” Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.8.

Toplam beş dördlükten oluşan bir şiire yer verilir. Şiir, 16’lı hece vezniyle söylenir. Şiirde, **Mehmet Emin Yurdakul**’un Türk diline yaptığı hizmetler övülür.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Köroğlu (Koşma), Kul Mustafa (1), Kul Mustafa (2), Kul Mustafa (3)”, Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.23-26.

“**Köroğlu**” başlığı altındaki şiir beş dördlükten oluşur. Koşma, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb...uyak örgüsüyle söylenir.“**Kul Mustafa**” başlıklı birinci şiir beş dördlükten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb...uyak örgüsüyle söylenir.“**Kul Mustafa**” başlıklı ikinci şiir üç dördlükten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb uyak örgüsüyle söylenir.“**Kul Mustafa**” başlıklı üçüncü şiir üç dördlükten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb uyak örgüsüyle söylenir.

Çorbacıoğlu, Vahit, “Pınar, Deniz”, Sayı 46, 1 Mart 1944, s.10.

“Pınar” başlıklı şiir iki dördlükten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. “Deniz” başlıklı şiir iki dördlükten oluşur. Şiir, 7+7: 14’lü hece kalıbıyla söylenir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Askerî’nin Bir Altılısı”, Sayı 46, 1 Mart 1944, s.20-23.

“Askerî’nin Bir Altılısı” başlığı altında bir müseddes örneğine yer verilmiştir. Müseddes, toplam on beş bentten oluşur. Şiirde kaderden yakınma söz konusudur.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Âşık Ömer, Âşık Ömer’in Şu Yazılan Şiirine Ankaralı Hamdi’nin Naziresi, Bir Zemmiye”, Sayı 46, 1 Mart 1944, s.24-26.

“Âşık Ömer” adlı şiir toplam altı dördlükten oluşur. Şiir, 15’li hece kalıbı ve aaba, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir. Ankaralı Hamdi’nin “Âşık Ömer’in şiirine yazdığı bir naziresine yer verilmiştir. “Bir Zemmiye” başlığı altında ahlâksızlığı ile tanınan Kâmil adlı kişiye “Zangur” namıyla bir şiir yazılmıştır. Şiir, abcb, dddb, eeb...uyak örgüsü ve 4+4: 8’li hece kalıbıyla söylenir. Şiir, söyleyenlerim cönkte bilinmediği vurgulanır.

Ertüzün Enver, “Yollar”, Sayı 47, 1 Nisan 1944, s.12.

“Yollar” başlıklı şiir üç oluşur. Şiir, 14’lü hece kalıcı ve aaab, cccb, dddb uyak örgüsüyle söylenir. Şiirin teması gurbettir.

Tankaya, R. R. , “Türkler Eğitim Bölgesine Selâm, Abdalata Eğitim Bölgesine Veda, Yolculuk, Akşam”, Sayı 47, 1 Nisan 1944, s.13, 14.

“Türkler Eğitim Bölgesine Selâm” başlıklı şiir üç dördlükten oluşur. Şiir, 4+4: 8’li hece kalıbı ve aaab, cccb, dddb uyak örgüsüyle söylenir. “Abdalata Eğitim Bölgesine Veda” başlıklı şiir üç dördlükten oluşur. Şiir, 4+4: 8’li hece kalıbı ve aaab, cccb, dddb uyak örgüsüyle söylenir. “Yolculuk” adlı şiir üç dördlükten oluşur. Şiir, 13’lü hece kalıbıyla söylenir. “Akşam” adlı şiir dört üçlükten oluşur. Şiir, 4+3: 7’li hece kalıbıyla söylenir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Şemsi”, Sayı 47, 1 Nisan 1944, s.25-32.

Şemsi adlı Bektaşî bir şairin yazdığı bir mersiye örneğine yer verilir. Mersiye beşliklerden oluşur ve aaaaa, bbbba, cccca...uyak örgüsüyle söylenir.

Ertüzün, Enver, “Beraber, Bahar, Teselli”, Sayı 48, 1 Mayıs 1944, s.14-16.

“**Beraber**” adlı şiir toplam altı bentten oluşur. Şiir, 14’lü hece kalıbı ile söylenir.“**Bahar**” adlı şiir beş bentten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir.“**Teselli**” adlı şiir beş dörtlükten oluşur. Şiir, 14’lü hece ölçüsü ve abab, cdcd...uyak örgüsüyle söylenir.

Ertekin, Eşref, “Şemsi, Kul Mustafa, Divanı Hüsnü, Kız Kulu Oğlunun Tarihidir, Deryaya Attıkları Yunus Dedeye Tarihtir, Kul Halil”, Sayı 48, 1 Mayıs 1944, s.25-30.

“**Şemsi**” adlı şiirin son üç bendine yer verilmiştir. “**Kul Mustafa**” adlı şiir altı dörtlükten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb...uyak örgüsüyle söylenir.“**Divanı Hüsnü**” adlı şiir üç bentten oluşur. “**Kız Kulu Oğlunun Tarihidir**” başlıklı şiir, beş dörtlükten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir.“**Deryaya attıkları Yunus Dedeye Tarihtir**” başlıklı şiir, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir.“**Kul Halil**” başlıklı şiir ise beş dörtlükten oluşur. Şiir, abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir (47.Sayının devamı).

Sıvacioğlu, “En Güzel Şiir Semai”, Sayı 49, 50, 1 Temmuz 1944, s.13.

“**En Güzel Şiir**” başlıklı şiir üç dörtlükten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Şiirde sevgilinin türlü güzellikleri övülür. Semai ise dört dörtlükten oluşur. Şiir, 4+4: 8’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb, eeeb uyak örgüsüyle söylenir.

Tankaya, R. R. , “23 Nisan, Hamamözü”, Sayı 49, 50, 1 Temmuz 1944, s.22-23.

“**23 Nisan**” başlıklı şiir, 7+7: 14’lü hece kalıbıyla söylenir. Şiirde Atatürk sevgisi işlenir.“**Hamamözü**” başlıklı şiir toplam dokuz dörtlükten oluşur. **Rahmi**

adlı halk şairine ait şiir 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir. Şiirde Hamamözü’nün doğa güzellikleri anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Altılı Bir Fahriye, Veli (1), Veli (2), Veli [2]”, Sayı 49, 50, 1 Temmuz 1944, s.26-30.

Sekiz bentten oluşan bir şiire yer verilir. Şiirin son iki dizesi nakarat olarak yinelenir. Şiir, 15’li hece kalıbı ve aaaa, bb, cccc, bb...uyak örgüsüyle söylenir.“**Veli**” başlıklı birinci şiir, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Şiir, toplam beş dörtlükten oluşur. Şiirin teması Hz.Ali sevgisidir. “**Veli**” başlıklı ikinci şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir. Şiir, beş dörtlükten oluşur. Şiirin teması Hacı Bektaşî Veli sevgisidir.“**Veli [2]**” başlıklı şiir, aaba, cada, eafa uyak örgüsüyle söylenir. Şiirde Hacı Bektaşî Veli sevgisi işlenir.

Tankaya, R. R. , “Ufku Dağı” Sayı 51, 1 Ağustos 1944, s.23, 24.

Toplam sekiz dörtlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Şiir, 4+3: 7’li hece kalıbıyla söylenir. Şiirde Uflu Dağı’nın türlü güzellikleri övülür.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Miraç Name’i Şah Hataî, Derviş Hatayî, Noksanî, İrfanî”, Sayı 51, 1 Ağustos 1944, s.17-22.

“**Miraç Name’i Şah Hataî**” başlıklı Bektaşî nefesi toplam yirmi iki beyitten oluşur.“**Derviş Hatayî**” adlı Bektaşî nefesi toplam on iki dörtlükten oluşur. Şiir, abcb, dddb, eeb...uyak örgüsü ve 7+7: 14’lü hece kalıbıyla söylenir. Şiirin son dizesi nakarat olarak yinelenir.“**Derviş Hatayî**” adlı Bektaşî nefesi toplam on iki dörtlükten oluşur. Şiir, abcb, dddb, eeb...uyak örgüsü ve 7+7: 14’lü hece kalıbıyla söylenir. Şiirin son dizesi nakarat olarak yinelenir.“**Noksanî**” adlı Bektaşî nefesi toplam beş dörtlükten oluşur. Şiir, abab, cccb, dddb...uyak örgüsü ve 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir.“**İrfanî**” başlıklı Bektaşî nefesi toplam dört dörtlükten oluşur. Şiir, abab, cccb, dddb...uyak örgüsü ve 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir.

Künüçen, Remzi, “Son Bahar, Gönül, Zafer”, Sayı 51, 1 Ağustos 1944, s.27, 28.

“**Son Bahar**” adlı şiir toplam iki dördlükten oluşur. Şiir, 7+7: 14’lü hece kalıbı ve abab, cdcd uyak örgüsüyle söylenir.“**Zafer**” adlı şiir, beyit esasına göre yazılmış olup toplam beş beyitten oluşur. Şiirde Türklerin kahramanlığı övülür.

Dr. Kutluk, N., “Kızılırmak”, Sayı 51, 1 Ağustos 1944, s.26.

“**Kızılırmak**” adlı şiir iki dördlükten oluşur. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Şiirde Kızılırmak’ın güzelliği övülür.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Bektaşî Nefes ve Şiirlerinden, Şah Hatayî, Hatai, Seher Aptal, İsyani, Düai Yemini”, Sayı 52, 1 Şubat 1945, s.20-23.

Şah Hatayî’nin beş dördlükten oluşan bir şiirine yer verilir. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeb...uyak örgüsüyle söylenir.“**Hatai**” başlıklı şiir, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Şiirde Bektaşilik geleneği anlatılır.“**Seher Aptal**” başlıklı şiir, 5+5: 10’lu hece kalıbıyla söylenir.Şiir, sekiz dördlükten oluşur.“**İsyani**” başlıklı şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir.“**Düai Yemini**” başlıklı şiir, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir.

Engin, İskender Hâki, “Özel Dilekçe”, Sayı 54, 1 Nisan 1945, s.20.

Toplam yedi dördlükten oluşan bir şiire yer verilir. Şiir, ababa, cccb, dddb...uyak örgüsü ve 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Şiirde hayatın zorluklarından yakınma vardır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: (Bektâşi Nefes ve Şiirlerinden) Nihani (Koşma), (Diğer Nihami), (Nihani) 1, (Nihani) 2”, Sayı 54, 1 Nisan 1945, s.26-28.

I. Şiir beş dördlükten, II. şiir dört dördlükten, III. Şiir üç dördlükten, IV. şiir ise beş dördlükten oluşur. Şiirler koşma düzeni ile verilmiştir. Şiirlerin bazı bölümleri eksiktir.

Çidemtepe, Ömer, “Dağlar”, Sayı 55, 1 Mayıs 1945, s.16.

Toplam dört dördlükten oluşan bir şiire yer verilir. Şiir, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Bektâşi Nefes ve Şiirlerinden Nihani Baba, Mersiyei Nihani, Viraniye Ait Büyük Bir Mersiye”, Sayı 55, 1 Mayıs 1945, s.16-23.

“**Nihani Baba**” başlıklı şiir toplam yedi bentten oluşur. “**Mersiyei Nihani**” başlıklı şiir on dokuz beyitten oluşur. “**Viraniye Ait Büyük Bir Mersiye**” başlıklı şiir ise otuz dokuz beyitten oluşur.

Çorumlu, “Bektaşî Nefes ve Şiirlerinden”, Sayı 57, 30 Mart 1946, s.14-20.

Virani isimli Bektaşî şairinin toplan dokuz şiirine yer verilmiştir:

(...) “Her ki bildi bunları bir zati hak

Ruşen oldu gözüne mirati hak

Fatiha bismillâhinin aynıdır

Üş Muhammed hem Ali âyatı hak”(...) (55.Sayının devamı)(Yazarı belli değil).

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Virani I, Virani II, Virani Baba, Viran Abdal Baba, Virani III, Virani IV, Virani V, Virani VI, Virani VII, Virani VIII, Virani IX, (Feyzi) Seyraniye Naziredir, Feyziya, (Feyziya), (Divan), Bektaşî Nefes ve Şiirleri (Feyziya) 1”, Sayı 58 1 Nisan 1946, s.14-17.

“**Virani**” adlı Bektaşî şairinin on şiirine yer verilir.“**Feyziya**” adlı halk şairinin dört şiirine yer verilir (57.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Bektaşî Şiir ve Nefesleri, Mersiyeli İlhamî, Halimî, Nesimî, Diğer Bir Mersiye, Hakimî, Gazeli Mevcî, Tutabî”, Sayı 59, 1 Haziran 1946, s. 17-24.

“**Bektaşî Şiir ve Nefesleri**” başlığı altında yirmi bir dördlükten oluşan bir şiire, “**Mersiyeli İlhamî**” başlığı altında on üç beyitten oluşan bir şiire yer verilir. Ayrıca **Halimî, Hakimî, Mevcî** ve **Turabî**’ye ait şiir örnekleri verilmiştir.

Eşref, Ertekin, “Cönklerden Derlemeler: Tarihi İbni Çapan, Yunus Emre’ye Ait Bir İlâhi, Diğer Bir Gazeli Hazreti Yunus ve Şarhı, Kelamı Hazreti Nakşi Rahmetullah, Güftei Sultan Selim, Bektaşî Şiir ve Nefesleri”, Sayı 60, 1 Temmuz 1946, s.25-32.

Toplam on yedi beyitten oluşan “**Tarihi İbni Çapan**” adlı bir şiire, Yunus Emre’ye ait beş beyitten oluşan bir şiire, “**Diğer Bir Gazeli Hazreti Yunus ve Şarhı**” başlıklı bir şiire ve açıklamasına, “**Güftei Sultan Selim**” başlıklı bir şiire, “**Bektaşî Şiir ve Nefesleri**” başlığı altında Bektaşî şiirlerine yer verilir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Bektaşî Şiir ve Nefesleri, Diğer 1, Diğer 2, Diğer 3, Diğer 4, Dedem Oğlu”, Sayı 61, 1 Ağustos 1946, s.25-32.

Bektaşî şairlerine ait toplam altı şiire yer verilmiştir.

2.2.1.1.2. Destan:

Neşet, Köseoğlu, “Folklor Derlemelerinden: Halk Ağzında Atatürk, Bir Destan ve İki Ağıt”, Sayı 6, 15 Eylül 1938, s.18.

“**Kurtuluş ve İnkılâp Destanı**”nın 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylendiği; fakat bazı mısraların bu kalıba uymadığı vurgulanır. **Âşık Mazhar**’a ait olan bu destan toplam on dokuz dörtlükten oluşur.

Çorumlu, “Cumhuriyetin On Beşinci Yılı Dolayısıyla: Yektaş Bağlarına Ait Bir Destan”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.33,34.

Destan, toplam on üç dörtlükten oluşur. Hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla söylenen destan; aaab, cccb, dddb...şeklinde uyaklanır:

(...)“Höke bağları bir dere arası

Yakdı beni kaşlarının karası

Gitmet mültezimin dayak yarası

İnleyüp gezerler Höke bağında”(....)

Destanda vergiler yüzünden halkın duyduğu acılar dile getirilir (Yazarı belli değil).

Ertekin, Eşref, “Kırşehirli Bir Şair”, Sayı 8, 15 Kasım 1938, s.16-25.

“**Destanı İlhami**” başlığı altında Kırşehirli halk âşığı **İlhami**’nin yirmi üç dördlükten oluşan bir destanına yer verilir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbıyla ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir.“**Diğer Destanı İlhami**” başlığı altında ise İlhami’nin yirmi dört dördlükten oluşan destanına yer verilir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbıyla ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir.“**Diğer Destanı İlhami**” başlığı altında İlhami’nin üçüncü destanına yer verilmiştir. Destan, yirmi dört dördlükten oluşur, diğer destanlar gibi uyaklanır ve aynı hece kalıbıyla söylenir.

Çorumlu, “Cönklerden Derlemeler: Medrese Tahsilinin Son Zamanlarda Ne Fecrî Bir Hale Geldiğini Güzelce Anlatan Bir Destan”, Sayı 14,15 Mayıs 1939, s.27-30.

Okullardaki eğitimin giderek bozulduğunu anlatan, otuz üç dördlükten oluşan bir destana yer verilir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abacb, dddb, eeeb...uyak örgüsüyle söylenir (Yazarı belli değil).

Âşık Haydar, “Âşık Haydar Köşesi: Destan”, Sayı 15, 15 Haziran 1939, s.19.

Toplam on dördlükten oluşan bir destana yer verilmiştir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb...uyak örgüsüyle söylenir. “**Necib**” isminde bir kişinin ölümü üzerine duyulan derin acı dile getirilir.

Yeniköylü Âşık Kör Musa, “Dursun’ un Ölümü”, Sayı 15, 15 Haziran 1939, s.20,21.

Toplam dokuz dördlükten oluşan bu destana yer verilmiştir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaab, cccb, ddd...uyak örgüsüyle söylenir. “**Dursun**” isminde bir kişinin ölümü üzerine duyulan derin acı dile getirilir.

Çorumlu, “Cönklerden Derlemeler: Kâzım”, Sayı 15, 15 Haziran 1939, s.25-28.

“**Destan**” başlığı altında toplam on üç dörtlükten oluşan bir destana yer verilmiştir. Destan, 6+5: 11’li, hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb...uyak örgüsüyle söylenir.“**Diğer Bir Destan**” başlığı altında on beş dörtlükten oluşan başka bir destana yer verilir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb...uyak örgüsüyle söylenir. Birinci destanda çeşitli yiyecek ve içecekler tanıtılır. İkinci destan mizahi içeriklidir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, Cönklerden Derlemeler, “Destanı Kars Destan”, Sayı 17, 30 Kasım 1939, s.26-28.

“**Destanı Kars**” başlığı altında toplam dokuz dörtlükten oluşan bir destana yer verilir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbı ve ababa, cccb, dddb... uyak örgüsüyle verilir.“**Destan**” başlığı altında toplam beş dörtlükten oluşur. Destanın beşinci dörtlüğünde sadece iki dizesi verilmiştir. Destanda Kars’ta bulunan bir askerin içine düştüğü durum anlatılır (Yazarı belli değil).

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeleri: Destan”, Sayı 19, 1 Şubat 1940, s.17-19.

“**Hökmi**” adlı bir halk şairinin Osman oğlunu öven üç destanına yer verilir. Üç destan da beş dörtlükten oluşmuştur. Birinci destan aaba, cccb, dddb...şeklinde uyaklanır ve hece vezninin 5+5+5: 15’li kalıbıyla verilir. İkinci destan aaba, cccb, dddb...şeklinde uyaklanır ve hece vezninin 8+8: 16’lı kalıbıyla verilir. Üçüncü destan ise aaaa, bbba, ccca...şeklinde uyaklanır ve hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla verilir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Yarım Destan, Destanı Belgrat, Türkiye Cezair”, Sayı 20, 1 Mart 1940, s.25-27.

“**Yarım Destan**” başlığı altında 8+8: 16’lı hece kalıbıyla yarım bir destana yer verilmiştir. Destan, **Acem Şahı** ile **Gazi Sultan Mehmet** arasındaki muharabeyi anlatır.“**Destanı Belgrat**” başlığı altında 5+5+5: 15’li hece kalıbıyla ve aaba, ccca, ddda...uyak örgüsüyle **Belgrat Kuşatması**’nı anlatan bir destana yer verilir.“**Türkiye Cezayir**” başlığı altında 6+5: 11’li hece kalıbıyla ve aaba, ccca, ddda...uyak örgüsüyle Türk kahramanlığı anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Destan, Diğer Bir Destan, Derviş Musa Adına Bir Şairin Venedik ve Zara Şehirlerinin Fethi için Yaptığı Münacal”, Sayı 21, 1 Nisan 1940, s.21-24.

“**Destan**” başlığı altında toplam on dördlükten oluşan bir destana yer verilir. Destan, aaab, cccb, dddb...uyak örgüsü ve 6+5: 11’li hece kalıbıyla verilir. Bağdat’ın içinde bulunduğu kötü durumu anlatılır.“**Diğer Bir Destan**” başlığı altında toplam beş dördlükten oluşan bir destana yer verilir. Destan, abab, cccb, dddb... uyak örgüsü ve 5+5+5: 15’li hece kalıbıyla verilir. Çorum’da eski okullarda okutulan ve “**menecim**” adı verilen bir münacala yer verilir. Bu münacal “**Venedik**” ve “**Zara**” şehirlerinin fethi için okunur.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Destan Ömer Paşa, Yetimin Diğer Bir Destanı”, Sayı 22, 1 Nisan 1940, s.

“**Destanı Ömer Paşa**” başlıklı destan toplam yirmi iki dördlükten oluşur. Destan, abab, cccb, dddb...uyak örgüsü ve 6+5: 11’li hece kalıbıyla verilir. Destanda Ömer Paşa’nın kahramanlıkları anlatılır.“**Yetimin Diğer Destanı**” başlıklı destan toplam dört dördlükten oluşur. Destan, abcb, dddb, eeeb...uyak örgüsü ve 4+4: 8’li hece kalıbıyla verilir. “**Yetim**” adlı şairin çektiği sıkıntılar anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Destanı Sivastopol”, Sayı 24, 1 Temmuz 1940, s.18-20.

Toplam otuz dördlükten oluşan ve **Osmanlı-Rus Harbi**’ni anlatan bir destana yer verilir. Destan, 5+5: 10’lu hece kalıbıyla ve aaab, cccb, dddb... uyak örgüsüyle söylenir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Sırp ve Hersek ve Karadağlıların Teslim Olmasının Destanı”, Sayı 25, 1 Ağustos, s.18-20.

“**Dildâri**” adlı halk şairinin otuz beş dördlükten oluşan bir destana yer verilir. Destan, hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla ve abab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir. Destanda Osmanlı ordusunun gücü anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Ruhi İsminde Bir Halk Şairinin İnsanı Canlandırıp Yaşatarak Nihayet Ölmesini Musavver Destanı”, Sayı 26, 1 Eylül 1940, s.23, 24.

Toplam yirmi beş dördlükten oluşan bir destana yer verilir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbı ve ababa, cccb, dddb... uyak örgüsüyle söylenir. Destanda bir insanın doğumundan ölümüne kadar geçen zamanı anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Destanı Sultan Mahmut (1)”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.18,19.

Toplam on yedi dördlükten oluşan bir destana yer verilmiştir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbıyla ve abab, cccb, dddb... şeklinde uyaklanır. Destanda **Sultan Mahmut**’un ölümü anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Destan, Mehdi Kahve, Zemmi Enfiye”, Sayı 29, 1 Eylül 1941, s.28-31.

Toplam on sekiz dördlükten oluşan bir destana yer verilmiştir. Destan, abcb, dddb, eeeb... şeklinde uyaklanır. 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenen destanda çeşitli meslek erbapları tanıtılır. “**Mehdi Kahve**” ve “**Zemmi Enfiye**” başlıları altında kahve ve enfiyenin türlü özellikleri anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Destan”, Sayı 31, 1 Kasım 1941, s.26,27.

Toplam yirmi dördlükten oluşan bir hâl tercümesine yer verilmiştir. Bu hâl tercümesinin Çorum’un tanınmış ailelerinden olan Gökeşme oğullarına mensup **Rüştü** isminde bir şaire ait olduğu belirtilir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Destan”, Sayı 32, 1 Aralık 1941, s.30-32.

31.Sayının devamı olan destanın otuz iki dördlüğüne yer verilmiştir (31.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Destan”, Sayı 33, 1 Ocak 1942, s.22,23.

32.Sayının devamı olan yirmi üç dördlüğe yer verilmiştir (32.Sayının devamı).

Çorumlu, “Kul Ağma’nın Bir Destanı, Kul Taceddin’e Ait Bir Destan, Destan”, Sayı 36,37, 1 Nisan, Mayıs 1942, s.29,30,32.

Kul Ağma’nın destanı altı, **Kul Taceddin’in** destanı on, diğer destan ise beş dörtlükten oluşur. Destanlar, 6+5: 11’li hece vezniyle söylenir (Yazarı belli değil).

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Mükemmel Destani Zafer”, Sayı 40, 1 Eylül 1943, s.10-14.

Toplam otuz yedi dörtlükten oluşan bir destana yer verilmiştir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaab, cccb, dddb... uyak örgüsüyle söylenir. Destanda Osmanlı hükümdarlarının ve askerlerinin gösterdikleri kahramanlıklar anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Sivastapul Destanı”, Sayı 41, 1 Eylül 1943, s.21-27.

“**Sivastapul Destanı**” başlığı altında toplam otuz sekiz dörtlükten oluşan bir destana yer verilir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb... uyak örgüsüyle söylenir. Destanda **Osmanlı-Rus Harbi** anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Halk Şairlerinden Niyazi Adlı Bir Şairin Kuşlar Destanı, Diğer Hayvanlar Destanı”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.22-26.

“**Halk Şairlerinden Niyazi Adlı Bir Şairin Kuşlar Destanı**” başlıklı destan toplam on dört dörtlükten oluşur. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb... uyak örgüsüyle söylenir.“**Diğer Hayvanlar Destanı**” başlıklı destan ise toplam sekiz dörtlükten oluşur. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb...uyak örgüsüyle söylenir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Bir Mühlüz Destanı”, Sayı 43, 1 Aralık 1943, s.14-16.

Toplam on üç dörtlükten oluşan bir destana yer verilmiştir. Destan, 6+5: 11’li kalıbı ve aaab, cccb, dddb... uyak örgüsüyle söylenir. Destanda esnafın durumu anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Gelin ile Kız Destanı, (Destan) Küft Seyit Ömer Badin Der Çorimi, Nazirei Destanı Bodin” Sayı 44, 1 Ocak 1944, s.24,25, 29, 30.

“**Gelin ile Kız Destanı**” başlıklı destan sekiz dördlükten oluşur. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir.“**Küft Seyit Ömer Bodin Der Çorimi**” başlıklı destan dört beşlikten oluşur. Destan, 15’li hece kalıbıyla söylenir. Destanda türkün kahramanlığı anlatılır.“**Nazirei Destanı Bodin**” başlıklı destan beş beşlikten oluşur. Destan, 15’li hece kalıbıyla söylenir. Destanda Bodin’in düşman işgalinden kurtarılışı anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Türkiyi Mustafa Paşa”, Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.20-22.

Toplam on iki dördlükten oluşan bir destana yer verilir. Destan, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaab, cccb, dddb... uyak örgüsüyle söylenir. Destanda **Alemdar Mustafa Paşa** vakası anlatılır.

Gocul, Basri, “Deli Dumrul’un Azrail’e Öfkelenişi”, Sayı 53, 1 Mart 1943, s.12-13.

Dede Korkut Destanı içinde yer alan “**Deli Dumrul’un Azrail’e Öfkelenişi**” bölümüne yer verilir.

Ünsal, Lütfi, “Mecidözü İlçesi Köyleri Halk Şairleri Ağzından Derlenen Yerli Destanlar”, Sayı 54, 1 Nisan 1945, s.21-23.

I. Destan toplam on bir dördlükten oluşur. Destan, aaab, cccb, dddb... uyak örgüsü ve 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Mecidözü’nde yaygın olan çiçek hastalığı anlatılır. II. Destan toplam sekiz dördlükten oluşur. Destan, aaab, cccb, dddb..uyak örgüsü ve 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Mecidözü’nde ölen bir kişi anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Halk Ağzından Derleme: Yüzyıl Önce Çorum’da Geçen Yürekler Acısı Bir Macerayı Tasvir Eden Bir Destan”, Sayı 56, 24 Şubat 1946, s.6-10.

Destanda **Necib** isminde bir gencin güzel bir kızla evlendiği, Necib’in askere giderken karısını bir arkadaşına emanet ettiği, arkadaşının ise kadını oyuna

getirdiği, Necib ile karısını ayırdığı, askerden dönen Necib'in işin aslını öğrendiği; fakat geç kaldığı, üzüntüsünden öldüğü belirtilir.

Tombuş, İhsan, “Aslanın Hikâyesi”, Sayı 56, 24 Şubat 1946, s.26-28.

“**Aslanın Hikâyesi**” başlıklı destanda Türk tarihi ve Atatürk'ün tarih içerisindeki başarıları anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Eski Bir Zamana Ait İnkara Destan”, Sayı 57, 30 Mart 1946, s. 12,13.

Destan, 6+5: 11'li hece ölçüsüyle söylenir. Fakir ile zengin arasındaki farklar anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Şakir Adında Bir Halk Şairinin Dünya Destan”, Sayı 58, 1 Nisan 1946, s.8,9.

Toplam on üç dörtlükten oluşan bir destana yer verilmiştir. Destan, 6+5: 11'li hece kalıbı ve abcb, dddb, eebb... uyak örgüsüyle söylenir. Destanda hayatın zorlukları anlatılır.

2.2.1.1.3. Türküler:

Lelebici, Sadi, “(Çorum)un Halay Oyunu ve Arzi Türküsü”, Sayı 1, 15 Nisan 1938, s.23,24.

Arzi Türküsü'nün Çorum bestelerinin en değerlisi olduğu vurgulanır. Türkü, altı dizelik dört bentten oluşur. 4+3: 7'li kalıbıyla söylenen türküde Çorum ağzına ait söyleşiler görülür.

Tanyel, Ruhi, “Fidayda Türküsü ve Oyunu”, Sayı 2, 15 Mayıs 1938, s.39,40.

Çorum yöresine ait “**Fidayda Türküsü**”ne yer verilmiştir. Türkü dört dörtlükten oluşur. İki dörtlüğün nakarat olarak tekrarlandığı görülür:

“Dama bulgur sererler

Çıkma boyun görerler

Saçların tel tel olmuş

Sırma diye örerler
 Fidayda fidayda fidayda
 Pek hoşuma gidiyo bu gayda
 Beş yüz lira yedirdim bir ayda
 Tara tapan koymadım ne fayda”(....)

Çorumlu, “Çorumun Halk Şarkılarından: Hürünü [1]”, Sayı 5, 15 Ağustos 1938, s.19,20.

Çorum yöresine ait “**Hürünü**” adı verilen türkü, toplam yedi üçlükten ve nakarat bölümünden oluşur:

“Hürünü yavrum da hürünü
 Öldüm de sürünü sürünü
 Takıver zillerin birini
 Gel yeter nazeyledin yeter
 Şimdi de horozlar hep üter” (....)(Yazarı belli değil).

Leblebici, Sadi, “Halk Türküsü Derlemeleri: Güzelleme, Çoştum, Anam Anam”, Sayı 9-10, 15 Ocak 1939, s.18-21.

“**Güzelleme**” başlığı altında dört dörtlükten oluşan bir şiire yer verilir. Hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla verilen şiir içinde geçen kelime hataları dipnotlarla belirtilir.“**Çoştum**” başlığı altında altı dizelik dört bentten oluşan bir türküye yer verilir. Türkünün son üç dizesi kavuştak olarak tekrarlanır.“**Anam Anam**” başlığı altında altı dizelik dört bentten oluşan bir türküye yer verilir. Türkünün son iki dizesi kavuştak olarak tekrarlanır.

Leblebici, Sadi, “Çorumun Halk Türkülerinden: Mendil, Güzeller, Oy Oy Oy” Sayı 11, 15 Şubat 1939, s. 16-18.

“**Mendil**” başlığı altında dizelik üç bentten oluşan bir türküye, “**Güzeller**” başlığı altında 6+5: 11’li hece kalıbıyla türküye, “**Oy Oy Oy**” başlığı altında 7+7: 14’li hece kalıbıyla bir başka türküye yer verilmiştir.

Lelebici, Sadi, “Çorumun Halk Türkülerinden: Akkoyun, Oydah”, Sayı 12, 15 Mart 1939, s.23,24.

“Akkoyun” başlığı altında dört dördlükten oluşan bir Çorum oyun havasına, “Oydah” başlığı altında ise toplam altı dizelik iki bentten oluşan bir türküye yer verilmiştir. Türkünün son dört dizesi kavuştak olarak yinelenmiştir.

Lelebici, Sadi, “Çorum Halk Türkülerinden: Zile, Gesi Bağları”, Sayı 14, 15 Mayıs 1939, s.22-24.

“Zile” başlığı altında Çorum halk türküsüne yer verilir. Türkü içinde geçen bazı sözcükler, tespit edilemediği için eksik bırakılır.“Gesi Bağları” başlığı altında sevdiğine kavuşamayan bir gencin öyküsü anlatılır. Türkü, beş dizeli üç bentten oluşur. Bentlerin son iki dizesi kavuştak olarak yinelenir.

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Yüzük Oyunu(1) Sıra Gezme ve Sıraya Dize ve Söylenilen Çığşaklar(2)”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.8-11.

“Çığşaklar” başlığı altında Çorum’da söylenilen (Yüzük Oyunlarında) türkülere yer verilir.

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Söylenilen Çığşaklar”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.27.

Çorum’da “Yüzük Oyunu” sırasında söylenilen türkünün devamına yer verilmiştir (27.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Söylenilen Çığşaklar”, Sayı 29, 1 Eylül 1941, s.26,27.

Çorum’da “Yüzük Oyunu” sırasında söylenilen türkünün devamına yer verilmiştir. Türkünün belirli bir ölçü ve kafiye örgüsüyle söylenmediği görülür (28.Sayının devamı).

Çorumlu, “Türkü, Diğer Türkü, Diğer Türkü”, Sayı 36,37, 1 Nisan, Mayıs 1942, s.30,31.

I. türkü toplam yedi, II. türkü üç, III. türkü dört dördlükten oluşur. Türküler, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Türkülerin Millî Kütüphanede 2116/187 numaralı cönkten alındığı vurgulanır (Yazarı belli değil).

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: (Koroğlu Türküsü), (Diğer Bir Koroğlu Türküsü), Başka Türküler, Türkü”, Sayı 39, 1 Ağustos 1943, s.11-14.

I. ve II. türküler dört dörtlükten, III. türkü dört bentten, IV. türkü ise dört dörtlükten oluşur. I., II. ve IV. türküler 6+5: 11’li hece kalıbıyla, III. türkü ise 4+4: 8’li hece kalıbıyla söylenir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Türküler”, Sayı 40, 1 Eylül 1943, s.16.

1. türkü iki dörtlükten oluşur. Türkü, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaab, cccb uyak örgüsüyle söylenir. 2. türkü toplam dört bentten oluşur. Bentlerin son iki dizesi kavuştak olarak yinelenir. Türkü, 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. 1. türküde güzelin pişmanlığı, 2. türküde ise güzelliğin türlü vasıfları anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Türküler, Diğer Bir Türkü, Diğer Türkü, Diğer Türküler”, Sayı 43, 1 Aralık 1943, s.17-21.

“**Türküler**” başlıklı türkü toplam dört dörtlükten oluşur. Türkü, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaab, cccb, dddb... uyak örgüsüyle söylenir. “**Diğer Bir Türkü**” başlıklı türkü dört bentten oluşur. Türkünün son iki dizesi kavuştak olarak yinelenir. Türkü, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaa, bb, ccc, bb uyak örgüsüyle söylenir. “**Diğer Türkü**” başlıklı türkü ise toplam dokuz bentten oluşur. Türkünün son iki dizesi kavuştak olarak yinelenir. Türkü, 4+4: 8’li hece kalıbıyla söylenir. “**Diğer Türküler**” başlıklı türkü beş dörtlükten oluşur. Türkü, hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla söylenir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Türkü”, Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.27.

Türkü, dört dörtlükten oluşur. Türkü, hece vezninin 6+5: 11’li kalıbı ve aaab, cccb, dddb... uyak örgüsüyle söylenir. Türküde sevgilinin ve yaylaların güzellikleri anlatılır.

Tankaya, R. R. , “Sarıçığdem”, Sayı 46, 1 Mart 1944, s.18,19.

Toplam altı beşlikten oluşan manzum bir parçaya yer verilir. Manzum parça 4+4: 8’li hece ölçüsü ve aaabb, ccbbb, ddbbb... uyak örgüsüyle söylenir.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Öküz Ahmet Türküsü, Hurşit Türküsü, Diğer (1), Diğer (2), Âşık Garip’ten Bir Türkü”, Sayı 46, 1 Mart 1944, s.27-31.

“**Öküz Ahmet**” adlı türkü dört dörtlükten oluşur. Türkü, 4+4: 8’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb... uyak örgüsüyle söylenir.“**Hurşit**” adlı türkü dört dörtlükten oluşur. Türkü, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abab, cccb, dddb... uyak örgüsüyle söylenir.“**Diğer**” başlıklı birinci türkü üç dörtlükten oluşur. Türkü, 6+5: 11’li hece kalıbı ve ababa, cccb, dddb uyak örgüsüyle söylenir.“**Diğeri**” başlıklı ikinci türkü beş dörtlükten oluşur. Türkü, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaab, cccb, dddb...uyak örgüsüyle söylenir.“**Âşık Garip’ten Bir Türkü**” başlıklı türkü dört dörtlükten oluşur. Türkü, 6+5: 11’li hece kalıbı ve abcb, dddb, eeeb.. uyak örgüsüyle söylenir.

Ertekin, Eşref, “Mecnun Türküsü”, Sayı 48, 1 Mayıs 1944, s.30,31.

“**Mecnun Türküsü**” başlıklı türkü dört bentten oluşur. Bentlerin son iki dizesi kavuştak olarak yinelenir. Türkü, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaa, bb, ccc, bb...uyak örgüsüyle söylenir.Türkünün teması Tanrı aşkıdır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Köroğlu Türküleri [3], Diğeri”, Sayı 49,50, 1 Temmuz 1944, s.31,32.

“**Köroğlu Türküleri**” başlıklı türkü toplam dört dörtlükten oluşur. Türkü, abab, cccb, dddb... uyak örgüsü ve 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Türkünün son dizesi kavuştak olarak yinelenir.“**Diğeri**” başlıklı türkü dört dörtlükten oluşur. Türkü, abcb, dddb, eeeb... uyak örgüsü ve 6+5: 11’li hece kalıbıyla söylenir. Her iki türküde “**Köroğlu**” ve “**Ayvaz**”ın **Bolu Beyine** karşı verdikleri mücadele anlatılır.

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: Türkü”, Sayı 52, 1 Şubat 1945, s.24.

Türkü, dört dörtlükten oluşur. Türkü, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaab, cccb, dddb... uyak örgüsüyle söylenir. Türkünün teması ayrılıktır.

Leblebicioğlu, Sadi, “Minik Kuş”, Sayı 54, 1 Nisan 1945, s.18, 19.

Toplam dört bentten ve dört kavuştaktan oluşan bir türküye yer verilir. Bentler sekiz dizeden, kavuştak bölümleri ise altı dizeden oluşur. Türkü, hece vezninin 4+3: 7’li kalıbıyla söylenir.

Leblebici, Sadi, “Çorum’un Halk Türkülerinden: (1) Bir Güzelleme, (2) Ördek”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.29-32.

“**Bir Güzelleme**” başlığı altında beş dizelik dört bentten oluşur, son iki dize ise kavuşmak bölümü olarak tekrarlanır. Türkünün ölçüsü 6+5: 11’li hece kalıbıdır:

“Yine gamlı gördüm dostun yübünü

O gözlere kurban verdim gözümü

Efkâr almış söylemiyor dilleri

O gözlere kurban verdim gözleri

Dost dost verdim gözleri”(....)

“**Ördek**” başlığı altında beş dizelik beş bentten oluşur, son iki dize ise kavuştak bölümü olarak tekrarlanır. Türkünün ölçüsü 4+4: 8’li hece kalıbıdır:

“Ördek çalkanır göllerde

İsmim söylenir dillerde

Kalmışım gurber ellerde

Aman şimdi yaman yaman şimdi

Dağlar başı duman şimdi”(....)

2.2.1.1.4. Mâniler:

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 1, 15 Nisan 1938, s.30.

“**Çorumlu Maniler**” başlığı altında toplam sekiz mâniye yer verilir. Mâniler dörtlüklerde verilir. Mâniler, hece vezninin 4+3: 7’li kalıbıyla söylenir:

“Antarisi akli yar
 Sırı bende saklı yar
 And iç inandır beni
 Benden gayri yokmu yar” (...)

Mânilerde Çorum ağzının söyleyiş özellikleri görülür.

Lelebici, Sadi, “(Çorum)un Halay Oyunu ve Arzı Türküsü”, Sayı 1, 15 Nisan 1938, s.21.

“**Çorum Halayı**” başlıklı yazıda toplam üç mâniye yer verilir. Mâniler, 4+3: 7’li hece vezniyle söylenir:

“Name yazdım sokuya
 Gelen giden okuya
 Kızlar, şarabe düşmüş
 Gelinler irakıya” (...)

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 2, 15 Mayıs 1938, s.23-27.

Çorum yöresine ait toplam yirmi yedi mâniye yer verilir. Mânilerde geçen yöresel söyleşiler maddeler halinde dipnotlarla açıklanmıştır.

“Entarisi penbenden
 Ne tez usandın benden
 Tenhada bulur isem
 Öcüm alırım senden”(....) (1.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “ Çorum Mânileri”, Sayı 3, 15 Haziran 1938, s. 17-24.

Toplam doksan dört Çorum mânisine yer verilmiştir. Mânilerde geçen yöresel söyleyişler maddeler halinde dipnotlarla açıklanmıştır.

“Antarin aldan iyi
 Bulamam benden iyi
 Ben birini bulurum

Kölesi senden iyi”(....) (2.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 4, 15 Temmuz 1938, s.17-23.

Toplam seksen Çorum mânisine yer verilmiştir. Mânilerde geçen yöresel söyleşiler maddeler halinde dipnotlarla açıklanmıştır.

“Bugün ayın on beşi

Yandı ciğerim başı

Ne yarden haber geldi

Ne dindi gözüm yaşı”(....) (3.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorum Manileri”, Sayı 5, 15 Ağustos 1938, s.24-28.

Toplam elli yedi Çorum mânisine yer verilmiştir. Mânilerde geçen yöresel söyleşiler maddeler halinde dipnotlarla açıklanmıştır. İki cinaslı kesik mâninin dışında mâniler dörtlüklerle ve hece vezninin 4+3: 7’li kalıbıyla söylenir:

“Bülbülü har ağladılar

Aşıkı yar ağlatır

Ben feleğe ne ettim

Beni her bar ağlatır”(....) (4.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorum Manileri”, Sayı 6, 15 Eylül 1938, s.24-29.

Toplam elli altı Çorum mânisine yer verilmiştir. Mânilerde geçen yöresel söyleşiler maddeler halinde dipnotlarla açıklanmıştır.

“Bayır bağın üzümü

Diyemedim sözümü

Eğil bir yol öpeyim

Serhoş bakan gözünü”(....) (5.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorum Manileri”, Sayı 8, 15 Kasım 1938, s.7-11.

Toplam kırk sekiz Çorum mânisine yer verilmiştir. Mânilerde geçen yöresel söyleşiler maddeler halinde dipnotlarla açıklanmıştır.

“Evimizde kuyu var
 İçinde gür suyu var
 Bana deli diyorlar
 Bende yarin huyu var”(…) (6.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorum Manileri”, Sayı 9-10, 15 Ocak 1939, s.29-32.

Toplam kırk dört Çorum mânisine yer verilmiştir:

“Gedersem göndereyim
 Babıcın döndereyim
 Ya beni bile götür
 Ya kendim öldüreyim”(…) (8.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorum Maniler”, Sayı 11, 15 Şubat 1939, s.19-21.

Toplam otuz üç Çorum mânisine yer verilmiştir:

“İğdedesin daldasın
 Gönül ne havadasın
 Kirpik seni yolarım
 Yar önüne duldasın.”(…)

Mâniler geçen yöresel söyleyişler toplam beş dipnotta açıklanmıştır.
 (9.ve 10.Sayıların devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 12, 15 1939, s.19-21.

Toplam yirmi sekiz Çorum mânisine yer verilmiştir:

“Kaşların enli enli
 Ne bâkan kinli kinli
 Yatsam yarin dizine
 Yar dese ninni ninni”(…)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler toplam on bir dipnotta belirtilir
 (11.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 13, 15 Nisan 1939, s. 14-15.

Toplam yirmi Çorum mânisine yer verilmiştir:

(....) “Karnefilim ek beni
 Al kapuna ek beni
 Eğer fidam tutmazsa
 Köle deyü sat beni”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişleri üç dipnotta açıklanır (12.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 14, 15 Mayıs 1939, s.19-21.

Toplam yirmi dokuz Çorum mânisine yer verilmiştir:

“Kalenin ardı bayır
 Yanıyom cayır cayır
 Yavrum bir şeftalü ver
 Hem sevaptır hem hayır”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleşiler iki dipnotta açıklanır (13.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 15, 15 Haziran 1939, s.31.

Toplam otuz Çorum mânisine yer verilmiştir:

“Karşıda herk edenler
 Sapamı sol gidenler
 Ah çeksün kan tükürsün
 Yari yarden edenler”(....) (14.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 16, 15 Temmuz 1939, s.16-19.

Toplam kırk beş Çorum mânisine yer verilir:

“Kadifeler geyen yar

Şöyle böyle diyen yar

Cennet yüzü görmesün

Şeftalünü yiyen yar”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler yedi dipnotla açıklanır (15.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 17, 30 Kasım 1939, s.29,30.

Toplam yirmi Çorum mânisine yer verilir:

(....)“Keten gömlek kıvrıcık

Suya indi sığırıcık

Yeni yeten kızların

Memeleri tomurcuk”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler dört dipnotta açıklanır. (16.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 18, 1 Ocak 1940, s.25-27.

Toplam yirmi beş Çorum mânisine yer verilmiştir:

(....)“ Lâle der dağ adamı

Dağ dolur dağ adamı

Şu senin kaşın gözün

Öldürür sağ adamı”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler üç dipnotta açıklanır (17.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 19, 1 Şubat 1940, s.23-25.

Toplam otuz bir Çorum mânisine yer verilmiştir:

“Mektup saldım acele

Al eline hecele

Mektup vekilim olsun

Yar koynunda geç ele”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler toplam dört dipnotta açıklanır (18.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 20, 1 Mart 1940, s.28-31.

Toplam kırk Çorum mânisine yer verilir:

“Neme lâzım

Neykeyim neme lâzım

Benim bir tanem yeter

Gayrisi neme lâzım

Çekerse yarım çeker

Ancak benim niyazım

Benim bir tanem lâzım”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler beş dipnotta açıklanır (19.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Mâniler”, Sayı 21, 1 Nisan 1940, s.17-20.

Toplam kırk iki Çorum mânisine yer verilir:

“Sana din

Sana iman sana din

Hak için doğru söyle

Çok zamandır sınıdın

Felek bir gün gel der

Varmelinden senedin”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler toplam iki dipnotta açıklanır (20.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 22, 1 Nisan 1940, s.17-21.

Toplam elli yedi Çorum mânisine yer verilir:

“Şu daşlar gölgelenmiş

Güzeller suya inmiş

Bir öptüm bir ısırıldım

Al yanak şekerlenmiş”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler toplam iki dipnotta açıklanır (21.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 23, 1 Haziran 1940, s.21-23.

Toplam yirmi sekiz Çorum mânisine yer verilir:

“Yılan aktı gazele

Meylim düştü güzele

Vallahi kan ederim

Yarım ile gezene”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler beş dipnotta açıklanır (22.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 24, 1 Temmuz 1940, s.21-27.

Toplam elli altı Çorum mânisine yer verilir:

(....)“Yalınız

Yalı köşkü yalınız

İşte bizim köşkümüz

Hani sizin yalınız

Sen orada ben burada

Yanıyorum yalınız”

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler on altı dipnotla açıklanır (23.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 25, 1 Ağustos 1940, s.21-24.

Toplam yirmi sekiz Çorumlu mânisine yer verilir:

“Dağlar aşınca bilür
 Aşka düşünce bilür
 Dost dostun kıymetini
 Ayrı düşünce bilür”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler beş dipnotta açıklanır (24.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 26, 1 Ağustos 1940, s.27-29.

Toplam yirmi yedi Çorum manisine yer verilir:

(....)“Sarılı çit has bende
 Muhabbetlü dost bende
 Sakın unuttu sanma
 Gece gündüz yas bende”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler altı dipnotta açıklanır(25.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.22-24.

Toplam otuz iki Çorum mânisine yer verilir:

“Yel eser esim esim
 Sesine benzer sesim
 Yarım senin sayende
 Bana çoktur bu kesim”(....) (26.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 30, 1 Ekim 1941, s.25-27.

Toplam otuz üç Çorum mânisine yer verilmiştir.

“Ayağında yemeni
 Aşkın öldürdü beni

Eski yarım duyarsa

Ne seni kor ne beni”(....) (27.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 31, 1 Kasım 1941, s.18,19.

Toplam yirmi iki Çorum mânisine yer verilir:

“Bir vay ile iki vay

Yine bedirlendi ay

Yarı bana versler

Altmış gece altmış ay”(....) (30.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 33 Ocak 1942, s.15,16.

Toplam yirmi bir Çorum mânisine yer verilmiştir:

“Deste milim gergefte

Bir yar sevdim erdekte

Erdekse erdekte

Sevdası var yürekte”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler iki dipnotta açıklanır (31.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 34, 35, 1 Şubat, Mart 1942, s.33-35.

Toplam otuz üç Çorum mânisine yer verilir:

“İndim nane biçmeğe

Eğildim su içmeğe

Yarin geliyor dediler

Kanatlandım uçmağa”(....)(33.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 36,37, 1 Nisan, Mayıs 1942, s.18,19.

Toplam on dokuz Çorum mânisine yer verilmiştir.

“Muhabbet ayan oldu

Kadimiz keman oldu

Gam oklarına sinem

Ölünce kalkan oldu”(....) (34.ve 35.Sayıların devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 40, 1 Eylül 1943, s.28-31.

Toplam kırk iki Çorum mânisine yer verilmiştir:

“(....) Bir ay doğdu kenarsız

Gezilmiyo fenarsız

İki karpuz bir elde

Gezilir mi imansız.”(....) (36. ve 37.Sayıların devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 41, 1 Ekim 1943, s.31.

Toplam on Çorum mânisine yer verilmiştir:

“Gederseniz siz olmasın

Mangalda köz olmasın

Seni benden ayıran

Can verüp kurtulmasın”(....) (40.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.13-16.

Toplam kırk Çorum mânisine yer verilmiştir:

“İşim oldu ahuzar

Anar mola beni yar

Ne güzel konuklarınız

Sizde yar kokusu var”(....)

Mânilerde geçen yöresel söyleyişler altı dipnotta açıklanır (41.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Maniler”, Sayı 44, 1 Ocak 1944, s.21-23.

Toplam yirmi bir Çorum mânisine yer verilir:

“Ay gider bulut ile

Zincirli kilit ile

Irak yola gidiyom

Sevdiğim yiğit ile” (...) (42.Sayının devamı).

2.2.1.1.5. Bilmeceler:

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Söylenilen Bilmeceler”, Sayı 30, 1 Ekim 1941, s.31,32.

Toplam kırk iki Çorum bilmecesine yer verilir:

“Pır pır uçar, durmayıp kaçar.(Ocak tütünü)

Pır pır uçar, ak ak.(Değirmen)”(...)

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Söylenilen Bilmeceler”, Sayı 31, 1 Kasım 1941, s.20,21.

Toplam kırk üç Çorum bilmecesine yer verilir:

“Yol üstünde kitli sandık. (Mezar.)

Yol üstünde mum yanar. (Çiğdem çiçeği.)”(....) (30.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Söylenilen Bilmeceler”, Sayı 36, 37, 1 Nisan, Mayıs 1942, s.23,24.

Toplam yedi mensur, beş manzum bilmeceye yer verilmiştir:

“Hızır çaldı kılıcı, maribe vardı bir ucu (Şimşek)”(...) (31.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Söylenilen Bilmeceler”, Sayı 39, 1 Ağustos 1943, s.20-22.

Toplam otuz sekiz Çorum bilmecesine yer verilmiştir:

“Dört terkli beş değil; sudan başı hoş değil. (Sabun)

Eğri büğrü nereye gidiyun. Tepesi delik sana nuldu. (Tütün baca)”(...)

2.2.1.1.6. Ninniler:

Ertekin, Eşref, “Cönklerden Derlemeler: (Efsanevî Bir Ninni)”, Sayı 54, 1 Nisan 1945, s.29-31.

Toplam on bir dörtlükten oluşan bir ninniye yer verilmiştir. Ninnide çocuğu olmayan bir kadının bağrına taşın bebeğe dönüşmesi anlatılır.

2.2.1.1.7. Ağıt:

Neşet, Köseoğlu, “Folklor Derlemelerinden: Halk Ağzında Atatürk, Bir Destan ve İki Ağıt”, Sayı 6, 15 Eylül 1938, s.19-23.

Küre köyünde öldürülen iki yaşında bir çocuk için Çorum’un Alaca ilçesine bağlı İsacalı köyünden **Âşık Haydar** tarafından söylenmiş bir ağıda yer verilir. Ağıt toplam on dörtlükten oluşur ve hece kalıbının 6+5: 11’li kalıbıyla söylenir.

İkinci ağıt ise hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla söylenir ve toplam on bir dörtlükten oluşur. Ağıtın **Çoban Himmet**’ten derlendiği ve Çorum’un Kargın köyünde öldürülen gelin (**Nönü**) için söylendiği vurgulanır.

Ertekin, Eşref, “Çorumlu Kadife Oğlu”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.27,28.

21.08.1938 tarihinde ölen Kadife oğullarından **Salim Kadife** tarafından yazılmış bir ağıda yer verilmiştir. Bu ağıtın 1932 yılının mart ayında ölen bir genç kız için söylendiği vurgulanır.

Ağıt, yedi dörtlükten oluşur. Ağıtın uyak örgüsü aaab, cccb, dddb..şeklindedir. Ağıt hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla verilmiştir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Atama Ağıt”, Sayı 8, 19 Kasım 1938, s. 1.

Ağıt, beş dizelik beş bentten oluşur, son iki dize ise nakarat bölümü olarak tekrarlanır. Ağıt, hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla söylenir. Ağıtta **Atatürk**’ün ölümü üzerine duyulan derin üzüntü dile getirilmiştir.

Çorumlu, “Atatürk”, Sayı 8, 15 Kasım 1938, s.31.

Âşık Haydar’ın Çorumlu dergisine gönderdiği ağıda yer verilir. Ağıt, hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla söylenir ve abab, cccb, dddb...şeklinde uyaklanır. Ağıtta Atatürk’ün ölümü üzerine duyulan derin üzüntü dile getirilmiştir.

Çorumlu, “Atatürk Köşesi: Atatürk’e Ağıt”, Sayı 11, 15 Şubat 1939, s.22.

Toplam dokuz dörtlükten oluşan, 6+5: 11’li hece kalıbıyla ve abab, cccb, dddb... uyak örgüsüyle söylenen bir ağıda yer verilmiştir. Ağıtta Atatürk’ün ölümünden dolayı duyulan üzüntü dile getirilir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Halk Dilinden: Ağıt (1)”, Sayı 18, 1 Ocak 1940, s.8-16.

22 Ağustos 1939’da Kayı köyünde sele giden bir geline söylenmiş bir ağıda yer verilmiştir.

Ağıt, 6+5: 11’li hece ölçüsüyle ve aaabb, cccbb, dddb...uyak örgüsüyle verilir. Toplam on beşlikten oluşan ağıtın son iki dizesi nakarat olarak tekrarlanır (Yazarı belli değil).

Tombuş, Şevket, “Şiir: Ağıt” Sayı 24, 1 Temmuz 1940, s.13.

Toplam dört dörtlükten oluşan ve aaab, cccb, dddb...şeklinde uyaklanan bir ağıda yer verilir. Ağıt, hece vezninin 6+5: 11’li kalıbıyla verilir. Genç yaşta hastalanıp ölen biri için söylenmiştir.

Ertekin, Eşref, “Halk Ağzından Derlemeler: Çocuğu Olmayan Bir Bayan Ağzından Söylenen Anonim Bir Ağıt”, Sayı 34,35, 1 Şubat, Mart 1942, s.36.

Toplam sekiz bentten oluşan bir ağıda yer verilmiştir. Bentlerin sonundaki iki dize nakarat olarak yinelenir. Ağıt, 6+5: 11’li hece kalıbı ve

aaa, bb, ccc, bb... uyak örgüsüyle söylenir. Ağıtta çocuğu olmayan bir kadının duyguları dile getirilir.

Çorumlu, “Gelin Ağıtı”, Sayı 36,37, 1 Nisan, Mayıs 1942, s.31.

“**Gelin Ağıtı**” başlığı altında üç dörtlükten oluşan bir ağıda yer verilmiştir (Yazarı belli değil).

2.2.1.1.8. Dua ve Beddualar:

Tombuş, Nazmı, “Bektaşî Duaları”, Sayı 55, 1 Mayıs 1945, s.12-15.

“Lokma Tercümanı, Sofra Gülbankı, Çırağ Gülbankı, Çırağ Uyandırma Tercümanı, Çırağ Tercümanı, Gülbank, Şerbet Tecümanı, Sofra Gülbangi, Tıraş Tercümanı, Dört Kapu Selâmı, Nutku Rehber, Sancak, Mersiye Selâsı, Tiği Bent Tercümanı, Kamberiye Tercümanı, Teslim Tercümanı, Hırka Tercümanı, Taç Niyazi Tercümanı, Tennüre Tercümanı, Dolak Tercümanı, Eşik Tercümanı, Tercümanı Menküş, Meydan Tercümanı” başlıkları altında Bektaşî dualarına yer verilir.

Kayış, Bahri, “Dua” Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.26.

Toplam otuz iki mısradan oluşan bir duaya yer verilmiştir. Ülkenin refahı ve İsmet İnönü’nün sağlığı için söylenmiştir.

2.2.1.1.9. Şarkı:

Ulubay, Abdülbaki Fevzi, “On Beş Yıl İçin: Cumhuriyet Şarkısı”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.26.

“**Cumhuriyet Şarkısı**” adlı şarkı beş dizelik beş bentten oluşur, son iki dize ise nakarat bölümü olarak tekrarlanır. Şarkının uyak örgüsü aaa, bb, ccc, bb...şeklindedir:

“Doğduğun günde senin doğdu ilim, fen, sanat;
Doğduğun günde senin öldü cehalet, zulmet;
Doğduğun günde nihan oldu nazardan zillet;
Yaşa, binler yaşa ey sevgili Cumhuriyet,

Buldu sayende senin izz ü saadet millet”(....)

Bükülmez, Yaşar Nezihe, “Şarkı”, Sayı 41, 1 Ekim 1943, s.12.

İki bentten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Bentlerin sonundaki dize nakarat olarak yinelenir. Şarkı, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaab, cccb uyak örgüsüyle söylenir.

Bükülmez, Yaşar Nezihe, “Şarkı”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.7.

Toplam üç dördlükten oluşan bir şiire yer verilmiştir. Dördlüğün son dizesi nakarat olarak yinelenir. Şarkı, 7+7: 14’lü hece ölçüsü ve abab, cccb, dddb uyak örgüsüyle söylenir.

Bükülmez, Yaşar Nezihe, “Şarkı”, Sayı 44, 1 Ocak 1944, s.9.

İki bentten oluşan bir şarkıya yer verilir. Bentlerin sonunda nakarat yinelenir. Şarkı, 6+5: 11’li hece kalıbı ve aaa, bb, aaa, bb uyak örgüsüyle söylenir.

2.2.1.2. Mensur Eserler:

2.2.1.2.1. Halk Hikâyesi:

Miyak, Bahri, “Kıskançlık”, Sayı 54, 1 Nisan 1945, s.15-17.

Çorum’da “**Hacı Ağa**” adlı yetmişlik bir adamın henüz yirmisinde olan Ruziye ile evlendiği, Ruziye’nin Üsük adlı bir delikanlıyı sevdiği, bu delikanlının da Ferdane isminde bir karısı olduğu anlatılır.

Tombuş, Nazmı, “Çorum’un Eski Yemek ve Mutbahları”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.27.

Mayalı somun ekmeği yiyen bir adamla yufka ekmeği yiyen bir adamın bir gün kaşksız fasulye yedikleri, yufka ekmeği yiyen adamın ekmeği “sunak” yapıp yediği, somun ekmeği yiyen adamın ise bir türlü fasulyeden ağzına koyamadığı ve bunun üzerine arkadaşına dönüp “Yook arkadaş, kaşıkla yemek yok; ama çarık burnu yapmak da yok.” Dediği anlatılır.

Miyak, Bahri, “Kıskançlık”, Sayı 55, 1 Mayıs 1945, s.3-7.

Ruziye'nin cilveli tavırları karşısında Üsük'ün kendinden geçtiği, bunu gören karısı Ferdane'nin kıskançlık krizine girdiği ve sonunda dayanamayarak Ruziye'yi öldürdüğü anlatılır (54.Sayının devamı).

2.2.1.2.2. Menkıbeler:

Ertekin, Eşref, “Tarihi Bir Hikaye: Derbeyanı Menakıbî Âli Osman”, Sayı 59, 1 Haziran 1946, s.12-16.

Çorum Millî Kütüphanesinin 1292/131 numaralı yazma kitaptan alınan “Derbeyanı Menakıbî Âli Osman” adlı tarihî bir hikâyeye yer verilmiştir.

Ertekin, Eşref, “Tarihi Bir hikâye: Derbeyanı Menakıbî Âli Osman”, Sayı 60, 1 Temmuz 1946, s.9-16.

“Derbeyanı Menakıbî Âli Osman” adlı tarihî hikâyenin devamına yer verilmiştir (59.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Tarihî Bir Hikaye: Derbeyanı Menakıbî Âli Osman”, Sayı 61, 1 Ağustos 1946, s.17-24.

“Derbeyanı Menakıbî Âli Osman” adlı tarihî hikâyenin devamına yer verilir (60.Sayının devamı).

2.2.1.2.3. Halk Fıkraları:

Tombuş, Nazmı, “Çorum’un Eski Yemek ve Mutbahları”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.27.

Mayalı somun ekmeği yiyen bir adamla yufka ekmeği yiyen bir adamın bir gün kaşksız fasulye yedikleri, yufka ekmeği yiyen adamın ekmeği “sunak” yapıp yediği, somun ekmeği yiyen adamın ise bir türlü fasulyeden ağzına koyamadığı ve bunun üzerine arkadaşına dönüp “Yook arkadaş, kaşıkla yemek yok ; ama çarık burnu yapmak da yok.” dediği anlatılır.

2.2.1.2.4. Söyleşiler:

Yakup, Cevdet, “Çoruma Ait Notlar: Çalkara Köyünde Soku Başı”, Sayı 8, 15 Kasım 1938, s.26-28.

“Kelkit” yakınlarında Çalkara köyünün muhtar odasında yapılan bir röportaj aktarılır. “**Soku Başı Âlemi**” denilen bulgur dövme işi anlatılır.

Tuncay, İbrahim, “Eğitmenli Okul ve Köy Kalkınması”, Sayı 31, 1 Kasım 1941, s.23.

1941 yılının nisan ayında **Başöğretmen Tahir Barutçu** ile **İbrahim Tuncay**’ın Mecidözü’nün Şeyh Mustafa köyüne yaptıkları yolculuk sırasında halkla yapılan bir röportaja yer verilir.

Altuğ, Salim, “Oğlumun Düğünü”, Sayı 32, 1 Aralık 1941, s.24-26.

Bir tren yolculuğu sırasında yazarın oğlunu **Salihli**’nin kurtuluşunda kaybeden bir Türk anasıyla tanıştığı, bu kadının yıllar sonra Salihli’de şehitler adına dikilen bir abidede oğlunun künyesini gördüğü ve mutlu olduğu anlatılır.

Ataman, Macide, “Şair Yaşar Nezihe Bükülmezle Bir Görüşme”, Sayı 40, 1 Eylül 1943, s.21,23.

Şair Yaşar Nezihe Bükülmez ile yapılan bir röportaja yer verilmiştir. Şairin İstanbul’un Laleli semtinde mütevazı bir evde yalnız yaşadığı belirtilir. Şairin beş dörtlükten oluşan “**Güller Diken Oldu**” isimli bir şiirine de yer verilmiştir.

Ertekin, Eşref, “Halk Ağzından Derlenen Bir Monolog: Çorum’un “Göcenovacı” Köyünden Hasanoğlu Halil Tuncay’ın Başından Geçenleri Kendi Ağzından Dinleyelim”, Sayı 56, 24 Şubat 1946, s.15-22.

Çorum’un Göcenovacı köyünden **Hasanoğlu Halil Tuncay**’ın başından geçen olaylara yer verilmiştir.

2.2.1.2.5. Atasözleri:

Ertekin, Eşref, “Atasözü”, Sayı 2, 15 Mayıs 1938, s. 35-38.

Çorum ve çevresine ait toplam yüz on bir atasözüne yer verilmiştir. Atasözlerinde geçen ağız özelliği taşıyan sözcükler, maddeler halinde dipnotlarla açıklanmıştır.

“1- Al Allah kulunu zaptet delini doğru göster yolunu.

2- Alıcı umucudur.

3- Altun adını pul etmez.”(...)

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Atasözleri”, Sayı 12, 15 Mart 1939, s.27,28.

Toplam kırk dokuz madde altında Çorum ve çevresine ait atasözlerine yer verilmiştir. Atasözleri içinde geçen yöresel söyleyişler ise on üç dipnotta belirtilir.

Eker, Hamit, “Ziraat Esaslarına Ait Türk Atasözleri”, Sayı 24, 1 Temmuz 1940, s.14-17.

Toplam yüz dört atasözü ve kalıplaşmış söze yer verilir:

“Rençber akli neylesin komşun giderse git yatarsa yat.

Ambarın dibi takırdamdan öküzün gönü takırdasın.”(...)

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Hayvanata İzafeten Söylenilen Atasözlerinden Bu Defa Derlenecek Halkevi Başkanlığı Vasıtasıyla Ziraat Enstitüsü Yüksek Müdürlüğüne Sunulan Atasözleri”, Sayı 34, 35, 1 Şubat, Mart 1942, s.28-31.

Yüz kırk madde içinde Çorum yöresine ait atasözlerine yer verilir:

“1. At sahibini bulmayınca üstündekini çul sanır.

2. Avrat erini bulmayınca kapusunda kul sanır.”(....)

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Söylenilen Atasözleri”, Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.28-30.

Çorum yöresine ait toplam seksen üç atasözüne yer verilmiştir. Atasözleri alfabetik olarak sıralanır:

“Bakmaz ayağının aksağına gider yolun yükseğine.

“Ben ölürsem sana nem kalacak”(....) (2.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Söylenilen Atasözleri”, Sayı 51, 1 Ağustos 1944, s.29-31.

“Ç” harfi altında yüz yirmi iki Çorum atasözüne yer verilmiştir.

“Çıbık iken çıt hezen iken küt

Çektiğin virde bak”(....) (45.Sayının devamı).

2.2.1.2.5. Özdeyişler:

Tombuş, Nazmı, “İnönü’nün Seçme Sözleri Hakkında”, Sayı 26, 1 Eylül 1940, s.12-17.

İsmet İnönü’nün toplam otuz dört özdeyişine yer verilir:

“(....)Türk inkılâbı Türk milletinin kurtuluş savaşıdır.”

“İnkılâp kürsüsünün açılış münasebetile verdikleri ilk dersten: 20/3/1934.”(....)

2.2.2. Yöresel Özellikler:

Çorumlu, “Çorum Havadisleri: Üç Yeni İlkokul”, Sayı 1, 15 Nisan 1938, s.31-36.

Çorum’da üç yeni ilkokulun açıldığı, fakir çocuklara yiyecek ve giyecek yardımının yapıldığı, yatılı okulların sayısının arttırılacağı belirtilir.

Çorum’daki bayındırlık işleri, hususi idarenin yapı işleri hakkında bilgi verilir. Yardım gören çocukların müfredatlı çizelgesi ile hususi idarenin yapı işlerine ait çizelgeye yer verilmiştir (Yazarı belli değil).

Kocak, Halid, “Ziraat Bakımından Çorum: İklim Hususiyetleri”, Sayı 2, 15 Mayıs 1938, s.31-34.

Çorum’un fazla sıcak bir iklim tipi taşımadığı anlatılır. Çorum’un son beş yılına ait sıcaklık ortalamaları yıllara ve aylara göre verilir.

Çorum’da kışların oldukça sert geçtiği hatta kış mevsiminin nisan ayına kadar devam ettiği vurgulanır.

Köseoğlu, Neşet, “Yer Adları”, Sayı 3, 15 Haziran 1938, s.27-30.

Çorum iline bağlı yüz kırk beş köy adına yer verilir:

“1- Abdalata [2]

2- Abdalbolu

3- Acıpınar

4- Ağaçkaya

5- Ahilyas”(....)

Köylerde ve köy adlarına ait açıklayıcı bilgiler toplam on yedi dipnot altında belirtilmiştir.

Koçak, Halid, “Ziraat Bakımından Çorum: İklim Hususiyetleri”, Sayı 4, 15 Temmuz 1938, s.24-28.

Çorum’da kuru bir iklimin hüküm sürdüğü belirtilir. “Kar” “Don”, “Yıldırım” ve “Rüzgarlar” başlıkları altında iklim koşulları anlatılır. Yıllara göre Çorum’a düşen yağış miktarı verilir.

“Taybı Kırı Ovası”, “Irmak Ovası”, “Saray Ovası”, “Dedesli Ovası”, “Kuyumcu Ovası” başlıkları altında Çorum tarla ziraatına ait bilgiler yer verilir (2.Sayının devamı).

Köseoğlu, Neşet, “Yer Adları”, Sayı 4, 15 Temmuz 1938, s.32-36.

“Alaca” başlığı altında doksan üç yer adına; “İskip” başlığı altında yüz yirmi beş yer adına; “Mecidözü” başlığı altında ise seksen bir yer adına yer verilmiştir. Yer adları alfabetik olarak sıralanmış, yüz otuzuncu maddeden sonra sıralama bozulmuştur (3.Sayının devamı).

Koçak, Halid, “Ziraî Bakımdan Çorum: İklim Hususiyetleri”, Sayı 5, 15 Ağustos 1938, s.16-18.

“Homan Özü Ovası”, “Seydim Ovası”, “Bozbuğa Ovası”, “Ova Saray Ovası”, “Düğenci Ovası”, “Hüseyin Ova”, “Mecidözü Ovası”, “Osmancık Ovası”, “Çorum Ovası” başlıkları altında Çorum ve çevresine ait ovaların özellikleri anlatılır (4.Sayının devamı).

Köseoğlu, Neşet, “Kuşsar, Kuşsaray, Kuşören”, Sayı 6, 15 Eylül 1938, s.3,4.

Çorum çevresinde tarihi yerleşim yerleri olarak bilinen “**Kuşsar**” ve “**Kuşören**” hakkında bilgilere yer verilir.

Öte yandan Kuşsar, Kuşsaray ve Kuşören ‘de yapılacak kazıların tarihimizi aydınlatacağı vurgulanır.

Köseoğlu, Neşet, “Yer Adları”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.42-45.

“**Mecizözü**” başlığının devamı olarak otuz altı köy adına; “**Osmancık**” başlığı altında yetmiş köy adına; “**Sungurlu**” başlığı altında yüz on beş köy adına yer verilmiştir. Köy adları alfabetik sırayı takip etmez (4.Sayının devamı).

Köseoğlu, Neşet, “Çorum’un 350 Yıl Evvelki ile Bugünkü Mahalle Adları Hakkında Bir Araştırma”, Sayı 9-10, 15 Ocak 1939, s.9-17.

Çorum’un mahalle adlarına verilir. Bu mahalle adlarının nasıl hangi şartlarda değişikliğe uğradığı açıklanır.

Köseoğlu, Neşet, “Evliya Çelebi’ye Göre Çorum ve Havalisi”, Sayı 11, 15 Şubat 1939, s.7-15.

Hicri 1050 yılında Evliya Çelebi’nin Defterzade Mehmet Paşa ile Erzurum seyahatine çıktığı, bu seyahat esnasında Sabanca, Bolu, Tosya yolu ile Çorum’un “**Osmancık**” ve “**Hacı Hazma**” kasabalarına uğradığı belirtilir. Evliya Çelebi’nin bu yerlere ait gözlemlerine yer verilmiştir.

Köseoğlu, Neşet, “Evliya Çelebi’ye Göre İskilip”, Sayı 13, 15 Nisan 1939, s.6-8.

Evliya Çelebi’nin İskilip’e yapmış olduğu ziyaretler ve edindiği izlenimler aktarılır. Çelebi’nin izlenimleri, “Eşkâli Kalei İskikip”, “İskilip”, “Ziyaretgâhlar” başlıkları altında sıralanır.

Köseoğlu, Neşet, “Köy Adlarına Göre Bir Araştırma”, Sayı 13, 15 Nisan 1939, s.16-18.

Çorum’a ait köy adları (Abdalata, Danın ve Zennun, Kuduzlar, Kınduz) sıralanarak köylerin tarihi, coğrafyası ve nüfusu hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Köseoğlu, Neşet, “Tarihte Çorum Köyleri”, Sayı 14, 15 Mayıs 1939, s.16.

Abdalata’nın Çorum’a bağlı 640 nüfuslu bir köy olduğu, Çorum’un 18 kilometre güneyinde bulunduğu anlatılır.

Abdalata köyüne ait toplam on dört madde içinde tarihi vesikalara yer verilmiştir.

Çorumlu, “Çorum Vilâyeti Sulama Vaziyeti Hakkında Verilmiş Bir Rapordur”, Sayı 15, 15 Haziran 1939, s.14-18.

“Umumî Vaziyet”, “Sulama Tetkikatı” ana başlıkları altında Çorum yöresine ait sulama alanları ve imkânları açıklanır (Yazarı belli değil).

Köseoğlu, Neşet, “Tarihte Çorum Köyleri Ayas, Türkler ve Bölgesi”, Sayı 16, 15 Temmuz 1939, s.10-15.

“Ayas” ve “Türkler” köyleri hakkında bilgi verilir. 1453 yılında Gazi Ferehşad’ın vakfiyesinde bu iki köy adının geçtiği belirtilir (15.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmı, “Çorum’un Tarihte Karakteristik Vasıfları”, Sayı 17, 30 Kasım 1939, s.9-14.

Çorum ve çevresine ait yöresel özellikler, “Bir Şehrin Asâyiş ve Emniyetini Muhafaza Bakımından Sıhî Noktayı Nazardan, İktisadî Düşüncelerle” başlıkları altında tanıtılır.

Çorumlu, “Çorum Vilâyetine Ait Bir Terdik Raporundan”, Sayı 19, 1 Şubat 1940, s.1-5.

“Yollar, Ziraat” başlıkları altında Çorum’un toprak verimi, çiftçileri, ziraatı, sulama koşulları ve su kaynakları anlatılır (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Çorum Vilâyetine Ait Bir Tetkik Raporundan”, Sayı 20, 1 Mart 1940, s.3-7.

Çorum yöresine ait orman, ormancılık, sulama, su kanalları, pamukçuluk, bağcılık konuları hakkında bilgilere yer verilmiştir (19.Sayının devamı).

Çorumlu, “Çorum Vilâyetinin İskilip Kazasına Bağlı Bayad Nahiyesindeki Devlete Ait Toprakların Ziraat Kabiliyeti Hakkında Rapor”, Sayı 21, 1 Nisan 1940, s.3-6.

Çorum vilâyetinin İskilip kazasına bağlı Bayad nahiyesinin Beyanpınarı, Reşadiye, Goncaoğlu ve Yenibahçe köylerinde arazi tetkikinin yapıldığı anlatılır.

Çorumlu, “Kızılırmak’tan Kuvvet İstihsali ve Arazi Sulanması Hakkında Rapor”, Sayı 22, 1 Nisan 1940, s.15,16.

Tekke boğazından Osmancık kazasına kadar olan sahanın suni sulamaya ihtiyacı olmadığı, bu bölgede yeterli yağışın olduğu belirtilir (Yazarı belli değil).

Yard. Doç. Dr. Lahn, E., “Çorum’un Jeolojik Vaziyeti Hakkında Muhtıra”, Sayı 24, 1 Temmuz 1940, s.3,4.

“Umumî Jeoloji, Şehrin Jeolojik Vaziyeti, Havzanın Kenar Fayları, Teknik Vaziyet, Yer Sarsıntıları Bakımından Vaziyet, Yer Sarsıntıları Bakımından Vaziyet” başlıkları altında Çorum’un jeolojik yapısı anlatılır.

Tombuş, Nazmı, “Öğrenmek Aşkı, Mektep İhtiyacı”, Sayı 25, 1 Ağustos 1940, s.3,4.

Çorum’da acilen bir lisenin, bir enstitünün ve bir sanat okulunun açılmasına ihtiyaç duyulduğu vurgulanır.

Çorumlu, “Çorum Havadisleri: Çorum’da Petrol”, Sayı 26, 1 Ağustos 1940, s.32.

1939 sonbaharında yapılan jeolojik etütler sonucu petrol arazisinin bulunduğu, bu arazide gerekli jeofizik incelemelerin yapıldığı anlatılır.

“Düzeltilmeler” başlığı altında dergi içindeki baskı hataları düzeltilmiştir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Memleket Havadisleri: Parti Kongreleri, İmar Hareketleri”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.32.

Cumhuriyet Halk Partisinin Çorum ve çevresinde kongrelere başladığı belirtilir. Öte yandan Çorum’da yeni bir kanal hafriyatına başlandığı belirtilir (Yazarı belli değil).

Bezirci, Cevdet, “Çorum’un Lise ve Sanat Okulu Derdi”, Sayı 29, 1 Eylül 1941, s.1,2.

Çorum Lisesine İskilip, Merzifon ve Amasya Ortaokullarından öğrencilerin geldiği, öğrenci nüfusunun giderek artışının lise ve sanat okuluna duyulan ihtiyacı gündeme getirdiği belirtilir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Çorum Vilâyetinin Mülkî Taksimatına Tarihi Kısa Bir Bakış”, Sayı 32, 1 Aralık 1941, s.1-10.

Çorum vilâyetinin Çorum kazası, Alaca, İskilip, Osmancık, Mecidözü, Sungurlu olmak üzere altı kazaya ayrıldığı belirtilir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Çorum Vilâyetinin Mülkî Taksimatına Tarihi Kısa Bakış”, Sayı 33, 1 Ocak 1942, s.4-8.

1313 yılında Çorum’a bağlı kaza, Nahiye ve köyler belirtilir.

Çorum’a bağlı kaza merkezleri hakkında kısa bilgilere yer verilmiştir (32.Sayının devamı).

Ataman, Ziya, “Kültür Hareketleri: Kız ve Erkek Sanat Okullarındaki Sergiler”, Sayı 39, 1 Ağustos 1943, s.3 ,5.

Çorum Akşam Kız Sanat Okulu ve Bölge Erkek Sanat Okullarında okuyan Çorumlu öğrencilerin birkaç aylık çalışmalarının sergilendiği, halkın sergiye yoğun ilgi gösterdiği belirtilir.

Köseoğlu, Neşet, “Çorum’da Oğuz Boyları”, Sayı 43, 1 Aralık 1943, s.3-8.

Çorum’da Oğuz boylarının yerleştiği bölgelerin ve köylerin tespiti yapılır.

Çorum’da Oğuz’un 24 boyundan 22’sinin adının köy veya mevki adı olarak bugün de yaşamakta olduğu vurgulanır.

Ünsal, Fahrettin, “Cehrilik Yârenliği”, Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.6-7.

Çomar vadi ve sırtlarında “**cehri**” adı verilen nebatın halk tarafından yaz aylarında toplandığı, cehri toplanırken halkın geceleri kulübe önlerinde eğlendiği belirtilir.

Köseoğlu, Neşet, “Elvan Çelebi”, Sayı 46, 1 Mart 1944, s.3-9.

Çorum’un en eski köylerinden biri olan **Ehran Çelebi** hakkında bilgi verilir. Köyün tarihinin Baba İlyas Horasanî ile başladığı, halen Çorum’un Mecidözü kazasına bağlı olduğu vurgulanır.

Ertüzün, Enver, “Sarım Bey”, Sayı 47, 1 Nisan 1944, s.15, 16.

“**Sarım Bey**” adlı köyün Sarı Bey namında biri tarafından kurulduğu, köy halkının Zaden Binboğa taraflarından geldiği belirtilir.

Ertüzün, Enver, “Sarım Bey”, Sayı 48, 1 Mayıs 1944, s.11-13.

“**Ziraî Durum**” başlığı altında Sarım Bey ve çevresine ait toprak durumu ve toprak mahsulleri anlatılır (47.Sayının devamı).

Köseoğlu, Neşet, “Çorum’da Oğuz Boyları”, Sayı 49, 50, 1 Temmuz 1944, s.8-12.

Toplam yirmi altı madde altında Çorum’da Oğuz boylarının yerleştiği köy, mahalle ve mevki adları açıklanır (43.Sayının devamı).

Ceyhan, İsmail, “Köylerden İzlenimler: Kavacık Köyü”, Sayı 51, 1 Ağustos 1944, s.2-7.

Çorum bölgesinde yaz mevsiminin temmuz ayında başladığı belirtilir. Kavacık Köyü'nde evlerin dar bir vadiye kurulduğu, evlerin genellikle taş ve kerpiçten inşa edildiği, köyün batısında ise Kandilkaya adı verilen yüksekçe bir tepenin bulunduğu belirtilir.

Şamlı, Nemci, “Türkiye Nüfus Yoğunluk Bölgeleri ve Çorum'un Yeri”, Sayı 59, 1 Haziran 1946, s.5-8.

Çorum'un özellikle Samsun, Ankara ve Kırıkkale gibi geniş iş kaynaklarına sahip bölgelere yakın olmasından dolayı yoğun göç alan bir yer olduğu vurgulanır.

2.2.3. Meslekler:

Karamuk, Hayri, “Çorum'da Yerli Sanatlar”, Sayı 29, 1 Eylül 1941, s.6,7.

Çorum'da yaygın yerli zanaatlardan biri olan ve halk arasında “Dabağlık” olarak anılan meslek hakkında bilgi verilir.

Tombuş, Nazmı, “Tarih: Âhiler II, Âhilik Nasıl Bir Teşekküldür”, Sayı 39, 1 Ağustos 1943, s.6-10.

Ahilik kurumunun dinî esaslara dayalı bir esnaf teşkilatı olduğu, teşkilat içinde kabiliyetlere göre mevkilerin belirlendiği vurgulanır.

Tombuş, Nazmı, “Tarih: Âhiler III (Âhi)liğin Menşei”, Sayı 40, 1 Eylül 1943, s.5-9.

“Ahi” sözcüğünün Arapçadan dilimize geçtiği, dilimizde “**kardeş**” anlamında kullanıldığı belirtilir. Ahi teşkilatının öteden beri mevcut olan fütüvvet tarikatının yeni ad altında ortaya çıkan bir şekli olduğu vurgulanır (39.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmı, “Tarihi Âhiler IV, Terim ve Törenler”, Sayı 41, 1 Ekim 1943, s.6-11.

“Mahfil, Şef, Bel Bağlamak, İşaretler, Rumuzlar, Dereceler, Mertebeler, tarikata Alınması Memnu Olanlar, Tardı Mucip Suçlar, Cefne, Bir Nâdüşt Nasıl Yola Girer” başlıkları altında Ahilik teşkilatı anlatılır (40.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmı, “Âhiler IV, Terim ve Törenler”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.3, 4,6.

“Şakird Revan Etmek, Şet Bağlamak Töreni, Suçlar ve Cezalar” başlıkları altında Ahilik teşkilatı anlatılır. Bu teşkilat içindeki mesleklerin farklılıkları vurgulanır (41.Sayının devam).

Çöplü, Fahri, “Çorum’da Arıcılık”, Sayı 56, 24 Şubat 1946, s.11-14.

Çorum’da sepet arıcılığın yaygın olduğu, teknik arıcılığın ise henüz beklenen düzeye ulaşmadığı belirtilir.

Tombuş, Nazmı, “Çorum’da Ahilik”, Sayı 57, 30 Mart 1946, s.3-8.

“Emir Hasanoğlu Ahi Ahmet Vakfiyesi, Beyler Çelebi’nin Abdalata Zaviyesi Vakfiyesi, Ahi Mentеше Vakfına Ait Fermanlar” başlıkları altında Çorum’daki Ahi teşkilatı hakkında bilgi verilir.

Çorumlu, “Çorum’da Dokumacılık”, Sayı 57, 30 Mart 1946, s.23, 24.

Çorum’da hemen her evin bir tezgâhı olduğu belirtilir. **Dokumacılar Küçük Sanat Kooperatiflerinin** faaliyetleri belirtilir (Yazarı belli değil).

Çöplü, Fahri, “Arı Sırları”, Sayı 57, 30 Mart 1946, s.1-8.

“**Arı Sırları**” başlığı altında arının hayat tarzı ve üremesi, arı yuvası kovanı, çerçeveli kovanlara arı konulması, arıların beslenmesi, kovanların yoklanması, peteklerin önemi ve muhafazası, arı oğlu kavramları açıklanır.

Tombuş, Nazmı, “Çorum’da Ahilik II”, Sayı 58, 1 Nisan 1946, s.3-7.

“**Loncalar, Yardımlar, Dayanımlar, Cezalar**” başlıkları altında Çorum’daki Ahilik teşkilatı hakkında bilgi verilir.

Çöplü, Fahri, “Arı Sırları”, Sayı 58, 1 Nisan 1946, s.1-16.

Arıların, ot ve meyve çiçeklerinin nektar denilen tatlı özünü emdiği, onu kursaklarında kıvamaştırarak bal yaptığı ve peteklerde depo ettiği belirtilir. Arıcılık mesleğinin diğer mesleklere göre daha zor olduğu açıklanır (57.Sayının devamı).

2.2.4. Gelenek ve Görenek:

Koçak, Ş. H. , “Çorum’da Eski Nişan Âdetleri”, Sayı 2, 15 Mayıs 1938, s.17-22.

Çorum’daki evlenme âdetlerinin eski şekillerinin birçok köy ve kasabada nişan ve düğün gibi iki törene bağlı olsa da bunların gerek tarz gerekse uygulama bakımından yer yer değişiklik gösterdiği vurgulanır. “**Beşik Kertmesi**” veya “**Beşik Kesmesi**” adı verilen nişanlamaların genellikle Çorum’da pek samimi görüşen aileler arasında cereyan ettiği belirtilir.

Koçak, Ş. H. , “Çorum’da Nişan Âdetleri”, Sayı 3, 15 Haziran 1938, s.7-13.

Nişan ve düğün merasimlerinde dünürçülüğün çok önemli olduğu anlatılır. Kızı ve kız anasını ilk görenlerin dünürçüler olduğu, dünürçülerin onayı üzerine oğlan evinin kız evine gittiği belirtilir. Kızın beğenilmesi üzerine “**Şerbet**” adı verilen nişanın gerçekleştirildiği vurgulanır. Bu nişana davetlilerin çağrılması için “okuyucu” adı verilen kadınların görevlendirildikleri anlatılır (2.Sayının devamı).

Koçak, Ş. H. , “Çorum’da Eski Nişan Âdetleri”, Sayı 4, 15 Temmuz 1938, s.13-16.

İlâhiler eşliğinde kızın parmağına hoca kadın tarafından yüzük takıldığı anlatılır. “**Saçı**” denilen ziynet eşyalarının ve paralarının oğlan anası tarafından kız anasına teslim edildiği belirtilir. Kız tarafından birkaç kızın ortaya şerbet tepsişi getirdikleri, gelen misafirlerin bu tepsiye hoca parası getirdikleri, gelen misafirlerin bu tepsiye hoca parası bıraktıkları, böylece şerbet merasiminin sona erdiği vurgulanır. Ancak eğlencelerin akşama kadar devam ettiği açıklanır. Nişanlı durulan zaman içinde Ramazan ayında oğlan evinin kız evine bir tepsi has baklava gönderdiği de belirtilir (3.Sayının devamı).

Cankar, Y. Esat, “Nişanlanma ve Evlenmede Mes’ut Olmak İçin Ruhî ve İctimaî Temeller Ne Olmalıdır?”, Sayı 23, 1 Haziran 1940, s.17-20.

Birinci kısımda Cinsiyet Meyli, Aşk, Aşk ile Aklın Tevazün Meselesi, Aşk İzdivacın Telifi Meselesi başlıkları altında nişan ve evlenmeye ait görüşlere yer verilir.

Cankar, Y. Esat, “Nişanlanma ve Evlenmede Mes’ut Olmak İçin Ruhî ve İctimaî Temeller Ne Olmalıdır?”, Sayı 24, 1 Temmuz 1940, s.9-12.

“”Poliandiri’ye Müstenit Potriyakal Aile Devri, Poligan Esasına Müstenit Patriyakal Aile Devri, Zümrevî Nikâh Devri” başlıkları altında çiftler arasındaki his ve fikir birliği açıklanır (23.Sayının devamı).

Cankar, Y. Esat, “Nişanlanma ve Evlenmede Mes’ut Olmak İçin Ruhî ve İctimaî Temeller Ne Olmalıdır?”, Sayı 25, 1 Ağustos 1940, s.13-17.

Kadınla erkek arasındaki yaradılış farklarının sonucu olarak birbirlerine karşı olan hak ve vecibelerinde kadının erkekten daha hürmetkâr olması ve erkeğin de daha müşfik davranması gerektiği vurgulanır (24.Sayının devamı).

Cankar, Y. Esat, “Nişanlanma ve Evlenmede Mes’ut Olmak İçin Ruhî ve İctimaî Temeller Ne Olmalıdır?”, Sayı 26, 1 Eylül 1940, s.19-22.

Gençleri birbirine yakınlaştırmada ve aralarında evlilik bağıni oluşturmada ahlâkın, geleneğin ve göreneğin etkili olduğu belirtilir (25.Sayının devamı).

Cankar, Y. Esat, “Nişanlanma ve Evlenmede Mes’ut Olmak İçin Ruhî ve İctimaî Temeller Ne Olmalıdır?”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.15-17.

Erkeği kadına yaklaştıran ve aralarında nişanlanma, evlenme gibi birliklerin ortaya çıkmasında mali imkânların önemi üzerinde durulmuştur (26.Sayının devamı).

Dedebaş, “Çorum’un Köy Düğünü”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.8-13.

“Düğüne Başlangıç, Odun Kesme, Buğday Öğütme, Ekmek Yapma, Civar Köylerin Daveti- Şeker Gönderme, Keşkek ve Pilav Pişirme, Gelin Hamamı Alayı, Civar Köylerin Gelmesi, Yemek yeme, Hediyelerin Toplanması, Gece, Meydan Âlemi, Kına Gecesi” başlıkları altında köy düğünleri anlatılır.

Çorumlu, “Çorum’da Yağmursuzluk ve Halktaki Ananeler”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.5-7.

Öğretmen Hayri Karamuk tarafından Çorum’da yağmur duasına ait halk ananelerine yer verilmiştir (Yazarı belli değil).

Tombuş, Nazmı, “Cefne ve Sofra Adabı”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.5,6.

“Cefne ve Sofra Adabı, Helva Taksim, Suçlar ve Cezalar” başlıkları altında Ahilik teşkilatının gelenekleri anlatılır.

2.2.5. Yiyecek ve İçecek:

Tombuş, Nazmı, “Çorum’un Eski Mutbah ve Yemekleri”, Sayı 40, 1 Eylül 1943, s.24-28.

“Aş Evi, Ocak Köşesi, Medine, Terece, İraf, Haymalık” başlıkları altında Çorum’un yöresel mutfağı tanıtılır.

Tombuş, Nazmı, “Çorum Eski Yemek ve Mutbahları II, Mutbah Eşyası”, Sayı 41, 1 Ekim 1943, s.28-30.

“Tencere ve Kazan, Kapaklılar, Masraflar, Leğenler, Tavalar, Muhtelif Eşya” başlıkları altında Çorum’un yöresel mutfağı anlatılır (40.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmı, “Çorum’un Eski Yemek ve Mutbahları”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.26-30.

“Yemekler, Çorbalar, Aş Çeşitleri, Hamur İşleri” başlıkları altında yöresel Çorum mutfağı tanıtılır (41.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmı, “Çorum’un Eski Yemek ve Mutbahları”, Sayı 43, 1 Aralık 1943, s.22-24.

“Tatlılar, Çeşitli Yemekler” başlıkları altında yöresel Çorum mutfağı ayrıntılı olarak tanıtılır (42.Sayının devamı).

2.2.6. Halk İnanmaları:

Çorumlu, “Çorum’da Yağmursuzluk ve Halktaki Ananeler”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.5-7.

Öğretmen Hayri Karamuk tarafından Çorum’da yağmur duasına ait halk ananelerine yer verilmiştir (Yazarı belli değil).

2.2.7. Hekimlik:

2.2.7.1. Halk Hekimliği:

Dr. Kutluk, Nurettin, “Çorum Baş Hastalığı”, Sayı 47, 1 Nisan 1944, s.10.

Sıtma hastalığına yakalanmamak için sineklerin ulaşabileceği su birikintilerinin kurutulması gerektiği belirtilir. Ayrıca geceleri ucuz yerli malı cibinliklerle uymanın faydalı olacağı açıklanır.

2.2.7.2. Tıbbî Hekimlik:

Dr. Berkol, Tefik, “Çorum’da Yıl Çıbanı [Leishmania]”, Sayı 25, 1 Ağustos 1940, s.5-8.

Halk arasında Urfa, Antep, Halep, Diyarbakır, Mardin Çıbanı veya Yıl Çıbanı adıyla tanınan hastalığın “Protozoaire” sınıfından hususi bir parazitle meydana gelen bulaşıcı bir cilt hastalığı olduğu anlatılır.

Dr. Berkol, Tefik, “Çorum’da Yıl Çıbanı [Leishmania]”, Sayı 26, 1 Ağustos 1940, s.25-27.

Çorum’da görülen “Yıl Çıbanı”(Leishmania) vakaları ve müşahedeleri maddeler altında sıralanır (25.Sayının devamı).

Dr. Berkol, Tevfik, “Çorum’da Yıl Çıbanı [Leishmania]”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s. 13,14.

“Yıl Çıbanı” adı verilen hastalığın ilk kez İran ve Arap hekimleri tarafından tetkik edildiği belirtilir.

Hastalığın Avrupa’nın deniz sahillerinde bilhassa Yunanistan’da, Girit’te, İtalya’da, Sicilya’da ve Sardunya’da görüldüğü vurgulanır (26.Sayının devamı).

Özkan, Dr. Âdil, “Yara ve Tedavisi”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.17-20.

Bazı yaraların göğüs ve karın boşluğundaki iç uzuvlara kadar ulaşabildiği, hatta ölçümlere neden olduğu belirtilir.

Pratikte en çok görülen yaraların birçok yaralarıyla ezik yaraları olduğu açıklanır.

Dr. Berkol, Tevfik, “Çorum’da Yıl Çıbanı [Leihmania]”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.22-25.

“Şark Çıbanı” diye anılan Yıl Çıbanı’nın bulaşıcı bir hastalık olduğu, hayvandan insana veya insandan hayvana bulaşabildiği belirtilir (27.Sayının devamı).

Dr. Berkol, Tevfik, “Çorum’da Yıl Çıbanı [Leihmania]”, Sayı 30, 1 Ekim 1941, s.22-24.

“Yıl Çıbanı’nın Uzviyette Yerleştiği Noktalar, Yıl Çıbanı’nın Adedi, Yıl Çıbanı’nın Devam Müddeti ve Sönmesi, Yıl Çıbanı’nın En Fazla Görülen Şekli” başlıkları altında hastalığa ait bilgilere yer verilir (28.Sayının devamı).

Dr. Berkol, Tevfik, “Tenasüli Gizli Hastalıklar İsmi Taşıyan Zührevi Hastalıkları”, Sayı 30, s.28-30.

“Belsoğukluğu, Şangirmo ve Frengi” hastalıklarının Zührevi hastalıklar içinde yer aldığı belirtilir.

Dr. Berkol, Tevfik, “Çorum’da Yıl Çıbanı [Leihmania]”, Sayı 31, 1 Kasım 1941, s.14-17.

“Yıl Çıbanı’nın Tamir veya Kapanma Safhası, Yıl Çıbanı’nın Tesadüf Edilen ve Görülen Şekilleri, Fourmlüpoide, Fourmnodulairö, Yıl Çıbanı’nda

Görülecek İhtilat ve Arızalar, Teşhis” başlıkları altında Yıl Çıbanı hakkında bilgilere yer verilmiştir (30.Sayının devamı).

Dr. Berkol, Tevfik, “Tenasüli Gizli Hastalıklar İsmi Taşıyan Zührevî Hastalıklar”, Sayı 31, 1 Kasım 1941, s.22-25.

Belsoğukluğu mikrobunun havasız yerde kolaylıkla yaşayan, sıcak ve soğuğa tahammülü olmayan, antiseptik ilaçlara dayanamayan hassas bir mikrop olduğu belirtilir (30.Sayının devamı).

Dr. Berkol, Tevfik, “Tenasüli Gizli Hastalıklar İsmi Taşıyan Zührevî Hastalıkları”, Sayı 32, 1 Aralık 1941, s.19-22.

Bel soğukluğu hastalığının dört safhada incelendiği belirtilir. Belsoğukluğu hastalığının cinsel ilişkiyle kolaylıkla bulaşabildiği vurgulanır (31.Sayının devamı)

Dr. Berkol, Tevfik, “Çorumda Yıl Çıbanı [Leishmania]”, Sayı 32, 1 Aralık 1941, s.27-29.

“Yıl Çıbanı Tedavisi, Yapılacak Tedavi ve Pansuman, Proflatik Tedbir, Yıl Çıbanı’nın Kimyevî Maddelerle Şekli Tedavisi” başlıkları altında hastalık hakkında bilgi verilir (31.Sayının devamı).

Dr. Berkol, Tevfik, “Tenasülü Gizli Hastalıklar İsmi Taşıyan Zührevî Hastalıkları”, Sayı 33, 1 Ocak 1942, s.10-14.

“Belsoğukluğunun Mevzî Olarak Yaptığı Arızalar, Sistik Denilen Sidik Torbasının İltihabı” başlıkları altında hastalık hakkında bilgilere yer verilmiştir (32.Sayının devamı).

Dr. Berkol, Tevfik, “Çorum’da Yıl Çıbanı [Leishmania]”, Sayı 33, 1 Ocak 1942, s.18-21.

Sicilya’da 1938 yılında Katanya Üniversitesi Cildiye Servisi Profesörü Franco Flarer tarafından “Atebrine” adlı ilacın ilk kez Yıl Çıbanı tedavisinde kullanıldığı belirtilir (32.Sayının devamı).

Çorumlu, “Halkevi Çalışmaları”, Sayı 33, 1 Ocak 1942, s.27-32.

Çorum Halkevi faaliyetleri toplam altı maddede toplanmıştır.

Dr. Tevfik Berkol tarafından “Uyuz Hastalığı, Bulaşma Tarzı, Uyuz Hastalığının Âraz ve Alâmetleri, Hastalığın En Mühim ve Karakteristik Arâzı, Uyuz Tezahüratının Tedavi Şekli” başlıkları altında hastalık hakkında bilgi verilir (Yazarı belli değil).

Dr. Berkol, Tevfik, “Tenasüli Gizli Hastalıklar İsmi Taşıyan Zührevî Hastalıkları”, Sayı 34,35, 1 Şubat,Mart 1942, s.21-25.

“Belsoğukluğunun Makatta Yeni Arka Tarafta Yaptığı Arıza, Göz Belsoğukluğu” başlıkları altında hastalık hakkında bilgi verilir (33.Sayının devamı).

Dr. Berkol, Tevfik, “Saçların Kepeklenmesi ve Tedavi Şekli”, Sayı 34,35, 1 Şubat, Mart 1942, s.37-40.

Saçlardaki kepeklenmenin 8-9 yaşlarında görülmediği, genellikle 11 yaşından sonra saçlar arasında çoğalarak kendini gösterdiği belirtilir.

Dr. Kutluk, Nurettin, “Uyuz [Gale]”, Sayı 51, 1 Ağustos 1944, s.25.

Uyuz hastalığından korunmak için hasta kimselerle temastan uzak durmanın, ellerin daima temiz tutmanın gerekliliği üzerinde durulur.

Çorumlu, “Sıtmalılara Sağlık Öğütleri”, Sayı 53, 1 Mart 1945, s.3-5.

Sıtma hastalığına karşı alınacak önlemler toplam on üç madde altında toplanır:

(...) “Sıtmadan kurtulmak için (Atebrin) alındığı vakit bazı kere deriye sarı bir renk verir; bunun hiçbir zararı ve mahzuru yoktur. Birkaç gün içinde kendiliğinden geçer.”(...)

Dr. Erciyeş, Fazıl, “Sıtma Hakkında”, Sayı 55, 1 Mayıs 1945, s.3-7.

Sıtmanın zararlarını önlemek, sıtmayı ortadan kaldırmak için Sağlık Bakanlığının girişimlerde bulunduğu belirtilir.

Dr. Erciyeş, Fazıl, “Verem Hakkında”, Sayı 58, 1 Nisan 1946, s.21-23.

Verem hastalığının mikrobunun kaynağı hakkında belirtilir. Verem mikrobunun vücuda giriş yolları sıralanır. Verem tedavisine ait bazı bilgilere de yer verilmiştir.

Çorumlu, “Sıtma Öğütleri”, Sayı 59, 1 Haziran 1946, s.3, 4.

Toplam sekiz başlık altında sıtma hastalığına ait bilgilere yer verilmiştir (Yazarı belli değil).

2.2.8. Halk Eğlenceleri:

Ertekin, Eşref, “Çorum’da Yüzük Oyunu (1) Sıra Gezme ve Sıraya Dize ve Söylenilen Çığşaklar (2)”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.6,7.

Çorum’da Yüzük Oyunu’nun Türkiye’nin her yerinde olduğu gibi yüzüklerin fincanın altında saklanarak oynandığı, bu oyuna hususi olarak kadın-erkek karışık veya yalnız kadın ve yalnız erkekler tarafından oynandığı belirtilir.

Tombuş, Nazmı, “Türkmen Kızı” Sayı 22, 1 Nisan 1940, s.25,26.

Çorum’da saz ve tamburun eşliğinde yalnız bayanlar tarafından oynanan “**Türkmen Kızı**” adlı oyuna yer verilir. Oyunda eski kadın iş hayatının tasvir edildiği anlatılır. Oyunun sonunda “**Çorum Türkmen Kızı Oyunu Güftesi**” başlığı altında manzum bir parçaya yer verilir.

2.2.9. Giyim ve Kuşam:

Ertekin, Eşref, “Çorum Tarihinde Kadın Elbiseleri”, Sayı 47, 1 Nisan 1944, s.7-9.

Çorum yöresinde kadınların giydiği elbiseler: “Atlas, Canfes, Üsküfe, Sevaî, Çitarî, Meydanî, Kutnu, Hurşidiye, Bindallı, Sobalı, Kadife, Yanar Döner, Hoplim, Mantin, Gürzo, Hâre, Yün Basma, İbrahimiye, Kenefi, Mavi Bez” başlıkları altında açıklanmıştır.

Ertekin, Eşref “Çorum Tarihinde Kadın Elbiseleri”, Sayı 49, 50, 1 Temmuz 1944, s.14-19.

“Katır, Çizme, Çorap, Çarşaf, Hamam Kesesi, Kıskı, Enekçek, Keçik, İpek Harç” başlıkları altında Çorum’da kadın elbiseleri tanıtılır. Çorum’da kadınların süs için kullandıkları bazı eşyalara da yer verilmiştir (48.Sayının devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorum Tarihinde Kadın Elbiseleri”, Sayı 51, 1 Ağustos 1944, s.14-16.

Çorum’da kadınların süs için kullandıkları eşyalara yer verilir. “Tepe Altını, Alın Altını, Gerdan Altını, Hırtlak Altını, Alıç Altını, Göbek Altını, Pazvand, Bilezik, Küpe, Yüzük” başlıkları altında süs eşyaları tanıtılır (49.ve 50.Sayıların devamı).

Ertekin, Eşref, “Çorum Tarihinde Kadın Elbiseleri”, Sayı 48, 1 Mayıs 1944, s.8-10.

“Üç Etek Entari, Bağlama, Şalvar, Paça, Delme, Ceket, Salta, İçlik, Sıktırma, Gömlek, Fistan, Mes, Pabuç, Fes, Püskül, Peştamal, Peçe, Peçe Bağı, Çeki, Kıvrak, Çember, Hamam Bohçası, Hamam Takımı, Dülbent, Çer” başlıkları altında Çorum yöresine ait kadın kıyafetlerine yer verilir (47.Sayının devamı).

2.2.10. Halk Oyunları:

Tanyel, Ruhi, “Fidayda Türküsü ve Oyunu”, Sayı 2, 15 Mayıs 1938, s. 39,40.

Oyuncuların sazın ritmik hareketine göre ağır ağır çömelerek gövdesini ve başını öne doğru eğerek parmaklarını tempolu bir şekilde yere vurarak başını da aynı temponun hareketine göre sağa sola döndürdükleri ve tekrar aynı ağır hareketlerle ayağa kalktıkları anlatılır.

Çorumlu, “Oyunun Şekli”, Sayı 5, 15 Ağustos 1938, s.20-23.

Hürünü oyununun “Zeybek” oyununa yakın olduğu, hamle ve tavırları bakımından daha sakin ve yumuşak başladığı belirtilir. Oyunda kolların “Zeybek” oyunundakinden daha sakin tavırlarla aşağı, yukarı hareket ettiği, açıldığı ve kapandığı vurgulanır (Yazarı belli değil).

Sözen, Muzaffer, “Çorum Halayı”, Sayı 17,30 Kasım 1939, s.19-25.

“Oyuncular halaya Nasıl Katılır? Çorum Halayının Ağırlaması, Oynatma, İğimle, Diz Vuruşlar, Hotlama(Hoplatma)” başlıkları altında Çorum halayı anlatılır.

Bezirci, Cevdet, “Mahallî Oyunlar”, Sayı 33, 1 Ocak 1942, s.1-3.

Çorum folklor gecesi ile halkevlerinin onuncu yıl dönümü münasebetiyle “**Halay, Bedrik, Türkmen Kızı, İğdeli Gelin**” oyunlarının Çorumluları coşturduğu belirtilir.

Terlemezoğlu, Kemal, “Çorum Halayı’na Dair”, Sayı 34,35, 1 Şubat, Mart 1942, s.16,17.

Çorum Halayı’nın omuz omuza oynandığı, halayın ağır hareketlerle başlayıp giderek hızlandığı, davulun ritmine ayak tabanlarının uydurulduğu belirtilir.

Lelebici, Sadi, “(Çorum)un Halay Oyunu ve Arzı Türküsü”, Sayı 1, 15 Nisan 1938, s.21-23.

“**Halay**”ın en çok köylerde, düğünlerde ve toplantılarda oynanan bir meydan oyunu olduğu anlatılır. Şehir halkının birçoğunun da bu oyunu sevdiği ve oynadığı vurgulanır. Oyuncuların “**çepken,**” “**salta**” ve “**zıvga**” gibi millî kıyafetler giydiği belirtilir.

2.2.11. Kişiler:

Köseoğlu, Neşet, “Osmancıklı Mehmet Paşanın İki Vakfiyesi”, Sayı 1, 15 Nisan 1938, s. 9-11.

Osmancıklı Mehmed Paşa’nın Hızır Danişment’in oğlu olduğu, doğum tarihinin ise kesin olarak bilinmediği anlatılır. Ancak ölüm tarihinin Osmancık’ta yaptırdığı camii avlusundaki mezar taşında hicri 843 olarak tespit edildiği belirtilir.

Köseoğlu, Neşet, “Çorum Havalisinde Namalı Aşireti ve Ömer, Osman Paşalar”, Sayı 1, 15 Nisan 1938, s. 12-16.

Hicri XI. asırdan itibaren **Namalı** aşiretinin diğer aşiretler gibi iskân edilmeye başlandığı belirtilir. Namalı aşiretinin **Raka** ve **Zülkaderiye** civarına iskân edilmeye çalışıldığı vurgulanır.

Ömer Paşa’nın Çorum beylerbeyi, **Ömer Paşa’nın** oğlu olan **Osman Paşa’nın** da Amasya’da 1157 yılında mutasarrıf olduğu belirtilir. Acemşah

iddiasında olan **Şah Abbasi** namındaki şakinin Namalioğlu Ömer Beye gönderdiği bir mektuba yer verilmiştir.

Yakup, Cevdet, “Başbuğ”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.25.

M. Kemal Atatürk'ün liderlik vasıfları övülür ve onun Türk ulusu için bir başbuğ olduğu vurgulanır.

Varan, Abidin, “Kaybın Akisleri”, Sayı 8, 15 Kasım 1938, s. 2-4.

Türk milletine doğru yolu, yaşama yolunu, yükselme yolunu, adam olma yolunu gösteren Atatürk'ün ölümünden duyulan derin acı dile getirilir.

Varan, Abidin, “Kaybın Akisleri”, Sayı 8, 15 Kasım 1938, s.2-4.

Ata'sını kaybeden Türk ulusunun duyduğu derin acı dile getirilir. Türk ulusuna rehberlik eden büyük Ata'nın yaptığı inkılaplar anlatılır.

Sertel, Sabiha Zekeriya, “Atatürk'ün Ölüsünü Bekleyen Subaylar”, Sayı 8, 15 Kasım 1938, s.5,6.

Atatürk'ün naaşı başında bekleyen subayların Türk gençliğini temsil ettiği anlatılır. Subayların bu nöbet vazifelerinin çok kutsal olduğu vurgulanır.

Sabuncuoğlu, İhsan, “Mustafa Vazih Çorumludur” Sayı 9-10, 15 Ocak 1939, s.5-8.

Mahallî ikameti Amasya olarak bilinen **Mustafa Vazih**'in yapılan araştırmalar sonucu aslen Çorumlu olduğu belirtilir.

Köseoğlu, Neşet, “Çorum Tarihinden Bir Yaprak: Çorum Sancakbeyi Karayazıcı”, Sayı 12, 15 Mart 1939, s.7-11.

Çorum Sancak Beyi Karayazıcı'nın hayatından önce Anadolu'da başlayan ilk Celâlî hareketler hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Köseoğlu, Neşet, “Cönklerden Derlemeler: Çorumlu Yeğen Paşa”, Sayı 13, 15 Nisan 1939, s.13.

Hicri 1100 yılında İpek taraflarında **Hasan Beyoğlu Mahmut** tarafından öldürülen **Yeğen Osman Paşa**'nın Çorumlu olduğuna dair bir tarihî vesikanın elde bulunmadığı vurgulanır.

Sabuncuoğlu, İhsan, “Mustafa Vazih”, Sayı 13, 15 Nisan 1939, s.22-28.

Mustafa Vazih’in muhitinde büyük bir şöhrete sahip olduğu, ilim ve edebiyat sahasında kıymetli eserler ortaya koyduğu vurgulanır.

Mustafa Vazih’in “**Belâbilürraziye Firiya Mesailül Amasiye, Güldeste-i Gülüstan**” adlı eserlerinden söz edilir.“**Güldeste-i Gülüstan**” adlı eserini oğulları “**Nimetullah**” ve “**Mehmedmulla**” için yazdığı açıklanır.

Köseoğlu, Neşet, “Çorum’da Bir Defter Nazırı”, Sayı 14, 15 Mayıs 1939, s.17, 18.

1929 yılında **Çorum Sancağı Mütesellimi Seyid İbrahim**’e yazılan bir vesikaya yer verilir.

Çorum’da nüfus memurlarına defter nazırı dendiği, 1833’te Çorumlu “**Damat**” oğullarından **Seyid Mustafa**’nın bu göreve tayin edildiği belirtilir. Seyid Mustafa’nın Çorum’da yaptığı işler vesikada ayrıntılı olarak verilir.

Arıncı, Rifat, “Şeyh Muhiddin Yavısı”, Sayı 18, 1 Ocak 1940, s. 5-7.

Şeyh Muhiddin Yavısı’nın İstanbul, İskilip ve Amasya’da öğrenim gördüğü, babası **Semerkanlı Molla Mehmed**’in yerine İskilip’te Zeyniye Tekkesi şeyhi olduğu belirtilir.

Tombuş, Nazmı, “Müverrih Âli ve Ahfadı Çorum’da” Sayı 18, 1 Ocak 1940, s. 8-16.

Tarih yazarı olarak tanınan **Mustafa Âli Efendinin Hacı Ahmet**’in oğlu olduğu, altı yaşında okula başladığı, Sürurî’den tefsir ve fıkıh dersleri aldığı, **Çeşmî** mahlası kullanırken sonradan **Âli** mahlasını aldığı belirtilir.

Tombuş, Nazmı, “Mürerrih Âli ve Ahfadı Çorum’da”, Sayı 19, 1 Şubat 1940, s.9-16.

İstanbul Şeriye Mahkemelerinden 55 ve 56 sıra numaralı iki vesikanın tasdikli suretlerine yer verilerek **Müverrih Âli**’nin Çorum’da yaşadığı anlatılır (18.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmı, “Müverrih Âli ve Ahfadı Çorum’da”, Sayı 20, 1 Mart 1940, s.13-20.

Müverrih Mustafa Âli’nin soy ağacı çıkarılacak, Çorum’da çıkan isyanları bastıran **Kurdoğlu Süleyman Ağa** ile Müverrih Mustafa Âli’nin yakınlığı ortaya konur (19.Sayının devamı).

Arıncı, Rifat, “Ebüssuud Efendi”, Sayı 20, 1 Mart 1940, s.21-24.

Ebüssuud Efendi’nin hicrî 896 yılında İstanbul’da doğduğu, ilk tahsilini babasından aldığı, yüksek tahsilini ise **Müeyyetzade**’den aldığı derslerle tamamladığı belirtilir.

İkinci Beyazıt’ın Ebüssuudun bilgi ve zekâsını takdir ederek genç yaşında iken ona 30 akçalık bir ulufe bağladığı belirtilir.

Arıncı, Rifat, “Ebüssuud Efendi”, Sayı 21, 1 Nisan 1940, s.7-13.

“Ahlâkçılığı, Felsefesi, Vakıfları, Eserleri” başlıkları altında Ebüssuud Efendinin hayatı ve kişiliği hakkında bilgilere yer verilir.

“**Eserlerin Listesi**” başlığı altında toplam yirmi bir eserin adı ve bulunduğu yer belirtilmiştir (20.Sayının devamı).

Arıncı, Rifat, “Ebüssuud Efendi”, Sayı 22, 1 Nisan 1940, s.7-14.

“**Nazmı**” başlığı altında Ebüssuud Efendinin şiir anlayışı ve edebiyat görüşleri aktarılır. **Kanunî**’nin ölümü üzerine Ebüssuud Efendinin yazdığı bir kasideden örnek verilir.“**Kasideleri**” başlığı altında iki kaside, bir kıt’a, bir gazel ve iki beyite yer verilmiştir. Şiirler aslına uygun olarak aktarılır (21.Sayının devamı).

Arıncı, Rifat, “Ebüssuud Efendi”, Sayı 23, 1 Haziran 1940, s.5-9.

Ebüssuud Efendi’nin torunlarından birisi için yazdığı mersiyesinden başka Farsça manzum bir fetvasına ve nesrine ait bilgilere yer verilir.

Tombuş, Nazmı, “Hal Tercümesi: Kadı Asker Çorumlu Alâettin Ali Efendi”, Sayı 24, 1 Temmuz 1940, s.5-8.

İmam Ali Efendinin İkinci Beyazıt devrinin bilgilerinden olduğu belirtilir. Amasya’da imamlık yapan ve “**Alâettin Aliyül Amasi**” namıyla anılan imamın Ali Efendinin aslen Çorumlu olduğu vurgulanır.

Sabuncuoğlu, İhsan, “Çorum’da Benimsenen Bazı Kelime ve Rakamdan”, Sayı 34, 35, 1 Şubat ,Mart 1942, s.5-8.

“**Nureddin Bey**” başlığı altında I. Dünya Savaşı’nın ilk günlerinde Çorum’a mutasarrıf olarak gelen Nureddin Beyin Çorum’un gelişimine katkıları anlatılır.

Uğur, Nuri, “Çorumlu Hacı Hasan Paşa”, Sayı 36,37, 1 Nisan, Mayıs 1942, s.14-17.

Hacı Hasan Paşa’nın Çorum’un orta halli ailelerinden birinin oğlu olduğu, askerlik hizmeti için gittiği İstanbul’da komutanlarının takdirini kazandığı, yüzbaşı rütbesiyle Kırım Savaşı’na katıldığı, savaş dönüşünde İstanbul’un asayişinden sorumlu olduğu belirtilir.

Sabuncuoğlu, İhsan, “Çorum İlinde Yetişen Âlim ve Şairler: Kara Müftü”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.17-19.

Kara Müftü namıyla anılan **Abdülkadir**’in kırk yıl Çorum’da Müftülük yaptığı, **Velediye Risalesi** üzerine şerh yazdığı belirtilir.

Miyak, Bahri, “Yurt Büyük Kullarından Birisini Gaip Etti”, Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.3-5.

Mehmet Emin Yurdakul’un 1868’de İstanbul’da doğduğu, ilk tahsilini mahalle mektebinde tamamladığı, Beşiktaş Rüştüyesine girdiği, 1890’dan sonra valiliklerde görev yaptığı belirtilir. Mehmet Emin Yurdakul’un vefatından duyulan üzüntü dile getirilir.

Köseoğlu, Neşet, “Elvan Çelebi” Sayı 48, 1 Mayıs 1944, s.3-7.

“**Elvan Çelebi**” köyüne ismini veren Elvan Çelebi’nin sülalesini gösteren izahlı bir şemaya yer verilmiştir (47.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmı, “Çorum Büyüklerinden: Beşiktaş Muhafızı Müşir Hacı Hasan Paşa”, Sayı 52, 1 Şubat 1945, s.9-16.

Hacı Hasan Paşa’nın 1247 yılında Çorum’un Gülâbibey mahallesinin Kayış Köprüsü sokağındaki bir evde doğduğu, babasının kılıç ustası Hacı Mustafa Ağa, anasının Keziban Hatun olduğu belirtilir.Hacı Hasan Paşa’nın en önemli

görevinin Çırağan Sarayı'nda mahpus bulunan V. Sultan Murat'ın muhafızlığı olduğu vurgulanır.

Tombuş, Nazmı, “Biyografi: Beşiktaş Muhafızı Müşir Hacı Hasan Paşa”, Sayı 53, 1 Mart 1943, s.6-11.

Hacı Hasan Paşa'nın mümkün olduğu kadar siyasi hadiselerle temas etmekten uzak durduğu belirtilir (53.Sayının devamı).

Büyükataman, Macide, “Mimar Sinan”, Sayı 58, 1 Nisan 1946, s.18-20.

Mimar Sinan'ın başmimarlıkta yaptığı ilk eserin Haseki Camii olduğu, bu caminin Kanuni Sultan Süleyman'ın eşi Hürrem Sultan namına yapıldığı belirtilir. Mütevazı bir hayat süren Mimar Sinan'ın birçok talebeler yetiştirdiği vurgulanır.

2.2.12. Çocuk Oyunları:

Tombuş, Nazmı, “Çorum Eski Çocuk Eğlence ve Oyunlarından: Çiğdem Eğlencesi”, Sayı 2, 15 Mayıs 1938, s. 28-30.

Çorum'da çocukların “**Aşık ana**” adlı kadının yanına gittikleri, kadının çocukları ertesi sabah çiğdem toplamaya götürdüğü, çocukların çiğdem topladıktan sonra oyunlar oynadıkları, “**Çiğdem Türküsü**”nü söyledikleri, ev ev dolaşarak hediyeler aldıkları ve bu hediyeleri “**Aşık ana**”ya götürdükleri anlatılır.

Tombuş, Nazmı, “Çorum'da Eski Çocuk Oyunlarından: Top”, Sayı 5, 15 Ağustos 1938, s.6-9.

İlkbahar ve yaz mevsimlerinde kırdaki ve genç meydanlarda 6-7 yaş arasındaki çocuklardan 20 yaşındaki gençlere kadar her sınıf halk arasında oynanan top oyunları anlatılır. “**Çelmeli**”, “**Elamsama**”, “**Emenli Top**”, “**Bindiğim Eşek**” başlıkları altında çeşitli top oyunlarına yer verilmiştir.

Tombuş, Nazmı, “Eski Çocuk Eğlence ve Oyunlarından”, Sayı 19, 1 Şubat 1940, s.26-29.

“**Aşık İstihlaları, Sahaların Vasıfları, Nevileri, Aşık Oyununun Envan ve Tarifleri, Cızılı Aşık**” başlıkları altında Çorum'da çocuklar tarafından oynanan “**Aşık Oyunu**” hakkında bilgi verilir.

Ünsal, Lütfi, “Çorum’un Eski Çocuk Oyunları”, Sayı 41, 1 Ekim 1943, s.18-20.

“**Naç Oyunu**” başlığı altında iki veya dört çocuk tarafından oynanan bir oyuna yer verilmiştir. Oyunun kısa bir kemik ile orta büyüklükteki naç taşlarıyla oynandığı belirtilir.

Ünsal, Lütfi, “Çorum’un Eski Çocuk Oyunlarından Hodak Oyunu”, Sayı 44, 1 Ocak 1944, s. 11, 12.

Hodak’ın mahallî oyunların başında geldiği, 3-6 çocuk tarafından oynandığı, oyundan önce çocukların birer metre uzunluğunda dayanıklı değnekler buldukları belirtilir.

Ünsal, Lütfi, “Çorum’un Eski Çocuk Oyunlarından (ÇOŞ) Oyunu”, Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.15, 16.

“**Çoş**” adı verilen oyunun 3-6 çocuk tarafından kalın ve uzun değneklerle bir meydanda oynandığı belirtilir.

Ünsal, Lütfi, “Çorum’un Eski Çocuk Oyunlarından Uzun Urgan Oyunu”, Sayı 46, 1 Mart 1944, s.14, 15.

“**Uzun Urgan**” adlı oyunun düz bir alanda 5-20 çocuk tarafından oynandığı belirtilir. Kiremit ve taşlarla oynanan bu oyunda çocukların sağa ve sola dizildikleri anlatılır.

2.2.13. Sözlük:

Sabuncuoğlu, İhsan, “Çorum’da Benimsenen Bazı Kelimeler”, Sayı 30, 1 Ekim 1941, s.6,7.

“**İnönü, 45, Pilevne ve Dömeke**” başlıkları altında rakam ve kelimelerin halk lügatındaki yeri belirtilir.

Dökmen, Sabahat, “Çorum Ağzı Fonetik Hususiyetleri Üzerine Bir Kalem Tecrübesi”, Sayı 31, 1 Kasım 1941, s.9,10.

Çorum ağzına ait bazı sözcüklere yer verilmiştir. Sözcükler fonetik bakımdan incelenmiştir.

Köseoğlu, Neşet, “Yer Adlarının Önemi”, Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.9-14.

Yer adlarının yalnız tarih ve arkeoloji için değil, folklor bakımından da pek önemli vesikalar olduğu vurgulanır.

Yer adları dört madde altında sıralanır, kaza, köy ve mahalle adlarının hangi suretle ortaya çıktığı açıklanır.

Ceyhan, İsmail, “Türkçe Sözlük”, Sayı 49, 50, 1 Temmuz 1944, s.19-21.

“**Türk Saz Şairleri III**” adlı sözlükte ve Yeni Türkçe Lügat’te olup da Türkçe Sözlük’te bulunmayan kelimelere yer verilir.

Sözlüklerde karşılıklı eksik veya değişik yazılan kelimelerle, sözlüklerde bulunmayan kelimeler sıralanmıştır.

Köseoğlu, Neşet, “Çorum’da Soy Adları”, Sayı 51, 1 Ağustos 1944, s.8-13.

Çorum’un eski mahkeme, vakfiye, topu, berat ve evkaf sicillerinden tespit edilmiş kırk bir soyadına yer verilir:

- “1- Abazaoğlu
- 2- Abraşoğlu
- 3- Ahrazoğlu
- 4- Alımdaroğlu”(…)

Köseoğlu, Neşet, “Çorum’da Soy Adları”, Sayı 52, 1 Şubat 1945, s.3-8.

Çorum yöresine ait toplam altmış dört soyadına yer verilmiştir.

- “ 42- Hanoğlu
- 43- Hakverdioğlu
- 44- Hasan Bayrakdaroğlu” (51.Sayının devamı).

Tombuş, Nazım, “Kentimizde Niçin Çorum Diye Anılmış”, Sayı 56, 24 Şubat 1946, s.3-5.

Çorum’un çevresinin küçük dağ ve tepelerde kuşatılmış düz bir ovada bulunmasından ötürü “**Çevrim**” sözcüğünün kullanıldığı, bu kelimenin Arap harfiyle

yazılış benzerliğinden ve halk ağzına geçmesinden ötürü sonradan “**Çorum**” şekline dönüştüğü vurgulanır.

2.2.14. Tarihî Eserler:

Köseoğlu, Neşet, “Çorum’da Beyler Çelebi ve Muzaffer Paşa Camii Menberi”, Sayı 3, 15 Haziran 1938, s. 3-6.

Çorum’da bulunan tarihî **Muzaffer Paşa Camii**’nin Osmancıklı Beyler Çelebi tarafından hayır için yaptırıldığı anlatılır. Toplam on iki madde altında Osmancıklı Beyler Çelebi’ye ait vesikalara işaret edilir. Camii kapısının üzerinde bulunan “süslüs” ve “**iki yazıt**” gösterilir. Camiinin yapılış tarihine dair herhangi bir belgenin bulunmadığı vurgulanır.

Köstekçioğlu, Süleyman, “Muzaffer Paşa Camii ve Menberi (Bey Neşet Köseoğlu’na)”, Sayı 4, 25 Temmuz 1938, s.12.

Eski Eserleri Mütchassısı Mescidin tarafından “**Muzaffer Paşa Camii ve Menberi**” üzerine yapılan tetkiklere yer verilmiştir.

Köseoğlu, Neşet, “Şerefeddin Mukbil Bey ve Mescidi ile Bir Yazma Kur’anı”, Sayı 4, 15 Temmuz 1938, s.29-31.

Osmancık’ta Şerefeddin Mukbil Bey tarafından yapılan mescit ile **Koyunbaba Türbesi**’ne vakfedilen **Kur’an-ı Kerim** hakkında bilgiler yer verilir.

Koyunbaba Türbesi’ne ait Kur’an-ı Kerim’in “**Gaybî bin Beyazıt**” adında ünlü bir hattat tarafından yazıldığı vurgulanır.

Köseoğlu, Neşet, “Osmancıkta Üç Kitabe”, Sayı 5, 15 Ağustos 1938, s.10-13.

“**Koca Mehmet Paşa veya İmâret Camisi Kitabesi**”, “**Koyun Babanın Türbe Kitabesi**”, “**Baltacı Mehmet Paşa’nın Çeşme Kitabesi**” başlıkları altında Osmancık’ta Bağdat caddesi üzerinde bulunan kitabeler yer verilmiştir.

Köseoğlu, Neşet, “Karahisar Temürlüde Bir Gezi ve Toplanan Eski Paralar”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.37-41.

Çorum Halkevi çalışanları ile Karahisar Tümürlü harabesine ve kalesine yapılan gezide elde edilen eski paralar anlatılır. “**Gümüş Paralar**” , “**Bakır Paralar**”, başlıkları altında paraların iki yüzünde bulunan şekiller ve yazılar belirtilir.

Köseoğlu, Neşet, “Karahisar Temürlüde İlhanilere Ait Birkaç Sikke”, Sayı 8, 15 Kasım 1938, s.29,30.

İlhanlı devrine ait bulunan iki gümüş ve iki bakır paranın iki yüzünde bulunan şekiller ve yazılar anlatılır (7.Sayının devamı).

Köseoğlu, Neşet, “Yeni Bulunan Gümüş Paralar”, Sayı 11, 15 Şubat 1939, s.4-6.

Çorum’un Düğenci bölgesinde Değirmendere köyünde **Bayramoğlu Musa**’nın yaylada koyun otlatırken yirmi adet gümüş sikke bularak Halkevi Müzesi’ne getirdiği anlatılır. **Gümüş sikkelere** ait bilgiler üç ana başlık altında incelenmiştir.

Koşay, Hâmid, “Alaca-Hüyük Müzesi”, Sayı 34,35, 1 Şubat, Mart 1942, s.1-3.

Yapılan kazılar sonucu **Hiyeroglif yazılı mühürler, mühür baskı izleri ve ilk çivi yazılı tabletlerin** bulunduğu belirtilir.

Köseoğlu, Neşet, “Elvan Çelebi”, Sayı 47, 1 Nisan 1944, s.3-6.

Elvan Çelebi köyüne ait bazı eserlere yer verilir:

“1- İslâm devrinden evvelki taş belgeler.

2- İslâm devrine dair olan taş belgeler.

3- Vakfiyeler.

4- Keramik koleksiyonları

5- Tok devrine ait sanat eserleri” (46.Sayının devamı).

2.2.15. Genel:

Bilginer, Bedri, “Çorumlu’yu Neden Çıkıyoruz?”, Sayı 1, 15 Nisan 1938, s.1.

Çorum ve çevresine ait zengin halk kültürünün tespiti için bir yayın organına ihtiyaç duyulduğu, bu ihtiyacın Çorumlu dergisinin çıkarılmasıyla giderileceği belirtilir. Derginin halkevleri ülküsüne paralel olarak çalışacağı vurgulanır.

Varan, Abidin, “Çalışma Programımız”, Sayı 1, 15 Nisan 1938, s.2.

Çorumlu dergisinin “Çalışma Programı” toplam otuz iki madde içinde belirtilir:

- “1- Milâddan evvel Çorum ve civarı.
- 2- Milâddan sonra Çorum ve civarı.
- 3- Selçukilerden evvel Çorum ve civarı”(....)

Varan, Abidin, “Halkevleri Kuruluşunda Maksad ve Gaye”, Sayı 1, 15 Nisan 1938, s.3,4.

Halkevlerinde millete, vatana, inkılâba, rejime faydası olan her şeyin konu olduğu belirtilir. **M. Kemal Atatürk**’ün önderliğinde halkevlerinin faaliyetlerinin büyük bir hızla geliştiği vurgulanır.

Tombuş, Nazmı, “Her Asırda Çorumun İdarî ve Askerî Vaziyeti Hakkında Bazı Malûmatı”, Sayı 1, 15 Nisan 1938, s. 5-8; 25-29.

XVI. yüzyılda Rum eyaletine bağlı olan Çorum’un Sivas sancağından sonra önemli bir sancak merkezi olduğu belirtilir. Ayrıca **Sultan Orhan**’ın son günlerini Çorum’da geçirdiği anlatılır. Hicri 1004-1005 yıllarında mahkeme sicillerinden alınan belgelere Çorum’un idarî ve askerî yapısı hakkında bilgiler verilir.

Varan, Abidin, “İnkılap Vazifeleri 19 Mayıs ve 23 Nisan”, Sayı 2, 15 Mayıs 1938, s.1-4.

19 Mayıs’ın denizden karaya basılan ilk ayak, Türk inkılâbının temelini yapmak için vurulan ilk kazma darbesi olduğu belirtilir. 23 Nisan’ın Türk rejiminin,

Türk inkılâbının isim konmadan ilân edildiği ve tatbik sahasına konduğu ilk gün olduğu belirtilir.

Varan, Abidin, “İnkılâp Vazifeleri”, Sayı 3, 15 Haziran 1938, s. 1,2.

Halkevlerinde başarılması gereken önemli bir görevin bütün vatandaşlara milliyet hissini ve Türklük zevkini vermek ve tattırmak olduğu anlatılır.

Köseoğlu, Neşet, “Çorum’da Cerid Aşireti”, Sayı 3, 15 Haziran 1938, s.14-16.

Osmanlı Devletinin “**Cerit Aşireti**”ni Kıbrıs’a iskân ettiği, ancak Cerit Aşireti’nin orada durmayarak Anadolu’nun güneyine geldiği, bir süre sonra Çorum ve civarına yerleştiği anlatılır. Çorum Tapu Dairesi memurlarından Keskinli Yaseri C. Kandemir’in dergiye gönderdiği bir manzumede Cerit Aşireti’nin göçüne işaret edildiği anlatılır. “**Cerit’in Göçü**” başlığını taşıyan manzume toplam yedi dörtlükten oluşur.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Onuncu Hicret Asrında Çorum”, Sayı 3, 15 Haziran 1938, s. 25,26.

Erzurum beylerbeyi olan Ali Beyin Tokat ve Çorum’a ait üç vesikası hakkında bilgi verilir. Bu vesikalara göre, X. asırda Çorum adının “Çorumlu” olarak kullanıldığı belirtilir. Ayrıca vesikalarda Çorum’la beraber “**İnallu**” ve “**Ballu**” kadılıkalarının adının geçtiği, böylece o devre ait iki önemli yer adının da öğrenildiği vurgulanır.

Çorumlu, “Çorum Havadisleri: Voleybol Maçları”, Sayı 3, 15 Haziran 1938, s. 31-32.

Çorum’da altı ilkokul arasında düzenlenen voleybol maçlarında birinciliği inkılâp, ikinciliği ise İstiklâl okulunun aldığı belirtilir. İnkılâp okuluna ödül olarak Atatürk’ün büyük fotoğrafının verildiği belirtilir.

“Tohum Temizleme İstasyonları, Köylerde Tavuk İstasyonları, İlkokul inşaatı, İmtihanlar” başlıkları altında Çorum’da yapılan faaliyetler hakkında bilgi verilir (Yazarı belli değil).

Bilginer, Bedri, “Çorum’da Sıhhat Teşkilatı”, Sayı 4, 15 Temmuz 1938, s.1-11.

Cumhuriyetten önce Çorum ve çevresinde sağlık teşkilatının yaygın olmadığı, hatta bazı yerlerde doktor veya ebenin bile bulunmadığı belirtilir. Cumhuriyetin ilânından sonra sağlık teşkilatının büyük bir hızla geliştiği vurgulanır.

1931’den 1937’ye kadar “Çorum Sıhhat Müdürlüğü”ne ait resmî kayıtlardaki bilgilere yer verilmiştir.

Çorumlu, “Çorum Havadisleri: Çorum Halkevinin Bir Aylık Çalışması”, Sayı 4, 15 Temmuz 1938, s.37-40.

“Köy Gezileri”, “Spor faaliyetleri”, “Gösterit Şubesi”, “Umumî ve Hususî Toplanlar” başlıkları altında Çorumlu dergisinin bir aylık çalışması anlatılır (Yazarı belli değil).

Varan, Abidin, “İnkılâp Vazifeleri”, Sayı 5, 15 Ağustos 1938, s. 1,2.

Bir milletin istiklâlinin anlaşılabilmesi için o millete ait bir dilinin ve alfabesinin olması gerektiği vurgulanır. Türk harflerinin kabulünden sonra okuma-yazma oranının oldukça yükseldiği belirtilir

Dağlıoğlu, Hikmet Turhan, “Hicrî Onuncu Asırda Çorum”, Sayı 5, 15 Ağustos 1938, s.3-9.

Mühime defterlerinden alınan Çorum’a ait beş vesikaya yer verilir. Bu vesikaların Çorum tarihini aydınlatması bakımından önemli olduğu vurgulanır (3. Sayının devamı).

Çorumlu, “Çorum Havadisleri: Çorum Halkevlerinin Bir Aylık Çalışması”, Sayı 5, 15 Ağustos 1938, s.29-32.

Çorum Halkevinin ağustos ayı içerisinde yapmış olduğu faaliyetler başlıklar halinde sıralanır: “Sosyal Yardım Şubesi, Dil, Tarih, Edebiyat Şubesi, Spor ve Gençlik Hareketleri, Köycülük Şubesi, Toplantılar, Gösterit, Ar Şubesi.”

“Bir Düzeltme” başlığı altında geçen sayıda eksik çıkan camii kitabesinin tamamına yer verilmiştir (Yazarı belli değil).

Köstekçioğlu, Süleyman, “Çorum Adı Üzerinde İncelemeler (1)”, Sayı 6, 15 Eylül 1938, s.15,16.

“Çorum”un Bizanslılar elinde bulunduğu sıralarda “Nikiye” yahut “Nikanye” adlarıyla anıldığı, Türklerin eline geçtikten sonra “Çorumlu”, daha sonra ise “Çorum” olarak değiştii vurgulanır.

Köseoğlu, Neşet, “Folklor Derlemelerinden :Halk Ağzında Atatürk, Bir Destan ve İki Ağıt” Sayı 6, 15 Eylül 1938, s.17,18.

Çorum Halkevi Dil, Edebiyat ve Tarih kolunda bulunan yazarlarla birlikte yapılan yurt gezilerinde elde edilen folklor malzemelerinin Çorumlu dergisinde tasnif edildiği vurgulanır.

Çorumlu, “Çorum Havadisleri: Çorum Halkevinin Bir Aylık Çalışması”, Sayı 6, 15 Eylül 1938, s.30-32.

Eylül ayı içerisinde Çorum Halkevinin yapmış olduğu çalışmalar toplam on iki madde altında sıralanır:

(...)“2- 2.9.1938’de Cildiye mütehasısı tarafından verilen zührevî hastalıklar hakkında konferans, kıymetli dinleyici kütlesi toplanmıştır”(....) (Yazarı belli değil).

Varan, Abidin, “Aklı Gözünde Olanlara”, Sayı 6, 15 Eylül 1938, s.1,2.

Uçakların memleket müdafaasında önemli rol oynadığı anlatılır. Her Türk ferdinin düşmen uçaklarına karşı alınacak tedbirleri öğreten kurslara devam etmesinin millî bir vazife olduğu vurgulanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Onuncu Asrı Hicride Çorum Hayatı”, Sayı 6, 15 Eylül 1938, s.5,6.

X. asırda Çorum’a ait beş tarihî vesikaya yer verilir. III. Murat devrinde İran seferi esnasında Anadolu halkının bir hayli zulüm gördüğu, bu nedenle devlete karşı çeşitli isyanların çıktığı vurgulanır (5.Sayının devamı).

Varan, Abidin, “Cumhuriyetin 15 inci Yılında Çorum”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.1-3.

Çorum’da malî ve iktisadî hayatın giderek iyileştiği, okul binalarının ve yatılı okulların sayısının arttığı, çevre illerden hastaların Çorum hastanesine gönderildiği, doğum Evlerinin yaygınlaşmasıyla bebek ölümlerinin önüne geçildiği anlatılır.

Turgal, H. F. , “Cumhuriyetimizin Tarihimize Verdiği Mühim Bir Kayrak Mülga Şer’iye Mahkemeleri Sicilleri”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.7-10.

Yapılan araştırmalara göre, en eski Osmanlı sicillerinin Bursa’da bulunduğu, bu sicillerde en umulmadık hadiselerin bile anlatıldığı belirtilir. Sicillerin gerekli fihristlere sahip olduğunda cevabı bulunmayacak tek bir tarihî sorunun kalmayacağı vurgulanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Dil Bayramı”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.4-6.

1928 yılının ağustos ayında Sarayburnu parkında Atatürk’ün yeni harfleri izah ederken, Türk diline asıl lâyük olduğu hedefi gösterdiği; 1932, 1934, 1936 Türk Dil Kurultayları’nın ise Türkçe’nin esaslı bir şekilde yükselmesine sebep olduğu anlatılır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Onuncu Asırda Çorum”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s. 11-15.

Çorum hakkında X.asra ait beş vesikaya yer verilir. Birinci vesikanın Çorum Beyi Mahmut Bey’in yaptığı yolsuzluğa; ikinci vesikanın Osmançık kasabasına bağlı Koyunbaba zaviyesine; üçüncü vesikanın Çorum ve çevresindeki tımar sistemine; dördüncü vesikanın 987 senesinde Çorum’daki depreme; beşinci vesikanın ise Mustafa Çavuş’un öldürdüğü bir adama ait olduğu belirtilir (6.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmi, “Çorumda Âşar Vergisi”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s. 35,36.

Âşar vergisinin Çorum halkı üzerindeki baskısı anlatılır. Âşar vergisindeki adaletsizliğin memleketin en mühim meselesi olduğu vurgulanır.

Çorumlu, “Çorum Havadisleri: Halkevimizin Bir Aylık Çalışması”, Sayı 7, 29 Ekim 1938, s.46,47.

Ekim ayı içerisinde Çorum Halkevinin yapmış olduğu çalışmalar yirmi sekiz madde altında anlatılır (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Çorum Havadisleri: Çorum Halkevlerinin Bir Aylık Çalışması”, Sayı 8, 15 Kasım 1938, s.32.

Kasım ayı içerisinde Çorum Halkevinin yapmış olduğu çalışmalar on dört madde altında anlatılır (Yazarı belli değil).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Onuncu Asırda Çorum”, Sayı 8, 15 Kasım 1938, s.12-13.

X. asırda Çorum’a ait beş vesikaya yer verilmiştir. Birinci vesikanın Miriye ait develer için toplanması emredilen 4500 kilo arpaya; ikinci vesikanın Karabürçek’te oturan Kara Hasan’la kardeşi Aydoğmuş’a; üçüncü vesikanın Çorum sancağındaki Kızılbaşlara; dördüncü vesikanın Şeyh Abdurrahman’ın gönderdiği bir hükme; beşinci vesikanın ise Amasya ve Çorum’daki Kızılbaşlara ait olduğu anlatılır (7.Sayının devamı).

Çorumlu, “Yeni İlbayımız”, Sayı 9-10, 15 Ocak 1939, s.1.

Emniyet Direktörü Salih Kılıç’ın Çorum İlbaylığı’na tayin edildiği belirtilerek kendisine görevinde başarılar dlenir (Yazarı belli değil).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Onuncu Asrı Hicride Çorum”, Sayı 9-10, 15 Ocak 1939, s.2-4.

Çorum’a ait altı vesikaya yer verilir. Birinci vesikanın Çorum Beyi Yusuf Beye, ikinci vesikanın bir softanın yakalanmasına, üçüncü vesikanın Çorum’da yakalanan eşkıyalara, dördüncü vesikanın Kızılbaşlara, beşinci vesikanın Çorum ve civarındaki silâhların toplanmasına, altıncı vesikanın Çorum Kalesi’nde mahpus olan eşkıyalara ait olduğu vurgulanır (8.Sayının devamı).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Onuncu Asırda Çorum”, Sayı 11, 15 Şubat 1939, s. 1-3.

İran muharebelerine ait üç vesika ile Serdar ve Veziri Azam Özdemiroğlu Osman Paşa'nın ordu ile Kastamonu'dan Amasya'ya kadar olan yolculuğuna ait bir konak cetveline yer verilmiştir (9.ve 10.Sayıların devamı).

Sabuncuoğlu, İhsan, “ Hesap Veriyoruz”, Sayı 11, 15 Şubat 1939, s.28-30.

“**Hesap Veriyoruz**” başlığı altında Halkevi Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi'nin raporuna yer verilmiştir. Rapordaki faaliyetler toplam üç madde altında sıralanır.

Çorumlu, “Çorum Havadisleri: Çorum Halkevinin Bir Aylık Çalışması”, Sayı 11, 15 Şubat 1939, s.31,32.

Çorum Halkevinin şubat ayı içerisindeki faaliyetleri otuz madde altında sıralanır (Yazarı belli değil).

Köprülü, M. Fuad, “Halkevlerimizde Tarihî Araştırmalar Nasıl yapılmalıdır?”, Sayı 12, 15 Mart 1939, s.1-6.

Halkevlerinin faaliyet sahasının oldukça geniş olduğu, bu sebeple yapılacak tarihî araştırmaların içerik açısından iki yolla düzenlenmesi gerektiği vurgulanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Onuncu Asırda Çorum”, Sayı 12, 15 Mart 1939, s.12-16.

16.yüzyılda Çorum ve çevresine dair beş tarihî, vesikaya yer verilmiştir. Birinci vesikanın Mehmet Paşa'ya, ikinci vesikanın Mehmet Paşa'nın bir hükmüne, üçüncü vesikanın Çorum ve Göl civarına yazılmış bir hükme, dördüncüsü vesikanın bir kadının görevden uzaklaştırılmasına, beşinci vesikanın alınan vergilere ait olduğu belirtilir (11.Sayının devamı).

Sabuncuoğlu, İhsan, “Hesap Veriyoruz”, Sayı 12, 15 Mart 1939, s. 29-32.

“**Hesap Veriyoruz**” başlığı altında geçen sayının devamı olarak Halkevi Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi'nin raporuna yer verilmiştir. Rapordaki faaliyetlerin son şeklini aldığı ve on bir başlıkta toplandığı belirtilir.

Köseoğlu, Neşet, “İkinci Yıla Girerken”, Sayı 13, 15 Nisan 1939, s.1.

Çorumlu dergisinin 12.Sayısı ile birinci yılını tamamladığı, Parti Başkanı **Salih Kılıç**'ın dergiye gösterdiği alâka ve yardımların çalışmalarında teşvik edici olduğu vurgulanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Çorum Tarihi Hakkında”, Sayı 13, 15 Nisan 1939, s.2-5.

Çorum'un tarih bakımından zengin bir vilayet olduğu, bu vilayete Hitit, Yunan, Roma, Bizans, İran, Arap, Selçuk ve Osmanlı medeniyetinin izlerinin hâlâ yaşadığı belirtilir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Onuncu Asırda Çorum”, Sayı 13, 15 Nisan 1939, s.9-12.

16.yüzyılda Çorum ve çevresine dair beş tarihî vesikaya yer verilmiştir. Birinci vesikanın Kanunî Sultan Süleyman'ın oğlu şehzade Beyazıt'a, ikinci vesikanın Çorum'un muhafazası için askerlerin Şirvan'a gidişine, üçüncü vesikanın İskilip kasabasını basan eşkıyalara, dördüncü vesikanın ise Çorum sancağından çıkan bir hükme ait olduğu vurgulanır (12.Sayının devamı).

Sabuncuoğlu, İhsan, “Hesap Veriyoruz”, Sayı 13, 15 Nisan 1939, s.19-21.

Çorum Halkevi, Dil, Tarih ve Edebiyat komitesi tarafından çıkarılan Çorumlu dergisinin, bu sayısının da, diğer nüshalarında olduğu gibi, halkevleri dergileri arasında en iyisi olduğu vurgulanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Onuncu Asırda Çorum”, Sayı 14, 15 Mayıs 1939, s.1-4.

16.yüzyılda Çorum ve çevresine dair sekiz tarihî vesikaya yer verilmiştir. Birinci vesikanın İlyas Beye gönderilmiş bir hükme, ikinci vesikanın Çorum kadılarının Sivas’a gönderilişine, üçüncü vesikanın İstanbul’a gönderilen koyunlara, dördüncü ve beşinci vesikanın Çorum Beyi Gülâbi’ye, altıncı vesikanın Oruç adındaki haydudun yakalanışına, yedinci vesikanın Beyazid adlı bir yeniçeriye, sekizinci vesikanın da Derya Seferi’ne ait olduğu belirtilir (13.Sayının devamı).

Dağhoğlu, Güzide, “Çorum Tarihine Dair Vesikalar”, Sayı 15, 15 Haziran 1939, s. 1-4.

Çorum ve çevresine dair dört tarihî vesikaya yer verilmiştir. Birinci vesikanın Çorumlu Ölçek oğlu Hasan Ağanın öldürülmesine, ikinci vesikanın Osmancık kazası kadısı Ahmet Efendi’ye, üçüncü vesikanın 1132 yılına, dördüncü vesikanın Çorum mutasarrıfı Mehmet Paşaya yazılan bir hükme ait olduğu belirtilir.

Kösemihal, Mahmud Ragıp, “Çorum Folklorunu Derlemek Meselesi”, Sayı 16, 15 Temmuz 1939, s.1-6.

Devlet Musiki Folklor Arşivi’nin tertip ettiği derleme gezilerinin İstanbul Konservatuvarının tertip ettiği gezilerden daha verimli olduğu vurgulanır. Geziler sonucunda gerekli malzemenin arşivde toplandığı belirtilir.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Hazinei Evrak Vesikalarına Göre: Onuncu Asırda Çorum”, Sayı 16, 15 Temmuz 1939, s.7-9.

X.asırda Çorum ve çevresine ait beş vesikaya yer verilir. Birinci vesikanın Osmancık kadısına, ikinci vesikanın bir tımara, üçüncü vesikanın İlyas Beye gönderilmiş bir hükme, dördüncü vesikanın haksız yere İstanbul zindanlarında mahpus olan Sofa ve Mehmed isminde iki adama, beşinci vesikanın ise bir deniz seferine ait olduğu belirtilir (14.Sayının devamı).

Çorumlu, “Kısa Bir Tevakküften Sonra”, Sayı 17, 30 Kasım 1939, s.1.

Çorumlu dergisinin 16.sayısından sonra dergi komite azalarından bazılarının hastalanması ve zaruri seyahatleri sebebiyle üç ay çıkarılmadığı belirtilir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Halkevleri Dergilerinin Yazı Kadroları”, Sayı 17, 30 Kasım 1939, s.2-6.

“Musiki, Tarih, İctimaiya ve Felsefe, İktisat ve Ziraat, Halk Terbiyesi, Yurt Koruma, Kadınlık, Fen, Halk Sıhhati ve Nüfus, Spor, Oyun ve Eğlence, Köycülük” başlıkları altında dergi yazıları tanıtılır (Yazarı belli değil).

Tombuş, Nazmi, “Bir Bayram, Bir Matem”, Sayı 17, 30 Kasım 1939, s.7,8.

Türk milletinin **Atatürk**’ün yokluğunun verdiği derin acının yanında **İsmet Paşa**’nın varlığının verdiği sevinci de yaşadığı vurgulanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Onuncu Asırda Çorum”, Sayı 17, 30 Kasım 1939, s.15-18.

X. asırda Çorum ve çevresine ait beş vesikaya yer verilir. Birinci vesikanın Bayram Hoca’ya, ikinci ve üçüncü vesikaların Çorum Beyi Mehmet Bey’e dördüncü vesikanın Tokat’ta oturan Kora Şeyhi’ye, beşinci vesikanın ise donanma için Çorum’dan tayin edilen kürekçilerin maaşlarına ait olduğu belirtilir (16.Sayının devamı).

Çorumlu, “Yerli Haberler”, Sayı 17, 30 Kasım 1939, s.31,32.

Çorum’a 40 kilometre mesafede “**Sağpazar**”, “**Salur**” köyleri arasındaki 150 bin dekarlık bir sahanın Kızılırmak suyu ile sulanabileceği, Çorum’da bulunan bir petrol kaynağı için Ankara’dan **Fen Heyeti**’nin yakında Çorum’a geleceği anlatılır (Yazarı belli değil).

Nazmi, Tombuş, “Yeni Yıla Girerken”, Sayı 18, 1 Ocak 1940, s.1.

İsmet İnönü’nün önderliğinde Çorumlu dergisinin faaliyetlerini aralıksız sürdüreceği vurgulanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Çorum Tarihine Ait Vesikalar”, Sayı 18, 1 Ocak 1940, s.2-4.

17., 18. ve 19. asırlarda Çorum’a ait beş vesikaya yer verilir. Birinci vesikanın bir davaya, ikinci vesikanın Çelebi tekkesine, üçüncü vesikanın Çorum

sancağına, dördüncü vesikanın Hacı Mustafa'nın bir arızasına, beşinci vesikanın ise Çorum kadısına ait olduğu belirtilir.

Farrere, Claude, "Türk Vicdanı", Sayı 18, 1 Ocak 1940, s.8-16.

Saint Ablanı gemisiyle Fransa'dan turistik bir gezi için Türkiye'ye gelen **Farrere**'nin Türkiye izlenimleri aktarılır.

Çorumlu, "Halkevinin Ağustos Ayı Çalışma Programı", Sayı 18, 1 Ocak 1940, s.28-30.

Halkevinin ağustos, eylül ve ekim aylarına ait faaliyetleri toplam on dokuz madde altında açıklanır (Yazarı belli değil).

Çorumlu, "Yerli Haberler", Sayı 18, 1 Ocak 1940, s.31, 32.

"**Parti Kongreleri, Petrol Araştırması, Mebuslarımız Çorum'da**" başlıkları altında Çorum'a ait haberlere yer verilir.Çorumlu dergisinin 17.Sayısında "Çorum Halayı" başlıklı yazıdaki hataların düzeltmelerine yer verilmiştir (Yazarı belli değil).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, "Çorum'da Aşiret Meseleleri ve Bunların Malî Vaziyetleri", Sayı 19, 1 Şubat 1940, s.6-8.

Osmanlı İmparatorluğunun aşiretleri iskân hususundaki gayretlerinin asla iyi bir netice vermediği ve daima bir yerden bir yere göç eden bu aşiretlerin ilk fırsatta kendi halinde olan köy halkına saldırdıkları belirtilir.

Çorumlu, "Yerli Haberler: Evimiz Tamirat ve Teşkilatı, Felâketzedelere Yardım, Bir Efsanenin İç Yüzü", Sayı 19, 1 Şubat 1940, s.30,31.

Halkevinin tamiratının sona erdiği, 1939 yılında Çorum'da meydana gelen deprem sonrası depremzedelere yapılan yardımlar ve Çorum'da tespit edilen bir su kaynağının ilkbaharda yapılacak kazı sonunda ortaya çıkarılacağı anlatılır.

Tombuş, Nazmı, "Yeni Çıkan Eserler: Anadolu İsyancıları", Sayı 19, 1 Şubat 1940, s.32.

Eski Çorum ve Konya Valisi Cemal Bardakçı tarafından yazılan "**Anadolu İsyancıları**" adlı eser tanıtılır.

Çorumlu, “Yerli Haberler: Vilâyet Umumî Meclis Toplantısı, Halkevleri Açılışı Yıldönümü, İmer Hareketleri”, Sayı 20, 1 Mart 1940, s.32.

Vilâyet Umumî Meclisinin yedinci devresinin ikinci toplantısını yaptığı, halkevlerinin açılışının kutlandığı ve imar plânlarının iki ay süresince devam edeceği belirtilir.

Tombuş, Nazmı, “Türk Milleti Aldanmaz”, Sayı 20, 1 Mart 1940, s.1,2.

Anadolu’da meydana gelen depremlerden sonra Türk halkının sabırla bu felaketlerin yaralarını kısa zamanda saracağı vurgulanır.

Köstekçioğlu, Süleyman, “Yıldırım Beyazıt- Kadı Burhaneddin Ahmed’in Çorum’daki Muharebeleri”, Sayı 20, 1 Mart 1940, s.8,9.

Sivas’ta bir hükümet kurmuş olan meşhur şair ve âlim **Kadı Burhaneddin Ahmed** ile **Yıldırım Beyazıt** arasında Çorum’da üç gün süren muharebe anlatılır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Onuncu Asrı Hicride Çorum”, Sayı 20, 1 Mart 1940, s.10-12.

X.asırda Çorum’a ait dört vesikaya yer verilir. Bu vesikaların eşkıyalık ve soygunculuk yapan bazı adamların yakalanışına, sancak muhafazasında kalacak sipahilerin durumlarına, resmî makamlarca himaye göremeyen adamların durumlarına ait olduğu belirtilir (18.Sayının devamı).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Çorum Tarihine Dair Vesikalar”, Sayı 21, 1 Nisan 1940, s.14-16.

18. ve 19. asırlarda Çorum’a ait vesikalara yer verilmiştir. Birinci vesikanın Vezir Süleyman Feyzi Paşa’ya, ikinci vesikanın Sarızade Mehmed Paşa’ya, Çorum mutasarrıflarının tayin listesine ait olduğu belirtilir (20.Sayının devamı).

Tombuş, Nazım, “Medeniyet Anlayışları”, Sayı 21, 1 Nisan 1940, s.1,2.

Bilim adamlarının ve filozofların üzerinde düşündükleri “**medeniyet**” kelimesinin anlamı ve kapsamı açıklanır.

Uğur, Nuri, “Zelzele”, Sayı 21, 1 Nisan 1940, s.25-27.

Çorum’da birçok yer sarsıntısının yaşandığı, bu sarsıntılara “**racfe**” denildiği, racfelerin su dalgaları gibi toprağın cinsine göre her tarafa saniyede 3 ila 8 kilometre süratle yayıldığı belirtilir.

Tombuş, Nazmı, “Bibliyografya: Danişmendname ve Mirkatülcihat”, Sayı 21, 1 Nisan 1940, s. 28-32.

Müverrih Âli’nin İstanbul Fatih Kütüphanesinin Feyziye Şubesinde bulunan ve Çorum tarihi diye anılan “**Mirkatülcihat**” adlı eseri ile “**Danişmendname**” arasındaki ilişki ortaya konur.

Ayan, Fevzi, “23 Nisan” Sayı 22, 1 Nisan 1940, s.1-3.

Türk’ün 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nın bayramı ve diğer millî bayramların da anası olduğu vurgulanır.

Bartumlu, R. , “Bir Millet Tarihi, Yalnız Mazisinin Hikâyesiz Değil, Onun İstiklâl Aşkının Daimî Kaynağıdır da”, Sayı 22, 1 Nisan 1940, s.4-6.

“**Millet, devlet, istiklal, tarih, vatan, millî his**” konuları hakkında bilgi verilir.

Bir İngiliz diplomatın Türk milletine karşı söylediği küçültücü söze yer verilerek bu diplomatın Türk tarihini ve Türkün karakterini tanıyamadığı vurgulanır.

Tombuş, Nazmı, “Bibliyografya: Danişmendname ve Mirkatülcihat”, Sayı 22, 1 Nisan 1940, s.27-32.

Danişmendname’den bir bölüm alıntı yapılarak **Melik Ahmet Danişmend**’in Çorum’u nasıl fethettiği anlatılır (21.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmı, “Muhit dâhîyi mi? Dâhî Muhiti mi Yaratar?”, Sayı 23, 1 Haziran 1940, s.1-4.

Devlet, siyaset, hükümet, ferd ve toplum konuları üzerine Yunan düşünür Tokididis, Eflatun ve Tomas Karlyl’in görüşlerine yer verilmiştir.

France, Anadole, “Heyete Dair Tehayyüller”, Sayı 23, 1 Haziran 1940, s.11-16.

Filamariyon’un “**Heyete Dair Tehayyüller**” adlı eseri tanıtılır. Eserin felsefenin astronomiye yüklediği anlamları içerdiği belirtilir.

Tombuş, Nazmı, “Bibliyografya: Danişmendname ve Mirkatülcihat”, Sayı 23, 1 Haziran 1940, s.30-32.

Müverrih Mustafa Âli Efendinin **Mirkatülcihat** adlı eserinde **Melik Ahmet Danişmend**’in Çorum’u nasıl fethettiği açıklanır (22.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmı, “Yeni Hadiseler Karşısında Biz”, Sayı 24, 1 Temmuz 1940, s.1,2.

Hükümetin toplumun refahını sağlamak maksadıyla önemli kararlar aldığı, alınan kararların ise Türk tarihi için bir dönüm noktası olduğu vurgulanır.

Tombuş, Mazmı, “Bibliyografya: Danişmendname ve Mirkatülcihat”, Sayı 24, 1 Temmuz 1940, s.28-32.

Miverrih Mustafa Âli Efendinin **Mirkatülcihat** adlı eserinde **Melik Ahmet Danişmend**’in Çorumu nasıl fethettiği anlatılır (23.Sayının devamı).

Çorumlu, “Halkevleri Musiki Çalışmaları (1)”, Sayı 25, 1 Ağustos 1940, s.1,2.

Cumhuriyet Halk Partisinin, halkevlerinin musiki çalışmalarına hız vermek için ses ve koro repertuarını oluşturmaya çalıştığı vurgulanır (Yazarı belli değil).

Voltaire, “Cisim”, Sayı 25, 1 Ağustos 1940, s.9-11.

“**Madde, mana, hakikat**” kavramları üzerine ünlü düşünürlerin görüşlerine yer verilir.

Çorumlu, “Çorum Halkevinin Çalışma Raporu”, Sayı 25, 1 Ağustos 1940, s.25-27.

“Dil, Edebiyat Şubesi, Ar Şubesi, Gösterit Şubesi, Spor Şubesi, Halk Dershaneleri, Kitapsaray ve Yayın Şubesi, Köycülük Şubesi, Müze ve Sergi Şubesi” başlıkları altında halkevi faaliyetleri sıralanır (Yazarı belli değil).

Tombuş, Nazmı, “Bibliyografya: Danişmendname ve Mirkatülcihat”, Sayı 25, 1 Ağustos 1940, s.28-32.

Çorum’un fethini anlatan “**Mirkatülcihat**” adlı esere yer verilir (24.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmı, “30 Ağustos”, Sayı 26, 1 Eylül 1940, s.1

30 Ağustos Zafer Bayramı’nın anlam ve önemi anlatılır.

Erker, Şevket, “Aziz Şef Geldi”, Sayı 26, 1 Eylül 1940, s.2.

“**Aziz Şef Geldi**” Başlığı altında İsmet İnönü’nün Çorum’u ziyaret ettiği belirtilir.

Tombuş, Nazmı, “Çorumlular Sevgili Başbuğuna Kavuşurken”, Sayı 26, 1 Eylül 1940, s.3-5.

17 yıl aradan sonra Çorum’a gelen **İsmet İnönü**’nün halk tarafından sevgi ve coşkuyla karşılandığı belirtilir.

K. , “O Ne Gündü...”, Sayı 26, 1 Eylül 1940, s.19,20.

13 Ağustos 1940 tarihinde İsmet İnönü’nün Çorum’a gelişi anlatılır. Halkın Çorum Halkevinin önünden Samsun yoluna kadar karşılama alayı oluşturduğu vurgulanır.

Tombuş, Nazmı, “Bibliyografya: Danişmendname ve Mirkatülcihat”, Sayı 26, 1 Ağustos 1940, s. 30-31.

Çorum’un fethini anlatan “**Mirkatülcihat**” adlı esere yer verilir (25.Sayının devamı).

Tombuş, Nazmı, “Dil İnkılâbı Savaşı”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.1,2.

Türk dilinin yabancı dillerin tesirlerinden nasıl kurtulacağı hususunda açıklamalara yer verilmiştir.

Tombuş, Nazmı, “Vesika İzahları: Şifreli Bir Ferman”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.3,4.

Çorumlu dergisinin 5.Sayısının vesika kısmında 41 sıra numarasında yer alan fermanın şifreli bir dille yazıldığı belirtilir.

Tombuş, Nazmı, “Bibliyografya: Danişmenname ve Mirkatülcihat”, Sayı 27, 1 Ekim 1940, s.23-31.

Çorum’un fethini anlatan “**Mirkatülcihat**” adlı esere yer verilmiştir (26.Sayının devamı).

Çorumlu, “Muhasebe: Tekrar İntişara Başlarken”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.1.

Halkevi tarafından çıkarılan Çorumlu dergisinin dört aydan beri çıkarılmadığı, derginin bu sayıdan (28.Sayı) itibaren Halkevi Dil, Edebiyat Kolu tarafından çıkarılacağı belirtilir (Yazarı belli değil).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Hicri 11 inci Asırda Çorum”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.2,3.

Hicri XV.asra ait dört vesikaya yer verilir. Birinci vesikanın “**Delibudak**” adında bir eşkıyanın yakalanmasına, ikinci vesikanın Çorum, Sivas ve Kastamonu’ya gelen Kızılbaşlara, üçüncü ve dördüncü vesikaların da Çorum kalesinin inşaatına ait olduğu belirtilir.

Ayan, Mediha, “Çorumlu”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.14,15.

Halkevi tarafından çıkarılan Çorumlu dergisinin halkın gelenek ve göreneklerinin ortaya konmasında eşsiz bir rehber olduğu vurgulanır.

Dedebaşı, Ferit, “İnkılâplar Ayı Temmuz”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.16.

Temmuz ayının inkılâplar ayı olduğu belirtilir:

“ 3 Temmuz 1776 (Amerika İstilal İnkılâbı)

14 Temmuz 1739 (Büyük Fransız İnkılâbı)

23 Temmuz 1908 (İkinci Meşrutiyet)

23 Temmuz 1919 (Erzurum Kongresi)

24 Temmuz 1924 (Lozan Konferansı)

23 Temmuz 1939 (Hatayın Ana Vatana İlhakı)”

Çorumlu, “Çorum Halkevi Faaliyeti”, Sayı 28, 1 Ağustos 1941, s.29-32.

Temmuz ayı içerisinde halkevinin faaliyetleri toplam sekiz başlıkta toplanır.

“İktibaslar” başlığı altında Samsun ve Sinop gazetesinde yayınlanmış Çorum haberlerine yer verilir (Yazarı belli değil).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Hazinei Evrakın Maarif Kısımında Çoruma Ait Vesikalar”, Sayı 29, 1 Eylül 1941, s.3-5.

Toplam otuz tarihi vesikaya yer verilmiştir. Bu vesikaların Çorum’un askerî, maarif, adliye ve maliye teşkilatlarına ait olduğu belirtilir (28.Sayının devamı).

Özkan, Semih, “Dava ve Cezanın Sükutu”, Sayı 29, 1 Eylül 1941, s.8-14.

Dava ve cezadan beş sebeple ortadan kalktığı belirtilir:

“ I. Ölüm.

II. Af.

III. Deveden vazgeçme.

IV. Müruru zaman.

V.Bazı Kabahat fiillerinde para cezası vermek suretiyle o davanın ortadan kalkması.” Beş madde ayrıntılı bir şekilde açıklanır.

Arıncı, Rifat, “Arzda ve Yurdumuzda Zelzele Bölgesi”, Sayı 29, 1 Eylül 1941, s.17-21.

Toplam sekiz başlık altında Türkiye’de yaşanmış büyük depremler ve bu depremlerin yıkıcı sonuçları açıklanır.

Dedebaş, Ferit, “Çorum’un Köy Düğünü”, Sayı 29, 1 Eylül 1941, s.23-25.

“Güney ve Sağlıca Müteallik Merasim, Gelinin Hazırlanması, Gelinin Baba Evinden Ayrılması, Gelinin Kocasına Evine Muvasalatı” başlıkları altında Çorum köy düğünleri anlatılır (28.Sayının devamı).

Çorumlu, “Halkevi Çalışmaları”, Sayı 29, 1 Eylül 1941, s.32.

30 Ağustos Zafer Bayramı sebebiyle halkevinde balo verildiği belirtilir.

“İki Öğretmen Aranıyor” başlığı altında diplomalı müzik ve nakış öğretmenine ihtiyaç duyulduğu belirtilir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Muhasebe: Bayrağa ve İstiklâl Marşına Saygı”, Sayı 30, 1 Ekim 1941, s.1-4.

29.05.1936 tarihinde 2994 sayılı kanun çıkarılarak sancağın şeklinin ve sancak çekme usullerinin tespit edildiği belirtilir. İstiklâl Marşı'nın söylenirken halkın hangi suretle marşa saygı göstereceği açıklanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Defteri Hakanilere Göre: 10 uncu Asrı Hicri’de Çorum”, Sayı 30, 1 Ekim 1941, s.9-13.

İstanbul’da Başvekalet Arşivi’nde bulunan Defteri Hakaniler arasında Çorum’a ait tarihsiz ve eski 944 yeni 444 numaralı “Çorum Livası ve Kurası, Nüfusu, Hasılat, Maliye ve Evkaf Defteri” adını taşıyan defterde yer alan bazı bilgiler aktarılır (29.Sayının devamı).

Uğur, Nuri, “Çorum’un Osmanlılar Zamanındaki Durumu”, Sayı 30, 1 Ekim 1941, s.17.

Çorum’un Murat Hudavendigâr zamanında Osmanlılara intikal ettiği ve sancak olarak Amasya eyaletine bağlandığı belirtilir.

Kobak, Âfet, “Yeni Şairlerimizle Hasbühal veyahut Şiirde İnkılâp”, Sayı 30, 1 Ekim 1941, s.18-21.

Şiir ve şiirin ahenk mısraları üzerine düşüncelere yer verilmiştir. Kafiye ve ölçü kavramlarının yeni şairler tarafından nasıl yorumlandığı belirtilir.

Çorumlu, “Suret”, Sayı 31, 1 Kasım 1941, s.1.

C.H.P. nin Genel Sekreteri tarafından Çorum Halkevine gönderilmiş bir tebrik suretine yer verilmiştir (Yazarı belli değil).

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “11 inci Asra Ait Çorum Vesikaları”, Sayı 31, 1 Kasım 1941, s.4-8.

XI.asırda Çorum’a ait beş vesikaya yer verilir. Birinci vesikanın Çorum kalesine, ikinci vesikanın Çorum sancağına, üçüncü vesikanın İskilip yöresine,

dördüncü vesikanın Yeniçerilere ve Acemi oğlanlarına, beşinci vesikanın “Musa” adlı bir kişiye ait olduğu belirtilir (30.Sayının devamı).

Onsun, Kemaş, “Musikimizde İnkılâp Nasıl Olmalı”, Sayı 31, 1 Kasım 1941, s.28-32.

Musikimizde inkılâp yapmak isteyenlerin iki grupta toplandığı belirtilir. Birinci grubun garp musikisini olduğu gibi almak isteyenlerden; ikinci grubun ise Türk musikisini ıslah etmek isteyenlerden oluştuğu belirtilir.

Sayın, Kemal, “Folklor ve Halkevleri”, Sayı 32, 1 Aralık 1941, s.11,12.

Yabancı tesirler altında kalan Türk kültürünün durumu ortaya konur. Millî örf ve âdetlerin halkevlerinin faaliyetleri sayesinde canlı bir şekilde yaşatıldığı vurgulanır.

Ercan, H.Abdullah, “Şiir’e Dair”, Sayı 32, 1 Aralık 1941, s.13,14.

Hiçbir tarifin şiirin ifadesi olamayacağı belirtilir. Yahya Kemal, Ahmet Hâşim gibi şairlerin şiirle ilgili görüşlerine yer verilir.

Ayan, Mediha, “Lise Son Sınıf Gençlerine: Nasıl Bir Yolda Yürüyeceğiz”, Sayı 32, 1 Aralık 1941, s.15-17.

Türk gençlerinin Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ilerlemesi gerektiği belirtilir.

Çorumlu, “Halkevi Çalışmaları”, Sayı 33, 1 Ocak 1942, s.27-32.

Çorum Halkevi faaliyetleri toplam altı maddede toplanmıştır (Yazarı belli değil).

Bezirci, Cevdet, “Çorum Köylerinde 23 Nisan Bayramı”, Sayı 36, 37, 1 Nisan, Mayıs 1942, s.1-5.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın Çorum ve köylerinde büyük bir coşkuyla kutlandığı vurgulanır.

Dağhoğlu, Hikmet Turhan, “Hicrî On Birinci Asırda Çorum”, Sayı 36, 37, 1 Nisan, Mayıs 1942, s.6-11.

Hicri XI.asra ait beş vesikaya yer verilmiştir. Birinci vesikanın aşiretler arasındaki kavgalarda, ikinci vesikanın zeamat sahiplerine, üçüncü vesikanın Çorum’da gayri meşru işler yapan İbrahim’e, dördüncü vesikanın bir şikayete, beşinci vesikanın ise Ovacık köyünde öldürülen Ahmet isimdeki kişinin mallarına ait olduğu belirtilir.

Sayın, Kemal, “Objektif Hukuk ve Sanat”, Sayı 36,37, 1 Nisan, Mayıs 1942, s.12,13.

Objektif bir hukuk sisteminin en geniş mânası ile, muazzam bir sanat eseri olduğu vurgulanır.

Ege, Cudi, “Halkevi Bir Çorum Gecesi Yaptı”, Sayı 36,37, 1 Nisan, Mayıs 1942, s.20-22.

1942 yılında Çorum’a gelen **Orgeneral Kâzım Orbay** şerefine “Çorum Gecesi”nin tertip edildiği belirtilir.

Oral, Muammer L., “Kitaplar: Buğu”, Sayı 36, 37 1 Nisan, Mayıs 1942, s.25, 26.

Genç şair **B. Şükrü Enis Regü**’nin şiirlerini “**Buğu**” adlı küçük bir kitapta topladığı belirtilir.

Dinç, Celâl, “Çorum ve Çorumlu”, Sayı 36, 37 1 Nisan, Mayıs 1942, s.27.

Çorum ilinin düz bir saha üzerine yayılmış Anadolu şehri olduğu, havası ve suyuyla eşsiz bir güzelliğe sahip olduğu belirtilir.

Nazmı, Tombuş, “Altıncı Büyük Kurultay İntibalarından”, Sayı 39, 1 Ağustos 1943, s.12.

Altıncı Büyük Kurultay’da alınan kararların demokrasinin ve halkçı zihniyetin göstergesi olduğu, liderlerin şahsi arzuları olmadığı vurgulanır.

Kabak, Âfet, “Te’sis”, Sayı 39, 1 Ağustos 1943, s.15-19.

“Teşkilat, Te’sise İtiraz” başlıkları altında bir tesisin kuruluşu ve bu kuruluşun idaresi konusunda bilgilere yer verilir.

Çorumlu, “Çorum Halkevi Altı Aylık Çalışma Raporu”, Sayı 39, 1 Ağustos 1943, s.23-28.

“Dil, Edebiyat Şubesi, Güzel Sanatlar Şubesi, Temsil Şubesi, Spor Şubesi, Sosyal Yardım Şubesi, Halk Dershaneleri ve Kurslar, Kütüphane ve Yayın Şubesi, Köycülük Şubesi, Tarih Müze Şubesi” başlıkları altında Çorum Halkevinin faaliyetleri açıklanır (Yazarı belli değil).

Miyak, Bahri, “Bibliyografi: Zakkum Çiçekleri”, Sayı 39, 1 Ağustos 1943, s.29-31.

Mazlum Kenan Köstekçi’nin “Zakkum Çiçekleri” isimli kitabı tanıtılır. Kitabın Ahmet Halit Kitabevinden 1942 yılında çıkarıldığı, Ratip Tahir tarafından süslendiği belirtilir.

Çorumlu, “Çorum Haberleri”, Sayı 39, 1 Ağustos 1943, s.32.

“Lozan Zaferi Kutlandı, Sayın Ticaret Vekilimiz Çorum’da” başlıkları altında Çorum basınında yer alan haberler anlatılır (Yazarı belli değil).

Dedebaş, Ferit, “30 Ağustos”, Sayı 40, 1 Eylül 1943, s.1,2.

30 Ağustos Zafer Bayramı’nın tüm yurttta coşkuyla kutlandığı belirtilir.

Tombuş, Nazmı, “Altıncı Büyük Kurultay İntibalarından II”, Sayı 40, 1 Eylül 1943, s.3,4.

Devletin bütün iç ve dış işlerinde tutulacak yöntemlerin, gidilecek ana yolların kurultay kararlarında önemli bir yer teşkil ettiği vurgulanır (39.Sayının devamı).

Dedebaş, Ferit, “Taaddüdü Zevcat’a Dair”, Sayı 40, 1 Eylül 1943, s.17-20.

“Mahiyeti, Müdafaa ve Muahezesi, İslâmiyet’teki Nevîleri” başlıkları altında çok eşlik konusu anlatılır.

Çorumlu, “Çorum Haberleri”, Sayı 40, 1 Eylül 1943, s.32.

“Zafer Bayramı, Sayın Hamit Zübeyr Kuşay Çorum’da” başlıkları altında Çorum haberlerine yer verilmiştir (Yazarı belli değil).

Ataman, Ziya, “Bizim Teslisimiz”, Sayı 41, 1 Ekim 1943, 1,2.

Cumhuriyet Halk Partisinin kuruluşunun 20. yıldönümünün Çorum Parti binasında büyük bir coşkuyla kutlandığı belirtilir.

Dedebaş, Ferit, “Partimiz”, Sayı 41, 1 Ekim 1943, s.3-5.

9 Eylül 1943 tarihinin C.H.P nin kuruluşunun 20. dönüm yılı olduğu belirtilir.

Partinin teşekkürüne “**Halk Fırkası**” olarak bakabileceğimiz anlatılır.

Onsun, Kemal, “Muasir Ahlâkın Men’şei Üzerinde Bir Tetkik”, Sayı 41, 1 Ekim 1943, s.13-17.

“**Ahlâk**” kavramı üzerine “**Kant, Hapel, Schopenhaver, Lamark**” gibi ünlü düşünürlerin fikirlerine yer verilmiştir.

Çorumlu, “Çorum Haberleri”, Sayı 41, 1 Ekim 1943, s.32.

“C.H.P. Kuruluşu Yıl Dönümü, Çorum Şimendüfere Kavuşacak, Parti Müfettişimiz Çorum’da, Yeni Valimiz Geldi” başlıkları altında Çorum haberlerine yer verilir (Yazarı belli değil)

Çorumlu, “Cumhuriyetin 20 inci Yılında Duyuşlar”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, 1,2.

Türk yurdunun Atatürk’ün ilke ve inkılâpları doğrultusunda ilerlediği, cumhuriyetin sağlam temeller üzerinde yükseldiği vurgulanır (Yazarı belli değil).

Onsun, Kemal, “Muasir Ahlâkın Men’şei Üzerinde Bir Tetkik”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.8-12.

“**Ahlâk**” kavramı üzerine “**Eflatun, Aristo, Sokrates, Nitsche, Larofukan**” gibi düşünürlerin fikirlerine yer verilmiştir (41.Sayının devamı).

Ataman, Macide, “Tarihte Bir Güneş”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.31,32.

Tarihte Türklerin Çinlilerle olan mücadeleleri anlatılır. Göktürk Hakanlığı'nın büyük bir güç olduğu vurgulanır.

Çorumlu, “Çorum Haberleri”, Sayı 42, 1 Kasım 1943, s.32.

“İhtifal Töreni, Acı Bir Garip” başlıkları altında Çorum haberlerine yer verilmiştir (Yazarı belli değil).

Miyak, Bahri, “Acı Kalyan Yıl Dönümü”, Sayı 43, 1 Aralık 1943, s.1,2.

10 Kasım 1938 tarihinin Türk ulusu için kara bir gün olduğu, geçen beş yılda milletin acılarının arttığı vurgulanır.

Onsun, Kemal, “Muasır Ahlâkın Men’şei Üzerinde Bir Tetkik”, Sayı 43, 1 Aralık 1943, s.10-13.

Fihte'nin Alman gençliği üzerinde büyük tesirleri olduğu, Pozitivizm akımının August Conte tarafından Fransa'da kurulduğu, çeşitli felsefî akımların ahlâk kavramı üzerinde etkili olduğu vurgulanır.

Dilmen, “Dil Köşesi: Görüşler”, Sayı 43, 1 Aralık 1943, s.25,26.

Çorum ağzına ait bazı dil kullanımlarına yer verilir. Dil kullanımları toplam dört madde içinde örneklerle aktarılır.

Ataman, Macide, “Töreye Bağlılık”, Sayı 43, 1 Aralık 1943, s.27-29.

Eski Türklerde hanlığın babadan oğla geçtiği, kurultayların devlet yönetiminde önemli bir yere sahip olduğu; ancak Osmanlı devletinde kurultayların unutulduğu vurgulanır.

Çorumlu, “Çorum Haberleri”, Sayı 43, 1 Aralık 1943, s.30.

“Yer Depremi” başlıklı yazıda depremin Çorum ve çevresinde yarattığı hasar anlatılır (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “II’inci Teşrin Halkevi Çalışmaları”, Sayı 43, 1 Aralık 1943, s.31,32.

Toplam yedi madde altında Çorum Halkevinin faaliyetleri anlatılır (Yazarı belli değil).

Ataman, Ziya, “Parti Kaza Heyeti Kongresi Toplantısında Duyuşlar”, Sayı 44, 1 Ocak 1944, s.1,2.

C.H.P. nin Kaza İdare Heyeti'nin seçildiği belirtilir. Parti çalışma raporlarının okunduğu, encümenlerin hesapları incelediği açıklanır.

Köseoğlu, Neşet, “Çorum'da Dedesli Aşireti”, Sayı 44, 1 Ocak 1944, s.3-8.

Çorum'da 1100-1698 yıllarından itibaren yerleştirilmiş aşiretler arasında Cerit, Mamalı, Dedeslü, Semanlu, Karakeçilu, Alamaslı, Cihanbeyli, Kangal, Alembeyli Bozdoğan aşiretlerinin önde geldiği vurgulanır.

Çorumlu, “Çorum Haberleri: Çorum Hatıraları, Halkevi Çalışmaları”, Sayı 44, 1 Ocak 1944, s.31,32.

“Çorum Hatıraları” başlığı altında beş madde içinde Çorum şehrinde yapılanlar anlatılır. “Halkevi Çalışmaları” başlığı altında beş madde içinde Çorum Halkevinin yaptığı sosyal faaliyetler belirtilir (Yazarı belli değil).

Ataman, Ziya, “Çorum'u Yükseltme ve Güzelleştirme Cemiyetini Selamlıyoruz”, Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.1, 2.

Çorum'u Yükseltme ve Güzelleştirme Cemiyetinin kurulduğu belirtilir.

Ataman, Macide, “Yabancıdan Türk'e Eş Olur Mu? Prens İcing”, Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.17-19.

Çinli Prens İcing'in entrikalarına kanan Türk hükümdarlarının kendi ulusunu nasıl bir karanlık uçuruma sürüklediği belirtilir.

Çorumlu, “Çorum Haberleri: Halkevi Çalışmaları”, Sayı 45, 1 Şubat 1944, s.31,32.

Çorum'da yapılan çalışmalar iki madde içinde açıklanır. Çorum Halkevinin faaliyetleri yedi madde altında belirtilir (Yazarı belli değil).

Ataman, Ziya, “Lise İstiyoruz!”, Sayı 46, 1 Mart 1944, s.1,2.

Çorum'da her yıl ortaokuldan mezun olan yüzlerce gençten ancak sekizde birinin ileri tahsile imkân bulabildiği vurgulanır.

Ceyhan, İsmail, “Ağaç Sevgisi ve İhmâllerimiz” ,Sayı 46, 1 Mart 1944, s.11-13.

Çorum’da kurulan **Çorum’u Güzelleştirme Cemiyetlerinin** ağaçlandırma programını başlattığı belirtilir.

Ataman, Macide, “Yabancı Eşin Seciyeye Tesiri”, Sayı 46, 1 Mart 1944, s.16, 17.

Çinli Prenses **İcing** tarafından zehirlenerek öldürülen Çulu Han’ın oğlu **Şoul**’un Çinli bir prensesle evlendiği, evlendikten sonra Türklüğünü ve töresini unuttuğu belirtilir (45.Sayının devamı).

Mayak, Bahri, “Geçmişte Mart”, Sayı 47, 1 Nisan 1944, s.1,2.

Mart ayının tarihimizde zaferlere, baskınlara ihanetlere, inkılâplara sahne olduğu belirtilir.

Ertüzün, Enver, “Sandal”, Sayı 47, 1 Nisan 1944, s.11.

Fırtınaların tesirlerinin denizlere göre değiştiği belirtilir. Büyük dalgalı denizlere büyük gemilerin dayanabildiği açıklanır.

Sabuncuoğlu, İhsan, “Çorum’da Maarif Hayatı”, Sayı 47, 1 Nisan 1944, s.17-24.

Toplam on dört madde altında Çorum’un Maarif Teşkilatı hakkında bilgi verilir.

“Çorum’daki Medreseler, Sungurlu’daki Medreseler, İskilip Kazasındaki Medreseler” başlıkları altında istatistiksel verilere yer verilmiştir.

Ataman, Ziya, “23 Nisan”, Sayı 48, 1 Mayıs 1944, s.1,2.

Atatürk’ün Türk milletinin kara bahtını 23 Nisan 1920’de yendiği belirtilir.

Sabuncuoğlu, İhsan, “Çorum’da Maarif Hayatı” Sayı 48, 1 Mayıs 1944, s.17-22.

“Osmancık’taki Medreseler, Vilâyetimizin 20 yıllık Kültür Hayatındaki İlerleyiş” başlıkları altında Çorum Maarif Teşkilatı anlatılır. Çorum halkının **Hasan Âli Yücel**’e yazdığı bir mektuba yer verilmiştir (47.Sayının devamı).

Çorumlu, “Çorumlu Haberleri”, Sayı 48, 1 Mayıs 1944, s.32.

“**Halkevi Çalışmaları, Sungurlu Halkevi Çalışmaları**” başlıkları altında toplam altı madde içinde Çorum Halkevinin faaliyetleri anlatılır.

Prof. Dr. Veldat, Hıfzı, “Sevr’den Lozan’a”, Sayı 49, 51, 1 Temmuz 1944, s.17.

Dört ana bölümde **Sevr Antlaşması**’ndan **Lozan Muahadesi**’ne kadar Türkiye’nin siyasi tarihi hakkında bilgi verilir.

Çorumlu, “Lozan Barışı”, Sayı 51, 1 Ağustos 1944, s.1.

İsmet İnönü’nün **Lozan Barış Konferansı**’nda büyük bir zafer kazandığı vurgulanır.

Çorumlu, “Temmuz Ayı Zarfında Halkevi Çalışmaları”, Sayı 51, s.32.

Toplam beş madde altında temmuz ayı içerisinde Çorum Halkevi faaliyetleri sıralanır.

Ataman, Ziya, “Birinci İnönü Zaferi”, Sayı 52, 1 Şubat 1945, s.1,2.

9-10 Ocak 1921 tarihinde Birinci İnönü Zaferi’yle dünyaya Türk’ün gücünün ispatlandığı belirtilir.

Ataman, Macide, “Dilek”, Sayı 52, 1 Şubat 1945, s.17-19.

Tarih bilimi hakkında bilgi verilir. Türkiye’nin yakın tarihi örneklerle anlatılır.

Tombuş, Nazmı, “Çorumlu Radyafonik Tarihi Piyes”, Sayı 52, 1 Şubat 1945, s.1-8.

C.H.P. nin 1941 yılının sonlarında Ankara radyosunda Çorum’u tanıtan radyafonik bir piyesin yayınlanmasını yaralı gördüğü belirtilir.

“**Piyesin Mevzu, Bibliyografi, Piyeste Adları Geçen Kişilerin tarihi Hüviyetleri**” başlıkları altında piyes hakkında bilgi verilir.

Çorumlu, “İkinci İnönü”, Sayı 53, 1 Mart 1945, s.1, 2.

İkinci İnönü büyük zaferinin eşsiz kahramanı olarak İsmet İnönüden övgüyle söz edilir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Evimiz Mart Ayı Çalışmalarından”, Sayı 54, 1 Nisan 1945, s.32.

Mart ayı içerisinde yapılan çalışmalar toplam sekiz madde altında verilir. Çorum Halkevi tarafından düzenlenen okuma-yazma, halk dansları ve müzik kursları hakkında bilgi verilir (Yazarı belli değil).

Ataman, Ziya, “23 Nisan”, Sayı 55, 1 Mayıs 1945, s.1, 2.

Millî egemenliğin 25. yıl dönümünün tüm yurttta coşkuyla kutlandığı belirtilir. Hastalığın genellikle yüksek ateş nöbetleriyle başladığı, halsizlik ve titremelerin başlıca belirtiler olduğu vurgulanır.

Çorumlu, “Halkevimizde Nisan Ayı Çalışmaları”, Sayı 55, 1 Mayıs 1945, s.24.

Çorum Halkevinin nisan ayı çalışmaları toplam sekiz madde altında verilir (Yazarı belli değil).

Büyükataman, Ziya, “Halkevlerinin 14üncü Yıldönümü Münasebetiyle”, Sayı 56, 24 Şubat 1946, s.1,2.

İnancın ülkünün, birlik ve sevginin, milletçe kaynaşma ve dayanışmanın tapınağı olarak görülen halkevlerinin sayısının giderek arttığı belirtilir.

Çorumlu, “Evimiz Çalışmalara Toplu Bir Bakış”, Sayı 56, 24 Şubat 1946, s.23-25.

1933 yılında kurulan halkevinin faaliyetlerini değerlendiren çeşitli yayınlara yer verilir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Şube Çalışmalarımız”, Sayı 56, 24 Şubat 1946, s.29-32.

“Dil-Edebiyat, Güzel Sanatlar, Temsil Şubesi, Spor Şubesi, Sosyal Yardım Şubesi, Halk Dershaneleri, Kurslar Şubesi, Kütüphane ve Yayın Şubesi, Köycülük Şubesi, Tarih-Müze Şubesi, Halkevlerinin 14.Yıl Dönümü” başlıkları altında Çorum Halkevinin çalışmaları anlatılır (Yazarı belli değil).

Büyükataman, Macide, “Bir Adımda Yüzyıllar”, Sayı 57, 30 Mart 1946, s.1,2.

19 Mayıs 1919 tarihiyle başlayan büyük mücadelenin sonunda Türk halkının kısa zamanda medeniyet çizgisine ulaştığı vurgulanır.

Tuncel, Osman, “Köyde Eğitim Davamız”, Sayı 57, 30 Mart 1946, s.9-11.

Medeniyet yolunda bir milletin ilerlemesinin, refah ve saadete ulaşmasının o milletin kültürel sahada yaptığı hamlelere bağlı olduğu belirtilir.

Büyükataman, Ziya, “23 Nisan”, Sayı 58, 1 Nisan 1946, s.1,2.

23 Nisan 1920 tarihinden önceki Türkiye ile bu tarihten sonraki Türkiye karşılaştırılır.

Çorumlu, “Evimizin 1946 Nisan Ayı Çalışması”, Sayı 58, 1 Nisan 1946, s.24.

Çorum Halkevinin nisan ayı içerisindeki faaliyetleri toplam yedi madde altında toplanmıştır (Yazarı belli değil).

Büyükataman, Ziya, “19 Mayıs”, Sayı 59, 1 Haziran 1946, s.1,2.

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nın Türk milletinin kara bahtının aydınlığa döndüğü bir gün olduğu belirtilir.

Dr. Erciyaş, Fazıl, “Spor ve Cinsî Terbiye” ,Sayı 59, 1 Haziran 1946, s.9-11.

Çocukların spor ve cinsî terbiyelerine verilecek önemin tahsillerine verilecek önemden fazla olması gerektiği vurgulanır.

Çorumlu, “Canikli Ali Paşanın Islahat Lâyihası”, Sayı 59, 1 Haziran 1946, s.25-31.

Çorum Millî Kütüphanesi'nde 861/156 numaralı sayısında kayıtlı bulunan bir lâyihaysa yer verilmiştir. Bu lâyihanın **Canikli Ali Paşa**'ya ait olduğu vurgulanır (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “1947 Yılı C.H.P. Sanat Mükâfatı Piyas Müsabakasına Katılma Şartları” başlığı altında sekiz madde sıralanmıştır (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Seçim Münasebetiyle Bir Konuşma”, Sayı 60, 1 Temmuz 1946, s.1-8.

Çorum Lisesi Edebiyat Öğretmeni Mediha Ayan’ın seçim münasebetiyle yapmış olduğu bir konuşmaya yer verilir (Yazarı belli değil).

Çorumlu, “Canikli Ali Paşanın Islahat Lâyihası”, Sayı 60, 1 Temmuz 1946, s.17-24.

Canikli Ali Paşa’nın ıslahat lâhiyasının devamına yer verilmiştir (59.Sayının devamı) (Yazarı belli değil).

Şamlı, Nemci, “14. Dil Bayramı Dolayısıyla Bir Konuşma”, Sayı 61, 1 Ağustos 1946, s.1-7.

Türk Dil Kurumunun ve Dil Kurultayları’nın Türkçenin gelişmesine katkı sağladığı belirtilir.

Çorumlu, “Canikli Ali Paşanın Islahat Lâyihası”, Sayı 61, 1 Ağustos 1946, s. 9-16.

Canikli Ali Paşa’nın ıslahat lâyihasının devamına yer verilmiştir (60.Sayının devamı).

2.3. Yorum

Böyle geniş bir sahaya yayılmış halk bilim çalışmalarında birçok kuramın kullanıldığı bilinmektedir. Araştırmamızda esas alacağımız bu kuramlardan biri olan İşlevsel Kuram'ı Çobanoğlu, (1999:213) “günümüz halk bilimi çalışmalarında en yaygın olarak kullanılan teorilerden birisidir.” şeklinde ifade eder.

Malinowski'nin (1992:105) İşlevsel Kuramı'nda yer alan “Temel İhtiyaçlar ve Kültürün Bunlara Gösterdiği Tepkiler” konularını ve bunlarla ilgili daha geniş anlamda kastedilen örnekleri araştırma konumuz olan Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinden vereceğiz.

Tablo-1

Temel İhtiyaçlar ve Kültürün Bunlara Gösterdiği Tepkiler

(A) Temel İhtiyaçlar	(B) Kültürün Tepkileri
1- Metabolizma	1- Beslenme Sistemi
2- Üreme	2- Akrabalık
3- Bedensel Rahatlık	3- Konut
4-Güvenlik	4- Koruma
5- Hareket	5- Faaliyetler
6- Büyüme	6- Eğitim
7- Sağlık	7- Hijyen (Sağlık Bakımı)

Çobanoğlu (1999:219) besin sağlamayı “Örgütlenmiş besin sağlama kurumunun çalışmalarından çıkarılacak kaçınılmaz sonuçlardan birisi, gerek besinin korunmasında gerekse başlıca besin üretme, besin sağlama faaliyetlerinde sürekli üretimsel etkinliklerin ortaya konulmasının gerekliliğidir.” şeklinde açıklar. Beslenme konusunda Nazmı Tombuş'un (1943) “Çorum'un Eski Yemek ve

Mutbahları” başlıklı yazısında Çorum ve çevresine ait yöresel yiyecekler ve Çorum mutfağı tanıtılarak besin üretme ve besini koruma faaliyetleri açıklanır.

Akrabalık başlığı Çobanoğlu (1999:220) tarafından “töre, yasa, sevişme ve evlenme, soy bağı, geniş akrabalık kurallarının nasıl formüle edildikleri ve hangi durumlarda aksamadan uygulandıkları ya da güçlüklerle ve karışıklıklara yol açtıkları hangi yöntemle zorlama ya da inanca dayalı yaptırımlara bağlandıkları ortaya konulmalıdır.” şeklinde belirtilir.

Raife Hakkı’nın (1931) “İzmir Muhitinde Nişan ve El Öpme Merasimi” başlıklı yazısında İzmir ve civarında evlenme çağına gelmiş bir kıza talip olan olanın ailesiyle birlikte kız evine gittiği, bu evlenme merasiminde kızın söz hakkının olmadığı vurgulanarak evlenme olgusundaki zorlama ve yaptırımlar belirtilir. M.A.İnan’ın (1934) Urfa’da Düğün Âdetleri” başlıklı yazısında Urfa’da oğlan anasının bizzat kız görmek için görücülüğe çıktığı, kızın beğenilmesi ve istenmesi durumunda “**Sakal Övme Merasimi**” adı verilen bir törenin düzenlendiği dile getirilmiştir.

Bedensel rahatlıklar maddesi Çobanoğlu (1999:221) tarafından “Gene insanlar, ister ilkel; ister çok gelişmiş olsunlar, korunmaya ihtiyaç duyduklarında bir hayvan postunu, bir deriyi, bir kumaşı el attıklarında hemen hazır bulamazlar.” şeklinde ifade edilir. Eşref Ertekin’in (1944) “Çorum Tarihinde Kadın Elbiseleri” başlıklı yazısında Çorum yöresinde kadınların günlük hayatta kullandıkları elbiseler ayrıntılı olarak tanıtılarak üretimsel giyim-kuşam olgusu bizlere açıklanır.

Koruma başlığı Çobanoğlu (1999:222) tarafından “Doğal tehlike ya da yıkıma karşı, hayvan saldırısına veya insansal şiddete karşı savunmanın örgütlenmesi, kuşkusuz, ev, belediye, klân, yaş grubu birliği, boy gibi kurumların varlığını gerektirir.” biçiminde tarif edilir. Bilge Sırrı (1938) “Erzurum’da Ev Teşkilatı” başlıklı yazısında Erzurum’daki yerleşik hayatı ve ev düzenini ayrıntılı olarak açıklanarak ev kurumunun koruyucu varlığı vurgulanır.

Etkinlikler başlığı ise Malinowski (1992:116) tarafından “Dinlenmiş normal insan organizması harekete ihtiyaç duyar.” şeklinde ifade edilir. Ruhi Tanyel’in (1938) “Fidayda Türküsü ve Oyunu” başlıklı yazısında halk dansları icra eden oyuncuların ritmik hareketlerini ve bunların nedenini bize açıklar. Bilge Sırrı’nın (1940) “Erzurum Oyunları” başlıklı yazısında ise Erzurum’da hem erkek meclisinde, hem de kadın meclisinde kadınların oynatıldığı anlatılır. Düğünlerde ise kadınların ve erkeklerin ücretle tuttıkları kadını oynattıkları vurgulanır.

Büyüme maddesinin Malinowski (1992:117) “eğitime ve sosyal intibaka ilişkin tüm kabile sistemlerini işlemek için en iyi yer burasıdır.” biçiminde açıklar. Mehmet Halit Bayrı (1934) “İstanbul’da Mektebe Başlama” başlıklı yazısında İstanbul’da çocuğun törenle ilk tahsiline başlatacak olan babaların her şeyden önce mektebin hocasıyla konuştuğu, tören gününü ve saatini kararlaştırdıklarını belirterek sosyal hayata adım atan bireylerin belli bir sistem içinde yetiştiklerini vurgular.

Hijyen kavramını Çobanoğlu (1999:223) şu şekilde ifade eder. “tehlikelerden ve kazalardan kaçınma, ayrıca sınırlı ama yokluğu hiç görülmeyen ev veya koca-karı ilaçları hakkındaki kuralları ortaya koymalıdır.” Mehmet Şakir Üküşaşı (1935) “Sinop ve Çevresinde Sıhhat Hakkında İnanmalar” adlı yazısında halkın Saçkıran, Kurbağacık, Kuş Palazı diye tabir ettiği hastalıklara karşı kullandığı ilaçları tanıtarak halkın hastalıklara karşı almış olduğu sınırlı önemleri açıklar. Yine Üküşaşı’nın (1929) “**Kurşun dökmek**” adlı yazısında akli ve asabi hastalar ile kişilerin hezeyanlı zamanlarında dökülen kurşunun kendine mahsus bir usulünün olduğu vurgulanır. “**Parpılamak**” adlı başlıkta ise kuduz hastalığına karşı uygulanan bir halk tedavi yönteminin olduğu belirtilir.

Genel bir bakış açısıyla kültürün temel biyolojik ihtiyaçları ve bunlardan doğan ikinci derecedeki ihtiyaçları çoğu zaman önemli ölçüde karşıladığı düşünüldüğünde, araştırma konumuz olan Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu

dergilerinde yer alan zengin folklor ürünlerinin temel ihtiyaçların kültürel tepkilerine denk düştüğü söylenebilir.

III. BÖLÜM

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Araştırma konumuzda esas aldığımız Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinin yayın hayatına başladığı dönemin (1929-1947) sosyal ve siyasal özellikleri göz önüne alındığında, dergilerin temel amacının ulusumuza Atatürk, yurt ve millet sevgisini aşlamak olduğunu gördük.

Bu açıdan konuları bakımından geniş bir yelpazeye sahip olan dergilerin Türkçe eğitimindeki yeri ve önemini belirtmek amacıyla yapılan bu çalışmada, şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1- Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergileri yayımladığı metinler aracılığıyla okurların Türk kültürünü tanımalarına, Türk yurdunu ve ulusunu, doğayı, insanlığı ve hayatı sevmelerine yardımcı olmuştur. Dergide Türk kültürünün renkli yanlarını tanıtan yazılara oldukça sık yer verilmiş, Anadolu'nun farklı bölgelerinde değişik yaşam tarzları ve alışkanlıkları okuyucuların beğenisine sunulmuştur:

Rifat Doğutan'ın (1936) Halk Bilgisi Haberleri'ndeki "Gürün'de Halk Âdetleri" başlıklı yazısında ölümü yaklaşan bir hastanın ağzına kaşıkla temiz su veya zezem sunmanın ilk yapılan iş olduğu, ölümü yaklaşan bir hastanın yanında ağlamanın, sızlanmanın ve gürültülü yapmanın ayıp sayıldığı, ilk ölüm saatlerinde ölünün ruhunu izaz etmek maksadıyla camiilerde sala vermenin âdet olduğu belirtilmiştir. Yine O. T. Meyreli'nin (1938) "Bozkır Âdet ve Ananeleri" başlıklı yazısında kasım ayından önce çobanların sürü değişim âdetlerine yer verilmiştir. Delikanlılık çağına giren gençler için yapılan törenler anlatılmıştır. Bu törende sürüden iki gürbüz tekenin seçildiği, tekelerin süslediği ve bir çan takıldığı, delikanlının odasına bu tekelerle girildiği, gençlerin hep bir ağızdan dilekte buldukları, çobanın bu gençlere hediyeler verdiği, tüm köylülerin bu olaydan

haberdar edildiği, silahların atıldığı, ev ev gezen gençlerin hediyeleri kendi aralarında paylaştıkları ve gece delikanlının odasına geri dönüldüğü, eğlenildiği belirtilmiştir. Çorumlu dergisinde Lütfi Ünsal'ın (1943) “ Çorum'da Eski Çocuk Oyunları” başlıklı yazısında “**Naç Oyunu**” nun iki veya dört çocuk tarafından oynanan bir oyun olduğu, oyunun kısa bir kemik ile orta büyüklükteki naç taşlarıyla oynandığı açıklanmıştır.

Öte yandan yurt, doğa ve insanlık sevgisi okuyuculara aşılana çalışılmıştır:

Halk Bilgisi Haberleri'nde Muammer Önus'un (1940) “İstanbul'da Bazı Ziyaret Yerleri” başlıklı yazısında Koyundere'nin Galata Balık Pazarı'nda bir meyhanenin arkasında yer aldığı, ziyaret yerine ise meyhane içinden geçilerek gidildiği anlatılmıştır. Tezverendede'nin ise İstanbul'da Divanyolu'nda İkinci Mahmut türbesi ile eski maarif dairesinin arasında Cağaloğlu'na giden sokağın Divanoğlu arkasında ve İkinci Mahmut türbesinin yan kapısının karşısında olduğu belirtilmiştir. Yine M. Şakir Ülkütaşır'ın (1931) “Sinop'ta Ramazan ve Bayram Âdetleri” başlıklı yazısında bayramlarda Sinop'ta halkın gruplar halinde önce imamla sonra birer birer komşularıyla bayramlaşarak kahve içtikleri, her evde helvanın karıldığı, halkın komşu köylere giderek bayram ziyaretlerinde bulunduğu anlatılmıştır. Osman Bahadıroğlu'nun (1931) “Kadirli ve Andırın Köylerinde Mantuvar Açmak” başlıklı yazısında “**Mantuvar Açma**” adlı törende herkesin temiz giyinip süslendiği, Mantuvar çiçekleriyle bezenmiş bir testinin içine çeşitli eşyaların konduğu ve bir tülbentle örtüldüğü belirtilmiştir. Mâniler eşliğinde bu testinin içinden eşyaların tek tek çıkarıldığı, böylelikle eşya sahiplerinin talihinin açılacağına inanıldığı belirtilmiştir.

Sıraladığımız örneklerde görüldüğü üzere, Anadolu'nun türlü güzelliklerinin yanı sıra Anadolu insanının güzel vasıfları vurgulanmıştır. Bu açıdan bireylerin kendi kültürlerini tanıma imkânı yaratılmış, böylelikle toplumsal bilincin gelişimine katkı sağlanmıştır.

2- Dergilerde geçen türlü metinler yoluyla bireylere okuma zevk ve alışkanlığı kazandırmak amaçlanmıştır. Özellikle dönemin okur-yazar oranının azlığı göz önüne alındığında, halkevleri tarafından açılan okuma-yazma, halk dansları ve müzik kursları bu amaca yönelik önemli bir faaliyet olarak görülebilir. Halk Bilgisi Haberleri’nde yayınlanan “İstanbul ve Keloğlan Masalları”, halk hikâyeleri, efsaneler, halk fıkraları; Çorumlu dergisinde yayınlanan “Çorum Mânileri”, söyleşiler, türküler, çocuk oyunları...vb. yazılarla okuyucuların duyu ve düşünce dünyaları zenginleştirilmiş, bilgi birikimleri arttırılmış, okuyucuların nesnel, özgür ve eleştirel bir düşünce tarzına sahip olmaları amaçlanmıştır. Bu bağlamda Çorumlu dergisinde Eşref Ertekin’in tefrika halinde yayınlanan “Çorum Mânileri”nin eğlendirerek eğitime amacına yönelik bir çalışma olduğu görülür. Halk Bilgisi Haberleri’nde yine tefrika halinde yayınlanan “İstanbul ve Keloğlan Masalları” yoluyla okuyucuların merak hissi tahrik edilmiş, bireylere okuma zevk ve alışkanlığı kazandırılmıştır. Ayrıca masalarda iyi-kötü davranışlar sergilenerek olumlu tutum ve davranışlar özendirilmiştir. Naki Tezel’in (1938) “Üvey Ana” adlı masalda Dünya Güzeli isminde bir kızın babasının kötü bir kadınla evlendiği, kötü kadının kızı öldürmek istediği, kızın bir saraya kaçtığı, kötü kadının bu saraya bir cadı gönderdiği, cadının kıza zehirli elma verdiği, kızın öldüğü, bir tabutun içine konduğu, bir şehzadenin gelip bu kızı öptüğü, kızın canlandığı ve şehzadeyle evlendiği anlatılarak iyi ve kötü davranışlar vurgulanmıştır.

Okurlarının entelektüel gelişimini göz ardı etmeyen dergiler, sayfalarında değerli şahsiyetlerin yaşamlarına da yer vermiştir. Çorumlu dergisinde Cevdet Yakup’un (1938) “Başbuğ” adlı yazısında M. K. Atatürk’ün liderlik vasıfları övülmüş ve onun Türk ulusu için bir başbuğ olduğu vurgulanmıştır. Yine aynı dergide Nazım Tombuş’un (1945) “Çorum Büyüklerinden: Beşiktaş Muhafızı Müşrif Hacı Hasan Paşa” başlıklı yazısında **Hacı Hasan Paşa**’nın 1247 yılında Çorum’un Gülâbibey mahallesinin Kayış Köprüsü sokağındaki bir evde doğduğu, babasının kılıç ustası Hacı Mustafa Ağa, anasının Keziban Hatun olduğu, Hacı Hasan Paşa’nın en önemli görevinin Çırağan Sarayı’nda mahpus bulunan V. Sultan Murat’ın muhafızlığı olduğu belirtilmiştir.

3- Okuyuculara Türk dili sevdirmiş ve Türk dilinin kuralları sezdirilmiştir. Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergileri halk ağızlarındaki sözler, deyimler, atasözleri, mâniler ve türküler yoluyla Türkçenin ses ve söz güzelliğini, ifade ve mana zenginliğini okurlarına sunmuştur. Halkın gözlem, buluş ve nüktelerini yansıtan ögeleri içinde barındıran mâniler bu konuda ayrı öneme sahiptir. Çorumlu dergisinde tefrika halinde yayınlanan mânilerde Türkçenin söyleyiş ve ifade zenginliğinin yanı sıra Türk insanının hayata bakış tarzı açıkça görülür.

Asırlar boyunca edinilmiş tecrübelerin ürünü olan atasözlerimizin her biri derin anlamlar içermektedir. Az sözle çok şey anlatma eğilimini ve milletimizin bu konudaki ustalığını gösteren atasözleri, atasözlerimizin zenginliği ve ayrıntılı açıklamaları her iki dergide görülür. Buna Halk Bilgisi Haberleri'nde Mehmet Halit Bayrı'nın derlediği atasözleri örnek verilebilir. Ayrıca dergilerde atasözleri konularına göre de sınıflandırılmıştır. Aba ve abacılık, hayvancılık, çeşitli hastalıklar, dağ, ziraat...vb. konular üzerine söylenmiş atasözleri dergi sayfalarında yer almıştır.

Kalıplaşmış ifadeler olarak bildiğimiz deyimlerdeki söz sanatları, anlatım güzelliği ve özgünlüğü okurlara sezdirilmeye çalışılmıştır. Halk Bilgisi Haberleri'nde Mehmet Halit Bayrı'nın (1933) "İstanbul Halk Tabirleri" başlığı altında verilen deyimler ve bu deyimlerin açıklamaları örnek gösterilebilir.

Türk Halk Edebiyatı'na ait sözlerin, genel olarak kolayca anlaşılabilir ve küçük soluklu ezgilendirilmesi sonucu oluşan türküler yoluyla Türk dilinin ses özellikleri ve anlatım gücü vurgulanmıştır. Bilhassa türkülerde dize sonlarında geçen redif ve uyaklar, aliterasyon ve asonanslar okurların kulak zevkini okşar. Bu bağlamda Halk Bilgisi Haberleri ve Çorumlu dergilerinde Anadolu'nun değişik bölgelerine ait farklı ezgi ve makamla söylenen Bergama, Burçak, Ali Efe, Atine, Dinar, Hurşit, Köroğlu, Öküz Ahmet, Arzi, Fidayda...vb. türkülere yer verilmiştir.

Masal, halk hikâyesi, efsane gibi türler aracılığıyla da Türkçenin kuralları okuyuculara sezdirilmiştir. Büyük harflerin, sayıların, eklerin birleşik sözcüklerin yazılışına, noktalama işaretlerinin kullanımına özen gösterilmiştir. Halk Bilgisi Haberleri'nde yayınlanan Ayşe Nine, Esel Esel Hanım, Kabak Kız. Müneccim Baş masalları ile Çorumlu dergisinde yayınlanan Kıskançlık adlı hikâye ile Oğlumun Düğünü, Şair Yaşar Nezihe Bükülmezle Bir Görüşme, Çalkara Köyünde Soku Baş adlı söyleşiler dil kullanımına örnek olabilecek metinlerdir.

Öte yandan dergilerde Türk dilinin güzelliği ve Türk diline verilmesi gereken önem çeşitli vesilelerle dile getirilmiş, böylece okurlarda dil bilinci oluşturulmaya çalışılmıştır. Çorumlu dergisinde Hikmet Turhan Dağlıoğlu'nun (1938) "Dil Bayramı" başlıklı yazısında 1928 yılının ağustos ayında Sarayburnu Parkı'nda Atatürk'ün yeni harfleri izah ederken, Türk diline asıl lâyük olduğu hedefi gösterdiği; 1932, 1934, 1936 Türk Dil Kurultayları'nın ise Türkçe'nin esaslı bir şekilde yükselmesine sebep olduğu anlatılmıştır. Yine Nazmı Tomuş'un (1940) "Dil İnkılâbı Savaşı" başlıklı yazısında Türk dilinin yabancı dillerin tesirlerinden nasıl kurtulacağı hususunda çeşitli açıklamalara yer verilmiştir. Halk Bilgisi Haberleri'nde Mecdut Mansuroğlu'nun (1947) "Yazı Dili ve Halk Dili" başlıklı yazısında yazı dilinde esas aldığımız İstanbul Türkçesinin yabancı dillerin etkisine açık olduğu, yazı dilinin ise giderek halk dilinden ayrıldığı vurgulanmıştır.

4- Dergilerde unutulmaya yüz tutan halk kültürü ürünleri derlenmiş, Türk folklor sahasına eşsiz bir hazine kazandırılmıştır.

Halk Bilgisi Derneğinin dar bütçesine rağmen her yıl düzenli olarak yaptığı tetkik çalışmaları, maddî ve manevî kültür ürünlerini kendine özgü yöntemlerle derleyen, sınıflandıran, çözümleyen ve senteze ulaşan Halk bilim sahası için önemli bir faaliyettir. Bu anlayışla Halk Bilgisi Haberleri'nde M. Şakir'in (1931) "Boyabat Mânileri" başlığı altında Sinop ve çevresinde Halk Bilgisi'nin tetkik çalışmaları sonucunda toplam elli Boyabat mânisinin tespit edildiği belirtilmiştir.

Yine aynı derginin “Haberler” başlığı altında, yapılan tetkik gezileri hakkında ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir. Halkevlerinin Türk dilinin bugünkü yazı ve edebiyatta kullanılmayan; fakat halk arasında yaşayan kelimeleri, terimleri ile eski masalları, atasözleri, efsaneleri, bilmeceleleri, ninnileri, halk hikâyeleri, araştırıp toplamak, âdet ve inanışları incelemek ve bunları yeni yetişen gençler arasında yaymak temel felsefesi olmuştur. Bu anlayış doğrultusunda halkevleri dergi çıkararak veya çıkarılmakta olan dergiler aracılığıyla bu alandaki çeşitli çalışmalarını yayımlamıştır. Bu çalışmalar arasında Halk Bilgisi Haberleri’nde yayınlanan Pir Sultan’ın basılmamış nefesleri, Âşık Ömer’in neşredilmemiş koşmaları, Âşık Dertli’ye ait vesikalar dikkat çekicidir.

Bunun yanı sıra Çorum Halkevi kendi bölgesindeki tarihî eser ve anıtları incelemiş, kaybolmaya yüz tutan millî etnografya vesikalarının aranıp bulunmasına, yerel müzelerin kurulmasına, kurulmuş olanların zenginleşmesine çalışmıştır. Bu bağlamda Çorumlu dergisinde yayınlanan Koyun Baba Türbe Kitabesi, Baltacı Mehmet Paşa’nın Çeşme Kitabesi, Karahisar’da toplanan eski sikkeler, Alaca-Hüyük Müzesi, Muzaffer Paşa Camii Menberi’ne ait yazılar örnek gösterilebilir. Ayrıca geniş bir sahada faaliyet gösteren Halkevi Dil ve Edebiyat Komiteleri halk şairlerinin eserlerini, anonim türküleri, masalları ve mânileri toplamaya, tasnif etmeye önem vermiştir.

Kısaca, insanların geleneksel yaşama biçimlerini, el sanatlarını, araç ve konut yapısını, hekimliğini, inanışlarını, birbirleri ile olan ilişkilerini araştırmak, derlemek, bunları değerlendirdikten sonra gerçekten halka ait olan bu kültür değerlerini gelecek nesillere aktarmak dergilerin temel işlevi olmuştur. Bu bakımdan okurların toplum için olumlu davranışlar sergilemelerine, millî kültürümüzle yoğrulmalarında Çorumlu ve Halk Bilgisi Haberleri’nin katkıları büyük olmuştur.

Saydığımız maddeler dikkate alındığında, bu dergilerin Türkçe eğitiminde ve folklor sahasında öneminin belirginleştiği kanısındayız.

KAYNAKÇA

ANA KAYNAKLAR:

Halk Bilgisi Haberleri (1929-1947)

Çorumlu (1938-1946)

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

Altuğ, S. (1941). Oğlumun Düğünü. **Çorumlu**. Sayı 32, s.24-28.

Aytaş, G. (2005). Edebî Türlerden Yaralanma. **Millî Eğitim**. Sayı 168, s.261.

Bahadıroğlu, O. (1940). Sürmeli Bey. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 100, s.90,91.

Bahadıroğlu, O. (1931). Kadirli ve Andırın Köylerinde Mantuvar Açmak. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 18, s.133.

Bayrı, M. H. (1934). İstanbul'da Mektebe Başlama. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 123, s.49-53.

Bayrı, M. H. (1933). İstanbul'da Derlenmiş Atasözleri. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 21,22, s.213-217.

Bayrı, M. H. (1934). İstanbul'da Kullanılan Dilekler ve İlençler. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 40, s.76-78.

Bayrı, M. H. (1933). İstanbul Halk Tabirleri. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 29, s.177-184.

Bilginer, B. (1938). Çorumlu'yu Neden Çıkarıyoruz?. **Çorumlu**. Sayı 1, s.1.

Boratav, P. N. (1969). 100 Soruda Türk Halk Edebiyatı. İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Çetişli, İ. (2006). Edebiyat Eğitimi'nde "Edebî Metin"'in Yeri ve Anlamı. **Millî Eğitim**. Sayı 169, s.79,82,83.

Çobanoğlu, Ö. (1999). **Halk bilim Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş**. Ankara: Akçağ Yayınları.

Dağlıoğlu, H. T. (1938). Dil Bayramı. **Çorumlu**. Sayı 7, s.4-6.

Demirel, Ö. (2000). **Türkçe Öğretimi**. Ankara: Pegem Yayınları.

Demir, C. (2006). Türkçe/Edebiyat Eğitimi ve Kişisel Kelime Serveti. **Millî Eğitim**. Sayı 169, s.217.

Doğutan, R. (1936). Gürün'de Halk Âdetleri. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 52, s.51-53.

Ertekin, E. (1944). Çorum Tarihinde Kadın Elbiseleri. **Çorumlu**. Sayı 47, s.7-9.

Ertekin, E. (1938). Çorum Mânileri. **Çorumlu**. Sayı 1, s.30.

Ertekin, E. (1945). Cönkelerden Derlemeler (Efsanevî Bir Ninni). **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 54, s.29-31.

Evlıyaoğlu, S. ve Baykurt, Ş. (1988). **Türk Halkbilimi**. Ankara: Ofset Yayınları.

Fehmi, H. (1929). Anadolu'da Bozkurt Efsanesi. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 1, s.2,3.

Günalp, Z. (1938). Ereğli Bilmeceleri. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 81, s.208-211.

Günalp, Z. (1937). Bir Âşıkla Konuşma. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 69, s.197-200.

Hakkı, R. (1931). İzmir Muhitinde Nişan ve El Öpme Merasimi. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 17, s.100-109.

Halk Bilgisi Derneği. (1929). İlk Söz. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 1, s.1.2.

Halk Bilgisi Derneği. (1930). Haberler. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 3, s.15,16.

Halk Bilgisi Derneği. (1930). Haberler. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 4, s.16.

Halk Bilgisi Derneği. (1930). Haberler. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 5, s.15,16.

Halk Bilgisi Derneği. (1930). Haberler. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 10, s.15,16.

İnan, M. A. (1934). Urfa'da Düğün Âdetleri. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 42, s.121-124.

Karadağ, M. (1989). **Halkbilimine Giriş**. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.

Kavcar, C., Oğuzkan F. ve Sever S. (1997). **Türkçe Öğretimi**. Ankara: Engin Yayınları.

Köseoğlu, N. (1938). Folklor Derlemelerinden: Halk Ağzından Atatürk, Bir Destan ve İki Ağıt. **Çorumlu**. Sayı 6, s.18.

Leblebici, S. (1938). (Çorum)un Halay Oyunu ve Arzı Türküsü. **Çorumlu**. Sayı 1, s.23,24.

Linton, R. (1945). **The Cultural Background of Personality**. New York: Appleton-Century-Crafts.

Malinowski, B. (1992). **Bilimsel Bir Kültür Teorisi**. İstanbul: Kabalıcı Yayınları.

Mansuroğlu, M. (1947). Yazı Dili ve Halk Dili. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 125, s.7,8.

Meyreli, O. T. (1938). Bozkır Âdet ve Ananeleri. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 75, s.67-72.

Önus, M. (1940). Halk Hikâyesi. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 102, s.158,159.

Önus, M. (1940). İstanbul'da Bazı Ziyaret Yerleri. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 104, s.207,208.

Örnek, S.V. (1995). **Türk Halkbilimi**. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Sırrı, B. (1938). Erzurum'da Ev Teşkilatı. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 80, s.178-184.

Sırrı, B. (1940). Erzurum Oyunları. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 99, s.52-55..

- Şevket (1943). Trabzon Halk Hikâyeleri. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 43, s.159-161.
- Tanyel, R. (1938). Fidayda Türküsü ve Oyunu. **Çorumlu**. Sayı 2, s.39,40.
- Tezel, N. (1936). İstanbul Masalları. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 57, s.151,152.
- Tezel, Naki. (1938). İstanbul Masalları. **Bilgisi Haberleri**. Sayı 77, s.108-111.
- Türkmen, A. (1998). **Türkiye’de Folklor ve Milliyetçilik**. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Tombuş, N. (1943). Çorum’un Eski Yemek ve Mutbahları. **Çorumlu**. Sayı 43, s.22-24.
- Tombuş, N. (1939). Bir Bayram Bir Matem. **Çorumlu**. Sayı 17, s.7,8.
- Tombuş, N. (1940). Dil İnkılâbı Savaşı. **Çorumlu**. Sayı 27, s.1,2.
- Tombuş, N. (1946).14. Dil Bayramı Dolayısıyla Bir Konuşma. **Çorumlu**. Sayı 61, s.1-7.
- Tombuş, N. (1945). Çorum Büyüklerinden: Beşiktaş Muhafızı Müşir Hacı Hasan Paşa. **Çorumlu**. Sayı 52, s.9-16.
- Tombuş, N. (1940). Dil İnkılâbı Savaşı. **Çorumlu**. Sayı 27, s.1,2.
- Türk Dil Kurumu. (1994). **Türkçe Sözlük**. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tunç, G. (2004). Tek Parti Dönemi Milliyetçi Halk Bilimi Anlayışı ve Çorumlu Halkevi Dergisi. **Millî Folklor**. Sayı 64, s.33.
- Uluğ, F. (1929). Yunus’a Ait. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 1, s.14-16.
- Ülkütaşır, M. Ş. (1931). Boyabat Mânileri. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 17, s.116-120.
- Ülkütaşır, M. Ş. (1929). Sinop’ta Halk Hekimliği.**Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 2, s.1-3.
- Ülkütaşır, M. Ş. (1935). Sinop Çevresinde Sıhhat Hakkında İnanmalar. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 46, s.222-224.
- Ünsal, L. (1943). Çorum’un Eski Çocuk Oyunları. **Çorumlu**. Sayı 41, s.18-20.
- Ülkütaşır, M.Ş. (1931). Sinop’ta Ramazan ve Bayram Âdetleri. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 16, s.77-79.

Varol, A. (1938). Çalışma Programımız. **Çorumlu**. Sayı 1, s.2.

Yardımcı, M. ve Tuncer H. (2000). **Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı**. Ankara: Ürün Yayınları.

Yardımcı, M. (2004). **Türk Halk Edebiyatında Nesir**. Ankara: Ürün Yayınları.

Yakup, C. (1938). Başbuğ. **Çorumlu**. Sayı 7, s.25.

Zeki, M. (1930). Âşık Ali. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 5, s.9.

Zeki, M. (1933). Konya'da Tekerlemeler, Eğlenceler. **Halk Bilgisi Haberleri**. Sayı 20, s.174,175.

Wissler, C. (1916). Psychological and Historical Interpretations for Culture. **Science**. Vol. 43, p.193-201.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR:

Folklor, Folklorun Özellikleri. <http://www.folklorkurumu.org/folklor/yapilanma/derleme/folklor.htm>.(06.07.2006)

Türkiye'de Halk Biliminin Geçmiş ve Bugünü. <http://www.folkloraedebiyat.com/folklor.htm>.(08.07.2006)

Folklor Üzerine. <http://www.folkloraedebiyat.com/folklor.htm>.(05.07.200)